

Vsi niso in ne bodo Ravniki

V času, ko to pišemo (torek popoldne), se še ne ve, ali bodo Svobodni sindikati Slovenije, ki jim načeljuje Miha Ravnik, v ponedeljek, 10. septembra, res izpeljali enournno opozorilno splošno stavko. Ne glede na ponedeljek pa je bilo že večeraj in predvečerajšnjim mogoče, da so zanesljivo trdili, da bo Ravniku in njegovim, ki bojda govorijo v imenu 400.000 slovenskih delavcev, stavka škodovala, enako pa jo bodo odnesli tudi, če je ne bo, če bo torej preklicana.

Uspešna stavka bi bila na neki način potrditev legitimnosti in moči Svobodnih sindikatov, vendar se ne ve, čemu ta moč in pritisk predvsem na slovensko vlado, ki se z Ravnikom sicer noče neposredno pogovarjati, češ da je kolektivna pogodba sklenjena z Gospodarsko zbornico Slovenije. Kateri so lahko pozitivni sadovi stavke, kdo in iz katerega vira naj delavcem izplača večje plače, ko se vendar ve, da denarja ni? Prav tako ni jasno, zoper koga in kaj naj bi v ponedeljek stavkali. Zoper Peterletovo vlado ali zoper neulovljive in nedoločene delodajalce? Vprašanje je seveda še več, vendar jih bolj ali manj prikriva splošen vtis, da hočejo Ravnik in njegovi sindikati predvsem povečati že sicer precejšnje težave nove slovenske vlade. Stavka je torej slabo kamufliran poskus političnega pritiska na oblast, pri čemer so pravice delavcev samo že milijon in enkrat zlorabljena fasada. Če je Miha Ravnik pri tem opravku v navezi s kom iz bivše oblasti oziroma današnje opozicije, ni znano. Cel

več, vsi opozicijski prvaki se od Ravnikove namere bolj ali manj odločno ogražujejo.

Stavki tudi javnost ni naklonjena, če seveda njeno mnenje presojamo po tem, kar piše Peterletu sicer (iz znanih razlogov) ne preveč naklonjena novinarska srenja. Tisk se je postavil na stran vlade oziroma gospodarske zbornice in s tem dokazal, da je nepristranski in (kar je še bolj važno) da zna oceniti, kateri ljudem je večji. Sicer pa za tako stališče in oceno ni bila potrebna pretrpana pamet.

Kaže torej, da pameti primanjkuje Mihi Ravniku, osebi, za katero bi bil že čas, da gre s slovenskega političnega prizorišča. Za njega je med drugim vprašljivo, ali je res legitimni sindikalni voditelj 400.000 delavcev, v imenu katerih nastopa. Zanimivo bi bilo proučiti, s kakšnimi metodami so

bili ti delavci vpisani v Ravnikovo Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije. So, recimo, ti delavci res vedeli, da je isti Miha Ravnik kot vodja nekkih drugih sindikatov nekdanji kalizatiral vsako pomisel na štrajk, oprostite, prekinitev dela, in s tem zvesto služil interesom komunistov?

Že pred ponedeljkom se bo torej pokazalo, da generalna stavka ni prava pot za zaščito in dosego pravic ter boljše položaja slovenskih delavcev. Taka ocena ne izvira iz ljubezni ali sovraštva do Peterleta, Ravnika ali tudi svojega denarja vredne gospodarske zbornice. Tako je preprosto zato, ker je postavljanje pogojev in ultimato (saj to je navsezadnje stavka) mogoče le, če je blagajna polna. Vsi vemo, da je dvestoodstotno prazna. To je vedel celo Miha Ravnik, vendar kljub temu silil z grlom v jagode, kot bi rekli bratje Hryatje. Zato bo v ponedeljek izgubil. Če stavka bo in če je ne bo. Bil je nekako že čas. Kakšno malenkost pa lahko iz tega potegne tudi Lojze Peterle. Recimo to, da sindikati so ter da niso in ne bodo vsi Ravniki.

M. BAUER

Kako pogasiti žejo po kapitalu

Aktualne teze o novomeškem gospodarstvu, ki jih je ob obisku slovenskega izvršnega sveta v Novem mestu odprla direktorica SDK Novo mesto Joža Miklič

NOVO MESTO — Naše gospodarstvo je v prvem polletju plačalo 866,7 milijona dinarjev davščin in prispevkov, vse pravne osebe pa skupaj milijardo 0,33 milijona, od tega 40,7 odstotka v republiki in 36 odstotkov direktnim uporabnikom sredstev. V občini je ostalo 23,3 odstotka. Mislim, da moramo zaprositi republiško vlado, naj gospodarstvu Dolenjske pomaga, da v planih PTT, energetike, v planih železnic in drugih komunikacij nosilci planiranja Dolenjsko enakopravno obravnavajo ali ji dajo celo prednost.

Za sanacijo likvidnosti v gospodarstvu bi potrebovali dve milijardi dinarjev kapitala, nismo pa sposobni jemati toliko kreditov. Sposobni smo samo sprejemati nove oblike financiranja, zlasti vlaganja ob skupnem tveganju. Dobro stojiča podjetja, kot je recimo Krka, ne želijo privatizirati svoje firme, ker jim to tudi ni potrebno, tisti, ki imajo težave in bi želeli razpisati delnice ali se preoblikovati v kako drugo obliko lastnine, pa ne dobijo bonitete. Kreditno niso sposobni, čeprav v tem ne odstopamo od splošnega položaja v Sloveniji. Nasprotno! Ocenjujemo, da je

naše gospodarstvo celo za las na boljšem od republiškega.

Potrebovali bi denar za direktno finansiranje, sovlaganje in podobno. Potrebujemo močno podporo finančnih organizacij, ni pa za nas sprejemljiva nadaljnja koncentracija teh sredstev. Nujno je, da ne pride samo do odtoka, ampak da se bančna sredstva v čim večji meri zadržujejo.

Nadalje predlagamo, da bi izgubo, ki je nastala v zdravstvu zaradi realnejšega ocenjevanja premoženja, morali na nek način pokriti z vloženim kapitalom ali pa z omejitvijo pravic. Naše zdravstvo

se približuje taki stopnji nelikvidnosti, da bo potrebno tudi s stališča SDK ukrepati, kar pa je nesmisel.

Imamo nekaj čisto tehničnih možnosti za izboljšanje likvidnosti in predlagam republiški vladi, da jih po možnosti uresniči. Gre za uvedbo tekočih namestov žiro računov in združitve vseh sredstev pravnih oseb na enem računu. Pravna oseba ima sedaj povprečno po 7,6 računa in sredstva razdrobljena, čeprav jih lahko prenaša. Tu naj še opozorim, da so razmeroma velika tudi stanja v proračunskih računih in da je treba sredstva hitreje zasukati. Uvesti je treba tudi sodobnejše oblike plačevanja, na primer kompenzacij. Pri teh firme niso izkoristile možnosti. Obracun vrednostnih papirjev še ni prišel v promet. Za hitrejšo uvajanje programov za vsesplošno terminalsko povezavo in izmenjavo podatkov še nimamo programov, potrebujemo pa jih na republiški ravni. Uvesti je treba sodobnejše možnosti statističnega zajemanja podatkov.

Dolgoročno gledano, potrebuje dolenjsko gospodarstvo več informacij iz

• Dr. Marko Kranjec, republiški sekretar za finance: »Tudi o perspektivah SDK se bo še razpravljalo. Verjetno v taki obliki kot sedaj ne bo ostalo, saj služba že od leta 1965 in še več ni bila dotaknjena. Sedaj je čas, da se naredi reforma. Prav tako pa imamo že sugestijo statističnega društva, ki predlaga klasifikacijo, kompatibilno z Evropo.

republike. Sedanja centralizacija pristojnosti v republiki postaja ob sedanjem nepretakanju za gospodarstvo prepomembnih informacij že ovira za samo iniciativno, stimulacijo in delovno pobudo.

T. J.

76 Pravi naslov za dinarske zadeve

ljubljska banka
Dolenjska banka d.d. Novo mesto

S 1. 9. 1990 je banka zvišala obrestne mere za nenamensko vezana dinarska sredstva občanov. Z novo obrestno politiko želi banka spodbuditi občane k varčevanju v višjih zneskih in na daljšo dobo.

Novo obrestne mere, ki veljajo od 1. 9. 1990, znašajo:

	višina depozita			
	do 10.000	od 10.001 do 50.000	od 50.001 do 100.000	nad 100.001
nad 1 mesec	10% letno	10% letno	10% letno	10% letno
nad 3 mesece	13%	15%	18%	21%
nad 6 mesecev	14%	17%	21%	24%
nad 12 mesecev	16%	19%	23%	27%
nad 24 mesecev	18%	22%	24%	29%
nad 36 mesecev	20%	23%	25%	30%

Banka omogoča obrtnikom, ki preko svojega žiro računa poslovnemu sodelujejo z banko, da v banki vežejo depozite za nedolžen čas z odpovednim rokom do 3 dni. Tovrstne depozite, ki znašajo najmanj 50.001,00 din, obrestuje banka v višini 20% letno.

Črnomaljci predlagajo dopolnitev zakona

Z zakonom o prepovedi sečnje niso zaščiteni vsi bivši lastniki

ČRNOMELJ — Pred kratkim se je v Črnomlju sestala na svoji prvi seji komisija za spremljanje izvajanja sklepov, ki imajo namen zavarovati koristi bivših lastnikov nepremičnin, odvzetih z zakonsko prisilo brez odškodnine. Na oddelku za družbeni razvoj je že evidentiranega veliko krivično odvzetega premoženja, vendar evidenca še daleč ni popolna. Zato brez bivših lastnikov, ki najbolj poznajo svoje bivše premoženje in imajo tudi dokumentacijo, dela ne bo moč uspešno opraviti. Seveda tudi še ni predpisa, ki bi opredeljeval kriterije za reševanje postopka in organe, ki naj bi reševali posamezne zadeve.

Vloge za vračilo premoženja, ki so jih doslej zbirale stranke, bodo le-te odstopile oddelku za družbeni razvoj, kamor naj bi odšle tudi prihajale vloge. Roka za oddajo vlog ni. Sicer pa naj ne bi čakali na spremembo zakonodaje, ampak bi takoj začeli proučevati zahteve, analizirati možnosti in pripravljati predloge za vračanje v primerih, ko zadeve domnevno niso sporne.

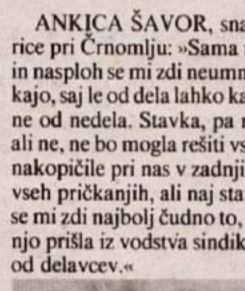
Komisija pa je republiškem sekretariatu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano posredovala tudi pobudo za dopolnitev zakona o prepovedi sečnje v gozdovih in družbeni lasti in začasnimi prepovedi prometa z nepremičninami v družbeni lastini, s katerim so zavarovane koristi prejšnjih lastnikov nepremičnin, ki so jim bile odvzete z zakonsko prisilo, odškodnina pa ni bila plačana. Črnomaljska komisija je ugotovila, da s tem zakonom niso zaščiteni mnogi bivši lastniki gozdov, zlasti ne tistih, kjer je lastniška pravica iz različnih vzrokov sicer prešla v družbeno last, nato pa v last posameznikov, ki sedaj iz bojzani pred odvzemom nepremičnin v gozdovih neusmiljeno sekajo. Zato v Črnomlju menijo, da bi morali tudi v teh primerih zaščititi bivše lastnike, in predlagajo dopolnitev zakona o prepovedi sečnje v gozdovih.

M. B.-J.

Naša anketa

Zapoznili vojskovodje

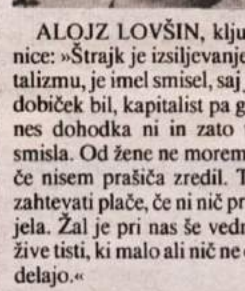
Biti sedajle v koži visokega funkcionarja Svobodnih sindikatov Slovenije, najvernejšega naslednika nekdanje Zveze sindikatov, res ni najbolj prijetna reč, kajti na tej koži se sedaj boleče strojijo vsi grehi predhodnikov, ki so se vsa povojna leta ugodno sončili v luči dosedanjih vlad. Često so bili celo del vladne strukture, saj je bila sindikalna funkcija tudi ena od mehkih počivališč v horizontalno ali spiralno vrtečem se plesu oblasti. Stopiti sedaj s tega blagega sonca na vetrovno planjavo, kjer so viharji močni in nepredvidljivi, hrpta pa ne varuje blagohotni vladni ščit, terja gotovo svojevrsten pogum. Zlasti, ker so vrste že hudo zrežene, pa še tisti, ki so v njih, so neodločni in demoralizirani. Dober vojskovodja bi ob tako slabih znakih umiril svoje vrste, počakal, da se nabere potrebna morala, moč in številčnost, pa šele takrat iskal ugodnega trenutka za udar. Pogum je lepa stvar, vendar pa je za vodenje bitke potreben tudi razum; gnati delavce v štrajk, ne da bi jim dali dovolj konkretnih motivov, to gotovo ni. Aktualno pa je vprašanje motiviranosti vojskovodij samih. V preteklih desetletjih so bili vse pre malo razboriti, da bi bili sedaj nenadoma dovolj prepričljivi.

ANKA ŠAVOR, snažilka iz Kanizarice pri Črnomlju: »Sama ne bom štrajkala in nasploh se mi zdi neumno, da ljudje stavkajo, saj le od dela lahko kaj pričakujemo in ne od nedela. Stavka, pa naj bo generalna ali ne, ne bo mogla rešiti vseh težav, ki so se nakopičile pri nas v zadnjih desetletjih. Ob vseh pričkanjih, ali naj stavka bo ali ne, pa se mi zdi najbolj čudno to, da je pobuda za njo prišla iz vodstva sindikata in ne iz baze, od delavcev.«

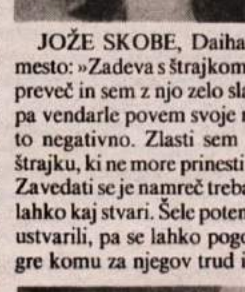
MILENA JERMAN-VRANIČAR, učiteljica iz Metlike: »Pri nas v šoli smo po počitnicah komaj začeli delati in govorimo v glavnem o tem, kako bomo začeli šolsko leto, ne pa, ali bomo stavkali ali ne. Jaz nisem za stavke, zlasti pa ne za tako, kot jo skušajo sedaj pripraviti. To je bolj zato, da bi nagajali vladi, kot pa da bi s stavko kaj dosegli. Nam v šolstvu gotovo ne gre rožnato, a po taki stavki, kot jo pripravljajo, gotovo ne bo nič bolje.«

ALOJZ LOVŠIN, ključavničar iz Ribnice: »Štrajk je izsiljevanje. Včasih, v kapitalizmu, je imel smisel, saj je denar oziroma dobiček bil, kapitalist pa ga ni razdelil. Danes dohodka ni in zato tudi štrajk nima smisla. Od žene ne morem zahtevati šunke, če nisem prašiča zredil. Trgovec ne more zahtevati plače, če ni nič prodal. Brez dela ni jela. Žal je pri nas še vedno tako, da bolje žive tisti, ki malo ali nič ne delajo, kot oni, ki delajo.«

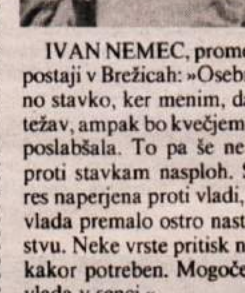
EMIRA IBRAHIMOVIĆ, likvidatorka v Računovodskem biroju Kočevje: »Štrajk naj bi bil le skrajno sredstvo. Prej je treba preizkusiti vse druge možne rešitve. Ugotoviti je treba predvsem, zakaj je podjetje slabem položaju in odpraviti vzroke. Deliti namreč ni možno ničesar, kar ni ustvarjeno. Zato morajo biti prizadevanja usmerjena najprej v ustvarjanje dohodka in šele nato delitev. S štrajkom in nedelom pa se dohodek ne da ustvariti.«

JOŽE SKOBE, Daihatsu servis, Novo mesto: »Zadeva s štrajkom me ne prizadeva preveč in sem z njo zelo slabo seznanjen, če pa vendar povem svoje mnenje, potem je to negativno. Zlasti sem proti splošnemu štrajku, ki ne more prinesiti nič konkretnega. Zavedati se je namreč treba, da se le z delom lahko kaj stvari. Šele potem, ko bomo nekaj ustvarili, pa se lahko pogovarjamo, koliko gre komu za njegov trud in prizadevanje.«

ALEKSANDRA LIBENSEK, predsednica sindikata v podjetju Videm Krško: »Štrajk se popolnoma strinjamo in se je bomo udeležili v vsakem primeru. Zdaj se odločamo le o obliki stavke. Ker smo procesna industrija, strojev ne bi ustavili, saj bi s tem napravili več škode kot koristi. Stavko podpiramo v celoti in mislimo, da je že čas opozoriti na vse težje položaj delavcev. Poleg splošnih zahtev bomo na naše vodstvo naslovili še posebne.«

IVAN NEMEC, prometnik na železniški postaji v Brežicah: »Osebnost nisem za splošno stavko, ker menim, da ne bo odpravila težav, ampak bo kvečjemu vse skupaj samo poslabšala. To pa še ne pomeni, da sem proti stavkam nasploh. Sedanja stavka je res naperjena proti vladi, drži pa tudi, da je vlada pre malo ostro nastopila v gospodarstvu. Neke vrste pritisk na vlado bi bil vsakakor potreben. Mogoče bo zadevo rešila vlada v senci.«

DRAGO HORJAK, šofer iz Metnege Vrha pri Sevnici: »Nisem za splošno stavko, ker menim, da bi morali pri Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije po sklenitvi kolektivne pogodbe vsaj še malo počakati, da bi lahko bolje videli, ali se njena določila uresničujejo ali ne. Če bi ugotovili, da nasproti stran ne spojuje dogovora, potem ne bi imeli nobenih pomislekov zoper stavko. Kakor stvari sedaj kažejo, vse močno spominja na politično stavko.«

PEPCA KOPRIVEC, upokojenka iz Zapuž pri Mirni: »Upokojenki se navadno bojimo stavk in tudi od napovedane generalne stavke slovenskih svobodnih sindikatov si ni moč obetati nič dobrega, izboljšanja za delavce in upokojenke gotovo ne. Bojim se, da ne bi bilo še slabše, če se bodo sindikati in funkcionarji takole prepirali, kdo bolj dela za delavce. Predvsem bi morali težiti k temu, da bi z boljšim delom prišli do boljših zaslužkov.«

Solidarnostno stanovanje — zgolj moraste sanje?

METLIKA — Metliški župan Branko Matkovič je pred kratkim zadržal izvršitev sklepa odbora za solidarnost, ki je določil nov prednostni vrstni red za dodelitev solidarnostnih stanovanj. Glede na to, da je Matkovič diplomirani pravnik, gotovo tudi po strokovni plati ve, kaj je naredil, sicer pa je svojo odločitev obrazložil.

S temi solidarnostnimi stanovanji so že lep čas križi in težave. Vsa stvar se zaradi raznih zapletov vleče od lanske jeseni. Ob lanskem občinskem prazniku konec novembra so slovesno, kot se za take priložnosti spodobi, »predali namenu« 22-stanovanjski blok v Kidričevem naselju. Med temi 22 stanovanji je kar 13 tako imenovanih solidarnostnih, vendar jih zaradi raznih zapletov oziroma sprememb na področju stanovanjskega gospodarstva niso razdelili upravičencem. Poleg tega je še šest stanovanj v stavbi bivše šole v Gradcu, na dvorišču gradaškega gradu, ki so jih tudi uredili s solidarnostnim denarjem. Ena in druga stanovanja, v Metliki in Gradcu, pa so že vseskozi prazna. V metliškem novem bloku je bilo od 22 stanovanj čez zimo naseljeno eno samo.

Potem so letos končno dali razpis za ta solidarnostna stanovanja, na katerega se je prijavilo 73 prosilcev, odbor za solidarnost pa jih je 25 izločil in potem setavljal nov vrstni red. Preden je šel tak vrstni red v objavo, ga je zadržal predsednik metliške občinske skupščine. V svoji obrazložitvi je Matkovič zapisal, da je sklep odbora nezakonit zato, ker je sprejel nepooblaščen organ,

ki je pri svojem delu uporabljal akt, ki ga je sprejel prav tako nepooblaščen organ. Po zakonu o teh stvareh odločajo organi, ki so bili pristojni za odločanje do zadnjega dne lanskega leta in po aktih, ki so bili v veljavi do tega dne. Odbor za solidarnost pa je metliški izvršni svet imenoval februarja letos, na isti seji pa so sprejeli tudi pravilnik, po katerem je ta odbor sedaj odločal.

Poleg tega je župan ugotovil, da je odbor poleg meril iz spornega pravilnika uporabljal tudi druga, in to precej po svoje. Tako je o premoženjskem stanju prosilcev odločal kar po prostem preudarku, kar je po županovem mnenju posamezne prosilce postavilo v neenakopraven položaj. Tako je na primer oddalja proslilka, ki je bila na prejšnji prednostni listi po številu točk na prvem mestu, češ da »poseduje večje premoženje«, saj sta »v izvenzakonski skupnosti z zakoncem začela adaptirati in dograjevati stanovanjsko hišo, ki sicer ni njuno lastništvo in za to nimata ustrezne dokumentacije (lastniki so v Kanadi)«. Proslilka, ki je bila na 3. mestu, je odpadla zato, ker »ima status obrtnice in večje premoženje — stroj za vezenje«. Precej so jih izločili zato, ker imajo avtomobile, češ da je vsako premoženje, vredno več kot 50 tisočakov, izločeni dejavnik.

O tej stvari bo tekla beseda na prvi seji občinske skupščine, vsaj do takrat pa bodo solidarnostna stanovanja še prazna. Lepo bi bilo, ko bi jih razdelili vsaj do občinskega praznika, do obletnice slovesne »predaje namenu«.

A. BARTELJ

Niti pri mleku niso zadovoljni

Pridobivanje mleka na manjših kmetijah se v brežiški občini zmanjšuje — Količina odvisna od odkupnih cen in kakovosti pridelane krme — Nekakovost

BREŽICE — Odkupne cene mleka sicer bolj kot cene mesa spremljajo naraščanje stroškov proizvodnje, a kljub temu z njimi niso zadovoljni niti kmetje niti mlekarne. Na Kmetijskem inštitutu so izračunali, da je bila proizvodna cena mleka že julija 4,59 din, kar je za 3,6 odst. več kot mesec poprej. Odkupne cene so čez poletje ostale nespremenjene, na kar je prav gotovo vplivalo tudi vse bolj kritično stanje v slovenskih mlekarinah.

Odkupna cena je trenutno 4,25 din, v to je všteta tudi premija in nagrada za kakovost ob 3,6-odstotni vsebnosti tolshe. Če mleko nima predpisane kvalitete, proizvajalec ne dobi republiškega dodatka, ki znaša približno četrtino odkupne cene, niti ni upravičen do premije. Poleg tega je deležen še odbitka za manjšo kakovostno mleko. V brežiški občini, kjer so lani odkupili več kot 6 milijonov litrov mleka, je bilo nekakovostnega le 8,27 odst.

Brežiški kmetje so lani oddali skoraj za desetino mleka manj kot v letu 1988. Med osnovnimi vzroki za tako zmanjšanje proizvodnje so našli neurejena cenovna razmerja v panogi, poleg tega pa še slabšo kakovost pridelane krme in še posebej izrazito zmanjševanje proizvodnje mleka na manjših kmetijah. Takšno gibanje je prisotno že dalj časa, saj se manjše količine mleka bolj splača porabiti kar doma.

Medtem ko je proizvajalec mleka

po številu vse manj, pa zato večji kmetje povečujejo skupno proizvodnjo in tudi proizvodnjo mleka po kravi. V brežiški občini tako samo 13 odst. vseh proizvajalcev odda več kot polovico vsega mleka. Trenutno 46 kmetov odda na leto več kot 20 tisoč litrov mleka. V povprečju dajejo krave okrog 3 tisoč, boljše mlekarice pa od 5 do 6 tisoč litrov mleka letno.

Večji rejci imajo poostreno kontrolo glede vsebnosti mikroorganizmov in ponavadi nimajo nekakovostnega mleka. Izjema so primeri, ko pride do kakšne napake. Mnogo več težav je z mlekom manjših rejcev, ki imajo samo dve ali tri krave. Mleko sicer oddajajo, a jim ti dohodki niso osnovno sredstvo za

preživetje, zato tudi niso tako pozorni do kakovosti mleka. Še posebno sporno je takrat, ko nimajo možnosti, da bi ga oddali dvakrat na dan, ampak ga hranijo doma, ponavadi ne dovolj na hladnem. Ko se potem tako in drugačno mleko zlije skupaj, ni več čudno, da v Sloveniji tarnamo nad nekakovostnim mlekom in mlečnimi izdelki.

B. DUŠIČ

Več korajže!

Kmetje očitajo črnomaljski vladi mlačnost

ČRNOMELJ — Različne razprave je bilo slišati na zadnji seji Črnomaljske občinske skupščine o položaju kmeta v občini in družbi nasploh. Očitno pa je, da imajo teh govoricen prav kmetje že dovolj in preveč, saj je kmet iz Vinice dejal, naj o kmetu govorijo le kmeti, nepotrebne pa so kakršnekoli posebne komisije za njegovo reševanje, saj se bo kmet rešil iz težav sam, le možnost mu je potrebno dati.

Velik problem je prav v tem, da za kmetijstvo niti ne gre tako malo denarja, a se ne porabi pravilno. Zgovoren primer so že nepopravna sredstva, za katera se je moral nekdo krepko potruditi, da so prišla v Črnomelj, potem pa se je »utrgal film« v marsikje se ne ve več, kakšna je bila nadaljnja usoda tega denarja. Predvsem pa bi se morali v občini lotiti kmetijstva bolj temeljito ter si priznati, da velikih kmetij skoraj nimajo, a še tiste, ki so, se marsikje drobiti. Predvsem pa mora biti cilj kmetijske politike količina hrane ne glede na to, kdo jo bo pridelal. In regresiran naj bo prav tisti končni proizvod.

Med črnomaljskimi delegati je bilo slišati tudi bojazen, da njihova občinska vlada sploh nima jasne slike, kakšen naj bi bil razvoj kmetijstva v občini, sicer bi morala že prej ugotoviti, da gradivo o kmetijstvu, ki so ga dobili delegati, ne ustreza popolnoma. Vlada se je sicer izgovarjala, da bo lahko storila kaj več za kmetijstvo šele, ko bodo tudi na republiški vedeli, kako naprej, a so delegati menili drugače. Celotno iz Demosovih vrst je prišla pripomba, naj bo občinska vlada, ki je sicer Demosova, bolj energična in revolucionarna in naj se ne sklicuje za vsako stvar na republiško zakonodajo. Demos pa jo bo, če bo videl, da ima prav, štivil pred morebitnim padcem.

M. BEZEK-JAKŠE

ZA REJCE NE BO NIČ BOLJE?

LJUTOMER — Miro Steržaj, direktor ljutomerskega Mlekoprometa, predsmiselnosti slovenskih mlekarjev in, mimogrede, sloviti kegljaški as, napoveduje, da se v bližnji prihodnosti dohodkovni položaj rejcev krav molznic ne bo izboljšal, ker je trg z mlekom in mlečnimi izdelki zasičen, prihajajo pa najbolj »sušni« meseci od septembra do decembra, ko je prodaja najmanjša. Mlekoprometu je sedaj ostaja vsak dan 20 odstotkov neprodanih izdelkov, predvsem sira, tako da se zaloge še naprej povečujejo. V skladišču imajo že nad 60 ton zrelega in primernega za prodajo, mnogo več pa še na zorenju. Po njegovem mnenju bo vlada morala najti izhod: če si je vzela pravico do dirigiranja cene mleka, naj pomaga tudi pri prodaji izdelkov iz njega, piše Vestnik in dodaja, da si bo v prihodnje Mlekopromet pomagal tudi z mlekom maščurških kmetov, ki je cenejši, v zameno pa bo tja izvažal sire. Take poteze Mlekoprometu doslej zvezna vlada ni dovolila, ker ni v zakonskem roku zaprosil za potrebno dovoljenje.

Suša deli udarce

Kmetija pred agonijo

MAROF — Kmetijo Lončarjevih na Marofu, enem izmed sedmih zaselkov razloženega naselja Žurkov Dol severovzhodno od Sevnice, letos močno pesti suša. Mladega gospodarja, 40-letnega Milana Lončarja, hudo skrbi, s čim bodo prehranili zivora.

»Zdaj moram krmiti s suho otavo, kupujem pšenično, krmilno moko, da se ne bi kravam zmanjšala mlečnost. Jaz živim za krave, meni so zjutraj prva skrb. Ob taki krmi spije krava tudi 70 litrov vode na dan, zato moram v tej suši vsak dan v bližnjem Vranjskem potoku napol-

KAJ SE OBETA? Gre za napredno, tržno usmerjeno družinsko kmetijo, kjer so pred 2 letoma postavili tudi nov hlev za prosto rejo za 35 glav živine. V njem je trenutno 9 krav, 12 telic in 4 teleta. Milan Lončar načrtno povečuje mlano čredo. Po mlečnosti spadajo njegove krave med najboljše v občini, saj so imele lani v povprečju 5500 l mleka, najboljša krava Sivka pa je imela celo 8000 l mleka!

niti cisterno, da živina ni žejna in da operem molzišče,« pravi Lončar. Novo molzišče, izdelek Fecro — Gorenja, je kar pomembna pridobitev kmetije Lončarjevih. Zdjaj lahko naenkrat pomolžejo kar tri krave, ob večji storilnosti pa je tudi mnogo bolj poskrbljeno za higieno. Mleko Lončarjevih krav ima pod 100.000 mikroorganizmov v mililitru in ga zaradi dobre kakovosti plačajo še za desetino bolje, s premijo zneso to za liter okrog 4,5 din. To ni veliko, je pa zanesljiv, stalen vir za kmetijo. Lončarja moti, ker je, tudi zaradi suše, zdaj zelo porušeno cenovno razmerje med mesom in koruzo. Teje je cena tako poskočila, da je sedaj razmerje 1 : 3, običajno pa je 1 : 8. Od spomladi do zdaj je bilo za kmeta vse slabše, pravi Lončar in dodaja, da sploh noče politizirati, toda soglasja s tistimi, ki menijo, da se je tudi ob novi oblasti potrdil rek: Veliko grmenja — malo dežja!

P. P.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

Vinogradnik nima pravice do neumnosti

Bliža se trgatav

Bliža se trgatav in z njo veselje, skrbi, pa tudi neumnosti. Vsak vinogradnik, ki je obdelal svoj vinograd, ima pravico do jesenskega veselja, skrbi mu ne uidejo, nima pa pravice do neumnosti. Zakaj si dovolim tako nesramno opozarjanje? Zaradi nepopoljšljivosti mnogih, ki trgajo grozdje prezgodaj in se jih ne da s se tako prepričljivo besedo odvrti od napake, ki jo ponavljajo. Izkušnje, ki jih imam kot večletni neuradni pospeševalec vinogradništva in vinarstva in kot opazovalec obnašanja vinogradnikov v Beli krajini in na Dolenjskem, kažejo, da vinogradniki zelo ubogajo navsot o škropljenju trte. Ne bojijo se nobenega strupa, povečujejo dozo nad tisto, ki jo je predpisala tovarna, čeprav je že predpisana doza pretiravanje.

Kako izumiti nasvet, ki bi vinogradnike prepričal, recimo:

- naj ne obrirajo grozdja pred uradnim rokom,
- naj razsluzijo beli mošt pred alkoholnim vrenjem,
- naj pretočijo vino drugič takoj po novem letu itd.

V ostali Sloveniji, recimo na Štajerskem, vinogradniki ne hitijo s trgatvijo. Tisti, ki ne vozijo grozdja v zadružno vinsko klet, čakajo s trgatvijo tudi po uradnem roku. Sliši se, da prodajajo Štajerci svoje buteljke po 100 din in več in jim ni težko najti kupca, toda ve se, da je pri teh vinogradnikih kakovost vina že desetletja odlična.

Na vinskem sejmu v Ljubljani sem zvedel, da vinska klet v Goriskih brdih pripravlja cene za prodaje, ki bodo za kakovostne sorte (sivi pinot) trikrat višje kot za rebulo.

mag. JULIJ NEMANIČ

Pregnana koza se vrača

Za sevnjsko razstavo zdaj še radgonska spodbuda

Koza, ta desetletja z zakonom preganjana domača žival, ki se lahko prehranjuje kar s 547 vrstami rastlin in je zaradi svoje skromnosti in prilagodljivosti rejnice milijonov družin v najbolj surovih sušnih predelih zemeljske krogle in ki je, resnici na ljubo, lahko tudi najbolj neusmiljena uničevalka gozdne rasti, ta koza se zdaj k nam vrača skozi zadnja vrata, s pomočjo društev rejcev malih živali in ljubljanske biotehniške fakultete.

Na pravkar končanem kmetijskem sejmu v Gornji Radgoni je reja dobila novo spodbudo. Prvič razstavljene koze srnaste pasme — ta se je ob bolj znani sanski kozi pri nas že izkazala za primerno — so bile celo v središču pozornosti. S tem se možnosti za raz-

• Slovenske koze dojijo kot bosanske krave. (Ostere)

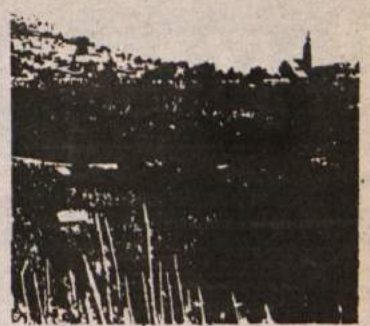
mah kozjereje se povečujejo po dokaj široko zastavljenem sevnjskem začetu. Na junijski 5. mednarodni razstavi koz v Sevnici je bilo namreč ugotovljeno, da 250 članov podružnice za kozjereje redi že nad 2.000 koz, zanimanje za rejo pa se še povečuje. Ugodno vpliva zlasti redni odkup mleka, ki ga je uvedla celjska mlekarica v Arji vasi.

Rejci pričakujejo, da bo po kozjem mleku vse večje povpraševanje. Po sestavi hranilnih snovi je najbližje materinemu in zato primerno za otrokovo prehrano. Ker je mlečna mast v njem v obliki zelo drobnih in enakomerno porazdeljenih kroglic, je lažje prebavljivo od kravjega, poleg tega pa ima tudi več maščob in beljakovin. Koze nikoli ne zbolijo za tuberkulozo in s tem so povezane tudi domneve o zdravilni vrednosti kozjega mleka.

Vsekakor je vredno in možno več narediti za napredek kozjereje, saj so

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Cena paprike je vsak dan nekaj manjša. Prodajalci z juga jo ponujajo po 10 do 18 din za kilogram. Velika je tudi izbira sadja. Hruške, breskve in slive so po 15 din, grozdje 20 din, lubenice pa po 8 din kilogram. Branjevske so ponujale solato po 30 din in fižol po 40 din.

V svetu že nekaj let pada poraba namiznega vina, raste pa povpraševanje po kakovostnih. Ti argumenti nam nakazujejo, da se moramo tudi v posavskem rajonu truditi za čim boljše kvaliteto. Do boljše kakovosti nam bo pomagalo grozdje, ki bo dozorelo na trti. Ne more biti kakovostnega vina iz prezgodaj trganega grozdja, čeprav naredimo pri predelavi grozdja in negi vina vse po pravilih. Verjetno bodo tu pa tam kakšne objektivne izjeme, zaradi vremenskih vplivov (suša letos), za bolj zgodnje trgatav. Toda v vinogradih, kjer grozdje normalno zori, počakajmo, da doseže ustrezno sladkorno stopnjo!

Da bi lažje razumeli, katere poti so se v svetu uveljavile, da je postalo neko vino dražje, navajam švicarski primer. Modri pinot je razširjen tudi v Švici. Iz te sorte pridelujejo tri kakovosti vina, ki ga označujejo s tremi različnimi imeni:

• DOLE — je najbolj poznano vino vinskoga kontona WALLIS. S tem imenom se sme imenovati vino iz modrega pinota, ki je dozorel na trti do 83 stopinj Oechsleja (sladkorja).

• MODRI PINOT IZ VALAIS — grozdje mora dozoreti do 80 stopinj

• GORON — to vino je izdelano iz grozdja, ki ni doseglo sladkorne stopnje 80 Oechsleja. Švicarski vinogradniki potrebuje ob trgatvi dokument o uradni meritvi sladkorja v grozdju, da lahko kasneje dobi dovoljenje za oznako vina. To so zgledi, kakšen red vlada v vinogradništvu in naprednih državah. Pri nas država ni poskrbela za red, zato so ljudje vsak po svoje špekulirali. V rajni Avstriji, ki je bila pravna država, in enako v stari Jugoslaviji je bilo več reda tudi v naši dejavnosti. Predpisi o vinski trti in vину so v pravnih državah zelo dorečni in se tudi izvajajo. Prav tako si pri nas prizadevamo s predpisi in kontrolo zaščititi kakovost vina in s tem vinogradnike ter porabnike vina.

mag. JULIJ NEMANIČ

• Se izobražuješ, da boš lahko bolje kmetoval? Ne, zato da mi ne bo treba več kmetovati! (Peter Mozolj)

• Tržna ekonomija je nepretrgan proces poskušanja in napak. (Samuelson)

• Če mravlja dobi krila, to pomeni, da bo propadla. (Arabski pregovor)

Jugoslovanski rekorder

Anton Zidar iz Sušja pri Ribnici ima družino krav, ki dajejo največ mleka v Sloveniji in državi

RIBNICA, SUŠJE — Absolutni rekorder v pridobivanju mleka glede na eno kravo v Sloveniji in Jugoslaviji, in to v zasebnem in družbenem sektorju, je Tone Zidar iz Sušja v ribniški občini, saj so lani njegove krave dale v povprečju vsaka nad 9.200 l mleka, nam je povedal direktor KZ Ribnica inž. Mirko Pirc in dodal, da si je Zidar nabiral izkušnje ne le pri starejših kmetih, ampak tudi v Avstriji, kamor je odhajal kot zdomar.

51-letni Anton Zidar pa je povedal, da je zgradil sodoben hlev pred

• Žival potrebuje za proizvodnjo mleka kisik. Zato je najbolje, če se pase in celo živi kar zunaj. Živali bolje prenašajo mrzot vročino. To se tudi sam izkusil, saj je bila v mojem starem hlevu poleti pod salonitkami velika vročina in je to slabo vplivalo na mlečnost. Zdjaj imam izoliran hlev,« pove Zidar nekaj svojih izkušenj.

10 leti in ima v njem 14 krav molznic črno-bele pasme, 15 telic ter konja in zebre. On je odraščal brez očeta (počiva v Rogu), za živino pa se je izredno zanimal že kot 5-ali 6-letni otrok. »Rojen sem bil za to,« pravi in dodaja, da moraš za uspeh pri živini imeti posebno veselje, srečo, nekaj božjega blagoslova pa še neumen moraš biti malo, saj je bilo kmetijstvo od nekaj izkoriščano, še posebno pa v našem dosedanjem sistemu.

V samem vrhu slovenskih pridelovalcev mleka je že tretje leto, med

boljšimi pa več let. Lani je bila njegova krava Vera 2. najboljša v Sloveniji, saj je dala 11.658 litrov mleka s tolsčobno stopnjo 5,11 (ali 596 kg masti), kravja družina pa je bila najboljše. Še uspešneje kravjo družino je imel predlani, saj je bila njegova krava Jera, ki je dala skoraj 13.000 l mleka, rekorderka, med prvih 10 v Sloveniji pa sta se uvrstili še dve njegovi kravi iz iste linije oz. družine, in sicer na 5. in 10. mesto. Zdjaj pa najbolj računata na kravo Joka, ki je šele prvič telila, a že daje po 33 l mleka na dan. Iz njegovega hleva sta tudi bika Druz in Isar, ki sta danes last Osmejenjalnega centra Preska Medvođe oz. Kmetijskega zavoda Slovenije.

J. PRIMC

BODOČA REKORDERKA — Na fotografiji Anton Zidar iz Sušja, ki ima že tretje leto čredo krav z največjo povprečno mlečnostjo v Sloveniji. Njegova krava Joka, ki je šele prvič telila, že daje 33 l mleka na dan.

Kmetijstvo

RENEZANSANŠTAJERSKIH JABOLK?

MARIBOR — Mesto ob Dravi, naravno središče slovenskega sadjarstva, je po desetletjih premora spet dobilo lasten sadjarski inštitut. Za začetek dela v njem le mag. Marjan Zupan, znani slovenski sadjarski strokovnjak, ki ima lastno firmo in je avtor sadjarskih inovacij, nekdanj pa je delal tudi v posavskem družbenem sadjarstvu. Cilj inštituta je visok: doseči vnovični vzpon štajerskega sadjarstva, ki je slovelo že pred vojno in bilo ob Južni Tirolski in okolici Bodenskega jezera eno najbolj znanih evropskih pridelovalnih središč. To potrjujejo številke o količini pridelanega sadja: okrog leta 1935 je Štajerska pridelala po 60.000 ton dobrih jabolk, torej več, kakor znaša sedanji pridelček celotne Slovenije.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotni redni tedenski sejem prašičev so rejci pripeljali 173 do tri mesece starih pujskov in 95 starejših prašičev. Prvih so prodali 98 po 30, drugih pa 23 po 23 do 25 din kilogram žive teže.

VODNIK V KUPČIJI

Sam predsednik slovenske vlade se je skupaj s kmetijskim ministrom potrudil na sestanku s slovenskimi klavničarji, kjer so se pogovarjali predvsem o višjih odkupnih cenah za živino. Vlada očito zaradi pritiskov močnega kmetijskega lobijskega vztraja pri povečanju odkupnih cen mesa, češ da bomo sicer spravili na nekatera palico slovensko kmetijstvo, balo to je morda res in prav tako je res, da to velja razmerje med cenami mleka in mesa ena proti šest. Ob tem pa pozabljamo, da so kmetje le bili deležni marke katerega dinarja, tudi zastojskega, ki ga lahko porabili za razvoj kmetij. Zdjaj imajo sodobne kmetije, ki jim bodo ostale. Delavcu so pa vedno jemali presežno vrednost in jo vlagali v razvoj tovorn. Zdjaj so tovarne na psu, z njimi pa tudi delavci, ki bodo kmalu plačevali dolžnino za svoje otroke, višje participacije za zdravstvo, plače pa bodo šle nazdol. Res čudna politika nove slovenske (krščanske) vlade.

dega pitanega goveda v ekstra klasi znašala 36,25 din. Na meso pa bi plačevali po 44,60 din. Vendar te nove cene še ne veljajo. Sploh je vprašanje, ali jih bo mogoče uveljaviti, saj je živina iz Jugoslavije precej cenejša, da ne govorimo o intervencijskem uvozu mesa. Cena tega mesa je bila v trgovinah okoli 40 din. Pa se mesarji še pritožujejo, da je prodaja mesa padla za petino.

Kar zadeva ozimnico, v zadrugi še ne vedo povedati dosti novega. Zdjaj ponujajo krompir po 4,85 din, vendar to ni prava cena. Računajo, da bo cena nekoliko nižja, ugodnejši pa bi znali biti tudi pogoji rakupa, kar pomeni na dva ali tri obroke.

• M-AGROKOMBINAT KRŠKO — Tudi v Krškem se niso povečali odkupnih cen mladega pitanega goveda, saj še vedno plačujejo mlado pitano govedo na meso v ekstra klasi po 36 din za kilo. Teleta so po 33 do 35 din.

Malo večja je sedaj izbira v hladilnici v Žadovinku. Paradižnik je po 10 din, paprika po 18 din, za vlaganje pa po 22 din (na novomeški tržnici jo prodajajo po 15 din), hruške za vlaganje po 13 din in belo ter črno grozdje po 22 din. Na jabolka pa bo treba počakati še kak teden.

J. S.

Kmetijski nasveti

Penetrometer kaže zrelost

Obiranje sadja velja za najlepše in hkrati najzahtevnejše sadjarsko opravilo. Slednjega se vsi ne zavedajo, saj Slovenija pridelava veliko dobrega sadja, kasneje pa mu s slabim obiranjem in neustrezno embalažo močno zmanjša njegovo tržno vrednost. Na pobudo poslovne skupnosti, ki želi odpravljati te pomanjkljivosti, je Kmečki glas izdal Priročnik za obiranje in spravilo sadja, sestavljen pa ga je vse bolj uveljavljajoči se posavski sadjarski strokovnjak inž. Franc Kotar. Iz priročnika povzemamo, kako je z določanjem zrelosti sadja.

Do kdaj pustimo sadeže na drevju, je odvisno od namena njihove uporabe. Organoleptično je najbolje, če ostane plod na drevju do užitne zrelosti. Zdjaj so njegove lastnosti, predvsem okus in aromatičnost, najbolj harmonične. Vendar si tolikšno odlaganje obiranja lahko privoščimo samo pri pridelku, ki gre takoj v porabo. Mali pridelovalec to zlahka naredi, plantažni pa nikakor ne. Zato je pri intenzivni pridelavi sadja na veliko vedno treba obratovati prej, saj se le tako lahko zmanjšajo izgube, ki nastajajo med prevozom, skladiščenjem in prodajo.

Znanih je več metod za določanje najprimernejšega časa za obiranje, zato je ob raznolikih rastnih razmerah v Sloveniji najbolje, da jih vsak velik pridelovalec pozna in izbira sam. Najpogosteje uporabljajo penetrometer, napravo, s katero se ugotavlja trdota plodovega mesa. Te meritve dopolnjujejo z ugotavljanjem količine škroba v plodovih, za kar se uporablja raztopina 1 g joda in 4 g kalijevega jodida v litru vode. Po intenzivnosti barve, ki

• NE BREZ PAPIRJA! — Če sadne zaboje uporabimo samo enkrat, s tem naredimo v pridelovanju, vsaj za jabolka to velja, največji strošek. Uvajanje paletiziranega transporta zmanjša stroške embalaže, saj se zaboje ne porabijo in jih lahko ob tudi siceršnjem vestnem ravnanju večkrat uporabimo. Se večja korist je, če oblagamo zaboje s papirjem, ki prepreči, da bi se plodovi poškodovali ob robilih lesenih letvic. Dobesedno greh je, če kakovostne plodove prevažamo v neobloženih gabacijah; da se to običajno še dogaja, ni vprašanje ekonomike, marveč maščobnega odnosa do sadja. Tudi pri tem se moramo zgledovati po razviti Evropi!

jo da v tej raztopini plod, se s pomočjo posebne barvne lestvice ugotavlja količina škroba.

Za večino jabolčnih sort je najprimernejša trdota mesa od 7 do 8,5 kg/cm², medtem ko se najprimernejša količina škroba od sorte do sorte mnogo bolj razlikuje. Za zlati delišes je najbolje, da ima pred obiranjem vrednost škroba 8, za rdeči delišes na primer, pa le 4. Več o tem si je treba prebrati v priročniku.

Inž. M. L.

Gospodarjenje ima svojo logiko

Novomeški gospodarstveniki na srečanju z republiškim IS — Potrebna je tudi dobra krma, ne le bič — Do kdaj na repu energetskih planov?

NOVO MESTO — Že več kot en teden je minilo od obiska republiške vlade s predsednikom IS Lojzom Peterletom na čelu, vendar je prav, da zabeležimo še nekaj najbolj značilnih stvari, ki so bile povedane na razgovoru z gospodarstveniki.

Niko Galeša, direktor Novotehne, Novo mesto: »O preskrbi Dolenjske z električno energijo je bilo že veliko govora tudi za časa prejšnje vlade. Moram reči, da je Dolenjska v tem pogledu ostala povsem na koncu. V izgradnji sta dva objekta, razdelilna postaja Hudo in daljnovod 2x110 kv Krško—Hudo. Problem je v tem, da nimamo zanesljivega in ne kvalitetnega napajanja. Na šestih žicah visi vse napajanje Dolenjske in Bele krajine, ki dajeta 12 odstotkov slovenskega izvoza. Toda zdaj

gradnja. Poslali smo ustrezne zahteve za posredovanje. Vlada bi morala temu problemu prislusniti in dati prednost Dolenjski. Dolenjska je plačevala energetski prispevek in električno energijo po polni ceni za nekvalitetno električno energijo zato, da so druge regije za ne-kvalitetno plačevanje ali celo neplačevanje dobivale kvalitetno električno energijo. Na koncu koncev pa Dolenjski, ki smo po zakonu pošteno plačevali, zaslužimo, da tudi mi dobimo kvalitetno energijo. Bojazen je utemeljena: zadnji smo na vrsti, zakon pa konec letošnjega leta ugasne. Kako bomo mi dogradili naše objekte?»

• Dr. Dušan Lavrič, Iskra Žužemberk: »Gospodarjenje na nerazvitih območjih je veliko težje, saj si moramo praktično vso infrastrukturo sami zgraditi. Jasno je, da skupaj s krajinami, toda vsi vemo, kako se sredstva zbirajo. V preteklosti so določene olajšave bile, vendar predvsem pri tem, če si investiral v to območje. Mislim, da bi morala vlada zato razmišljati tudi v tej smeri, da se podjetja, ki se nahajajo na teh območjih, razbremenijo nekaterih davkov. Drugo je, da se veliko in na široko kritizira naše gospodarstvo. Ne strinjam se povsem s tako kritiko. Naše podjetje 80 do 90 odstotkov izdelkov izvažata, en del na Zahod, drugo na Vzhod in v tretji svet, vendar če primerjam pogoje poslovanja v tujini in pri nas, je kot noč pa dan. Obremenitve pri nas so neprimerne večje. Če bi delali bilanco in bi upoštevali podobne obremenitve, kot jih imajo v tujini — mi smo delali te analize —, bi bila mnoga podjetja, ki danes izkazujejo slab rezultat, vsaj knjigovodsko prikazano, bistveno na boljšem.«

obstaja nevarnost, da se bo zaradi pomanjkanja denarja ustavila nadaljnja

majo prave vsebinsko opredeljene funkcije.«

Pavel Noč, direktor IMV Revoza: »V Revozu smo v tem trenutku absolutno proti splošni stavki, saj komaj zmagujemo vsa naročila. Kakorli bi že stavka potekala ali trajala, bi imeli velik izpad. En dan proizvodnje pomeni tristo avtomobilov, mi pa dobimo plačano le tisto, kar proizvedemo in izvozimo, in nič več.«

Franci Borsan, Ljubljanska banka TDB Novo mesto: »Kljub težkim razmeram sredstva pri nas rastejo, občani varčujejo, tudi v podjetjih sredstva naraščajo. Opozoriti pa moram na velik problem, ki ga doživljamo ob vsakem prazniku ali nakazilu prispevkov. Ostaja manj kot ena tretjina, vse drugo se odliha. Problem so tudi obresti, saj bi morala biti obrestna mera nižja od profite stopnje, če bi hoteli imeti naložbe, širjenje in perspektivo za jutrišnji dan ... Na področju, ki ga pokriva naša banka, smo sklenili pogodbe s 509 podjetniki, zasebniki, ko so ustanavljali najrazličnejše obrti. Največ je tu intelektualnih storitev, trgovin, gostinstva, v to pa smo tudi vložili precejšnja sredstva. Če je bilo to prej 1,2 odstotka v naši bilanci, je danes že šest odstotkov in bo do konca leta poraslo na deset. To so veliki nominalni porasti. Naš interes je odpiranje novih zadev, širjenje zaposlovanja in ne nazadnje tudi zavarovanje rizika na najprimernejši način.« T. J.

Dr. Dušan Lavrič, direktor Iskre Žužemberk: »Mi smo se odločili, da ne bomo v Iskra holdingu, saj sodelovanje ni dalo pravih rezultatov. Letos je v vsej Iskri kritično leto, mi pa delamo dokaj uspešno, ker nismo obremenjeni z vso nadgradnjo, ki je marsikaj blokiral. Do konca letošnjega leta bomo se uporabljali znak Iskra, potem pa se bomo imenovali samo Tovarna keramičnih kondenzatorjev Žužemberk. Velika nevarnost je, da če se dajo združena sredstva na holding, se ta ne bodo kanalizirala tja, kjer so najbolj potrebna, saj vemo, da se vsi ti holdingi danes borijo za določeno oblast in prevlado, ker ni

SREČANJE Z VLADO — Za mnoge novomeške gospodarstvenike je bilo srečanje s predsednikom izvršnega sveta in nekaterimi njegovimi ministri prava priložnost, da je izrazil svoje mnenje in predloge pa tudi pokazal na nepreviženosti, ki bi jih bilo treba v odnosu do gospodarstva v praksi odpraviti. (Foto: T. Jakše)

Bo stavkalo samo vodstvo sindikata?

Sklep: kečno besedo naj rečejo delavci

METLIKA — Po dolgem času in že odkritem negodovanju članstva, zlasti pa sindikalnih zaupnikov, so prejšnje sredo le sklicali razširjeno sejo občinskega sveta metliških sindikatov, ki sodijo v okvir Svobodnih sindikatov Slovenije. Na tej seji se je pokazalo, da stvar, zaradi katere je bila seja pravzaprav sklicana ali pa je bila vsaj osrednja točka dnevnega reda, ljudi najmanj zanima oziroma da imajo do nje precej drugačen odnos kot vodstvo.

Gre seveda za splošno stavko, ki jo ti sindikati napovedujejo za 10. september. Kljub že znanim utemeljitvam o potrebnosti splošne stavke se metliški sindikalni zaupniki oziroma predsedniki sindikalnih organizacij v podjetjih niso prav nič navduševali nad tem, da bi stavkali. In to predvsem zato ne, ker za razliko od svojega vodstva — republiškega, regijskega pa tudi občinskega, kolikor slednje sploh obstaja — ne vidijo v taki stavki pravega smisla, ampak v glavnem vzvod za rušenje vlade. Naj je sindikalni koordinator za Dolenjsko Jože Miklič še tako zatrdel, da stavka ni politična, ampak jo sindikati organizirajo zato, da bi vlada akutne probleme delavstva hitreje in učinkoviteje reševala in sindikate upoštevala kot resne partnerje, ni bilo za take in podobne utemeljive nobenega navdušenja niti niso naleteli na podporo. Prej na nezaupanje in skepsis. Miklič je potrebo po splošni stavki »utemeljeval« tudi s tem, da bi tako stavko morali organizirati že pred letom. Samo takrat je niso niti poskušali organizirati, še pisniti o tem si niso upali, če so že res tako mislili. Pa so bili takrat v tem istem, resda še ne »svobodnem« sindikatu v republikem, regijskem in občinskem vodstvu isti ljudje, v tovarnah pa isti delavci, ki se jim gotovo ni godilo prav nič bolje, kot se jim danes. Edino, kar je bilo takrat res drugačno, je bila vlada.

Sindikalisti iz podjetij so hoteli vedeti, kdo naj bi na primer delavci v konfekciji, ki dela na normo, plačal čas, ki bi ga »izgubila« s stavko. Odgovor, da podjetje, češ da »s stavko podjetje dobi več kot delavec«, gotovo ni bil dodaten močan argument, da bi se lažje odločili za splošno stavko. Sicer pa, so sklenili na koncu, naj o tem, ali bodo stavkali ali ne, rečejo končno besedo delavci.

A. BARTEJ

Vloge občanov kar dežujejo

Do sedaj že 400 vlog za vrnite premoženja

NOVO MESTO — Soba številka 36 v prvem nadstropju stare občinske stavbe v Novem mestu je v zadnjem času eden od najbolj obiskanih občinskih prostorov, pravni Marjanca Majster in Marjanca Pavašovič pa najbolj iskani občinski uslužbenki. Sprejemata namreč vloge za povrnitev nepravilno odvzetega premoženja, kar je, glede na to, da je ta pojem lahko zelo raztegljiv in da je tema precej občutljiva, zelo nevarna posej. Mnogi si namreč predstavljajo, da bodo uredili stvar kar takoj na samem kraju, drugi, ki bi bili tudi upravičeni, da podajo svojo vlogo, pa si tega še ne upajo storiti iz nezaupanja.

Uradno določeni rok za dostavo vloge je sicer 10. september, ker pa ustreza zakonodaja, ki bi urejala to problematiko, še ni sprejeta, bodo vloge sprejemali tudi še po preteku tega roka. Ko se bo nabralo dovolj vlog, bodo napravili podrobnejšo analizo, tako da bo vse pripravljeno za ukrepanje takrat, ko bo vlada sprejela ustrezne zakone za vračanje premoženja. Do takrat pa ni moč ničesar storiti.

Do sedaj je prišlo na občino 400 vlog, med katerimi jih je precej tudi skupinskih, za povrnitev nekdanje srenjske posesti, veliko pa je tudi vlog za povrnitev odvzetih zemljišč zaradi agrarne reforme in kolonizacij (51) ter arondacij (47) pa tudi za povrnitev nacionaliziranih stavb in zemljišč (60), med njimi so tudi zahteve za povrnitev nekdanjih trgovskih lokalov v Novem mestu in okolici, seveda s pripadajočimi stavba-

mi. Nekateri si napačno predstavljajo vračanje in prijavljajo tudi na podlagi občinskih prostorskih planov in odlokov razlaščenca zemljišča, za katera so dobili za to določeno odškodnino. T. J.

SPET BO VESELO NA TRGU

NOVO MESTO — Jutri, 7. septembra, bodo že četrty zapored slavili svoj krajevni praznik prebivalci KS Center Novo mesto. Slavje se bo pričelo ob 18.30 na rotovžu s sprejemom in podelitvijo priznanj zaslužnim krajanom, zatem pa bo na Glavnem trgu kulturni program, ki so ga pripravili učenci Glasbene šole Marijana Kozine in godba na pihala iz Novega mesta. Po uradnem delu bo prosta zabava ob zvokih Zvoneta Gačnika in postrežbi gostišča Na trgu in restavracije Pri vodnjaku. Obljubljajo zabavo dolgo v noč.

Izredne razmere v oskrbi z vodo

Prepovedano pranje avtomobilov in zalivanje vrtov — Najhuje v vaseh

METLIKA — Zaradi dolgotrajne suše so v metliški občini pri oskrbi s pitno vodo nastopile izredne razmere. Izdatost virov pitne vode, iz katerih se oskrbuje metliška občina, se je močno zmanjšala, tako da ne morejo več kriti vseh potreb. Zato je od prejšnje srede prepovedana uporaba pitne vode za pranje avtomobilov, za zalivanje vrtov in za druga podobna opravila razen seveda za najnujnejše osebno porabo in napajanje živine.

Pomanjkanje pitne vode v metliški občini v poletnih mesecih je že kar običajna stvar, še posebej to občutijo v gorjanskih vaseh. Letos pa je do pomanjkanja prišlo prej kot prejšnja leta, kajti pozna se, da zadnja leta pozimi skorajda ni bilo snega, ravno snežna odeja na Gorjancih pa ustvari potrebne zaloge pitne vode za poletni sušni čas. Gorjanski del metliške občine se s pitno vodo oskrbuje iz dveh virov: iz zajetja pri Rajakovičih dobivajo vodo zlasti žumberške vase ter vas hrast, iz Jamnikov pa dobivajo vodo krajevne skupnosti Suhor, Lokvica, Grabrovec, Radovica in Slamna vas. Pri obeh teh virih se v suši dotok vode zmanjša tudi za trikrat. Tretji in največji izvir pitne vode za občino pa je metliški Obrh; z njegovo vodo se oskrbujejo poleg Metlike še

Na postaji zaenkrat še osamljen

NOVO MESTO — Na novi novomeški avtobusni postaji se je te dni pričel pravi vrvež in šele sedaj se bo pravzaprav videlo, kako bo ta nova novomeška pridobitev delovala. Čakalniških prostorov in pred vremenskimi nepravilnostmi zavarovanih središč je sedaj sicer precej več, manj pa je možnosti za šolsko mladino, da si med čakanjem kupi hrano ali osvežilno pijačo. Zaenkrat se bodo morali drenjati v edinem gostinskem lokalu, ki je trenutno na avtobusni postaji odprt, in sicer v bifeju na spodnjem platuju, katerega lastnik je zasebnik Zvone Franko.

Zvone Franko

šine, kateremu pa lahko prištejem še nekaj kvadratnih metrov pločnika pred vhodom. To je v prvih mesecih zadostovalo in mi še ni žal, da sem se odločil za ta korak. Bomo pa videli, kako bo pozneje, ko se bo pojavila večja konkurenca. Odprto imam od petih zjutraj pa do devetih zvečer. Jaz bi sicer rad odpiral pozneje, ob sedmih, vendar sem se odločil za zgodnjo uro na predlog šoferjev in potnikov. Nova postaja mi je osebno še kar všeč, nerodno je edino to, da je za dostavo slabo poskrbljeno. Potniki se pritožujejo, da tukaj ni moč kupiti hrane, zato razmišljam, da bi pričel prodajati tudi sendviče ali kaj podobnega,« pravi mladi gostinec.

Ce bo še dolgo tako, smo se pozanimali pri Pionirju v Bršljinu, ki na novi avtobusni postaji prodaja lokalne. Tam so nam povedali, da so od približno 580 metrov kvadratnih površin, kolikor so jih imeli na prodaj, prodali že dobri dve tretjini, saj je sedaj na voljo samo še en lokal z 22, eden s 40 in eden s 113 kvadratnimi metri površine. T. J.

Jerca Vidrih z blagajno iz prejšnjega stoletja, ostankom nekdanje Kobetove špecerije, ki še vedno zanesljivo dela.

V rabi prava stoletna blagajna

Tradicija se nadaljuje

NOVO MESTO — Ime trgovine na Glavnem trgu 16 je na prvi pogled dokaj enostavno. Modna trgovina se imenuje lokalček znotraj okusno obnovljene dvorišča. Vendar pa starim Novomeščanom kraj, kjer je bila v začetku tega tedna odprta Modna trgovina, marsikaj pove. Tukaj je bila nekdanja znana Kobetova špecerijska trgovina. Seveda je že dolgo časa ni več. Hiša je bila deloma nacionalizirana, zato tudi lokal, ki ga je sedaj odprla domača hčerka Jerca, poročena Vidrih, ni v procelju, ampak skromno skrit zadaj vnekdanjih skladišnih prostorih. Toda nekdo ... No, nič se še ne ve, kako bo.

Za začetek je poleg modnega tekstila za ženske, tudi nekaj moškega je vmes, našla v lokalu častno mesto stara častiljiva blagajna iz nekdanje Kobetove trgovine. Je ameriške znamke National, lepo obnovljena in dela brezhibno, kljub temu da ima že tam okoli sto let. Posebnost zase, bi lahko rekli, za tiste, ki imajo radi tradicijo, kvaliteto, zanesljivost in svojskost.

Nekaj takega hoče tudi lastnica s svojo trgovino: »Z njo bi želela Novemu mestu nekaj dodati. Za sedaj so v ponudbi najbolj ekskluzivni izdelki domačih tovarn, povpraševanje pa bo pokazalo, v katero smer bo treba ponudbo še razširiti. Za začetek je ponudba še sorazmerno skromna,« pravi in samozavestno doda: »Toda vse, česar v trgovini še ni, se da hitro nabaviti.« Kaže, da se je v Novem mestu res prebudil stari, pravi trgovski duh. T. J.

DAN ENOTE — Več kot sto borcev 4. SNOUB Matija Gubec je v torek v vojašnici Milana Majcna v Novem mestu praznovalo 48. rojstni dan brigade. Ta dan so slavili tudi vojaki, ki nadaljujejo tradicijo te partizanske brigade. O njeni bojni poti je zbranim, med katerimi so bili predstavniki občine, krajevne skupnosti in delovnih organizacij, govoril polkovnik Kazimir Trojan iz Maribora, v imenu gubčevcev pa jih je pozdravil narodni heroj Franc Lojko. Na sliki: komandant polkovnik Radoslav Bogičević je ob dnevu enote z dopusti nagradil nekaj najboljših vojakov. (Foto: J. Pavlin)

MODRI JANEZ — Kar precej Novomeščanov se je letos odločilo šolske knjige kupiti v prednaročilu, v akciji Modri Janez. Ne samo zaradi nekajodstotnega popusta in obročnega plačila, ampak predvsem zato, ker je naročilnica dajala možnost dostave knjig na dom, s čimer bi se kupec izognil vsakoletni strahotni gneči v edini knjigarni. Vendar s knjigami na dom ni bilo nič. Vse novomeške žrtve Modrega Janeza so namreč okrog 20. avgusta dobile obvestilo, da knjige lahko dvignete 29., 30. in 31. avgusta na osnovni šoli Grm. Očividno nam je sporočil, da je bila prvega od omenjenih treh dni na Grmu nepopolna gneča; na knjige je bilo treba čakati najmanj 2 uri, nekaj otrok pa so v tistem preriivanju skoraj pomerali. Ljudje so besneli, še posebej, ker so na vprašanje, zakaj niso knjig (če že ne na dom) razposlali na več šol, dobili odgovore v obliki nesramnega vprašanja: »Zakaj pa ste kupci vsi navahili na isti dan?« Skratka Modri Janez se je pokazal modrega samozase. To si velja zapomniti in naslednje leto je treba bojkotirati prodajo, ki se je sprevergla v poniževanje ljudi. Za njihovo kravro prisluzeni denar!

• NAJHITREJŠI LANEC — V Novem mestu in na Dolenjskem se je pojavil plakat za denarno verigo sv. Antona. Kdor želi sodelovati, naj se oglasi, tako pa še, v hotelu Metropol. Tam bi se po našem mnenju lahko pojavili tudi inšpektorji in lice, saj so tovrstne igre protizakonite. Za deva pa smrdi tudi z jezikovnega stališča plakat je namreč v vojni s slovensko slovnico in pravopisom. Med drugim so uporabljene naslednje besede: »komercialni lanec«, »isplacilo«, »tisučiti igralce«, »se dam dnis«, »igra začne ob 10 uri« itd. Je trovska slovensčina.

Ena gospa je rekla, da v Novem mestu o novi šoli služabniško zavzet pišejo tisti, ki so najbolj in najdlje podpirali reformiranega šolskega mrtvojenca.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 22. do 29. avgusta so v novomeški porodnišnici rodile: Anica Bohar iz Dol. Ponikev — Vesno, Ružica Martinovič iz Potočne vasi — Dragica Cirila Ozimek s Sel pri Šumberku — Dajana, Martina Peterlin iz Hrastnega Anito, Vesna Zalec iz Črnomlja — Samir Jerneja Rustan iz Šentjerneja — Nina Marjanca Malenšek iz Malin — Petra Melita Kambič iz Črnomlja — Jana, Dragica Butala iz Črnomlja — Boruta, Dragica Muc iz Dol pri Suhorju — Vesna Zlata Matinčič iz Brezja — Sonja, Viktorija Sos z Mirne — Iris, Tončka Vodnik Gorjnjega Podboršta — Simona, Dragica Košmrnj iz Malega Slatnika — Maruška Marija Blažon iz Stare Bučke — Matjaž Cecilija Papež iz Kočevskih Poljan — Tatjana, Jožica Pungercar z Malkovca — Tjaša, Suzana Tratnik-Umek z Mirne Ameljo, Lučka Volk s Stražnjega vrha Jerneja, Karmen Jamnik iz Šentjerneja Matejo, Jožica Žagar iz Podturna Hmeljniku — Saša, Metka Janežič iz Preške — Mojca, Silviya Gorup iz Kamnika — Tomislava, Ivica Brišar z Gor. Vrhpolja — Roka.

IZ NOVEGA MESTA: Đurđica Vilič iz Stritarjeve ulice 3 — Tonija, Ana Štamfelj iz Prečne 29 — Alena, Janja Peterber iz Adamičeve 38 — Laro, Mira Puhanc z Ljubljanske ceste 20 — Tiborja Majda Dobrave z Drske 39 — Žiga. Čestitamo!

Sprehod po Metliki

METLIŠKO PLANINSKO DRUŠTVO je pripravilo za 7., 8. in 9. septembra pohod na Triglav. Predsednik Stane Brdarčič je povedal, da večkrat organizirajo takšne in podobne izlete ter da je vedno dovolj zanimanja. Kdor se hoče včlaniti v društvo, naj se oglasi pri njem v pisarni skupščine občine.

PO USTANOVITVI ODBORA SLOVENSkih krščanskih demokratov so imeli novoizvoljeno vodstvo večerjo v bifeju Rajmer. Domačinom se je pridružil tudi predsednik slovenske vlade gospod Lojze Peterle. Milenka in Edo Macele s svojim postregla s piščancem, kotleti, krofi in prijem in solato. Edo je raztegnil tobo harmoniko, g. Peterle pa je objubil, da bo zaigral kaj poskočnega ob naslednji obisku Rajmerjevih.

NOGOMETNI KLUB, ki so ga ustanovili pred kratkim v Podzemlju, bo imel tudi svojo mladinsko ekipo. Med podmetljskimi osnovnošolci je veliko zanimanja za brncanje žoge, zato za podmladek bo težav.

TRIFARŠKO ŽEGNANJE JE BIL obiskano, kot že dolga leta ne. Zgodilo se je celo, da je mnogostevilnim sankcionirano večkrat preko dneva zmanjkalo prijavitelj Organizatorji so se znašli, pa so sklop ponjvo v Metliko, a tudi na Hrvaško. Janja — spekli so jih krepko preko sto — so vsi šli že dopolnile, in vse to kljub jadrskornju, da ljudje nimajo denarja niti najnujnejše.

NA KONJENIŠKI PRIREDITVI ROSALNICA blizu Novolesa se je zbralo ogromno gledalcev, ki so polobčudovanja konj in jahačev pridno ntili pivske in druge steklenice. Mnogostvilni obisk je presenetil organizatorje, jim je zato zmanjkalo vsega, kar so pripeljali za gašenje žjeje.

Črnomaljski drobir

NESKLEPCNOST — Zaradi dolgih občinskih skupščin začno delegati po uri odhajati domov, pojasnijo pa, da ker pozneje nimajo avtobusnih prevozov. Vendar so drugi proti takšnim predstavnim zapuščanjem se — tudi zaradi večje nesklepcnosti — ter podučujejo najajoče, da morajo na seji vztrajati do konca, če so že pristali na poslansko mesto skupščini. Vsi ti zapletljivi pa so lahko dobri šola za prihodnje volitve: vsak potencialni poslanec bi moral pred spretnim kandidatu izpolnjevati vsaj en pogoj, in sicer, da ima svoj avto in s tem gotovljen prevoz na sejo skupščine in vrnitvi z njih.

TOKRAT BREZ ANONIMNOSTI — V tej rubriki smo že pisali o osebi, ki je prav se je hotela na viniškem kopalšču ukopati, morala plačati vstopnino za prireditve v okviru viniškega poletja. Organizatorji so obljubili, da bo imela prihodnje leto na prireditve prost vstop, če se ustavi s celim imenom. — Tokrat pa se glasila bralka, ki ni tako sramežljiva in ne boji izdati imena, organizatorji viniškega poletja pa so ji prav tako ostali v prijateljskem spominu. Prav nič pa ni ne gre pomniti brezplačno karto. Angelca Klobučič iz Črnomlja se je ob pol desetih urah zbrala z družbo mimogrede ustavi viniškem kopalšču ob pijači, a so tri ženske pri vstopu zahtevale 200 din vstopnino za štiri osebe. Sedaj pa Angelca ima ime tistega, ki je dal »komandno« pobiranje vstopnine še takrat, ko sploh ni bilo več nikarkoli programa. Imela namreč občutek, kot bi ji hotel kdo že končani tomboli prodati tobolske lovice ...

Drobne iz Kočevja

RINŽA SPET TEČE — Čiščenje Rinže zaključeno. Voda je spet v njeni prejšnji strugi. Žal pa na njej plava veliko zme nesnage pa tudi vej in rastlin, ki so med čiščenjem buldožerji in drugi strojarstva. Tudi neprjetej duh se še vedno iz Rinže. Morda je vsemu temu krivo čisto obdobje in slab pretok in bo bolje prvem večjem letu.

ZA SLOVENIJO IN MILOŠEVIČA — Večina kočevskih podjetij posluje z izvojem. Prav ti so se najbolj razveselili zavo Slovenije po konfederaciji ali celo samosvojitvi. Hvaležni so tudi Miloševiću za njegove besede, da bo v primeru odprave napravljen poračun in da bo tisti, ki je iz drugih republik dobival, moral obljeno povrniti. Kočevska podjetja narečno z juga niso nič dobila, ampak so tja le vjavala denar, zdaj pa računajo, da bi v smeru odcepitve dobila vse povrnjeno se tako rešila težav, v katerih so, in ub.

Ribniški zobotrebci

TUDI RAKI IN ŠKOLJKE — V zadnjem obdobju, od ulova velikega soma prej, je veliko zanimanja za ribolov v ribnikih Ribiške družine ribnica na Ugarnji. Manj pa je znano, da so v teh ribnikih našli raki in školjke-skržki, ki jih ribiči v te ushišne sploh niso vlagali.

MISTER UPOKOJENCEV — Pred tistikim je bilo srečanje upokojencev na vni gori. Na programu je bila tudi izbišni Travnje gore pa »najdebelega« in »houcha«.

DOBRI PRIJEM — Pred kratkim je Drago Češarek iz Ribnice v enem evu ujel v ribniku na Ugarnji amurja, tega okoli 85 cm in težkega okoli 8 kg. krapa, dolgega okoli 40 cm in težkega okoli 5 kg. Večina ribičev v vsem svojem enju ni ujeła tako velikih rib, kot ju je go Češarek samo v nekaj urah.

NA VRSTI SO GROZLJIVKE — Na čas izbira svoje teme. To velja tudi za ro filmov v ribniških videotekah. Treto gredo najbolj v izposojajo grozljivke, že, da živimo v groznih časih, saj so zroživke zaželjene med mladimi in stami. Vse kaže, da bi gledalci radi primeri grozljivke, ki jih doživljajo na delu in oh v življenju, z grozljivkami, ki jih vio vsak dan na TV (med poročili) in med vami grozljivkami, posnetimi na video-kete.

Trebanjske iveri

IZDAJALCI — Sicer zelo spretnemu voreu Lojzetu Podboju — Slavcu se je petkovi otvoritvi poslovne zgradbe vnovanje zadrge v Sentrupertu prieni simpaticen lapsus linguae, ko se je druijaljeval izvajalcem del in jih prekrstil v izdajalce. Tokrat je slo brez moderne šrave, saj številni tega sploh niso opazili pa so jim po ushiših se odmevale koráčne trebanjskega pihalnega orkestra in orebiti tudi mifozvočne pesmi Trebanjega oktetu. Vsekakor pa so zbrali lahko oro videli, kako je trebanjski župan Ci-Pungartnik zažugal porednemu Slavcu, da ga je ta očitno presenetil s povabilom k odrofonu. Je slo tudi pri tej potezi Slavca mini izdajo?

GOLOBNJAK — Tako so zlobni jezice med gradnjo stavbe stanovanjske zadrge v Sentrupertu poimenovali to palačilo, kjer ne manjka marmorja in bakra in arhitektonsko lepo ujema z dolenskim rajno. Direktor neke zadrge z Gorenjkoga nam je zaupal, da bi ga njegovi člani pesili, ako bi si on omislil tako razkošno vrbvo. Je pa v isti sapi dodal, da pač povs mentaliteto Dolencev in njihovo šitiskosčnost.

BOJ — »Boj na rakovniškem polju« je smo naslovlili reportažni zapis o sporu komasacijah v tem delu Sentruperske zadrge, je zašel v tretjo rundo. V prvi je bivši predsednik trebanjske »lade Maska Kurent pobili pravdo zoper kmeta Alfonza Jakija Brinja zaradi obrekovanja oz. razhalitve. Višje sodišče v Ljubljani pa je razveljavilo prvostopenjsko sodbo trebanjskega kmetiča. Nadaljevanje sledi!?

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Plan, pisan za čas, ki ga ni več

Kaj se zgodi, če pisci dolgoročnega plana prepisejo prejšnji načrt — Seznam želja, med katerimi nekatere ne bodo nikoli uresničljive — Kje deponije

ČRNOMELJ — Čeprav so pri črnomaljski občini pripravili kar zajeten osnutek dolgoročnega plana občine od leta 1986 do 2000, v katerem naj bi slo predvsem za spremembe in dopolnitve, pa skoraj vse, kar je zapisano na 32 straneh, za današnje in prihodnje življenje ni kaj prida uporabno. Gre predvsem za seznam želja, napisan, kot je dejal eden od razpravljavcev na zadnji seji občinske skupščine, na horuk, vsebina plana pa zveni preveč aktivistično. Da je mnogo stvari prepisanih iz prejšnjega plana, potrjuje tudi to, da sta Slovenija in Hrvaška v dokumentu še vedno socialistični republikli.

Pripomb na dolgoročni plan je bilo toliko, da so mnogi razpravljavci menili, da o njem v takšni obliki sploh ne bi smeli razpravljati. Predstavniki ZKS-Stranke demokratične prenove, ZSMS-Liberalne stranke, Socialistične stranke Slovenije in neopredeljeni so poudarjali, da dokument ni zrel za sprejem ter da bi morali najprej zbrati vse pripombe, jih vnesti v osnutek in šele potem popraviti.

• Problem zase je razširitev deponije komunalnih odpadkov pri Vranovičih, ki ji bližnji krajin močno nasprotujejo. Četudi odgovorni obljubljajo, da bo odlagališče tam še največ pet let, prebivalci bližnjih Vranovičev in Zastave vsemu temu, kar je nova lokacija za deponijo v dolgoročnem planu omenjena le oghlapno, dokument pa tudi ne daje zagotovila, da bo čez pet let odlagališča pri Vranovičih zares konec. To pa seveda ni edini dvom o dokumentu.

novno razpravljati o sprejemu. V Demosu pa so menili, naj osnutek ostane

ZMAGA KO ZRVS

TREBNJE — V soboto, 1. septembra, je na 9. orientacijskem pohodu po poteh Gubčeve brigade na Trebelnem tesno zmagala ekipa krajevne organizacije Zveze rezervnih vojaških starešin iz Trebnjega v postavi Nace Hribar, Srečo Pust in Jože Uhan. Drugouvršeni taborniški odred z Mirne je le nekoliko slabše streljal z MK puško od zmagovalcev. Nadaljnji vrstni red ekip: 3. OŠTO Trebnje, 4. ZRVS Novo mesto, 5. Taborniški odred Mirna II, 6. V. P. 1394 Novo mesto, 7. V. P. 4799 Mokronog, 8. NK Zabukovje pri Trebelnem II, 9. NK Zabukovje I.

DIVJAD IN VEROUK

TREBNJE — Odbornik SKD Marjan Dolenc iz lakniške doline je med obiskom Lojzeta Peterleta v Trebnjem zahteval od vlade, naj več naredi za kmetijstvo. Predvsem bo moral novi zakon o lovstvu bolj ščititi kmete, ki jim dela divjad, zlasti prašiči, veliko škodi. Odbornik Dolenc je še menil, da vlada ne bi smela tako mečkati z denacionalizacijami. Šolam pa naj bi dali namig, da bi v okviru izvenšolske dejavnosti našli kak suh in topel prostor za verouk.

Zapuže proti plastičarstvu

Zaplet, ki mu še ni videti konca

MIRNA — Pretekli petek smo v Zapužah prisluhnili Pavli Gačnik, Fadilu Hadžiču, Pepci Koprivec, Ivanu Kolencu, Francu Novaku ter Majdi in Marku Zavrlovima, ki so vsi med 42 podpisniki petice zoper načrtovano prenovo razpadajočega zadržnega hleva v obratovalnico za izdelavo izdelkov iz plastičnih mas. V Peticiji, naslovljeni na trebanjsko obrtno zadrugo Unitehna, poslani pa še na nekaj drugih naslovov, so krajin Zapuž, naselja 21 družinskih hiš z 71 prebivalci, opozorili, da so Zapuže v vseh dosedanjih planskih listinah trebanjske občine predvidene kot naselje individualnih stanovanjskih hiš in da ni bilo nikoli namenjeno industrijski ali obrtni dejavnosti.

Krajanom se zdi sumljiva druga licitacija za zadržni hlev, ker ni bila objavljena v sredstvih javnega obveščanja, ampak le na oglasni deski, zato so pri dosedanjem lastniku okrog 200 let starega hleva — Kmetijski združenje v Trebnjem vložili zahtevo po razveljavitvi te licitacije, na kateri je Unitehna kupila omenjeni objekt za obratovalnico svojega kooperanta Franca Jevnikarja. Zapužani ugotavljajo, da je bila izključna cena zadnje licitacije v januarju letos bistveno manjša od prve licitacije, ki je bila po njihovem pravilno objavljena. Krajin vztrajajo, da se bivši hlev v celoti ali delno poruši in v prihodnosti ta lokacija nameni izključno za gradnjo stanovanjske hiše. Zato predlagajo ponovno licitacijo.

PODRTIJA — Zapužani so nam povedali, da se je pred dvema tednoma porušil nosilec hleva. S strehe poljžjo opeke in prava sreča je, da ni bil že kdo poškodovan. (Foto: P. P.)

In kaj vse je motilo tiste razpravljavce, ki si niso mogli kaj, da ne bi nanizali vsaj nekaj pripomb? V dokumentu je premalo zapisanega o izobraževanju, kar pa ne čudi, saj oblast, bodisi stara ali nova, udari najprej prav po izobraževanju. V poglavju o kulturi ni pravzaprav nič novega, terminologija, ki razlaga prihodnji razvoj, je znana že nekaj desetletij, v dokumentu manjka le še to, da bodo Črnomaljši hodili oblečeni v živalske kože, s kamnitimi sekirami za pasovi. Pisici dokumenta na eni strani načrtujejo kulturno rast do leta 2000, po drugi strani pa jih tirajo v kulturno beračijo.

Da sestavljajci plana niso upoštevali časa, ki prihaja, pove tudi to, da so se razpisali o gozdarstvu, niso pa imeli pred očmi, da bo pravkar sprejet nov zakon o gozdarstvu. Kako nerealni so bili, potrjujejo tudi pripombe iz zdravstvenega doma. Po omenjenem dokumentu naj bi imeli v občini na 1.000 ljudi enega zdravnika (sedaj na 1.500), to pa pomeni 6 novih zdravnikov. V zdravstvenem domu na novo ne zaposlujejo že pet let, in če bi jim sedaj to tudi dovolili, ni denarja za nove ljudi.

M. BEZEK-JAKŠE

PRITOŽBA IZ DRAGE

DRAGA, KOČEVJE — Zaradi načina obračunavanja davka na posek lesa so se občani Drage pritožili občinski skupščini Kočevje. Moti jih predvsem, da davčna stopnja ni enotna in znaša za kmete 25 odst., za ostale 45 odst., pa tudi izračun za letos po lanskim cenah in da za lani prodani les dobe položnice letos itd. Razen tega menijo, da je KS Draga manj razvito območje in bi morali biti deležni davčnih olajšav.

ŠE DANES RAZSTAVA ROČNIH DEL

KOČEVJE — Društvo upokojencev Kočevje že več let zapored organizira razstave ročnih del svojih članov. Tudi letošnja je v Likovnem salonu. Odprli so jo 31. avgusta, trajala pa bo samo še do danes, 6. septembra.

Ob anonimnem pismu županu

Grožnja z mitingom — 17. septembra razgovor

KOČEVJE — Na predsednika občinske skupščine dr. Mihaela Petroviča je nepodpisan občan poslal pismo take vsebine:

Pretekli teden so te obiskali delavci Itasa, ki so štrajkali. Obljubljam ti, da ti bom v najkrajšem času pripeljal na isto mesto delavce iz pol kočevskih podjetij, če ne boš razčistil s paraziti, ki že desetletja nič ne delajo in živijo na račun delavskih žuljev. Ti dobesedno krajejo delavcem denar iz žepa, delavci pa nimajo niti za preživetje. Naštel ti bom samo nekaj parazitov (imena petih navedenih izpuščam), ki najbolj bojevo v oči ... Pri sebi na občini pa jih imaš še najmanj za dve vožnji s tovornjakom. Republiška uprava je že začela s kadrovske premiki, občinska uprava s tabo na čelu pa NIČ. Paraziti kar lepo čučkajo in v brezdelju žive na račun delavcev. Ne pišem ti za hec, pišem ti za res, rotim te, da začneš takoj reševati, in zadevo reši. ... Tvoj (nepodpisan) osebni prijatelj. Datum 27. avgust.

Čeprav je pismo anonimno, pred-

Zahvala vojakom

Opravili so zahtevno delo v kanjonu Kolpe

OSILNICA — Najvišji predstavniki občine Kočevje, Čabar in Delnice so se 28. avgusta zahvalili vojakom za kakovostno opravljeno delo pri širitvi in utrditvi cestnega odseka med Kuželjem in Mirtoviči ob Kolpi. Ob tej priložnosti so podelili pismena priznanja in plakete najprizadenejšim. Vojaki so dobili tudi majice, ki jih bodo spominjale na trimesčno delo v Kolpski dolini.

Žal pa so hkrati ugotovili, da zmanjkuje denarja za asfaltiranje tega okoli 6 km dolgega cestnega odseka. Predstavniki vseh treh občini in ostalih pristojnih za financiranje in posodabljanje cest so soglasno ugotovili, da je potrebno zagotoviti denar vsaj za asfaltiranje tistega dela ceste, ki je bil razširjen že lani in je zdaj tudi že primerno utrjen. Če namreč vsaj na tem odseku ne bi položili asfalta že letos, se lahko zgodi, da bi bila cesta močno poškodovana med jesenskimi nalivi in pozimi, zaradi česar bi bilo kasneje občutno več stroškov.

Cesta je speljana po zelo težavnem terenu. Na eni strani so zelo visoke in strme stene, na drugi pa spet strm breg do Kolpe. Zato je bila doslej cesta tu ozka in nevarna za promet, ob deževju pa jo je ogrožala in jo razdirala še voda, ki se je stekala s strmih pobočij. Prav zaradi vseh teh težav so bila dela zahtevna in draga in je bil denar, predviden za to cesto letos, porabljen že za dela v makadamski izvedbi, za asfaltiranje pa je treba zbrati nov denar. J. PRIMC

ASFALT PROTI GEROVU

OSILNICA — V teh dneh asfaltirajo 1 km ceste od Zamosta proti Gerovu. Na tem cestnem odseku, ki vodi proti Reki, ni asfaltirane okoli 4 km ceste od Zamosta do Malega Luga. Ta cesta je bližnjica Osilnice in vse dežele Petra Klepeca do Reke in Jadrana.

NADŠKOFOV TAJNIK

KOČEVJE — Kaplan Tone Jamnik odhaja iz Kočevja na novo službeno mesto. Odslej bo tajnik pri nadškofu dr. Alojziju Suštarju v Ljubljani. Od kočevskih fanarov se je poslovil 2. septembra, od mozeljskih pa teden prej.

Anton Jamnik je bil v Kočevju tri leta kaplan. Posebno se je trudil z vzgojo mladine. Bil je tudi animator bibličnega krožka in eden glavnih oblikovalcev pogovora skupine Veritas.

NOVI KAPLAN TUDI DVOJČEK

KOČEVJE — Za novega kaplana v Kočevju je nadškof imenoval Marjana Lampreta, letošnjega novomašnika. Rojen je bil leta 1964 v Ljubljani, doma pa je iz Sentevidja pri Stični. V družini je bilo 7 otrok. Rodil se je kot dvojček. Zanimivo je, da je to že tretji kaplan po vrsti, rojen kot dvojček, ki prihaja službovat v Kočevje.

SREČANJE KRVODAJALCEV

TREBNJE — V soboto, 8. septembra, ob 15. uri bo pri domu gasilcev srečanje krvodajalcev iz trebanjske občine. Prireditve v sklopu občinskega praznika bo obogatena z otvoritvijo novega gasilskega doma, po kulturnem programu in podelitvi najvišjih priznanj pa bodo za dobro počutje poskrbeli gasilci in Veseli Zasavci.

Čistila nenevarna kraškemu svetu

V obratu Kemije-Impex v Velikem Gabru pravijo, da oni nikakor ne ogrožajo okolja — Odpadkov praviloma nimajo — Ena nesreča v sedmih letih

VELIKI GABER — »Ko smo se junija lani ločili od Polikema, smo obdržali program čistil Johnson, proizvodno antifriza, praška Loboded in pa uslugo pretakanja lepil za podjetje Revulk iz Ljubljane. Dokler smo bili v Polikemu, skupaj s Chemom, smo res pretakali iz avtosticern v sode ali manjšo embalažo določena topila in razredčila, vendar moram poudariti, da imamo zgrajeno ustrezno pretakališče po vseh predpisih.« je povedal tehnični vodja obrata Kemije-Impexa v Velikem Gabru Franc Franga.

Na vprašanje, ali s svojim delom morebiti v obratu le ne ogrožajo okolja, kot je bilo že večkrat slišati, je odločno zavrnil možnost kakršnekoli nevarnosti oz. ogrožanja okolice. Navsezadnje, pravi Franga, zdaj že dobro leto ne pretakajo več, vsa čistila iz programa Johnson pa da so biološko razgradljiva, niso vnetljiva, in četudi bi prišlo do razlitja, po nobeni plati ne bi bila nevarna za okolico.

»Naša proizvodnja je pač taka, da, če se dela tako, kot je treba, ni nobenega stranskega proizvoda. Vse surovine, ki jih zamešamo, so potem v končnem izdelku. V primeru pa, da pride zaradi malomarnosti do razlitja, imamo snovi za vpijanje in to potem pobereemo v sode. Zgrajeno imamo ploščad, na katero odvažamo te pokvarjene šarže v sodih. In to bomo skladiščili tako, dokler v

ga sredstva, ki smo ga še prej delali. Tudi pri antifrizu ni nobene nevarnosti za okolje, saj vemo, da je temu osnovna etilenglikol. Mi pa mu dodajamo še snovi proti koroziji, ustvarjanju kamna in podobno.

Potem je še pri nas, kot rečeno, pretakanje lepil za Revulk v manjšo embalažo. To je ravno tako nevnetljivo, lepilo ne gori, ker je osnovna triklor. Je pa zdravju škodljivo delo z na novo narejeno ventilacijo zmanjšano na najmanjšo možno mero. Enkrat samkrat v sedmih letih je prišlo pri nas do nesreče, ki so jo delavke zakrivile same. Trikloretilen deluje narkotično in po razlitju je otežil dihanje, ker tolikšni količini snovi tudi ventilacija ni bila kos. Dve delavki smo odpeljali v trebanjski zdravstveni dom, kjer sta bili pol ure na dihalnem aparatu, potem pa sta se vrnili na delo. O tem smo obvestili tudi republiško inšpektorico za delo Alenko Oblak-Lukač, ki si je prišla poglbiše ogledat zadevo.« je odgovoril Franga tudi na vprašanje o onesveščanju delavk za stroji.

Boris Fink

Štrajk ni rešitev

Teško je štrajkati, če imaš delo in primerno plačo

RIBNICA — »Dokončno o štrajku, ki naj bi bil 10. septembra, še ni dogovora.« je dejal minuli teden Boris Fink, predsednik svobodnih sindikatov Slovenije v Riku Ribnica. Dodal je, da bodo v primeru stavke solidarni s tistimi, ki bodo stavkali, vendar ne žele ves dan stavkati, saj imajo dovolj dela. »Teško je stavkati, če imaš delo in primerno plačo.« je dejal predsednik Fink.

V nadaljnjem pogovoru je povedal še, da se delavci Rika bolj zavzemajo za razbremenitev gospodarstva, kar je tudi cilj sindikata. Denar, ki bi ostal podjetjem, bi tako porabili delno za razvoj podjetij, delno pa za izboljšanje plač. Riko je doslej veliko dajal za svoj razvoj in zato še vedno uspeva. Dajal je tudi za razvoj občine, in če bi v Riku zaškrpalo, bi šlo slabo vsej občini. Štrajk lahko prinese le izgubo in težave. Brez dela ni jela!

Zahteve po ohranitvi delovnih mest (ob grožnjah z odpusti) in po višjih plačah ne gredo skup. V Riku doslej še ni bilo pretresov, ki bi grozili s presežkom delavcev. Se pa še nič ne ve, od kakšnih sprememb bo prišlo na (svetovnem) trgu. Res pa je tudi, prvi predsednik Fink, da je vsak dan vse dražje, čeprav uradni viri govorijo, da inflacije ni. J. PRIMC

Ob anonimnem pismu županu

Grožnja z mitingom — 17. septembra razgovor

KOČEVJE — Na predsednika občinske skupščine dr. Mihaela Petroviča je nepodpisan občan poslal pismo take vsebine:

Pretekli teden so te obiskali delavci Itasa, ki so štrajkali. Obljubljam ti, da ti bom v najkrajšem času pripeljal na isto mesto delavce iz pol kočevskih podjetij, če ne boš razčistil s paraziti, ki že desetletja nič ne delajo in živijo na račun delavskih žuljev. Ti dobesedno krajejo delavcem denar iz žepa, delavci pa nimajo niti za preživetje. Naštel ti bom samo nekaj parazitov (imena petih navedenih izpuščam), ki najbolj bojevo v oči ... Pri sebi na občini pa jih imaš še najmanj za dve vožnji s tovornjakom. Republiška uprava je že začela s kadrovske premiki, občinska uprava s tabo na čelu pa NIČ. Paraziti kar lepo čučkajo in v brezdelju žive na račun delavcev. Ne pišem ti za hec, pišem ti za res, rotim te, da začneš takoj reševati, in zadevo reši. ... Tvoj (nepodpisan) osebni prijatelj. Datum 27. avgust.

Čeprav je pismo anonimno, pred-

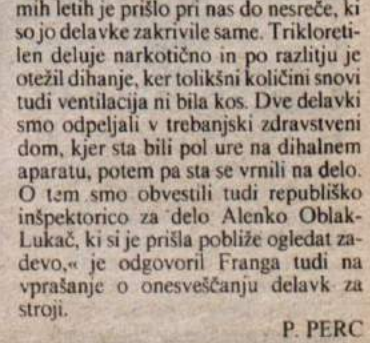
Čistila nenevarna kraškemu svetu

V obratu Kemije-Impex v Velikem Gabru pravijo, da oni nikakor ne ogrožajo okolja — Odpadkov praviloma nimajo — Ena nesreča v sedmih letih

VELIKI GABER — »Ko smo se junija lani ločili od Polikema, smo obdržali program čistil Johnson, proizvodno antifriza, praška Loboded in pa uslugo pretakanja lepil za podjetje Revulk iz Ljubljane. Dokler smo bili v Polikemu, skupaj s Chemom, smo res pretakali iz avtosticern v sode ali manjšo embalažo določena topila in razredčila, vendar moram poudariti, da imamo zgrajeno ustrezno pretakališče po vseh predpisih.« je povedal tehnični vodja obrata Kemije-Impexa v Velikem Gabru Franc Franga.

Na vprašanje, ali s svojim delom morebiti v obratu le ne ogrožajo okolja, kot je bilo že večkrat slišati, je odločno zavrnil možnost kakršnekoli nevarnosti oz. ogrožanja okolice. Navsezadnje, pravi Franga, zdaj že dobro leto ne pretakajo več, vsa čistila iz programa Johnson pa da so biološko razgradljiva, niso vnetljiva, in četudi bi prišlo do razlitja, po nobeni plati ne bi bila nevarna za okolico.

»Naša proizvodnja je pač taka, da, če se dela tako, kot je treba, ni nobenega stranskega proizvoda. Vse surovine, ki jih zamešamo, so potem v končnem izdelku. V primeru pa, da pride zaradi malomarnosti do razlitja, imamo snovi za vpijanje in to potem pobereemo v sode. Zgrajeno imamo ploščad, na katero odvažamo te pokvarjene šarže v sodih. In to bomo skladiščili tako, dokler v

Franc Franga

Izvozniki bodo ob dobre kupce

Tovarna pohištva Brežice že zmanjšala izvoz v ZDA in na Švedsko — Več prodaje doma, a neredna plačila — Do konca leta zasedene zmogljivosti

BREŽICE — Tovarna pohištva Brežice je v prejšnjih letih prodala okrog 65 odst. svoje proizvodnje na konvertibilnem tržišču in se tako uvrščala med največje izvoznike v regiji. Še celo lansko leto so prodajali stalnim kupcem v ZDA, na Švedskem in drugod, da bi sodelovanje obdržali za boljše čase in si ohranili ime. Danes je delež izvoza padel na 54,5 odst., kajti na zunanjih tržiščih so se z ostalimi proizvajalci pohištva srečevali v tako neenakih pogojih, da so morali kloniti.

Na ameriškem tržišču, kjer so bili prisotni dve desetletji, so morali zmanjšati prodajo skoraj na nič, precej manj pa izvažajo tudi na Švedsko. Ob tem jim je uspelo pridobiti nekatere nove kupce in doseči nekaj višje cene, tako da čisto brez prihodnosti na tujem le niso. Konvertibilni izvoz jim je predstavljal osnovno tržno usmeritev, zato jih je dohodkovno zelo prizadel. V podobnem položaju je vrsta podjetij, ki več kot po-

lovico svoje proizvodnje izvažajo, a država zaenkrat ne kaže niti malo poslušati zanje.

«Država bi morala izboljšati kreditne pogoje in spodbujati izvoz na konvertibilno tržišče. Ker se položaj ni izboljšal, smo se v brežiški tovarni odločili, da raje izgubimo nekaj starih kupcev, kot da gremo v stečaj. Letošnje poletje smo že bili blokirani, a nam je uspelo rešiti se. Ob polletju smo imeli 2,3 milijona di-

narjev izgube. Razen slabih izvoznih pogojev nas je prizadelo tudi domače tržišče z dolgimi roki plačila. Neplačane terjatve se gibljejo okrog 4,5 milijona dinarjev, kar trenutno predstavlja polo-

• V zadnjih treh letih v podjetju niso zaposlovali razen študentov in strokovnjakov, zato so število delavcev zmanjšali za 10 odst. Trenutno imajo 405 zaposlenih, a tudi to število bi morali še zmanjšati za enak odstotek. Izračunali pa so, da se jim to trenutno ne bi izplačalo. Prav tako se ne bi sploščalo preiti na enozemsko delo, saj bi jim kljub manjšemu številu delavcev ostali nekateri visoki stalni stroški. Proizvodni program ocenjujejo kot zadovoljiv, saj vnovič vgrajujejo kvaliteto, ki jo zahteva Zahod. Za ta mesec že vedo, kako bo razprodan, dobro pa kaže tudi za oktober. Do konca leta naj bi torej poslovali dobro, v najslabšem primeru z minimalno izgubo, ki ne bi smela biti usodna za nadaljnji razvoj tovarne.

vico mesečne realizacije,« je dejal direktor Izidor Slatner.

B. DUŠIČ

SREČANJE REJNIC IN REJENCEV

GLOBOKO — Center za socialno delo Brežice je v okviru svojega letnega programa pripravil že četrto srečanje rejnic in rejencev domače občine. Minuli četrtek so se zbrali pri lovski koči v Globokem. K prijetnemu dnevu so veliko pripomogli brežiška podjetja s prostovoljnimi prispevki. Za rejnice so taka srečanja posebna priložnost, ob kateri si lahko izmenjajo izkušnje pri delu z rejenci. Srečanje izkoristijo tudi socialne delavke, ki se poskušajo čim bolj približati z rejenci in jim prikazati svoje delo še v drugačni luči.

Organizirano zoper »črna« smetišča Poseben program

SEVNICA — Samo v nekaterih krajevnih skupnostih v sevniški občini imajo evidentirana divja smetišča, in sicer na Blanci 4, Primožu 10, Studencu 2 in na Bučki 5 smetišče. Ker se pri občinskem komiteju za družbeni razvoj in gospodarsko upravne zadeve zavedajo, da evidence niso popolne oziroma da jih ponekod sploh ni, so ponovno zaprosili krajevne skupnosti, da prek vaških odborov evidentirajo divja smetišča. Za pomoč so prosili tudi GG Brežice, lovsko družino, Ribiški družino Marok Sevnica in Vodnogospodarsko podjetje Novo mesto.

Z dopolnitvijo občinskega odloka o vzdrževanju javne snage in obveznem odlaganju smeti in odpadkov v letu 1987 so bila v odlok vnesena tudi določila, ki obvezujejo krajevne skupnosti, da vsaj enkrat letno organizirajo odvoz kosovnih odpadkov iz večjih naselij in da po izdelanem programu uvedejo redno odvažanje smeti in odpadkov. Odlaganje odpadkov na javne površine in divja odlagališča je v odloku sankcionirano, toda učinek je nič, ker nihče ne ugotavlja onesnaževalcev.

Ker omenjeni program ni bil izdelan, bo komite pripravil nov program. Razmišlja o zbirnih postajah s kontejnerji za sortiranje uporabnih odpadkov, o določitvi odlagališč gradbenih odpadkov ter programu postopnega vključevanja naselij v redno odvoz komunalnih odpadkov.

P. P.

BLIŽE OBČINSKEMU SREDIŠČU — Čeprav je Metni vrh oddaljen od Sevnice samo 6 km, je bila prejšnja pot zelo dolga prav zaradi zelo slabe ceste, je povedal ob sobotni otvoritvi 2,2 km asfalta najstarejši član gradbenega odbora, Ivan Krajnc (na sliki v sredini med občinskimi in krajevnimi politikami, med temi je bila tudi sevniška županja Breda Mijović). Povejmo, da so vaščani na strmi cesti, kjer je poprej ob neurjih odnašalo gramoz na travnike in njive, opravili preko 800 ur ročnega dela in tudi vse prevoze za odstranitev materiala. Zbrali so veliko denarja, pri posodobitvi pa so jim pomagali sevniška krajevna skupnost, novomeško Cestno podjetje in drugi. (Foto: P. Perc)

Brežičani še vpisujejo otroke v vrtec Zakaj se je v Brežicah skalila voda?

Brez bakterij, toda preveč železa in mangana

BREŽICE — Zadnje nedeljo v avgustu so nekateri občani opazili, da iz njihovih pip priteka skaljena voda. To se je Brežičanom zgodilo že večkrat, a tako hudo kot v ponedeljek popoldne še ni bilo nikoli. Voda je bila izrazito rjava in že na oko je bilo moč opaziti, da ne gre za onesnaženje s fekalijami. Glavni vzrok je bil v starem cevovodu, kjer so večja nihanja izpirala z dna usedline.

To so potrdili tudi rezultati analize vzorcev vode, ki so jih na onesnaženih mestih odvzeli v torek. Voda na samem črpališču je bila povsem v redu in tudi sicer na celotnem omrežju bakteriološko neoporečna. Na onesnaženih mestih so kemijske analize pokazale povečano vsebnost železa in mangana. Tam, kjer je bila voda na pogled čista, so jo občani lahko nemoteno uporabljali. Vzorca, ki so jih odvzeli v petek, so bili neoporečni na vseh mestih.

Po podatkih brežiškega Elektra v času, ko se je pojavila skaljena voda, ni bilo nobenega izpada električne energije in prav tako je ves čas obratovala tudi vodna črpalka. Zaenkrat torej še ni jasno, kaj bi lahko povzročilo nenadno skaljenje.

Brežiško vodovodno omrežje ima dva glavna cevovoda, a je eden skozi mesto še neobnovljen, drugi pa je tudi iz leta 1972 in zdaj nosi največje obremenitve proti mestu in naprej proti Dobovi. To je tudi smer, ki jo je najbolj prizadelo onesnaženje. Stare vodovodne cevi so po mestu razpeljali že davnega leta 1914, kljub temu pa obnova še ni pred vrati. Ne gre samo za pomanjkanje denarja, temveč za dejstvo, da je mestno jedro zaščiten kot kulturnozgodovinski spomenik in posegi v njem brez celovitega načrta niso možni.

B. DUŠIČ

Razen v Dobovi so sprejeli vse otroke — Nizka cena

BREŽICE — Kljub temu da so pričakovali precej manjši vpis kot pretekla leta, je zanimanje za varstvo v brežiških otroških vrtcih še naprej enako. V Brežicah je vpisanih celo 15 otrok več kot lani, obenem pa so zadovoljni, da jim ni bilo treba nikogar zavrniti. Tudi v ostalih vrtcih po občini so sprejeli vse malčke, razen v Dobovi, kjer so morali zavrniti 4 otroke. Manjši vpis so zabeležili le v pišeckem vrtcu.

Stariš plačujejo približno 35 odst. od dohodka na družinskega člana. Po mnenju ravnateljice vrtca v Brežicah Anice Kupina je ekonomska cena postavljena precej prenizko. Za otroke do dveh let že od maja znaša 2.267, za tiste od 2 do 6 let 1.937 din. 45 odstotkov tega zneska pokriva občina, ostalo starši. Tako razmerje je nujno za pridobitev republiških solidarnostnih sredstev. Če starši svojega deleža ne zmorejo, jim svet pomaga občina. Kupina ocenjuje, da bi morala biti ekonomska cena vsaj za petino večja. Če ne boje poslovanje iz izgubo, bodo morali zvišati prispevek staršev ali pa znižati plače svojim delavcem. Pri tem bi bilo vsekakor nujno jasneje razmejiti materialne stroške varstva, ki bi jih pokrivali starši, in stroške za osebne dohodke, ki bi jih morala kriti družba.

Brežiško otroško varstvo uvaja letos razvojni oddelek za prizadete otroke. Ti bodo sicer še naprej vključeni v enote v kraju bivanja, a jih bo obiskovala in pomagala pri delu z njimi strokovna delavka. Še naprej si bodo prizadevali za čim tesnejše sodelovanje z družini, zato jih vabijo, da se obrnejo nanje s ponudbami.

B. D.

15 GOSPODINJSTEV ŠE BREZ VODOVODA

SEVNICA — V mestu je problematična vodna oskrba zgornjega dela Trubarjeve ulice in Ribnikov, v okolici Sevnice pa je 15 gospodinjstev zaslekov Konjska Glava, Prešna Loka in Štajngrob brez vodovoda. V sevniški krajevni skupnosti znova opozarjajo tudi na problem vodne oskrbe Orehovega zaradi vpliva izgradnje boštanjske hidroelektrarne na Savi.

DENARNE ZAGATE ZDRAVSTVA

SEVNICA — Med osmimi zdravstvenimi domovi pod streho Zdravstvenega centra Celje je tudi sevniški v podobnih likvidnostnih težavah kot drugi toždi centra. Res pa je, da se po skupnem številu dni blokade ziro računa nobeden od tozov centra, v katerem je več kot 3000 zaposlenih, ne more primerjati s celjsko bolnišnico. Za primerjavo pojmimo, da je imela bolnišnica od 1. januarja do 8. avgusta letos blokiran žiro račun 101 dan, sevniški zdravstveni dom pa 28 dni. Ker v centru navkljub internim ukrepom za smotno poslovanje zmanjkuje denarja za plače, so zaprosili republiška sekretariata za finance ter za zdravstvo in socialno varstvo, skupnost za pokojniškos invalidsko zavarovanje pa tudi izvršne svete v Celju, Sevnici, Laškem, Smarju, Scentjurju, Slovenskih Konjicah in Žalcu, naj jih oprostijo plačila prispevkov od kosmatih osebnih dohodkov.

ZNIŽANJE STANARIN ZA ČETRTINO?

SEVNICA — Iz pregleda povišanja stanarin v nekaterih občinah je odbor za stanovanjsko gospodarstvo pri občinskem komiteju za družbeni razvoj in gospodarsko-upravne zadeve ugotovil, da je v sevniški občini po zadnjem povišanju stanarin najvišja stanarina za kvadratni meter stanovanjske površine — 12,51 din prav v Sevnici, in to med vsemi slovenskimi občinami. Zato je odbor predlagal sevniški vladi, naj sevniške stanarine postavi v okvir povprečnega povišanja na kvadratni meter, kar pa znaša 9,64 din. O tem bo na današnji seji razpravljala sevniški izvršni svet in po vsej verjetnosti sprejel odredbo, da se stanarine od 1. septembra znižajo za 25 odstotkov.

B. DUŠIČ

Pozabili na krajevene skupnosti

Po zamenjavi oblasti ostala praznina — Kakšen bo zdaj politični sistem?

KRŠKO — O vsem mogočem se je bilo mogoče pogovarjati ob političnih spremembah, ampak na krajevne skupnosti, ki so morda edine delovale v prejšnjem sistemu, smo vsi pozabili. Zdjaj krajevne skupnosti na papirju še vedno obstajajo, vsakršno življenje v njih pa je zamrlo.

Formalnopravno krajevne skupnosti obstajajo, prav tako pa tudi delegacije za samoupravne interesne skupnosti, skupščine, sveti, KS imajo statute, skratka, na prvi pogled je vse v redu.

• Zdjaj je seveda vprašanje, kam bo šel razvoj političnega sistema. V redu bo, če bodo šli spet nazaj na male občine, ampak to mora nekdo povedati krajevnim skupnostim. Hkrati bo treba povedati tudi, kdo ima na skrbi ceste in druge infrastrukturne objekte. Kakšno novost bi po Vladičevem mnenju lahko uvedli tudi na področju splošne ljudske obrambe, ki zdaj kar precej zaposluje krajevne skupnosti, pa bi se vse skupaj dalo urediti bolj centralistično in zato nič manj učinkovito.

Toda statuti že zdavnaj ne veljajo več, delegacije se nimajo za kaj sestajati, ker

samoupravnih interesnih skupnosti ni več. V krajevnih skupnostih ni noben organ več legalen.

»Žal je povsem odpovedalo tudi financiranje krajevne skupnosti,« pravi tajnik največje krajevne skupnosti v krški občini Dušan Vladič. »Dosedaj smo prejemali denar vsaj za delegatski sistem, ker pa delegatskega sistema ni več, tudi denarja ni. In če ni denarja, potem očitno ni nobenega razloga več, da krajevne skupnosti sploh še obstajajo. Če so nameni taki, potem bi bilo prav, da nam to kdo pove,« meni Vladič in s tem izraža skrb vseh šestnajstih krajevnih skupnosti v krški občini. Vladič prejema plačo iz drugega vira, ker je pač v krški krajevni skupnosti. Kaj se dogaja po manjših krajevnih skupnostih, ne ve nihče, bržkone pa nič dobrega. Že doslej se jim je namreč slabo pisalo, ker so bile daleč od »občinskega korita«.

Resnici na ljubo je treba povedati, da krajevne skupnosti niso prejemale denarja samo iz občinskega proračuna. Del sredstev so dobivale tudi iz delovnih organizacij in bruto osebnih dohodkov, ampak tudi iz teh virov ni pravega denarja. V krajevnih skupnostih čakajo še vedno na denar, ki bi bil moral prispeti že v prvem polletju.

J. S.

- Priznanje je že polovično izboljšanje. (Ruski pogovor)
• Ne sme ti biti važno, kaj si; zate je glavno, kaj hočeš biti. (Undmuno)
• Niti v sonce niti v smrt se ne da nepremično gledati. (La Rochefoucauld)
• Vest je glas duše, strasti so glas telesa. (Rousseau)
• Odlitčen strokovnjak je lahko nemogoč direktor. (B. Kavčič)

Največ opravka imajo s cestami

V krajevni skupnosti Tržišče uspešno uresničujejo program krajevnega samopriskpevka — Telefonija še zmeraj buri duhove, kjer se vse konča na pol poti

TRŽIŠČE — Zdjaj imamo največ dela s posodobitvami cest. Še letos nameravamo asfaltirati 2100 metrov dolgi odsek Malkovec — Pavla vas — Sveti Vrh do meje s trebanjsko občino oziroma krajevne skupnosti Mokronog, ki je že položila asfalt na svojem območju. Ta posodobitev je naš dolg iz programa krajevnega samopriskpevka,« je povedal novi predsednik sveta krajevne skupnosti Tržišče, 37-letni Marjan Jamšek.

Za krmilom KS je Jamšek, ki je zaposlen v skladišču krmeljske Metalne, doma pa na Malkovcu, letos zamenjal dolgoletnega prizadevnega predsednika Ivana Pungercarja. V KS Tržišče bodo krajani še do leta 1992 plačevali krajevni samopriskpevek. Pol odstotka od plač, pokojnin in katastrskega dohodka so namenili za obnovo šole, ki so jo uspešno zaključili, poldrug odstotek pa zbirajo za ceste. Tisto od Malkova do Telč so posodobili tudi s pomočjo pripadnikov JLA, zdaj pa bi zaradi varnega avtobusnega prevoza modernizirali še cesto Telče — Laze. Ker je cestna mreža v krajevni skupnosti zelo razvejena, saj premorejo 64 km cest, niso kos tako obsežnim in dragim vzdrževalnim delom.

Omenimo naj, da so Malkovčani lani naredili nov vodovod, hkrati pa so

skozi vas položili elektro kabel in priključke za javno razsvetljavo. Sevniški elektrikiarji so kabel delno že priključili

Marjan Jamšek, predsednik sveta KS Tržišče

na omrežje. Jeseni naj bi bil nared že tudi vodovod do Pavle vasi. Asfalt bi radi še na Skrovniku, proti Vrhku in v Spodnjih Vodalah. V krajevni skupnosti bi nujno potrebovali 10 avtobusnih postajališč; do zdrave pitne vode bi radi prišli v Spodnjih Vodalah in Gređicah;

• Krajani so zelo nezadovoljni, ker se prav nič ne premakne pri razvoju telefonije, potem ko so gospodinjstva že prispevala za razširitev omrežja po okrog 1000 DEM. Končalo pa se je na pol poti — pri položnem kablu v zemlji. Tako zdaj od 400 gospodinjstev le 49 hiš premore lasten telefon. Problematično postaja tudi staro pokopališče — eno izmed šestih, s katerimi upravlja KS — v Tržišču, saj je staro že polno, novo pa še zmeraj ni urejeno.

dotrajan je tudi vodovod, zgrajen še pred zadnjo vojno, v središču KS — v Tržišču, a krajani ne kažejo pravega zanimanja za obnovo.

P. P.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 24. avgusta do 1. septembra so v brežiški porodnišnici rodile: Kar Cigole s Pokleka — Klavdijo, Vesna vaj iz Bestovja — Moniko, Gabo Čermelič iz Dečnih sel — Dorotejo, V Komar iz Kraja Donjeja — Sandro, gita Meh iz Selc — Rajko, Pavla Hoš s Telč — Matejo, Katica Kapraljev Brežic — Ano, Katarina Jantoljič iz O — Nikolino, Nataša Siroč iz Krškog Denisa, Kata Topič z Blance — Je Mateja, Pšeničnik s Prišenbrega — M Željka Stamppek iz Podvrha — M Branka Ogorevc s Prišenbrega — S na, Tatjana Tratnjak s Prišenbrega Jerneja, Jožica Vogrin iz Laz — Klav

Krške novice

BREZGLAVJE — Kaj pomeni direktor za firmo, bi vedeli najbolje poveč krških firmah Transport, Kovinar, nemara tudi v velefirmi Videm. V T portu je dobil direktor izhodnico za raj, Kovinarstvo je zapustil še posl mohikanec slavne Trafelove reševalni spedicije. Kot bi rekel Tolstoj, so si firme vse enake, nesrečna pa je vsak svoje. Videm je zapustil direktor Go in po gorečih prošnjah slovenskih priških direktorjev odšel za direktorja slovnok skupnost. Na seji delavskega preteklo sredo za direktorja nista bila ljena niti domači Franc Carco niti s valni mojster Sušterič iz Brežic, ker p bilo glasovanja. Delavci pa v jok.

KRČMA — Šele zdaj bo hudič, ko začelo razčiščevanje o tem, kdo vse sojal denar skladu stavbnih zemljišč. kriva se, da je bila tako bogata tudi s vanjska zadruga, pa še nekaj gospodarskih osebkov. Hkrati se je z tudi z udarci pod pas. Eni trdijo, da večerajšnji rdeči oblastniki želeli v D in med socialdemokrate, drugi pa mahajo s potrdili o norosti. Skratka, škem naj samo še nekdo ugasne luč, bo začelo kot v balkanski krčmi.

MOJSTER — V Krškem obstaja ster za popraviljanje pralnih strojev menda krepko skače v zelje Gost Ampak Gorenje ga še ne bo tako k dosegljivo v finessah, ki jih mojster upor pri delu. Potem, ko si namreč ta m do obisti razgleda pralni stroj, mu v vadi vzame motor in ga vzame dom hišno nogo. Očitno pa postaja bolj in da je motorjem pri tem gospodu zelo kajti le redkokateri se kmalu vrne m

Sevniški paberki

LOVCI — V zadnjem času smo ob li številne kmetije, tudi v zelo oddal krajih, da bi se sami prepričali, k gorje povzroča divjad kmetom. T edini, bodisi da gre za tiste na Dolenci ali na Štajerskem, da je nujno treba nito posevi v porušeno naravno ravni je. Tega kmetje od nedeljskih jagrot od onih, ki prinašajo dragocene delovske blagajne, sploh ne pričakujejo do morda spet dobili več veljave »ci« ali nekakšni sodobni Robini Ho

VARČNOST? — Ob koncu prejs vsa tedna se je mimoidočim v naselju ja Maroka v Sevnici ponujal dokaj vaden prizor. Po dolgem času se dočakali dež. In ko je takole izbrnovo, je neki občinski uslužbenec v pred blok pral svoj avto. Za takoj devnost in varčnost si gotovo petico, vprašanje je le, ali ni bila to napovedani racionalizaciji občinske ve — generalka za prezaposlitve kov v eni izmed tistih firm, ki tudi v niški občini poganjajo kot gobe v Reklamno geslo te bi lahko bilo: »P jejklene konjčke z mehko vodo ni poceni!«

HTC — Sevniški občinarji, pa ABC Pomurka — Gostinskem po Sevnica pričakujejo te dni odločitve daljnji usodi vsavke verige hidroelek Sprejeli naj bi jo na republiko, pri tem je povsem jasno, da brez tujih pomo bo šlo. Razveseljivo pri vsem tem vanju rokov za odprtje hotelskega skega centra v Sevnici je vsaj to, da Sevničani zagotovilo, da bo ob prve kazilu za HE Vrhovo tudi denar za

Remek spakedranščina

Ob nekem plakatu v Novem mestu, ki žali čut jezikovno osveščenih Slovencev — Kdaj red?

Svoičas se je v Novem mestu že Socialistična zveza zavzemala, da bi najrazglednejšim razglaševalcem prepovedali obešati plakate in druga obvestila, ki ne bi bila napisana v slovenščini ali pa bi bila v slovenščini napisana tako malomarno, da bi to bodlo v oči in žalilo uho vsakega jezikovno vsaj malo osveščenega Slovenca. Žal je to prizadevanje ostalo zgolj pri besedah, saj mu ni prisluzhnila tudi oblast kot edino pristojna, da bi naredila red na tem področju. Bika za slovenščino v javnosti je bila še naprej prepuščena v glavnem slavistom, preselila se je tudi v stolpce javnih občil, na republiški ravni pa je hudovala jezikovno razžaljenih Novomeščanov, tako kot tudi Slovencev v drugih krajih, bolj ali manj uspešno prestrezalo in nanje odgovarjalo Jezikovno razsodišče pri Socialistični zvezi.

Ali bo skrbel za materni jezik tudi pod novo, demokratično izvoljeno oblastjo pretežno stvar tistih v šoli, za družbo kot tako pa zgolj obrobno vprašanje, ki mu ne kaže posevati posebne pozornosti? Trenutno je stanje na tem področju že takšno, da taka vprašanja niso neumestna. Še posebej zato ne, ker postaja problematika kar v nebo vpijoča. Ker nihče ne skrbi za plakatiiranje oz. ker na področju razglaševanja ni nikakršnega reda, lahko vsak obesi, kar hoče in kjerkoli hoče. Da je v Novem mestu res prava zmešnjava s tem, se lahko prepriča vsakdo sam, samo po glavnih ulicah naj se sprehodi, pa bo videl, kaj vse vidi. In če ima čas, naj tu in tam tudi kaj prebere. Prepričan sem, da bo potem vsaj

vznesen, če se ne bo že zgrozil. Iz novomeške plakaterske »ponudbe« zadnjih dni je še posebej vidno širlet plakati, s katerim je »najhitrejši komercialni lanec TOP EXPRESS« vabil novomeške lovce na srečo v hotel Metropol, kjer da se začne denarna igra, ki prinaša dvojni dobiček in še kaj drugega. Pustimo ob strani, ali so takšne reči pri nas dovoljene ali ne, in pogledimo »slovenščino« tega vabila oz. obvestila. Najbolje, da preprišemo besedilo v celoti, bralcem pa prepustimo, da sami odkrijejo napake in vse skupaj komentirajo. (Po možnosti sami v zaprti sobi, čim dlje od otrok in sosedov, da ne bi slisali tistega, kar se jim bo preglasno utrgalo, če ne prej, na koncu!)

»Najhitrejši komercialni lanec TOP EXPRESS — Brez iskanja novih članov — Dvojni dobiček — Isplachilo vsaki dan — Tri vrste plačila po vašem izboru: 1100 din. 2200 din. 5500 din. — Vsak stoti igralec dobi vredno nagrado, a tisučiti igralec sedem dni počitnice za dve osebe — Distributivna igra začne v petek 31. avgusta 1990, ob 10 uri — Mesto plačila je v »HOTEL METROPOL« NOVO MESTO«

To je vse. Prepisano do pičice tako, kakor je na plakatu. Neznane mu sestavljalca tega besedila lahko samo čestitamo, da mu je uspelo v tako redkobesedno sporočilo vstiliti toliko spakedranščine. Res, pravo remek delo! Se bo ob tem zamislil še kdo od tistih, ki bi se morali? I. ZORAN

Modri Janez razočaral mnoge šolarje

Kdor se je nanj zanesel, je moral čakati na učbenike do konca julija, medtem ko so bile iste knjige v novomeški knjigarni MK naprodaj že v prvi polovici julija

NOVO MESTO — Šolski zvonci so spet priklicali življenje v razrede. Tisto znano življenje, ki se začne z živčavom, potem pa nadaljuje z vsak dan bolj resnimi obrazy. Up in bojazen, uspeh in neuspeh, veselje in slaba volja mu dajejo ritem. Prvošolci v osnovnih šolah ga prvič okušajo, prvošolci v srednjih šolah drugače.

Zdaj, ko to berete, se je že začelo resno delo. Vsaj učitelji so rekli, da bo težko voziti, če ne bodo vsi poprijeli že v prvih dneh. Na klope so novi učbeniki, tisti pač, ki so že izšli. A vsi še niso in nekateri tudi ne bodo, vsaj še ne tako kmalu. Kasnijo predvsem knjige, ki naj ne bi bile ideološko obarvane, kot so bile njihove predhodnice, denimo berila pa učbeniki za spoznavanje narave in družbe. Osnovnošolci so se v glavnem že oskrbeli, srednješolci pa bodo to storili, ko jim bodo povedali, kaj vse si morajo nabaviti. Z novim šolskim letom se v srednjih šolah marsikaj spreminja, posledica tega pa so tudi drugačne učne vsebine in učbeniki.

V novomeški knjigarni Mladinske knjige, ki oskrbuje z učbeniki in drugimi šolskimi potrebščinami večino osnovnošolcev in srednješolcev na Dolenjskem, je gneča pri kupovanju šolskih knjig zadnje dni znatno pojenjala, a je bila še prejšnji teden zelo velika. »Takšna, kot je sicer vsako leto pred začetkom pouka,« je pojasnil vodja knjigarnice Zoran.

GOBE IN BOŽANSTVA

BREŽICE — V galeriji Posavkega muzeja bodo danes, v četrtek, 6. septembra, ob 19. uri odprli razstavo slik in kipov Mladena Kefelje iz Vrbovca na Hrvaškem, člana Društva navihnik likovnih umetnikov Hrvaške. Kefelja se predstavlja brežiškemu občinstvu s ciklom na temo Gobe in božanstva slovenskih legend. Na otvoritvi bo kulturni program, v katerem bodo nastopili Smiljka Bencet ter Elizabeta in Drago Križanič.

garne Janez Brulc in povedal, da so pri njih naročene in iskane učbenike pretežno že razprodali.

Ljudje pa se hudujejo na Modrega Janeza, češ da jih je letos razočaral, in s to akcijo Državne zasloužbe Slovenije

• Čeprav se šolski učbeniki od maja niso podražili, pa to ne pomeni, da so poceni in da starši nasmejanj obravnavajo plačujočo tovrstno izdatke za svoje šolarje. Samo knjige za prvošolčka stanejo nad 470 din, da ostalega, kar je treba nadobudnežu še kupiti za v šolo, niti ne omenjamo. Kdor ima dva učence v višjih razredih osnovne šole, denimo enega v 6. in enega v 8. razredu, pa je moral za knjige zanj odšteti kar nekaj nad 3.600 dinarjev. Toliko, kot morda sam zasluži cel mesec. Kje pa so še ostale potrebščine za šolo, kje obleka, obutev, da plačila malice sploh ne omenjamo! Najbrž bi to vse skupaj zneslo še za eno plačo. In naj potem kdo še reče, da je obvezno šolanje poceni!

pri oskrbovanju s šolskimi knjigami sploh niso več zadovoljni. In res so se tokrat upravičeno jezili. »Medtem ko smo imeli v naši knjigarni učbenike naprodaj že julija, je Modri Janez svoje pakete poslal šele zadnje dni avgusta. Pri tem je kajpak treba vedeti, da je od naročila in plačila do dobave preteklo nemalo časa,« je povedal Brulc. Res pa

je, da so za te zamude krive tudi založbe, ki so tiskanje šolskih knjige prevzele, pa nemara še kdo, saj je pri pripravi učbenikov dolga procedura.

Za učence in starše pa je razveseljivo, da imajo te knjige že dolgo isto ceno, da se že od maja ni nič podražilo.

I. Z.

PRVI DAN POUKA Z GLASBO

OTOČEC, ŠMARJETA — Na osnovnih šolah Otočec in Šmarjeta se je prvi dan pouka v novem šolskem letu, to je 3. septembra, začel s koncertom. Gostoval je Miniartov trio iz Črnomlja, ki ga sestavljajo kitarist Anton Črnuželj, pianist Andrej Kunič in harmonikar Silvester Mihelič. Omenjeni trio je pripravil poseben program Z glasbo v novo šolsko leto in bo z njim nastopil tudi na drugih šolah.

SLIKE STOJANA ZAFREDA OD JUTRI TUDI V KRŠKEM

KRŠKO — Pregledno razstavo slik Stojana Zafreda iz Divače na Krasu, slikarja, ki slika s čopičem v ustih, bodo, potem ko je že bila v dveh dolenjskih razstavističnih, v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici in Dolenjski galeriji v Novem mestu, odprli jutri, v petek, 7. septembra, ob 19. uri v Galeriji Krško. O ustvarjalcu in njegovem delu bo govoril umetnostni zgodovinar Jožef Matijevec, kustos v Dolenjskem muzeju v Novem mestu. Ob otvoritvi bo kulturni program.

kultura in izobraževanje

ŠOLSTVO NA KOČEVSKEM

KOČEVJE — Kočevski muzej je pripravil že več zanimivih razstav v izložbah Name. Sedanja, ki so jo odprli pred kratkim, nosi naslov Šolstvo na Kočevskem. Prikazane so stare fotografije šol in učencev, stara šolska klop, berila, pisanke (zvezki), tabla, računalo, šolski zvonček, globus in drugo. Posebna zanimivost je lesena šolska torbica pa tudi leseni meter, ki so ga učitelji nekdanje prizadevno uporabljali kot vzgojno sredstvo in ga je boleče občutili prenekatere šolar. Takrat v šolah na steni nista manjkala križ in slika presvetlega cesarja Francisa Jožefa, kar je tudi prikazano na kočevski razstavi. Ob tej priložnosti je kočevski muzej izdal prospekt Šolstvo na Kočevskem. V njem je avtor Ivan Kordiš opisal zgodovino šolstva na Kočevskem, ki je še posebej zanimiva.

J. P.

Švedski dirigent z našimi pevci

E. Ericson iz Stockholma bo nastopil z APZ France Prešeren v treh mestih

V drugi polovici septembra bo mogla naša glasbena javnost neposredno spoznati dirigenta Erica Ericsona iz Stockholma, vodilno osebnost zborovske glasbe v svetu. Mojster Ericson bo namreč gostoval pri enem najboljših slovenskih pevskih zborov, Akademskem pevskem zboru France Prešeren iz Kranja, in z njim pripravil koncertni spored izbranih skladb. Na sporedu bodo nekatera temeljna dela evropske zborovske tradicije, izbor iz slovenske zborovske glasbe in dela nekaterih skandinavskih skladateljev. Koncerti bodo: 23. septembra v Kranju, 24. septembra v Velenju in 25. septembra v Ljubljani.

Gostovanje uglednega dirigenta bo tudi priložnost za številne slovenske zborovodje, da izpopolnijo svoje znanje. Študij koncertnega programa bo namreč potekal v obliki javnih vaj, ki jih bo dirigent Ericson sproti pojasnjeval. Gost pa bo pripravil tudi več predavanj s področja metodike zborovodstva.

Z »MOKRONOŽCI« POD STREHO

MOKRONOG — ZKO Trebnje in domače turistično društvo nista imela sreče z izvedbo prireditve »Noč kot pravljica« na prostem. V soboto, 1. septembra, zvečer, ko naj bi bila ta prireditev in v okviru nje tudi krstna izvedba domačega baleta »Mokronožci — sejeme«, je namreč deževalo, podobno kot ob koncu junija, ko niso mogli izvesti »Kresne noči«. Tokrat so se izvajalci, tudi baletne pravljice s člani baletnega ansambla iz Ljubljane in folklorno skupino Kres iz Novega mesta, morali zateči v mokronožki kulturni dom. Predstava seveda ni mogla teči tako, kot bi lahko na prostem, izpeljali pa so jo. Gost prireditve je bil rojak Lojze Peterle, predsednik slovenske vlade.

Z novim »kažipotom« po Novem mestu

Dolenjski muzej izdaja spremenjen oz. dopolnjen kulturnozgodovinski vodnik po Novem mestu, tokrat pod naslovom Novo mesto skozi čas — Jubilej delovno

NOVO MESTO — Letos praznuje Dolenjski muzej 40-letnico delovanja. V muzeju so se odločili, da bodo obeležili ta jubilej delavno. V okviru takšne opredeljene praznovanja so pripravili tudi publikacijo Novo mesto skozi čas. Knjiga bo prišla iz tiska v Tiskarni Novo mesto konec septembra. Še pred izidom jo je moč v Dolenjskem muzeju naročiti po prednaročniški ceni.

Omenjena publikacija je pravzaprav popravljen in dopolnjen izdaja tako imenovanega »srebrnega« vodnika z naslovom Novo mesto — kulturnozgodovinski vodnik, ki ga je izdal Dolenjski muzej leta 1976. V primerjavi s prejšnjo knjigo je v zdajšnji izpuščen del zgodovini in delovanju Dolenjskega muzeja, zato pa je njena vsebina dopolnjena s poglavjem o povojni zgodovini

portretom. V nadaljevanju je knjiga razdeljena na devet poglavij, ki bodo bralcu kažipot po Novem mestu skozi čas.

Poglavja za to nedvomno pomembno delo so pripravili oziroma napisali Ludvik Tončič — Novo mesto danes; Tone Knez — Arheološka preteklost Novega mesta; Janko Jarc — Iz preteklih stoletij Novega mesta; Anton Štampohar — Iz novejših zgodovine Novega mesta; Ludvik Tončič — Novo mesto po osvoboditvi; Jovo Grobovšek in Jože Mlinarič — Sprehod po mestu; Anton Štampohar — Pomniki revolucionarni preteklosti v Novem mestu; Jovo Grobovšek, Tone Knez in Ludvik Tončič — Kronika Novega mesta; Ivana Tanko — Izbrana bibliografija o Novem mestu.

Temu sledijo prevodi povzetkov v nemškem (prevajalci Zdenka Avsec, Tone Knez in Erika Medle) in francoskem jeziku (prevajalka Nataša Petrov), blok 47 črno-belih fotografij iz fototeke Dolenjskega muzeja in študijske knjižnice Mirana Jarca in kazalo osebnih imen.

Besedila za publikacijo je zbral in uredil Zdenko Picelj, lektoriral Meta Uhan, oblikoval pa Jovo Grobovšek. Ravnatelj Dolenjskega muzeja Bojan Božič pa je napisal posvetilo knjigi na pot.

Z. P.

Žalostna izpoved življenja

Tako pravi o svoji knjigi pesmi Vika Gajšek — Cikanekova iz (Dol.) Straže, ki živi v Avstraliji

Le kdo bi poznal vse razloge, zaradi katerih je ta ali oni naš človek zapustil rodno grad in se udomil kdove kje na tujem. In le kdo od nas, ki se nam ni bilo treba odtrgati od domačega ognjišča, bi sploh kaj zvedel o usodah naših ljudi v tako imenovani diaspori, ko bi nam le-ti sami ne povedali kaj o njih. Možnosti za to je bilo zlasti letos, ko je nova slovenska demokratična oblast odmrznila odnose do vseh vrst emigrantov, kar precej in mnogi so jih tudi izrabili. Prišli so na Srečanje v moji deželi v Dolenjskih Toplicah pa na spravi obred v Kočevskem Rogu in med njimi jih ni bilo malo, ki so po 45 ali več letih spet prestopili prag rojstne hiše.

Svoje domače v (Dolnji) Straži je po daljšem času obiskala tudi Cikanekova Vika, poročena Gajšek, ki že skoraj dvajset let živi v Melbourneu v daljni Avstraliji. Seveda na sama, temveč s sinom in tremi hčerkami, ki so si že ustvarili svoje družine in ji dali šest vnukov. Hčerke so poročene Slovenci, tako da se slovenski rod v Avstraliji nadaljuje in krepi s Cikanek — Gajškovo družinsko vejo. Vika izpoveduje življenje v diaspori tudi v pesmih. Prav v dnevnem Srečanju v moji deželi ji je v Melbourneu izšla v samozaložbi tiskana knjiga Slovenske korenine na tujem. V njej je 58 pesmi, ki jih je vse napisala v tujini, predvsem v Avstraliji. Kot je sama zapisala v uvodni besedi, je pisala pesmi že v svojem 16. letu, a ker je v njih popisovala vojne grozote tako, kakor jih je doživljala, preveč iskreno, si jih ni upala nikomur pokazati. Nadaljevala je, ko ji je bilo 22 let, v pesmih pa izpovedovala ljubezen, razočaranje, hrepenenje po srečni družini. Nič iz prvega in ne iz drugega obdobja se ni ohranilo. Med obiskom prejšnji teden na Dolenjskem listu je dejala, da ji je žal, ker ni mogla svoje knjige prodajati na Srečanju v Dolenjskih Toplicah, saj je bilo tam »veliko ljudi, ki bi knjigo prav gotovo kupili.«

O čem pripoveduje in kaj izpoveduje Vikina knjiga? Ko človek prebira njene pesmi, dobi najprej vtis, kot da lista po zapuščeni dnevniku osebnih, intimnih doživljanj in spoznanj, ki pa so takšna, da lahko, prebrta v pesemske oblike, nagovorijo tudi druge, vzbudijo v njih enake ali podobne

misli in občutja. Ob temeljitem branju zve bralec tako rekoč vse, od tega, kako se mora naš človek vraščati v tuja tla, če hoče obstati, še posebej, če hoče ostati Slovenec, do tistega, kako obstane, živi in se nadaljuje. A pri tem vsaj z enim očesom vedno motri čez daljave in oceane dogajanja tam, od koder je nekoč prišel in kamor se bo morda vrnil. »Nisem filozof, ne umetnik, le poet samouk, ki piše, kar mu narekuje srce in življenjske izkušnje,« pravi Vika. Toda če njenim pesmim lahko očitamo, da so po obrtniški strani površne, nedodelane in sploh ne pretirano pesniške, pa jim po drugi strani moramo priznati izjemno doživljaj, neposrednost in izpovedno iskrenost, to pa so vrline, ki nemalekkrat odtehtajo vse drugo. Predvsem pa je knjiga Vike Gajšek — Cikanekove dragoceno duhovno pričevanje o nekem večini manj znanem življenju in izkušnjah, ki so dane le tistim našim ljudem, ki so smeli ime svoje domovine do zdaj izgovarjati v glavnem le na tujih tleh.

Vika je bila rojena v številni obrtniški družini, očetu Čehu in materi Slovenci. Osnovno šolo je končala tik pred zadnjo vojno. Hud in neprizanesljiv je bil tudi prvi povojni čas, ko je izgubila dva brata in več sorodnikov. Rada bi nadaljevala šolanje, pa ga ni mogla, ker je morala kot najstarejša od deklet pomagati materi. Potem je le prišel čas, da se je v Ljubljani zaposlila kot bolničarka. Kmalu pa se je poročila in v šestih letih rodila štiri otroke. Z možem sta si na Štajerskem zgradila dom, to pa je tudi pomenilo konec njunega zakona. Z otroki se je leta 1971 prek Dunaja odpravila v Avstralijo. »Tam smo končno našli mir, pravico in svobodo ter začeli živeti človeka vredno življenje. Dobilam sem službo in kmalu tudi svoj dom,« pravi Cikanekova Vika. Tako je zapisala tudi v knjigi, češ da bo bralec laže razumel njene pesmi, ki da so večidel »žalostna izpoved življenja.«

»Pišem, da se ohranijo spomini mojim otrokom, ki so bili z mano vred, še v tako neznani dobi, okradeni miru, sreče in varnega življenja ter da ne pozabijo, da se je zanj še vedno vredno boriti. Njim tudi namenjam to knjigo,« je zapisala avtorica zbirke Slovenske korenine na tujem. I. ZORAN

NONET ROG IZ ŽELJN — Na fotografiji so pevke uspešnega noneta Rog iz Željna pri Kočevju. Od leve proti desni so: Kristina Trkovnik (vodja zbora), Marija Luzar, Marija Logar, Katica Žalig, Ivanka Lipovec, Mimi Čihak, Rezka Poje (najmlajša pevka), Ančka Hitzler in najstarejša pevka Francka Vodičar.

Ohraniti ljudsko pesem

Pevke noneta Rog iz Željna so rekorderke po nastopih — Bodo posnele kaseto ali ploščo?

KOČEVJE — Pevke noneta Rog iz Željna so imele letos že 23 nastopov, do konca leta pa jih bodo imele nad 30. To je povedala Kristina Trkovnik, ki vodi nonet. Ker pojejo predvsem stare ljudske pesmi, so še posebno zaželenje pri starejših poslušalcih. Letos so gostovale v domu starejših v Celju, na Kmečki ohceti v Ljubljani, na izseljenkem pikniku v Dolenjskih Toplicah, na več sprejemih skupin Kočevjarjev, kar šestkrat v zdravilišču v Šmarjeških Toplicah itd. 9. septembra bodo šle na paradno narodnih noš v Kamnik in snemale za oddajo »Slovenska zemlja v pesmi in besedi«.

Starejši poslušalci jim pogosto predlagajo, naj posnamejo kaseto ali ploščo starih ljudskih pesmi, ki jih je ob poplavi popevke (domačih in tujih) že redko slišati. Vendar bi morali ljudsko pesem ohraniti za potomce, opozarjajo starejši poslušalci. Nekeč bomo na te pesmi, ki so danes zastopane, spet ponosni.

Nonetke so povsod lepo sprejete in poslušalci so z njimi zelo zadovoljni. Pevke so stare 50 do 82 let, so v tistih letih, ko imajo že smisel za ljudske pesmi, medtem ko pri mlajših ta občutek zamira.

J. P.

»Prevajam pesnike, ki so mi blizu«

Jadranka Matic-Zupancič prevaja sodobno slovensko poezijo za zagrebški reviji Republika in Forum — Njene prevode iz objavlja Mentor

NOVO MESTO — Ko je prišla Jadranka Matic pred kakimi petnajstim leti iz Karlovca v Novo mesto, kjer jo je čakala služba v IMV, ni znala skoraj nobene slovenske besede in tudi slovensko je razumela bolj slabo. Kmalu pa je službo menjala in se zaposlila v študijski knjižnici Mirana Jarca. Postala je knjižničarka, kar je bolj ustrezalo njeni izobrazbi in znanju, se v Novem mestu za stalno udomila in si ustvarila družino. Danes se počuti, kot bi bila rojena Novomeščanka. Pa še nekaj. Ko zdaj govori o prevajanju slovenskega jezika naučila tako, da se je veliko pogovarjala s Slovenci, predvsem pa je brala slovenske knjige, še posebej literaturo. Naš jezik je pravzaprav študirala.

»Saj sem ga morala, zlasti če sem hotela kaj prevesti iz slovenščine v hrvaščino in tudi iz hrvaščine v slovenščino. Za oboje so me prosili,« pravi. »Seveda mi bolje gredo prevodi

di v hrvaščino, ki je navsezadnje še vedno moj prvi jezik. Na ta način tudi ohranjam stik z materinsko, ki jo v Sloveniji sicer redko uporabljam med pogovorom. Tudi pesnikujem pretežno v hrvaščini, res pa je, da me miha napisati kaj več svojega v slovenščini. K temu me nagovarjajo uredniki revij v Zagrebu, kamor pošiljam prevode v objavo, in tudi sama mislim, da bom res morala narediti več v tej smeri. Ne nazadnje izhajam sama tudi iz slovenskih korenin, saj je moja stara mama Slovenka.«

Jadranka najraje prevaja poezijo. Avtorje, katerih pesmi se je odločila prevesti, je do zdaj v glavnem sama izbrala, razen tistih, katerih slovenske prevode je objavil Mentor. To so v prvi vrsti pesniki, ki so ji blizu po slogu in izrazu. Obenem so to vodilna imena sodobne slovenske poezije. Prevaja za osrednji hrvaški literarni reviji za Republiko in Forum, ki izhajata v Zagrebu. Včasih jima pošlje tudi kaj svojega.

Začela je s prevajanjem poezije

Daneta Zajca in Republika je njene prevode takoj objavila. V zadnji številki te revije je v njenem prevodu izšlo nekaj daljših pesmi Milana Dekleve. Za Republiko je prevedla tudi krajša izbora iz poezij Vena Tauferja in Kajetana Koviča, a prevodi še čakajo na objavo. Za Forum pa je prevedla več pesmi koroške pesnice Maje Haderlap, vendar tudi še čakajo na natis. Trenutno prebira in prevaja pesmi iz zbirke Vrtnar tišine pesnika Borisa A. Novaka in slikarke Vide Slivnik-Belantič. Začela pa je prevajati tudi prozo in kot prvo prevedla eno od novel Branka Gradišnika. Prevod bo najbrž objavila Republika.

»Z mojimi prevodi so bili v glavnem zadovoljni vsi avtorji, ki sem jih prevedla. To so mi sami povedali, ko so dobili moje prevode v avtorizacijo. Do zdaj mi tudi ni bilo treba veliko popraviljati. Dogodilo se je celo to, da sem nekatere pesmi prevedla skoraj na las tako kot nekateri pred mano, ne da bi prej njihove prevode poznala. Na to me je, denimo, opozoril eden

Jadranka Matic-Zupancič — uveljavlja se kot prevajalka

od prevedenih avtorjev in mi celo izrekel pohvalo.«

V prihodnje bodo bralci omenjenih in morebiti tudi drugih hrvaških literarnih revij prav gotovo še lahko prebrali Jadrankine prevode slovenskih literarnih del, predvsem prevode iz sodobne slovenske poezije, ker to, kot sama zatrjuje, najraje dela. »Ne morem pa objubiti, da se bom tega dela lotevala pogosteje, kot sem se do zdaj. Prej manjkart kot večkrat. Zdaj bom morala po končanem porodniškem dopustu spet v službo, en otrok gre v šolo itd., to vse skupaj pa pomeni, da bo manj časa za prevajanje in sploh za pisanje, kot ga je bilo zadnje leto.« I. ZORAN

pisma in odmevi

Zakaj beseda »bog« z malo začetnico?

Pojasnilo uredništva

Naj vam najprej iskreno priznam, da mi je DL zelo všeč, ker je lepo urejen in res bogato informativen. Se posebno mi ugaja »Naša anketa« in seveda »Priloga«. Res, vsa čast in moje čestitke!

In vendar vam danes pišem nemalo razočaran nad neko vašo napako v 24. številki na tretji strani. Morda gre samo za tiskarskega škrate, ker ne morem verjeti, da vaši pisci in lektorji ne bi znali slovenskega pravopisa. V mislih imam besedo »bog« z malo začetnico v naslovu »V hribih so od boga pozabljeni«. Se bolj pa bi bil kot duhovnik žalosten, da ne rečem kaj drugega, če bi ta mala začetnica pomenila prezir in neupoštevane najvišjega bitja za vsakega kristjana, da ne rečem za vsakega kulturnega človeka razen nestrpnih ateistov.

Spoštovani urednik, v imenu vseh kristjanov, ki vaš list beremo, cenimo in podpiramo z naročnino, vas iskreno prosim, da za naprej ne dovolite več v DL take napake: pravopisne ali ideološke.

IVAN ZUPAN
Boštanj 16

Spoštovani dopisnik! Veseli nas, da ste z našim listom tako zadovoljni, in se vam za priznanje lepo zahvaljujemo. Kar zadeva Vaš očitke glede pisave besede bog z malo začetnico v naslovu članka »V hribih so od boga pozabljeni«, pa moramo povedati, da ne gre niti za pravopisno niti ideološko napako, kakor ste zapisali. O tem se lahko sami prepričate. V Slovarju slovenskega knjižnega jezika I, ki ga je izdala l. 1970 naša najvišja kulturna ustanova Slovenska akademija znanosti in umetnosti, namreč lahko na str. 160 berete pod geslom bog pod točko 1: častiti, moliti boga; klicati boga na pomoč; prositi boga za zdravje; verovati v boga; prisegati pred bogom; kot boga te prosim/v krščanstvu pravični, večni, vsemočni Bog; gospod Bog; Bog oče itd. Nato pa imate pod točko 2 skoraj za pol strani primerov, ko je beseda bog zapisana z malo začetnico, npr.: bog, koliko lepota je okoli nas! ljubi bog, ali je to mogoče? moj bog, kako smo nesrečni! sam bog ve, če je to res; bog ne daje bog varuj; ta otrok je bog v družini; bog ga tepe: živeti bogu za hrbotom (skoraj iste besede kakor v našem naslovu, ki je povzročil vašo nevoljo) itd. itd. — Zakaj dvojna pisava, se lahko poučite iz najnovejših publikacij Slovenski pravopis I (izdala prav tako Slov. akademija znanosti in umetnosti l. 1990), str. 17, paragraf 47 (pisava Bog), oz. stran 24, paragraf 132 (pisava bog). V prvem primeru gre namreč za lastnoimensko poimenovanje, v drugem pa za vrstnoimensko poimenovanje. Oba ta dva pojma sta razložena na str. 211.

Mislimo, da se ta načela obojne pisave besede bog lepo skladajo tudi z načeli naše čedalje bolj pluralistične in demokratične družbe, ki je strpna do vseh ljudi, čeprav se med seboj ločijo po političnem, verskem ali svetovnem nazoru.

UREDNIŠTVO

»NE« splošni stavki!

Črnomajske SKZ, SDZ in SKD pozivajo

Živimo v času velike ekonomske krize, ki je sad polstoletnega dirigirane gospodarjenja in političnega monopola. Z ustanavljanjem gigantov in velikih sistemov je nekdanja oblast umetno zaposlovala na tisoče ljudi in si s tem zagotavljala socialni mir. Po prvih demokratičnih volitvah v povojnem času je nova slovenska oblast nalezla ob izredno težki gospodarski krizi še na dodatne ovire pri uresničevanju zadanih ciljev.

Sokrivci za sedanjo ekonomsko krizo (kar so pa našim mnenju tudi Svobodni sindikati) želijo s svojimi demagoškimi metodami oslabilo delo nove demokratične oblasti ali pa jo celo zrušiti. Ti gospodje na čelu z Miho Ravnikom so izkusili čare in slasti bivšega sistema, nikoli pa stiske in problemov delovnega človeka. Sedaj pa delavskemu razredu objubljuje nemogoče stvari in se poigrava s socialnimi stiskami. Izsilili so podpis generalne kolektivne pogodbe, hkrati pa napovedujejo splošno stavko v naši republiki. S tem nezavedno ali zavedno kršijo tako in tako nelegitimno pogodbo.

»Z blatenjem, g. Kugler, ne bomo prišli nikamor«

Odgovor DS na pismo »Elitni in masovni turizem v isti hiši«

Ugotovitev g. Miroslava Kuglerja glede razvoja Term Čatež (Dolenjski list 16. avgusta) so osnovane na stališču in mnenju g. Karla Filipčiča, dipl. ing. arh. To pa ne pomeni, da je stališče edino in pravo.

Želimo poudariti, da smo izbrali rešitev ureditvenega načrta med sedmimi idejnimi zasnovami, ki jih je pripravilo pet diplomiranih arhitektov iz štirih podjetij. Odgovor o pravilnem izboru rešitve nam bo dala prihodnost. Pri definiranju končnega ureditvenega načrta smo želeli spoznati čimveč argumentov za pravilno odločanje. Prav gotovo tudi nam ni vseeno, ali smo se odločili prav, vendar smo prepričani, da vsako podjetje, ki nima razvoja, začne propadati. Če se ne bomo modernizirali, ne bo zaslужka in novih delovnih mest. In prav za ta razvoj smo si že zagotovili začetna sredstva, kar nas spodbuja, da smo na pravi poti.

S takšnimi polemikami in blatenjem na strankarski osnovi, kot jih objavljate »post festum« vi, g. Kugler, pa ne bomo prišli nikamor in ne bomo nič naredili za ta kraj, za nas, ki tu živimo.

Da bomo očistili Savo, preperečili polet nad mestom itd., bo verjetno prispeval največ prav interes Term Čatež. Razvoj Term Čatež načrtuje danes team strokovnjakov po področju dejavnosti zdravstva, hotelov, gostinstva in trgovine z vsemi spremljajočimi dejavnostmi na področju športa in rekreacije. Ta razvoj je plod sinteze znanja več kot 50 delavcev podjetja Term Čatež z višjo in visoko izobrazbo. Prav tako je ta razvoj, ki je prikazan v ureditvenem načrtu, sinteza pri nas in v svetu poznanih trendov in želje Term Čatež, da postanejo v svoji ponudbi najboljše.

Zato je vaša skrb o pravilnosti razvoja odveč. Prav tako naj vas ne skrbi lastništvo podjetja, saj bomo med prvimi v občini, ki bomo to spremenili. Tudi za kakovost smo poskrbeli, vendar prepričamo o oceno kakovosti gostom. Ne dovolimo pa, da blatite naše delavce, ki so po žrtvovno sodelovali pri nastajanju ureditvenega načrta, in mešate politiko s podjetništvom. To vodstvo zagotavlja dobre poslovne rezultate in možnosti za razvoj, zato mi damo vso podporo.

ANTON SUPANČIČ,
predsednik DS Term Čatež

Zdravniki proti splošni stavki

Izjava sindikata zdravnikov Dolenjske ob napovedani generalni stavki

Izvršni odbor Sindikata zdravnikov Dolenjske je na svoji seji 30. 8. 1990 sprejel odločitev, da se napovedane stavke dne 10. 9. 1990, ki jo pripravljajo Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije, ne bo udeležil. V primeru, da stavka bo, se bomo prvič v povojnem času zdravniki javno opredelili drugače kot drugi zdravstveni delavci. Taka drugačna opredelitev lahko privede do nerazumevanja med zdravniki in ostalimi zdravstvenimi delavci, zato namenamo vsem zdravnikom, zdravstvenim delavcem in javnosti naslednjo izjavo:

1. Zdravniki, združeni v Sindikat zdravnikov Dolenjske, smo mnenja, da je stavka v zdravstvu možna le kot skrajna oblika sindikalnega boja zdravstvenih delavcev. S tem, ko prekinemo ali zmanjšamo skrb za bolnika, se poleg vprašanja zdravniške etike pojavi še drug problem. To je problem naših naravnih zaveznikov. Naši zavezniki v boju za normalne pogoje za delo zdravstva so bolniki (tisti, ki to so ali bodo šele postali) in kaj lahko se zgodi, da se bo ob stavki to zavezništvo zrhajalo. Hudo krizo, ki prihaja v zdravstvo z zamudo za gospodarstvom, za sedaj občutimo le zdravniki in drugi zdravstveni delavci. Bolniki je zaradi slabega vploga v celoten proces zdravljenja še ne občutijo in tudi ne vedo, kako bo kriza, ko bo dosegla najnižjo točko, vplivala na njihovo zdravljenje. Zato se lahko javno mnenje, ki že do sedaj ni bilo naklonjeno zdravstvu, obrne proti nam. To se že sedaj vidi v izjavi Sindikata delavcev v kovinarski industriji, ki med drugim zahtevajo razbremenitev gospodarstva tudi z zmanjšanjem prispevkov za zdravstvo.

2. Z zahtevami Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva soglašamo v tistih točkah, ki se nanašajo na zagotavljanje stabilnega financiranja zdravstva in ureditve zakonodaje na področju zdravstva. Menim pa, da to ni možno urediti takoj in tega ne bo pospešila niti stavka. Opozarjamo, da se kriza v zdravstvu ne bo dala rešiti brez reorgan

nizacije zdravstva v smislu racionalizacije in bistvenega zmanjšanja režije. To bo nujno pripeljalo do presečka zlasti delavcev v režiji in administraciji. Na tej točki je naše stališče različno od stališča Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva, ki si po našem mnenju prizadeva ohraniti »status quo«, kar je razumljivo, saj zastopa interese vseh delavcev v zdravstvu.

3. Podpiramo zahteve Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva o nujnosti pogajanj in podpisa kolektivne pogodbe za področje zdravstva. Pri tem računamo, da bomo imeli zdravniki, organizirani v svojem sindikatu ali pa v okviru drugih sindikatov, odločilno vlogo pri določanju vrednosti našega dela. Nikakor pa ne soglašamo, da bi bila nepripravljenost vlade za pogajanja s Sindikatom zdravstva in socialnega skrbstva vzrok za stavko, katere posledice bomo v končni fazi občutili zdravstveni delavci sami.

4. Imamo tudi pripombe k organiziranju stavke:

— Stavka je napovedana za 10. september to je na dan splošne stavke v gospodarstvu. Če ne bi bilo drugega vzroka, bi že dejstvo, da bo stavka v zdravstvu zaradi tega manj odmevna, narekovalo vsaj preložitev stavke.

LJUBITELJI PETJA!

• Mešani pevski zbor in društvo upokojencev iz Trebnjega vabita k sodelovanju vse tiste, ki imajo veselje in posluš za petje. Dobimo se v sredo, 12. septembra, ob 20. uri v kulturnem domu v Trebnjem. Vabljeni!

• ZKO občine Kočevje vabi ljubitelje petja, ki želijo resno sodelovati v moškem pevskem zboru Svoboda Kočevje, da pridejo na ogled prve vaje v ponedeljek, 10. septembra, ob 20. uri v glasbeno šolo v Kočevju (gimnazija). Po vaji bo zborovodkinja imela razgovor z novimi člani zbora. Ljubitelje petja, pridružite se!

— Delavci v gospodarstvu bodo zahtevali razbremenjevanje gospodarstva tudi na račun zmanjševanja prispevka za zdravstveno varstvo, mi pa naj bi na isti dan zahtevali ravno obratno. Ali se ne bo pojavil vtis, da stavkamo eni proti drugim?

— Kljub temu da to Svobodni sindikat Slovenije zanika, ima splošna stavka v gospodarstvu politično konotacijo. Bojimo se, da je bil Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva, zaradi istočasnosti krize v zdravstvu, potegnjeno v »politične igrice«, ki pa se jih zdravniki ne želimo udeležiti.

— Zahtevo do vlade, kot jih je postavil Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva, so sicer v več točkah razumljive in upravičene, vendar so take narave, da jih ni mogoče uresničiti v kratkem času. Poleg tega vlada pripravlja ukrepe, ki bodo osnova za razreševanje teh zahtev. Dokler ukrepov vlade ne poznamo, stavka po našem mnenju nima smisla.

Sindikat zdravnikov
Dolenjske

ŠE: EN KROMPIR ZA VSO DRUŽINO

Po telefonu se je oglasil kmet Anton Krašovec iz Šentvida 64, kooperant KZ Stučna (tel. 785097), in obžaloval, da v podpisu k sliki rekordnega pridelka Prhnetovih iz Orehovice pri Sentjernej, objavljeni 23. avgusta na zadnji strani Dolenjskega lista, nismo zapisali, da gre za novo holandsko krompirjevo sorto jerla in da je seme pridelal on, Anton Krašovec. Tudi letos ima na voljo večje količine semena te sorte pa tudi sort igor in vesna, ter se kupcem priporoča.

• Slovenska vlada se je v prvih sto dneh morala ukvarjati z zadevami, s katerimi se druge vlade ne ukvarjajo. (Peterle)

Čudežev nova vlada pač ne more delati

Stodnevnic na rob

Te dni smo na TV poslušali pogovore o obračunu 100-dnevne vladavine vlade, ki ji predseduje Lojze Peterle. Ljudje različno ocenjujejo njeno delo. Eni trdijo, da je storila preveliko, drugi zopet, da preveč potuje, toda v glavnem prevladujejo pozitivne ocene. Čudežev tu nova vlada ne more delati. Zanj bi bilo gotovo lepše, če bi se spustila v tiskani denarja in najemanje posojil, toda to bi bila rešitev, ampak se poglabljati slabega gospodarstvenega položaja. Sicer pa glejmo življenjsko: če si 40 let pijal čeval in kadil kot Turek, ne moreš pričakovati, da boš po 100 dneh abstinenca ozdravel. Enako je z državnim gospodarstvom.

Glede očitkov o dragih potovanjih tujino bi omenil samo najdražjega »pča« na svetu, galeba. Ko je še »letal« v svetu, smo bili vsi tiho in nobeden očital, da se troši družbeni denar.

F. DERGAN

ODGOVORI NAJ MINISTRE!

Konec leta zapadejo v plačilo obveznice po 100 din (takratnih), ki smo jih morali obvezno kupiti ob nabavi umetnih gnojil. Umetna gnojila so pri nas dražja kakor v tujini. Zelo me zanima, če bodo te obveznice kaj revalorizirane. Nekaj čudnega se dogaja v naši domovini. Delavci, ki proizvajajo umetna gnojila, dobi v tujini večjo plačo kakor pri nas, a so kljub temu tam gnojila cenejša. Ali je mogoče, da pisarni toliko podražijo izdelke? Kadar se ladja potaplja, kapitan naroči, naj se ves balastni tovor zmeče v morje. Se pri nas kaj misli na zmanjšanje družbene režije? Na ta vprašanja naj nam odgovori minister za kmetijstvo!

F. D.

Stanku Novaku v slovo

Da je bil Stanko Novak resnično velik humanist, preudaren, razumen mož in dober človek, niso dokaz le tople besede in obujeni spomini na njegovo življenjsko pot, ko so se sredi avgusta v njegovi Preloki zadnjič poslovili od njega njegovi najbližji, pač pa je to potrdila tudi izjemna množica prijateljev, nekdanjih sodelavcev, sosedov, mladih in starejših z obeh strani Kolpe na pogrebu.

Življenska pot Stanka Novaka, ki se je začela 14. julija 1895, je bila pestra, bogata življenjskih izkušenj, polna trpljenja pa tudi radosti. Revščina in beda, ki sta gospodarili po belokranjskih domačinah sta v njem razvil poseben smisel za pomoč sočloveku. Svoje humanitarno poslanstvo je uresničeval v gasilski organizaciji, saj je bil ustanovitelj domačega društva, in pri Rdečem križu. Zato ni naključje, da je sodeloval v zgodovinski skupščini Rdečega križa Slovenije, 18. junija 1944 v Gradcu v Beli krajini in bil izvoljen v Glavni odbor RKS. Njegova izvolitev v Glavni odbor in prevzem operativnih nalog za Belo krajino nista bila priznanje le njemu osebno, ampak celotni Beli krajini, ki je od vseh, tudi bogatejših slovenskih pokrajin, nahranila in oskrbel največ borcev, žrtev nasilja, beguncev in drugih, ki so našli začasen dom v teh krajih med Gorjanci in Kolpo.

Kaj je gorje, bolečina in trpljenje pokojni Novak okusil že v treh letih ruskega ujetništva v prvi svetovni vojni. Od blizu je takrat spoznal tudi smrt, je odklonil izpolnitev povelja, naj strže na ujetega derzterterja. Z zavrnitvijo velja je dokazal, da velik človek ne more ubijati, on lahko samo pomaga, rešuje življenje, lajša gorje.

Vse svoje življenje je ljudem pomagal samo s prispevki, navsoti in zgledom pač pa je k temu vseposred spodbujal tudi sovaščane, sodelavce in mladih. Nikoli ni mešal humanosti s politiko politikantstvom. Zavezal se je za pomoč vsem ljudem, ki so bili pomoči v potrebi, ter tako tudi v praksi uresničeval temeljna načela Rdečega križa, ki temeljijo na humanosti, nepristranosti, odvisnosti in prostovoljnosti.

Zato nam v današnjih prelomnih dneh, ko posamezniki in nekatere institucije pozabljajo na ta načela in namesto da bi preprečevali, netijo požare, seje gorje in povzročajo trpljenje, pomislite na smrt človeka in humanista Stanka Novaka bolečo izgubo. Ob tem pa ostaja v tolažbo upanje, da njegovo delo ni bilo zaman, saj je z zgledom in dejstvom vplival na mlajše rodove.

MIRKO JELENČIČ

Prehitro vese

Trgovina, kjer običajno kupujemo vsakodnevna živila, je še starega tipa trgovke potem, ko te postrežejo, kar papirnate vrečke računajo, koliko zrak kupljeno blago. Tudi nimajo posebnih blaginčarke.

Nekoga dne je pričela v njej delati mlada prodajalka, ki je takoj privabila svojo pozornost, verjetno pa še koga drugega. V oči mi je padla neko zaradi svoje prikupnosti, bele čepice na glavi in čiste halje, ampak predvsem zaradi svoje posebne delovne navade. Ta mlada ženska si je namreč vedno predno je na primer kupcu našla hlevana kurja jajca, nataknila na raketno plastično vrečko. Prvi trenutki me je to njeno početje močno začudilo, potem pa sem pomislil, da so jajca vsezadnje prišla iz kurje ritke. Tudi štruc kruha ni nikdar prijemala z rokami, vedno si je poprej nataknila, sebovno vrečko. Čisto razumljivo, saj vseskozi imela opravka tudi z denarji. Le zakaj druge prodajalke ne strže na tak način? Vesel sem bil tega predka v higieni in kulturneje postrežbe tudi zaradi bližine turističnega kraja. Verjeto so jo tako naučili v Šoli ali v morda to lepo navado prinesla od tujih, kjer je delala poprej. Morda, pravim, saj možki pri šestdesetih težko o njuje leta žensk. Mlade se mi zdijo mlajše in lepe še lepše, kot so sicer. Ze po nekaj dneh pa se je stanje v trgovini spet »normaliziralo«. Sedaj ona preševa kupe umazanega denarja in strže jajca in kruh z golo roko ostale sodelavke. Prevladala je pač stara navada v trgovini.

SLAVKO KLANČIČ

Sovrašstvo namesto sprave?

Ob razbiti spominski plošči NOB v Ajdovcu

Neznana roka (?) ali skupina zlikovcev je prejšnji teden razbila spominsko ploščo na steni osnovne šole v Ajdovcu. Temne sile so s tem hoteli umazati spomin na borce Gubčeve brigade, ki so v noči od 11. na 12. december 1942 v težkem boju uničili zagrizeno belogardijsko postojanko v tem kraju.

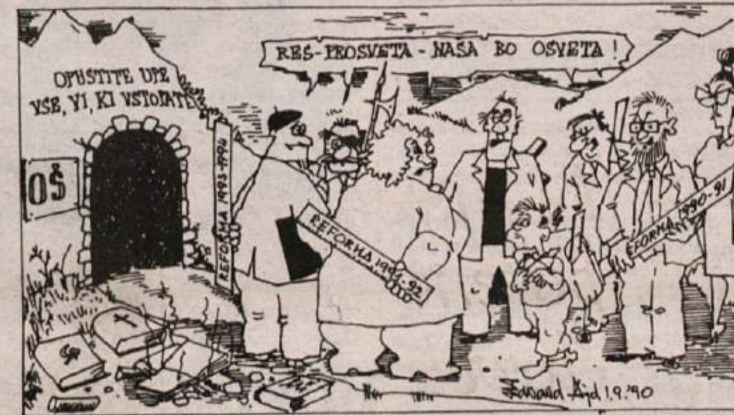
Čemu? Je sovrašstvo do NOB vzrok podlemu dejanju, ki naj bi zbrisalo spomin na izdajalsko početje zapeljanih in zaslepljenih belogardistov v tem delu Suhe krajine? Se iz nočne teme spet plazi črna roka in začenja segati po spominskih obeležjih našega boja za obstanek in svobodo slovenskega naroda? Se po skoraj 50 letih se moramo s prezirom obračati od izdajalcev in vodstev tedanje slovenske družbe, ki so se leta 1941 in pozneje javno zahvaljevali italijanskemu kralju in Mussoliniju za ugrabljeno svobodo in obsodbo na suženjstvo ter uničenje našega ljudstva. Ne da se spremiti, zbrisati ali pozabiti, da so domobranci prisegli zvestobo Hitlerju in šli z njim do sramotnega konca. O tem je dr. France Bučar, predsednik slovenske skupčine, v svoji knjigi »Uodne odločitve« med drugim zapisal: »Deliti so morali usodo premaganca. In kar je

najhujše: ne gre samo za vojaški zločin, pač pa tudi za moralno diskvalifikacijo. Nacizem ni bil samo vojaško poražen. Ves svet ga je ožigosal kot zločinsko gibanje. Vojaškemu porazu je namreč sledil še Nürnberg. Kdor se je zvezal z nacizmom, je delil njegovo usodo...»

V vrstah Osvobodilne fronte smo našli pot časti in narodnega ponosa, v njej smo združili boj našega ljudstva za osvoboditev. Teh resnic ne more zbrisati in ne spraviti s sveta nobena razbijanje spominskih plošč, nobena strupena gonja s podtaknjani in namigovanji na »senčne strani« osvobodilnega boja. Ponovno je vodstvo borčevske organizacije v Sloveniji izjavilo, da ne odklanja raziskav vseh še ne dovolj razsvetljenih in obdelanih dogajanj iz NOB in da je tudi za razkrivanje načina obravnave in usode t.i. vetrinjske skupine domobrancev.

Ne pozabimo pa dejstva, da sprave in narodne pomiritve z razbijanjem spominskih obeležj našega boja za svobodo ne bomo dosegli. Vsi, ki danes spregajo po takih zločinskih dejanjih, se iz preteklosti niso veliko naučili.

Predsedstvo Občinskega odbora ZZB NOV Novo mesto

Sedma obletnica PCB v reki Krupi

PCB, ki so ga pred sedmimi leti odkrili v belokranjski Krupi, bo še nekaj stoletij med nami — Upajmo, da nas bodo v prihodnje bolje obveščali

Pred sedmimi leti, avgusta 1983, je bilo ugotovljeno, da je v litru vode iz reke Krupe 300 nanogramov polikloriranih bifenilov (PCB) ali tristo krat več, kot je dopustna količina. »Novico« sta z desetmesečno zamudo objavila tudi dva republiška komiteja, in sicer pod sprenevedavim naslovom »Problematika onesnaženosti vodnega izvira Krupice«, čeprav je bilo že v začetku jasno, da gre za veliko ekološko katastrofo v vsej Beli krajini. Povzročiteljica katastrofe je bila semiška Iskra. Pravzaprav je bilo zastrupljenje Krupe le ena od najhujših posledic dvajsetletnega nestrokovnega, nekontroliranega in neodgovornega ravnanja s PCB in odpadki, ki so to snov vsebovali, v semiški tovarni.

Danes, po sedmih letih, lahko ocenimo, da je v Beli krajini ostalo 70 do 75 ton PCB, od tega 55 do 60 ton znotraj tovarniške ograje, največ v na novo zgrajeni betonski deponiji. Na ostalih znanih in nezanih odlagališčih je odloženih 7 do 12 ton PCB, v zrak je izhlapelo 3 do 5 ton, prav toliko pa se je razlilo pri delu s PCB. Ker se škodljive količine PCB merijo v tisočinkah ali milijoninkah grama, je torej očitno, da te količine zadostujejo za onesnaženje okolja še za nekaj stoletij. Predvsem pa se moramo zavedati, da PCB sedaj kroži v naravi, hlapi in se s padavinami znova vrača na zemljo. Dokaz za to je tudi 11 impregniranih iz Iskre, ki so jim jeseni 1987 izplavljali PCB v Rogški Slatini, po štirih mesecih bivanja v prejšnjem okolju pa so imeli v krvi zopet toliko PCB kot pred zdravljenjem. Tudi kontrolni skupini pacientov, ki je ostala doma, se je v tem času vsebnost PCB v krvi nekoliko povečala. Še vedno pa je aktualna raziskava, ki so jo predlagali v začetku katastrofe: da bi po vsej Beli krajini opravili analize krvi slučajnega vzorca ljudi ter tako ugotovili razsežnost obremenitve s PCB. Vse dosedanje raziskave namreč kažejo, da je obremenjenost Bele krajine s PCB večja, kot so v začetku govorili in pisali.

Za človeka je mnogo bolj nevaren vnos PCBs hrano živalskega izvora, kot so maslo, mleko, jajca, perutnina, mast, ribe, kot pa preko živil rastlinskega izvora. Sicer pa analize kažejo, da se tudi v živilih količine PCB zmanjšujejo. Razveseljivo so rezultati letošnjih analiz rib, saj ne v platinah ne v klenih toleranca FDA ni bila prekoračena. Izjema je le postvir iz Krupe. Letos bodo opravili tudi analize zraka. Redno pa štirikrat na leto analizirajo tudi vodo iz Krupe, Lahinje in Kolpe. Čeprav se tudi tu količine PCB zmanjšujejo, pa so še vedno previsoke.

Pripravljajo tudi obširno nalogo z naslovom »Vpliv PCB in podobnih spojin na zdravje izpostavljenih delavcev in okoliškega prebivalstva«, za katero bodo denar zagotovili v zveznem znanstvenem skladu. Sodelovale bodo tudi ljubljanske, zagrebške in beograjske raziskovalne ustanove. Upajmo, da bomo o izsledkih teh raziskav redno in podrobno seznanjeni tudi v Beli krajini.

Inž. IGOR JUGOVIČ

• I. TABOR SKD NA PTUJU

— Člane in pristaše krščanskih demokratov obveščamo, da bomo v primeru številnih prijav organizirali odhod na I. tabor SKD na Ptuj. Tabor bo 15. septembra, udeležili pa se ga bodo predsedniki nekaterih evropskih vlad in jugoslovanskih republik. Prijavite se lahko na sedežu Črnomajškega Demosa osebno ali po telefonu na št. 51-212.

IO SKD Črnomelj

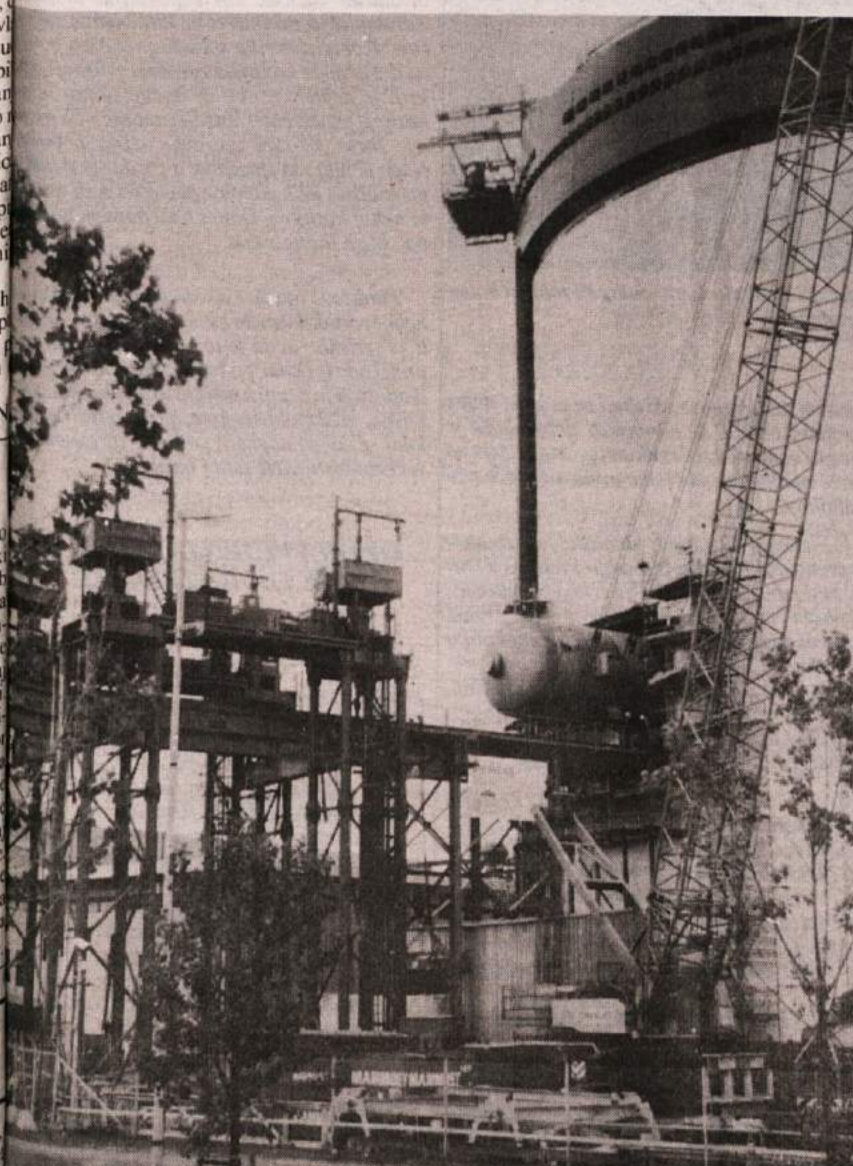
skupaj konstruktivno prispevamo svoj delež za reševanje naše ranjene, a še vedno lepe dežele.

Izvršni odbori
Črnomajskih podružnic:
SKZ, SDZ, SKD

• Bog je mrtev, Marx je mrtev, pa tudi jaz se slabo počutim. (Grafit iz Ljubljane)

• Kadri rešujejo vse. (Lenin, Reic)

Atomska je tujek v elektrogospodarstvu

Menjava uparjalnikov ni kdo ve kakšen tehnični problem, so dokazali na Švedskem, kjer so menjavo v svoji jedrski elektrarni Ringhals II opravili lani julija. 300 ton teak uparjalnik, ki je veljal 130 milijonov DEM, so uspeli zmontirati v 72 dne. Na sliki: transport uparjalnika. (Foto: Siemens-Pressbild)

Krški zeleni ne štejejo veliko članov, to v javnosti imajo močno podporo, kar jih postavlja pred odgovorne naloge. Med vodilnimi ljudmi v vrstah, ki pa želi biti bolj gibanje kot stranka, je tudi Silvo Mavsar. Pesnik, kulturni delavec, svoje ime pa tudi delavec v JE Krško, zadalžen za informiranje. Ker se bliža javna razprava o gradnjičasnega skladišča za RAO in ker vlada obljublja, da bo JE Krško ugasnila do leta 1995, je večkrat dovolj razlogov za pogovor z Mavsarjem, sejez Mavsarjem zelenih v Krškem.

Malo preseneča ta vaša, če smem tako reči, metamorfoza. Iz uslužbenca in tako rekoč pradednega branilca jedrske energije ste postali delnik?

Mavsar: »Tega je v svetu kar nekaj, ne gre pa v ojem primeru za strokovnjaka ali atomskega fizika, ampak nekdanjega pesnika, kulturnega delavca pa političnega aktivista. Ta ugotovitev velja za mojega vidika. Z vidika mojega bivšega delodavca pa sem bil v JE Krško samo portir, kakor me označil predstavnik nuklearne elektrarne na prvem odvodinski seji občinske skupščine novembra 1981. To sem šele zdaj odkril v zapisniku. To je bilo prva razprava o skladišču za jedrske odpadke. Moram reči, da se mi je ta strokovnjak kasneje pravičil za ta napad. Tega sicer ne bi pogreval, je pa napad spet odprl stare rane, ki jih imam še od tujca, ko sem delal v nuklearni. V bistvu je bila generalna napaka ljudi, ki so peljali nuklearni program, da so vedno podcenjevali vse ljudi, ki niso znanstveniki, magistri in doktorji, in to po možnosti fizičarji. To je pustilo posledice. Rezultati tega so vidni v tem zelenem gibanju, ki je celo bolj uspešno, kot bi si zaslužilo, kar pa je samo moje osebno mnenje. V JE Krško sem prišel iz zveze kulturnih organizacij poln delovnega optimizma, in to na JE Krško bodočega šefa. Tako lahko rečem, da se v JE Krško nisem rinil. Že prej pa sem imel pri občinski konferenci mladine na skrbi informiranje. V tem sem šel, ker so me nove stvari zelo zanimale. Takrat seveda nisem vedel, kaj je jedrska elek-

trarna. Trudil sem se, da bi jo čim bolj spoznal. To sem moral kot humanistično izobražen človek narediti, če sem hotel med tistimi silnimi inženirji in tehnikami sploh obstati. V službi sem se srečal z edino obliko informiranja, ki je tedaj bila. To je bilo sprejemanje skupin, ki so prihajale na obisk. Tam sem videl, kaj ljudi zanima. Videl sem, da tehnični kader zelo neprimerno predstavlja elektrarno. Obveščanje je bilo na zelo nizki ravni. Jaz sem bil prvi človek na tem področju, ki se je leta 1986 šel izobraževati v tujino. Po drugi strani je bil v JE za vsak vijak nekdo specializiran. Vem pa, da so bili vodilni ljudje opozorjeni, tudi v tujini, naj vendarle nekaj naredijo za informiranje. Pa nihče ni hotel slišati na to uho. Zdaj pripravljam knjigo, ki bo imela naslov Prispevki k javni razpravi o nuklearni in referendumu. V njej bom obdelal vse slabosti, ki so po mojem v tem, da je JE Krško tujek v elektrogospodarstvu, pa tudi v tem, da se na ta objekt gleda vse preveč skozi inženirske oči. V tujini je drugače, tam, denimo, začno informacijski center graditi pred jedrskim objektom. Pri nas takega centra še nimamo.

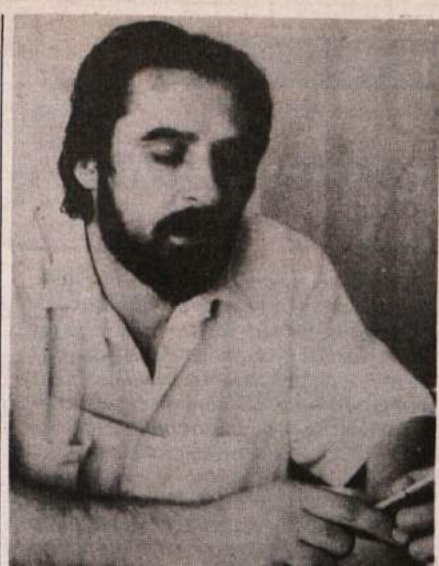
Kje je prišlo do preloma med vami in JE Krško? Ali je prišlo samo zaradi nestrinjanja v pogledih na informiranje ali ste spoznali, da je jedrska tehnologija škodljiva?

Mavsar: »Slo je za drugo. Lagal bi, če bi rekel, da sem šel zaradi tega. Odpor se je začel v meni krečiti, ko sem začel hoditi ven. Imel sem priložnost videti pri Westinghousu in potem še v Švici, Nemčiji, kako profesionalno se dela na tem področju. Zmeraj bolj sem spoznaval, da je velik razkorak med visoko profesionalnostjo, ki jo priznava v večini primerov vsemu strokovnemu osebju, in skrbjo za informiranje ter stike z javnostjo. Tisti, ki so vodili to politiko, so bili zadovoljni s tem. Jaz pa sem s proučevanjem literature in v stikih s strokovnjaki spoznaval, da bo sčasoma prišlo do problemov zaradi tega. Zaradi rizika, ki zagotovo obstaja, bi moralo nekoga vse to zaskrbeti. Potem so prišle še nesreče. Ta moment je bil ves čas zanemarjen. Iz nuklearne sem šel zato, ker se nisem mogel več razvijati. Nuklearna mi je nudila, da končam študij itd. Poskusil sem nekaj stvari, ki so bile pomembne za jedrsko elektrarno. V času boja za jedrski moratorij sem v Krškem izpeljal uspešen kviz o jedrski energiji. Nekaj stvari sem izpeljal na področju informiranja, ki se morada kažejo šele zdaj. S sefinjo informiranja sva naredila program delovanja informativne službe, pa je bil potem spravljen v predal. Kazal je, na katerih področjih bi moral delovati. S statusom službe, ki ga je imela, nisem bil zadovoljen. Že v elektrarni in v republiki ni bilo poskrbljeno za to dejavnost. To je bil povod, da sem prišel v konflikte v JE. Ob tem sem pa ves čas opažal, da v tem okolju ni odpora do elektrarne.

Kaj ni tudi na Švedskem tako, da domačini niso proti jedrskim elektrarnam?

Mavsar: »Ne vem, če je čisto tako. Da ljudje pristajajo na tako nepopolno informiranost, da v Posavju ni bilo nobenega resnega nasprotnika proti jedrski energiji, to me je motilo.«

- **Zdi se, kot da govorite v prid JE Krško...**
Mavsar: »Moj odnos do JE Krško je drugačen, kot je odnos kakšnega laika, ki se samo boji jedrske energije. Jaz se ne bojim jedrske elektrarne.«
- **Torej ni smisel zelenega gibanja, da vzbuja v ljudeh strah pred jedrsko tehnologijo?**
Mavsar: »Če govorim konkretno o Krškem, vem, da so fanje tam usposobljeni, da niso kakšni avanturisti. Seveda pa ni vedno vse odvisno samo od njih. Dostikrat je marsikaj odvisno od tistih, ki vodijo elektrarno, in pa od sistema nasploh. Mene je zaskrbelo pred remontom leta 1987, ko ni bilo rezervnih delov. Tedaj smo pripravili izjavo o tem, potem pa smo morali drugo jutro izjavo demantirati.«
- **Ampak to je bilo odvisno od republike.**
Mavsar: »To ni bil edini primer.«
- **Bi lahko rekla, da ste kot izpričani humanist čutili moralno dolžnost vzpostaviti protitež strogo tehnični gledanju na jedrsko tehnologijo.**
Mavsar: »To drži samo deloma. Res je treba vzpostaviti ravnovesje med humanisti in tehnikami. Vendar to še ne pomeni, da zeleni ne bi smeli nastopati s strokovnimi pogledi. Čeprav je hkrati res, da je večina zelenih proti jedrski energiji zaradi različnih moralnih zadržkov. Dopusčam možnost, da večina članov zelenih ne pozna tehnologije, ampak tisti, ki to gibanje vodijo, jo morajo poznati, še posebej, če hočejo voditi dialog o tej energiji. V JE Krško sem si nabral kar precej tega znanja, ki ga sedaj nameravam uporabiti. Na ta način se bom deloma tudi 'izpraznil', kajti v JE Krško sem moral biti precej tiho. Mislim, da bom sedaj lahko to znanje porabil v korist zelenih in jedrske elektrarne. Vse to nameravam povedati tudi v knjigi.«
- **In kaj mislite povedati v knjigi?**
Mavsar: »No, to ne bo knjiga, ampak brošura. V njej bom obdelal nekaj že znanih informacij o začetku gradnje JE Krško, vse skupaj pa bom samo na novo osvetlil. Torej ne bom razkrival nekih škandaloznih podatkov.«
- **Kakšna je vizija zelenih na tej lokalni ravni? Ali obstajajo kakšne razlike med krško ali brežiško občino?**
Mavsar: »Pri ostalih občinah je predvsem opazen ekonomski interes, ne pa objekt kot tak in njegov vpliv na okolje. Pravilno bi bilo, da bi določili drugačna območja za delitev rente. Mi bomo proti širitvi skladišča — k temu nas obvezuje 3000 podpisov — zato, ker menimo, da so v občini zrastle apetiti posameznikov, ki bi želeli nadaljevati zgrešeno politiko prejšnjega vodstva, ki je prodajalo, bi rekel, interese občine za nekaj denarjev. In to brez prejšnje razprave v občini. Prejšnje občinsko vodstvo je krivo, da ni rešeno vprašanje odpadkov. Doslej je bilo preveč popuščanja do obveznosti republike. Prve informacije o skladišču oz. končnem odlagalnišču odpadkov so že iz leta 1973. Tedaj je bilo zapisano, da bo začasno skladišče za pet

Silvo Mavsar
let. Vodstvo elektrarne in elektrogospodarstvo morata biti posledaj bolj odločna. Roki za gradnjo se kar odklikajo v neko daljno prihodnost. Dinamika postopkov ni taka, kot bi pričakovali.«

- **Za kaj se boste zavzemali? Za zaustavitev ali za popolno odstranitev elektrarne oz. za dekomisijo?**
Mavsar: »Bistveno je, da se rešimo izrabljenega goriva. Ko govorimo o zaustavitvi in stroških, je treba biti pozoren na stroške, ki jih bo imela JE Krško. Zdaj elektrarna res dobro obratuje, ampak pričakujemo, da bodo kmalu potrebne izmenjave opreme. Verjetno bo prišlo tudi do večjih menjav. V gradivu za javno razpravo je narisano, nič pa ni napisanega, da se dela skladišče za uparjalnike. Te stvari bodo povzročile tudi dodatne stroške. Ni velike razlike med stroški, ki bodo nastali v nadaljnjem obratovanju, in med stroški za zaustavitev. Bistveno je, da se ta material odpelje iz Krškega. V odstranitve elektrarne ne verjamem.«
- **Se vam ne zdi, da smo vso našo ekološko problematiko zreducirali samo na JE Krško. Mnogi mislijo, da so vse naredili za ekološko, če so proti JE Krško. Obstaja mnenje, da so naloge zelenih pomembnejše in še zahtevnejše.**
Mavsar: »Osebnost se bom angažiral na področju, ki ga poznam, in to je jedrska elektrarna. Če mi kdo reče, da bo skladišče RAO v Krškem 30 let, je to za moje življenje trajno. Sicer pa lahko rečem, da se v slovenskem prostoru ta problematika najbolj prebija. Ampak zeleni se ukvarjamo tudi s polji, gozdovi, Tudi mi se bomo lotevali ostalih ekoloških vprašanj. Na svinski farmi smo že bili, treba se bo lotiti Vidma itd. Mnoge moti, ker nastopamo kot stranka. Tudi mi bi bili radi samo gi-

banje, ampak gibanje kot tako lahko zelo malo doseže, o tem smo se lahko prepričali pri prejšnjih ekoloških društvih, ki niso kot društva nič naredila. Seveda se bomo lotevali predvsem lokalnih problemov in bomo iz slovenske zveze zelenih takoj izstopili, ko se ne bomo strinjali z njimi.«

- **Vi ste tudi namestnik predsednika skupščinske komisije za vodenje razprave o širjenju začasnega skladišča. Kdaj se bo začela javna razprava, kako boste dopolnili gradivo za vodenje javne razprave?**
Mavsar: »Prej so razpravo vodili iz SZDL. V razpravi je bilo doslej očitno, da ni bilo vse najboljše. Člani dosedanje komisije so bili večinoma člani izvršnega sveta, Savaprojekta, ki ima tam interese. Mi smo razumeli skupščinsko komisijo kot organ, ki bo skrbel za demokratično vodenje javne razprave. V DL ste zapisali, da so ljudje sprejeli gradnjo skladišča. Seveda so bili zanjo, ampak le v primeru, ko bo znana lokacija za stalno odlagalnišče. Taka informacija mora imeti tudi kritično ali alternativno razmišljanje. Za nas sta uprava za jedrsko in jedrska eno in isto, kar se vidi že po kadrih. Torej se za tako alternativno mnenje ne bomo mogli zanesi na domače institucije. Zastavili smo si rok, da bi se javne razprave začele septembra. Kot namestnik predsednika čutim, da nisem dovolj informiran. Na sestanku o JE se moram dobesedno vsiliti. Kadar teče beseda o tem na občinski ravni, bi moral biti resorni minister zavezan. Živimo v času velikih sprememb, ko se moramo vsi prilagoditi. Tudi v JE Krško se bodo morali navaditi na demonstracije. In mislim, da se temu novemu trenutku prilagajajo, čeprav prihaja pri njih do čudnih pojavov. Na sestanku s štipendisti so priporočili, naj bi se nihče, ki je kakorkoli povezan z nuklearko, ne udeleževal pri zelenih. To je po svoje razumljivo, politično pa povsem neprimerno.«
- **Ali je med zelenimi tudi kakšen delavec iz JE? Ali gre to po vašem mnenju skupaj, če delate v JE Krško in si hkrati zelen? Torej ni nujno, če se prištevaš k zelenim, da si proti jedrski energiji?**
Mavsar: »Sploh ne!«
- **Ali sva kakšno vprašanje izpustila?**
Mavsar: »Ja, zelo pomembno vprašanje, vprašanje o varnosti. To je eden izmed razlogov, zaradi katerega nameravam biti bolj agresiven. Tu mi ne gre samo za jedrsko tehnologijo kot tako, marveč za način, kako se uporablja. Obveščanje za primer nevarnosti: ponoči v Krškem zatulijo sirene in potem me kličejo ljudje in sprašujejo, kaj to pomeni. Ljudje ne poznajo znakov, kar je po svoje razumljivo, saj je leto 1982, ko je bila izpeljana varnostna akcija, že zelo daleč. Verjamem, da ažurirajo načrte. Neodgovorno je, da Krčan ne ve, kako ukrepati v času nesreče. To kaže, da je glede tega vodstvo elektrarne in občine neodgovorno.«

JOŽE SIMČIČ

Najprej riba, potem človek

Bo reka Mirna postala odtočni kanal brezvestnih ljudi in njihove umazane industrije? Teško je napovedovati, ko pa gre za tako usodno vprašanje, kot je obstoj neke reke in vsega življenja v njenih vodah. Odgovor bi moral biti povsem nedvoumen: ne, Mirna nikoli ne bo industrijski kanal. Čeravno zveni to še tako aktivistično, da se morebiti tudi zavolj take gorečnosti ribičev, da ohranijo v vodah življenje, marsikdo posmehuje ribiškim zagnancem ali pa jih vsaj ne jemlje preveč resno, je še kako res — najprej ribe, potem človek! Se bomo tega ovedli še dovolj zgodaj?

V ponedeljek, 27. avgusta, ob 15. uri je Maks Lokar, ribič ribiške družine Maroka iz Sevnice, ki ima svoj pododbor na Mirni, opazil ponovno katastrofo v Mirni in brž obvestil milico, ta pa medobčinsko inšpekcijo v Novem mestu. Novomeščani so naglo, še isti dan prišli in vzeli vzorce vode in rib ob mirenški čistilni napravi, za katero ribiči trdijo, da nikoli ni prav delala ali da vsaj ni take koristi, kot to trdijo predstavniki mirenške krajevne skupnosti, ki je bila investitor, zdaj je pa še upravljalca naprave. Celo na trebanjski občini smo slišali iz ust visokih politikov, da je povsem zgrešeno, da se v taki vlogi pojavlja neka krajevna skupnost, namesto da bi to počela komunalna organizacija. A pustimo zdaj to prerakanje za poznejši čas.

»Vsaki dve ali tri leta beležimo večje pogine rib. Po zadnji katastrofi izpred treh let, ko smo poginule ribe opazili okrog 600 m od čistilne naprave, vedno zastavljamo vprašanje na sestankih oz. zborih krajanov mirenške krajevne skupnosti, zakaj ta čistilna naprava ne dela oz. kako sploh dela, ali dela tako, kot bi morala, in so nam obljubili. Ne dobimo pa resnih odgovorov. Nanovo zgrajena čistilna naprava na Mirni je zdaj krasen izgovor mirenških onesnaževalcev, to pa sta predvsem Dana in Kolinska, ki nočejo plačevati odškodnin, češ da gredo njihove odplake vse skoz napravo. V kratkem imamo na sodišču obravnavo zaradi teh odškodnin, ki se jih otepaata obe podjetji. Obe bi nam morali plačati okrog 120 tisočakov, a se bojim, da bodo spet zavlačevali. Saj je čistilna naprava, se izgovarjajo. Vodilni v podjetjih bi

Slavko Šmuc
moral imeti drugačen odnos do okolja, kjer živijo ali delajo, sodišča pa bi morala bolj pohiteti, sicer vse razvedeni,« je povedal Slavko Šmuc, ki je bil osem let za krmilom pododbora RD na Mirni, zdaj pa je član odškodninske komisije pri sevnški RD. To komisijo vodi Franc Hruševar. Z lokalnimi veljaki bije težke bitke zaradi nenehnega onesnaževanja. Ker dobro delujejo razne »sprege« in povezave, so uspehi sila pičli.

Naj omenimo, da smo v petek, po petih dneh ekološke katastrofe, s Slavkom Šmucem v Mirni pri Dobu še zmeraj lahko ugledali na desetine poginulih rib, ki jih je voda malo kasneje vrgla na površje. Med ribami je bilo tudi nekaj kapitalnih primerkov podusti in mrene, nad pol metra dolgih. Torej bo skupno število pomorjenih rib okrog 2000. Šmuc se ob tem počasnem in neučinkovitem ukrepanju proti onesnaževalcem sprašuje, kako neki bi organi pregona ravnali, ako bi nekdo zažgal 10 ha pšenice ali stori podobno hudodelstvo. A vse to je oz. bi bilo manj hudo, kot pa tedaj, če neka reka postane v njenem delu povsem mrtva, kar je zdaj spet primer z Mirno.

Prav zato je morebiti še bolj oster 31-letni profesor telesne vzgoje Igor Silvester, ki je od letos predsednik pododbora RD na Mirni, sicer je pa v tej družini že 18 let. »Bil sem star pet let, ko me je moj stari oče prvič pripeljal na breg reke Mirne. Od takrat sva postala z njo nerazdružljiva prijatelja. Rad sem imel vse živali, saj sem imel doma pravcati mini živalski vrt, še posebej pa me je privlačevala voda in njeno bogastvo. S prijatelji smo bili stalno v njeni kristalni strugi, stikali za ribami, raki... Ja, prav ste slišali, tudi za raki. Ko se bodeš spominjal tistih čudovitih dni, se mi od bolečine trga srce. Reka Mirna je postala odtočni kanal za mirenško industrijo in kanalizacijo. Zelo pa jo je prizadela tudi nesmotna in nestrokovna regulacija. Nekeč ena od najbogatejših in najlepših voda pri nas je postala uzamazana in siromašna. Njenih čudovito poraščenih bregov ni več. Zamenjalo jih je pustno in nezanimivo korito, ki vodnemu

življenju ne zagotavlja normalnih razmer za življenje.

Poglejte, kaj se je zgodilo, ko smo skušali izboljšati življenjske razmere ribam v potoku Busnih, kjer gojimo postrvi. V strugo smo namestili na desetine betonskih pragov, a so nam jih delavci VGP Novo mesto ven pometali, menda zaradi priložbe nekega kmeta, da mu potok poplavlja. Tako smo izgubili na stotine mladih.

Na Mirni nismo zadovoljni s čistilno napravo. Največji problem je neurejena kanalizacija, saj se vanjo stekajo tudi vse meteorne vode in usedlina dobesedno duši čistilno napravo. Veliko vprašanje je tudi strokovno vodenje naprave in procesa očiščevanja vode. Ob zadnji katastrofi se znova sprašujem, zakaj neki imamo Ribiško zvezo Slovenije? Ali zato, da nam pobira denar? Nikjer se ne čuti njeno delovanje, da bi se, denimo, kdaj postavila pri politikih za naše pravice do čistih voda. Ekološko gibanje k nam, kaj šele v trebanjsko občino, ni prodrlo. Pa bi bilo nujno, da bi pravi Silvester.

In za konec še, kaj so nam povedali na sedežu mirenške krajevne skupnosti. »Čistilna naprava ne more delati čudežev! Najprej bo potrebna višja zavest krajanov, da bodo vedeli, da vse tudi ni za v kanalizacijo. Naš delavec na čistilni napravi je že dvakrat ujel v jaške olje. Ljudje menda mislijo, da mora naprava vse predelati, a to ne gre. Samo pogledite, kako se ob sobotah voda peni, ko v gospodinjstvih uporabljajo preveč neustreznih praškov s fosfati. Kar zadeva onesnaženje reke, lahko le rečeva, da so pri čistilni napravi kritičnega dne ribe še plavale. Domnevamo, da je reko Mirno verjetno onesnažil kakšen kmet s škropivom,« sta povedala Justina Pančur in Darko Kristof.

Uradnih podatkov še nimamo v rokah. Omenimo pa še drugo domnevo, in sicer ribičev, da je pomor rib verjetno povzročila Dana z izpustom kakšnega delstila. Kritične domnevo so v Kolinski imeli remont in niso med »osumljencem«.

PAVEL PERC

6. 9. '90
PRILOGA

Z Albanci je samo še bog

V ponedeljek je bila na Kosovu splošna stavka Albancev. Gre za edinstven štrajk v zgodovini, s svojim protestom se namreč Albanci niso borili za boljše delovne pogoje ali plače, stavko so uporabili, da bi Srbijo, Jugoslavijo, Evropo ter svet morda zadnjič mirno in civilizirano opozorili, kaj se z njimi dogaja v pokrajini, kjer so sicer večinski narod, vendar zaradi srbske okupacije brez vsakih pravic.

Kako zelo upravičena je bila stavka, bodo pokazale njene posledice. Srbske okupacijske oblasti so že pred zadnjim dejanjem mirnega albanskega odpora napovedale, da bodo odpuščeni vsi stavkajoči v državnih podjetjih, zasebnikom pa bodo odvzeli obrtna dovoljenja in jih tudi denarno kaznovali. Ni razlogov, da tem napovedim ne bi verjeli, Srbi so na Kosovu zabredli tako globoko, da se lahko (za določen čas) obdržijo samo s stopnjevano represijo. Tej ni videti konca. Na Kosovu smo že doživeli, da so policisti v imenu Jugoslavije in Srbije ubili skoraj 100 demonstrantov (med njimi tudi otroke), danes nam agencije in dopisniki sporočajo, da zapirajo in prepeajo albanske zdravnike. Albanskemu ljudstvu jemljejo njegovo medicinsko osebje. To je seveda zločin, tudi če ne bi vedeli, da se Albanci iz tradicionalnega nezaupanja do vsega tujega zatekajo samo k zdravnikom svoje krvi.

Zadeve so se tako zelo zapletle, da kosovski Albanci že včeraj niti mrtvi ne bi pristali na svojo avtonomijo ali državo v okviru države Srbije, prilično pa se jim je zagnusila tudi Jugoslavija, ne glede na to, da je najmanj, kar bodo zahtevali, suverena republika v okviru morebitne konfederalne Jugoslavije. V tej zahtevi bo tudi precej

špekulacije. Albanci vedo, da Srbi v to nikoli ne bodo prostovoljno privolili, kar daje Albancem zakonito pravico za še večjo zahtevo, ozrli se bodo po matični Albaniji, ki se bo prej ali slej izrgala iz komunističnega jarma. To bo spogledovanje čez državno mejo samo še pospešilo. Skratka, Srbija izgublja Kosovo, Jugoslavija, kolikor je je še, pa ga je že. Recimo takrat, ko je zvezni parlament na temelju nekakšnega skrivnostnega papirčka, s katerim je mahal Lazar Mojsov (ne Mojsova ne papirčka nismo kasneje nikoli več videli), sprejel sklep o vojaški in srbski zasedbi pokrajine Kosovo. Ta greh pada tudi na severozahodni del Jugoslavije. Na Slovence in Hrvate. Sicer pa je vprašanje, kaj smo eni in drugi sploh naredili za kosovske Albance. Res je, da so naši časniki polni ogorčenih besed o njihovem neznosnem položaju, toda mi smo večkrat in zelo radi solidarni tudi z dvema ali tremi pretepenimi črnici v JAR. Tamkajšnji belci pa v jok zaradi naših protestov.

Upam si trditi, da je obisk ameriških senatorjev več naredil za kosovske Albance kot vsa večletna verbalna prizadevanja slovenskih in hrvaških oblasti, da o javnosti niti ne govorimo. To je eden ključnih dokazov, da Jugoslavije ni več oziroma da sta predsedstvo in vlada te države Kosovo in tamkajšnje Albance podarila Srbiji. Ta je Albance spremenila v ljudi zunaj vsake kategorije. Na Kosovu ni žal ničesar takega, kar bi mednarodno javnost spodbudilo h gospodarski ali kakšni drugi blokadi Srbije in Jugoslavije. Pravzaprav ni ničesar takega tudi v Jugoslaviji. Kosovskim Albancem lahko pomaga samo bog. In orožje, ki ga tako pridno tihotapijo čez mejo od Triglava do Gevgelije.

MARJAN BAUER

Sodobna ilustracija besed iz Markovega evangelija: »Na bolnike bodo polagali roke in bodo ozdraveli.« Pater Emilien Tardif v trenutku zbrane molitve.

Upanje po ozdravitvi je tudi v Ljubljano pripeljalo številne bolnike, ki so v invalidskih vozičkih, na prenosnih posteljah in na sedežih ob spremstvu svojcev sodelovali v skupnih molitvah. Seveda je bila večina udeležencev seminarja evangelizacije predvsem vernikov, ki so prišli poglobiti svojo vero in doživeti močno versko izkustvo, a ni bilo malo takih, ki so na srečanju iskali odrešitev od najrazličnejših tegob. Pleteni koši, ki so stali pod zaslonom tribuno z oltarjem, so se vsak dan napolnili z lističi, na katere so prosilci zapisali svoje prošnje, da so bile priporočene božjemu usmiljenju med mašno daritvijo in molitvami. Resno obolevi so bili v izraziti manjšini, nedvomno pa z največ upanja v srcih. Ali so se jim upanja uresničila? Jim je vera dala dragoceni dar zdravja, ki jim ga sodobna medicina ne more? To so vprašanja, na katera bodo točni odgovori znani šele čez nekaj časa.

A če držijo trditve, zapisane v knjigah in brošurah, ki govorijo o Prenovi in patru Tardifu, potem smo prejšnji teden tudi na Slovenskem doživeli nekaj ozdravitve. Med molitvijo za bolnike je pater Tardif naznanil, da je bilo ozdravljenih več ljudi, ki trpijo zaradi bolečin v ramenih, hrbtenici in kolenih ter za boleznimi srca.

O teh ozdravitvah se bo kaj več slišalo in bralo kasneje, saj jih bo treba poprej preveriti po strokovnih kriterijih. V ta namen je na seminarju delovala posebna ekipa zdravnikov, zadolžena, da vsakega ozdravljenca pregleda. V ekipi so bili: travmatolog, psihiater, nevrolog, pediater in nekaj zdravnikov splošne medicine. Primerjava pregleda in zdravniške dokumentacije pa bo pokazala, kaj je na stvari.

Po prvih podatkih, ki jih je javnosti ob končanem seminarju posredoval vodja odgovorne zdravniške komisije dr. Janez Zajc, se je v ambulanti javilo 36 ljudi.

»Samo za sedem ljudi smo lahko ugotovili, da se jim je stanje izboljšalo,« je dejal Zajc, »oziroma je po njihovih navedbah stanje drugačno, kot je bilo, ko so prišli sem. Pri šestih od teh sedmih smo ugotovili, da je gibljivost hrbtenice praktično popolna, pri enem pa, da je gibljivost sklepa popolna. To bomo seveda preverjali s tem, da bomo konsultirali zdravnike, ki so te bolnike zdravili, in primerjali njihove ugotovitve ob zadnjem pregledu z današnjimi ugotovitvami. Primerjali bomo sedanje ugotovitve s prejšnjimi.«

PRENOVA V DUHU

Seminar je potekal v duhu Prenove. S tem nazivom imenujejo gibanje, ki je pod različnimi imeni zajelo krščanske cerkve po vsem svetu. Kot trdijo poznavalci, Katoliška karizmatična prenova ni posebna organizacija ali gibanje z jasno organizacijsko strukturo, temveč le prebujena zavest o delovanju sv. Duha v življenju kristjanov. Prenovo opredeljujejo kot poseben duhovni tok v današnji Cerkvi oziroma kot novo zgodovinsko obliko temeljnega krščanskega izkustva. Po drugem vatikanskem koncilu v šestdesetih letih, ki je med drugim poudaril vlogo sv. Duha v Cerkvi in v posamezniku, je začel

duhovni tok Prenove oživljati in se širiti tudi v katoliški cerkvi. V evropskih državah se je okrepil v začetku sedemdesetih. Danes šteje na tisoče molitvenih občestev in na stotisoče pripadnikov.

V Sloveniji bi začetek katoliške karizmatične prenove, ki ji pri nas pravijo Prenova v Duhu, lahko postavili v leto 1977, ko je bil na Slovenskem prvi od uvodnih tečajev o Sv. Duhu. Ta srečanja so se po imenu in vsebini nekoliko spreminjala, spreminjali pa so tudi kraj srečanj. Znana so bila srečanja v samostanu Stična in na Brezjih. Danes šteje slovenska Prenova že kakih 30 molitvenih skupin. Nekaj teh skupin je nastalo tudi na Dolenjskem.

Prenovitelji se zbirajo v skupinah, v katerih veliko molijo, berejo božjo besedo, svoje zasebno in javno življenje pa oblikujejo po nji. Nekateri posamezniki so ob prenovljeni vernosti odkrili v sebi tudi posebne darove in karizme, s katerimi služijo drugim. Peter Emilien Tardif je eden najbolj znanih, slovi pa povsem svetu po svojih karizmatičnih sposobnostih zdravljenja.

TARDIF SAM NI VERJEL

Emilien Tardif v knjigi pričevanj Jezus me je poklical za svojo pričo opisuje številne primere, ko so na skupnih molitvah neozdravljeni bolni ozdraveli, slepi spregledali, nemi spregovorili, hromi shodili. Zanimivo je, da po lastnem pričevanju pater Tardif dolgo ni verjel v karizmatične ozdravitve z molitvijo, čeprav je bil sicer globoko veren človek in je delal kot provincial kongregacije Misijonarjev presvetega Srca v Dominikanski republiki.

V 16 letih napornega misijonarjenja si je uničil zdravje. Leta 1973 je zbolel za akutno pljučno tuberkulozo. Na zdravljenje je odšel v rodno Kanado, a mu zdravniki niso mogli kaj prida pomagati. Lepega dne je prišla k njemu v bolnišnico skupina petih laikov ene od molitvenih skupin iz karizmatične Prenove. Njihova molitev ga je čudežno ozdravila. Čez nekaj dni je popolnoma zdrav zapustil bolnišnico, o tuberkulozi ni bilo več ne duha ne sluha.

Po tej ozdravitvi je spoznal, da ga je Bog izbral za pričo svoje ljubezni. Preučevati je začel karizmatično Prenovo v Kanadi in ZDA. Ko se je vrnil v Dominikansko republiko, je začel v Nagui z molitvenimi srečanji, na katerih so se zvrstila številna ozdravljenja. Glas o tem je šel hitro okoli, nastalo je veliko molitvenih skupin. Še mnogo večje, naravnost biblijsko je bilo število ozdravitve v mestecu Pimentelu, kamor so se začele zgrinjati velike množice ljudi, da bi bile deležne ozdravitve in bile priče čudeža. Pater Tardif je začel potovati po svetu in na turnejah evangelizacije izprosil mnogo ozdravljenja.

Pred letošnjim gostovanjem v Ljubljani je bil pater Emilien že dvakrat v Jugoslaviji. Prvič leta 1983 v Medjugorju, kjer se je med drugim seznanil tudi s takratnimi načini zagotavljanja svobode vere. Policija ga je zaprla potem, ko je nekaj dni zapored na njegove molitve v Medjugorju prihajalo vse več romarjev. Med molitvami, ki jih je vodil, so mnogi bolniki ozdraveli. Glas o tem je šel hitro okoli in vsak dan več ro-

marjev se je zgrinjalo k molitvam patra Tardifa. Na koncu je posegla v dogajanje milica Tardifa s še dvema sodelavcema odvedla v Čluk, kjer so jih zaprli za nekaj časa, nato pa zaradi kaljenja miru in nedovoljenega priditja izgnali iz države.

Drugič je bil v Jugoslaviji leta 1988, in sicer v Splitu. Med molitvami je prišlo do 80 ozdravljenj, ki so s stališča sodobne medicine ostala nepojasnjena. Med ozdravljenimi je bila tudi Nada Belošević, ki je o svojem ozdravljenju pričala tudi na srečanju v Ljubljani. Iz njenih besed sledi, da je bila enajst let priklenjena invalidski voziček kot nepokretna in slepa. Zdravniki so dvignili roke nad njenim primrom. Kot udeleženka splitskega srečanja pa, med Tarifovo molitvijo zaslizala notranji glas, ki ji je dejal: »Vstani in hodi!« Nekaj minut kasneje je tudi pater Tardif oznanil: »Ta trenutek Jezus Kristus ozdravlja težko bolnico Nada je bila vsa zmedena, a vendar je vstala po enajstih letih popolne nepokretnosti naredila nekaj korakov. Danes hodi povsem normalno. Je pa ostala slepa.«

Tardifovo molitev včasih poteka v nenavaden, neartikuliranem jeziku. Sam pravi, da mu li »jezik« in da je to poseben dar, ki ga prejel od sv. Duha, podobno kot so ta dar prejeli apostoli in drugi kristjani in ga dandanes ponovno. Med molitvijo notranji čuti pove Tardif kdaj se začno dogajati čudežne spremembe večkrat ozdravitve takoj naznani.

OZDRAVLJENJA, KI SE JIH NE DA RAZLOŽITI

Vsekakor je zanimivo vprašanje, kaj je tem. Ali gre za goljufije, za dobro zrežirane predstave ali za resnična ozdravljenja, ki znanost ne zna razložiti? Več spretnih slepih take vrste je bilo že razkritih, še posebej v Združenih državah Amerike, kjer je karizmatičnih ozdravljenj v najrazličnejših ločinah razmeroma zelo veliko. Res pa je, da so medicini znana tudi preverjena nenevada ozdravljenja. Zabeleženi so številni primeri nenadnih in trajnih izboljšanj, ki jih ni bilo mogoče razložiti. V zadregi se pri razlagi strokovnjaki poslužujejo pojmov, kot so samozdravljenje, avto-sugestivno in sugestivno zdravljenje ter podobno. Svete knjige vseh vrst so polne poročil čudežnih ozdravljenj. Prav tako bogato o poročila ljudsko izročilo. Etologi so z vse koncev sveta prinesli vesti o nenavadnih ozdravljenjih, ki so jim bili priče pri primitivnih ljudstvih, kjer je človek ozdravel od očitno vsem nekoristnih reči, besed, zarotitev in vseh predmetov. V primeru zdravljenj, ki jih ležijo med molitvami patra Tardifa in podobnih karizmatikov, pa gre za znanstveno še vedno nepojasnjena ozdravljenja.

Med strokovnjaki, ki se pri nas ukvarjajo tem, je tudi dr. Marijan Šef, zdravnik in profesor pastoralne medicine na Teološki fakulteti Ljubljani. »Kot zdravnik se seveda še posebej zanimam za to,« je povedal. »Ozdravljenja molitvi sem najprej poznal predvsem iz literature, kasneje tudi drugače. Osebnost mi je bilo membro srečanje s patrom Tardifom pred dvema letoma v Splitu. Sicer pa, če pomislimo na Slovenskem že dolgo poznani čudežni ozdravljenja, do katerih je prihajalo na razbožjih poteh. V zahvalo zanjo so ljudje pušče bergle in podobno v cerkvah. Čudeži po molitvi niso nič novega, samo mi smo na to zadnjih desetletja pozabili, ker ni bilo v nas več živere. V molitvenih skupinah, ki so že po vsej Sloveniji, molimo in prosimo tudi za bolnike. To polagamo roke nanje, kot je običaj. Vem pa, da za nekatera ozdravljenja, o katerih so mi ozdravljenji povedali, vendar množičnosti, jo poznamo pri molitvah patra Tardifa, pri čem še ne poznamo. Takega človeka, kot je pater Tardif, pri nas ni. Sploh je tak človek redko svetu.«

Ljubljanski seminar je za nami. Po ozdravljenih ni bil tako uspešen kot splitski ali kak drugi. Najbrž bo držalo, da smo Slovenci zdržano ljudstvo in je morda v nas nekaj skepe in manj zanesenosti kot v drugih. Ali je živa vera v nas ugasnila, kot bi rekli v duhu Prenove.

Eno pa velja: takšna ozdravljenja, kolikor resnična, so redka in so plod vere. Medicinijimi nima nič.

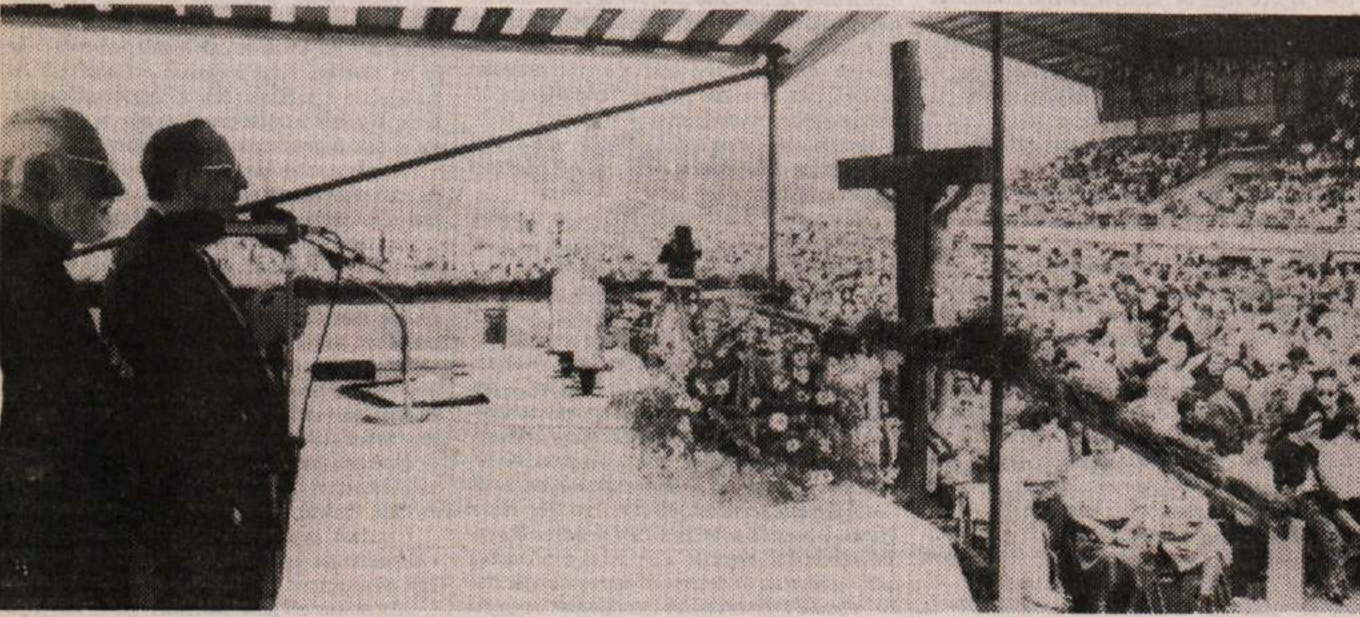
MILAN MARKO

»Na bolnike bodo polagali roke in bodo ozdraveli«

Na šišenskem športnem igrišču v Ljubljani je konec prejšnjega tedna potekalo verjetno največje povojno srečanje vernikov pri nas - seminar Evangelizacija 2000, ki je pritegnil več kot dvajset tisoč ljudi iz vse Slovenije, Jugoslavije in tudi zamejstva k predavanjem, skupnim molitvam, mašnim obredom in drugim oblikam izražanja duhovnega občestva.

Srečanje je potekalo v duhu Katoliške karizmatične prenove, svetovnega krščanskega gibanja, ki šteje že nekaj deset milijonov pripadnikov. Osrednja zanimivost seminarja je bil nedvomno slovit pater Emilien Tardif, misijonar Kongregacije presvetega Srca iz Dominikanske republike, ki že 16 let potuje po svetu in na podobnih molitvenih srečanjih s karizmatičnim oznanjevanjem evangelija in vere ozdravlja gluhe, hrome, slepe, neme, rakaste, duševno bolne in druge bolnike.

Na tisoče ljudi je vsak dan prisluhnilo besedam patra Tardifa, misijonarja iz Dominikanske republike, o katerem gre glas po vsem svetu, da ob njegovi molitvi ozdravljajo neozdravljivo bolni.

V Ljubljano so jih pripeljala upanja in tihe želje. Ob molitvah, zbranim poslušanjem in sodelovanju pri verskih obredih pa je bilo nekaj prostega časa tudi za prijateljski pomenek ob malič

Knjižna Ouzorja

UPORNIK S ČOPIČEM

Izseljenski val, ki je s slovenske grude odplaval v Severno Ameriko na tisoče naših ljudi, je leta 1925 zajel tudi Andreja Stritofa, doma iz Cajnarjev pri Cerknici. Mož se je odpravil preko velike luže v Kanado in potem kar nekaj desetletij delil trdo usodo gozdnega težaka in industrijskega delavca z drugimi izseljenci. Selil se je z enega mesta do drugega, tolkel revščino in se prebijal skozi življenje s pridnostjo in naslanjanjem na vrednote, ki jih je vsrkal s slovenstvom. Tako je bil njegov kos vsakdanjega kruha enkrat večji, drugič manjši, včasih pa ga tudi ni bilo. V njem se je sama po sebi oblikovala težnja po likovnem ustvarjanju, ki se mu je vse bolj posvečal. V glavnem je slikarsko rasel kot samorastnik in samouk, vendar pa je bil na svoje slikanje tesno navezan, saj mu je pomenilo osmišljanje bivanja in dajanje odgovorov na vsa temeljna vprašanja, ki so ga mučila. Širšega razumevanja in priznanja za svoje slikanje še ni doživel ne v Kanadi in ne v matični domovini.

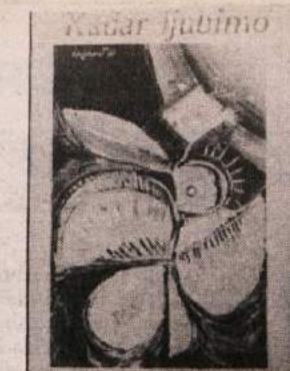
Kdo ve, ali bi kdaj kaj več slišali o Andreju Stritofu in njegovem slikarstvu, če se na jesen svojega življenja ne bi srečal in se tesneje navezal na Mikoliče, slovenske izseljenca, doma iz Bendij pri Novem

mestu, posebej na Cvetko, katero je življenjska usoda družinskega prijatelja tako močno pritegnila, da je o njem napisala knjigo Upornik s čopičem. Knjiga je pred kratkim izšla pri Slovenski izseljenski matici. Cvetka Kocjančič je življenje samoukega slikarja in izseljenca popisala v slogu večerniških povesti, zato naj od Upornika s čopičem zahtevnejši bralce pričakuje veliko. Vsekakor pa je delo zanimivo ne samo kot povest, marveč tudi kot pričevanje o življenju naših izseljencev v Kanadi.

M. MARKELJ

LJUBEZENSKA LIRIKA

Ljubezen je ena najbolj navzočih in otipljivih eksistencialnih prvin in konstant liričnega doživljanja pesnice Neže Maurer. Je pravzaprav temelj človekove eksistence, kajti »iz ljubezni in v ljubezni živimo ter z njo odhajamo«. Pri tej ustvarjalni je vse zjedreno okrog ljubezni in se skozi njo razkriva. V njeni ljubezenski liriki ni nič izmišljenega, lažnega ali ponarejenega, vse, kar se ji je prelilo v verze, ima svoje izkustvene korenine. Njena tovrstna poezija zajema in raste iz resničnih doživetij. Zato je lahko tudi tako neposredna in preprosta. Posebna odlika te poezije pa je preprostost v najboljšem, najplemenitejšem pomenu. Verzi so kratki, jasni, obloženi samo s tistimi prispodobami ali metaforami, ki so nujne, v glavnem ponazoritvene. Jezikovnega ali kakšnega drugega artizma pesmi Neže Maurer ne poznamo. To bi bilo proti njihovi naravi in funkciji. Kajti tem pesmim gre najprej in predvsem za to, da bralcu nekaj sporočijo.

Ljubezenske pesmi Neže Maurer so vidno zaznamovale vseh njenih dosedanjih šestih pesniških zbirk, čeprav niso vedno tudi prevladovale. Letos, ob svoji 60. letnici, se je pesnica odločila izdati izbor teh pesmi v samostojni knjigi. Knjiga je pred kratkim že izšla, in sicer pod naslovom Kadar ljubimo. Pesmi je izbral in uredil Miklavž Škofič-Maurer. Pesnica pa je to svojo sedmo zbirko pesmi za odrasle (piše tudi za otroke in mladino) izdala v samozaložbi in ob pomoči škofjeloških tovarn. Dodajmo, da so knjigo natisnili v Varaždinu.

Tudi iz pesmi, zbranih in urejenih v tej knjigi, ali pa v njej še bolj, »govorijo« prejemene značilnosti ljubezenske lirike Neže Maurer. Tu predstavljene pesmi, seveda v novem kontekstu, torej ne sodijo v tisto liriko, ki v zatišnih rokovih življenja odseva ganljive pejsaže neizpoljenih želja in hrepenenj. Pesnica govori v tej ljubezenski liriki o sebi, svojih strasteh, o trzavicah, ki jih prinaša ljubezen, o sreči, mukah, dvomih, vrtoglavi, o razočaranjih, porazih, nepotešenosti, strahu in veri, torej o vsem resničnem. Zato je to drugačna poezija, kot jo lahko beremo pri drugih pesnicah. Bi rekli, da bolj močata in zrela. Velja jo brati.

I. ZORAN

ŽENSKA DUŠA

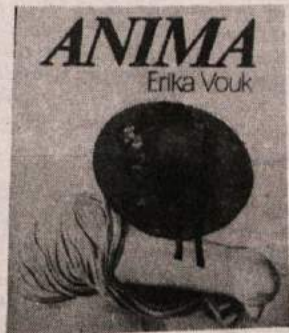
Mariborčanka Erika Vouk je že s prvo pesniško zbirko Bela Evridika, ki je izšla leta 1984 pri Državni založbi Slovenije, zbudila pozornost. Pred kratkim ji je ista založba z urednikom Kajetanom Kovičem iz-

dala drugo zbirko Anima. To je po obsegu skromna zbirka, saj je vanjo uvrščenih le 27 pesmi, knjiga pa šteje s kazalom vred 40 strani. Ti in drugi navedeni podatki seveda še ničesar ne opredeljujejo, predvsem pa ne morejo vsebine, ki je v knjigi, tako kot v vsaki drugi, najpomembnejša. Vsebinsko zbirke oziroma poezija v njej pa je taka, da ji velja prisluhniti.

In o čem poje Erika Vouk? Kdor je prebral njeno Belo Evridiko, mu bo to hitro jasno, saj pomeni Anima (smiselno prevedena kot ženska duša) nadaljevanje že bolj ali manj znanega izpovednega sveta. To so pesmi, polne erotičnega naboja, toda precej drugačne, kot je večina tovrstne ženske poezije pri nas. Nekako razmišljajoče, umirjeno otožno so in lirsko čustvo v njih je izraženo v bogatem besedišču pa v strnjeni vezani obliki kratkih kitic s kratkimi rima-nimi verzi. Pesmi so prečiščene, zgoščene, zgoščena sta tudi misel in občutje v njih. Poezija je tu sklenjena, izklesana in zjedrena v izpoved, ki jo poraja boleča razpetost med telesom in dušo.

Z zbirko Anima se Vuoukova navezuje na našo pesniško tradicijo, v njej združuje najboljše iz te tradicije in obenem presega in bogati z nje lastno in svojsko osebno čustvenostjo in občutljivostjo. Verzi, kot: »Čas brez uzd. / In če nejenja / grem do roba / in grem čez / to večno živo / smrt življenja / izterjat / iz najinih / teles«, ali: »Kaj je shranjeno / v spominu / na nevidni strani. / Jantarne očji ljubezni. Lama sabaktani«, pa naj izvenijo kot povabilo k branju te res zanimive, predvsem pa ne utrujajoče lirike, ki jo prinašata zbirka.

I. ZORAN

KO LEBDIJO MIZE

Raziskovanje nenavadnih doživetij in načinov človekovega vedenja, ki jih ni mogoče zajeti v okvir uveljavljenih razlag, se je v zadnjih desetletjih razvilo v interdisciplinarno vedo parapsihologijo, ki svoj predmet raziskuje s po-

močjo preizkušenih prirodoslovnih in družboslovnih metod. Znanstveno parapsihologijo je seveda treba ločiti od tako imenovane popularne parapsihologije, ki ji množični mediji radi posvečajo veliko pozornost. Pisanje o nadnaravnem, čudežnem, onostranskem pač od nekdanj priteguje ljudi, čeprav jim popularna parapsihologija na zares zanimiva vprašanja in pojave ne daje ne ustreznih odgovorov niti jih ne umešča na pravo mesto. Ker je zanimanje za najrazličnejše parapsihološke pojave precejšnje, bo knjižna novost na našem tržišču, knjiga Ko lebdijo mize, ki je izšla v zbirki Na meji resničnega pri Mladinski knjigi, nedvomno našla precej bralcev. To je po Čarovnicah, vedeževalkah, alkimistih že druga knjiga iz te zbirke.

Knjiga je zasnovana na načelih parapsihološke znanosti, vendar napisana poljudno in s številnimi zgodbami ter konkretnimi primeri, ki pač najlepše ilustrirajo zahtevno in vznemirljivo tematiko. Vsebinsko je knjiga razdeljena na sedem obsežnih poglavij, v katerih so obdelani različni pojavi zunajčutilne zaznavanja, psihokineze, prividov, premaganja težnosti, telepatije in podobnega. Besedilo spremlja obilje likovnega gradiva.

M. MARKELJ

SVETA IGRA SVETA

Umetnost, ki izvira iz avtohtonih pokrajin človekovega duha, je prvobitna udeležena igre sveta, svete igre, ki ni v rokah človeka, marveč se dogaja v svetu kot prostoru biti. V njej je prisotna od človekovega rojstva dalje, od tedaj, ko se je človek rodil kot tubitnostni prebivalec v jasni biti. Jasna biti vznika iz ontološke diference, iz razlike med bitjo in bivajočim, ki se v umetnosti kaže kot diabolčna zarezna sredi vsakega simbola. Umetnost obstaja nad posameznimi zgodovinskimi razdobji. Nimamo moderne in postmoderne umetnosti, marveč imamo umetnost v moderni in postmodernejši dobi.

S takimi premisleki si je začrtal pota razmišljanja o umetnosti v post-moderni dobi Tine Hribar v najnovejši knjigi, ki je pod naslovom Sveta igra sveta izšla v knjižni zbirki Nova slovenska knjiga pri Mladinski knjigi. V zajetni knjigi

preko 440 stranmi so zbrane številne Hribarjeve filozofske razprave o umetnosti sploh in o posameznih ustvarjalcih in delih, ki so poprej zagledale beli dan kot referati, kot spremne besede v knjigah ali bile objavljene v različnih revijah in drugih publikacijah, od Primerjalne književnosti do Nove revije.

Razprave so razdeljene v sedem sklopov, ki jih tematiko pokriva šest umetnosti: poezija, proza, dramatika, glasba, slikarstvo in arhitektura, zadnji sklop pa predstavlja razmislek o umetniku in umetninah. Največ pozornosti je avtor posvetil literaturi.

MIM

Tone Jakše
Milan Markelj

KJE SO TISTE STEZIGE?

16
DOLNJSKI

ZDOMEC ALI BREZDOMEC

Od prijazne Gačnikove domačije, ene najmočnejših na Boričevem, sva se napotila proti gozdu. Tik pod obronkom je gradbišče. Že skoraj povsem dokončana stanovanjska hiša se vzpenja proti vrhovom listnatih krošenj, okna pa zrejo v prijazna boričevska polja spodaj in na obronke gozda tam na drugi strani. Prebivalci te nove domačije bodo res uživali blažen mir, ko se bodo enkrat za stalno tukaj udomili. Sedaj pa je še kar precej dela. Na dvorišču naju je pozdravil gospodar Slavko Gačnik, po domače Stražanov. Avtomobil z nemško registracijo pred garažo nama je dal vedeti, da je verjetno njegov lastnik tukaj le na dopustu. Slavko je potrdil najino domnevo. Že trideset let živi v Nemčiji, kjer ima družino. Sedaj pa dokončuje tukaj svoj dom, da bi se dokončno vrnil.

»In kdaj bo to?« sva ga vprašala, v odgovor pa nama je le skomignil z rameni. To je tipičen odgovor, kratek, vendar dovolj zgovoren, s kakršnim ti postrežejo številni naši delavci na začasnem delu v tujini, ali zdomci, kakor smo jih včasih imenovali. To poimenovanje je bilo, tako kot toliko drugih, tipično real-socialistično zavajanje ljudi. Imenovati stvari čimbolj megljeno, je pomenilo odtegniti jih resnici, postavljati jih v neki drugi svet, kjer vladajo čisto drugi, od realnosti odmaknjeni zakoni. Plača ni bila plača, ampak osebni dohodek, stavka ni bila stavka, ampak taka ali taka prekinitve dela in ostati brez denarnih sredstev nikakor ni bilo isto, kot biti brez prebite pare v žepu. Na ta način so se dale skrili pred ljudmi marsikatero slabosti in ljudi celo prepričali, da so nekaj drugega, kot so. Namesto da bi jim priznali, da so ekonomski emigranti, z vso težo, ki jo beseda pomeni za nosilca in za družbo, iz katere izhajajo, ali pa izseljenci, če so se nameravali za daljša časa ali celo za vedno izseliti iz domovine, smo jim dali nalepko začasnih delavcev v tujini, s čimer si je

vladajoča klika oprala roke. Potem smo jim rekli še zdomci, kar naj bi nekako pomenilo tiste zdoma, ali tiste brez doma ali tiste, ki so dom zgrešili. Tisti, iz drugih držav evropskega juga in azijskega preddeverja, ki so si boljši kos kruha iskali v razviti Evropi, pa so v našem besednjaku še vedno ostali to, kar v naši terminologiji pravzaprav so, se pravi ekonomski emigranti, s tem pa je ostala tudi prosta pot za kritiko gospodarskih in družbenih razmer v njihovi domovini, se pravi zaostalosti, revščine in izkoriščanja.

NAGELJ V BALKANSKI KOŠARI

Slavko živi v Nemčiji že trideset let. Z ženo se bosta skoraj gotovo vrnila šele, ko bodo za to dozorele razmere, se pravi takrat, ko bosta upokojena. Skoraj nemogoče si je zamisliti, da bi si delo pri petdesetih letih starosti iskala doma, pri takih zaposlitvenih možnostih, kakršne so, in pri takih zaslužkih, čeprav je treba priznati, da bi delovne izkušnje in znanje marsikaterega našega povratnika prav toliko odtehtale

kot kapital, ki ga tako željno pričakujemo od njih. Kapital je seveda zanimiva stvar, ima pa na našo nesrečo to neprijetno lastnost, da ne gre rad na tla, kjer nanj čakajo z velikimi škarjami, da bi ga hitro pristrgili, in z velikimi žlicami, da bi ga hitro pojedli.

No, za Slavka je vsaj skoraj gotovo, da se bo nekoč vrnil, pravi pa, da ima v Nemčiji tudi že skoraj tridesetletnega sina, za katerega bi tudi rad videl, da bi se vrnil z njim. Tukaj pa so stvari seveda drugačne. Na tujem rojeni otroci naših izseljencev namreč ne nosijo v srcu tiste silne nostalgije, ki žene naše ljudi kot lastovke vedno znova pod domači krov. Zanje so ti kraji pač kot vsi drugi, nič bližji jim niso, kot prostrane nemške ravnine, kjer so se rodili, in morda le malo bolj kot španske in grške ali severnoafriške plaže, kamor s svojimi markami lahko ceneje in udobneje hodijo na dopust. Starši in šola jim nekaj lahko vendarle vcepijo, vse ostalo pa je odvisno od razmer, na kakršne tukaj naletijo. Kot tuji turisti so in morda še malce bolj občutljivi za vsako našo nerodnost. Pogosto si poiščejo družbo in potem tudi zakonske partnerje iz okolja, v katerem so odrasli in ko se to zgodi, je stvar že skoraj dokončno zacementirana. Tudi Slavkov sin se je poročil z Nemko. Kljub temu pa Slavko še ni obupal. »Mlada je bila že nekajkrat tukaj,« pravi, »in vse skupaj ji je zelo všeč. Narava in ljudje. Mislim, da se bo rada preselila sem z nami, le če se bodo razmere v Jugoslaviji uredile.«

Tako je Slavko omenil naš skupni problem, ki je prizadejal že ogromno škodo našemu narodu, našemu ugledu v svetu in našemu gospodarstvu nasploh. Kaj mar svetu, če se mala Slovenija demokratizira, če poskuša živeti od lastnega dela, če tržno gospodarji, če ustvarja pogoje za pravi pretok idej, dela, kapitala in ljudi, ko pa se mu ponuja v skupni košari, ki zaudarja po balkanskemu špehu in čebuli in je vonj slovenskega nagelja v njej čisto zamorjen.

Slavko nam je dal ob slovesu podrobna navodila, kam naj se obrneva, ko bova prišla v gozd. Pred nama je

bila namreč za nepoznavalca prava pustolovščina. Skozi kaka dva kilometra gozda naj bi poskušala priti v zaselek Škrilje na oni strani. Včasih, ko so bila pota shojena, je bilo lahko najti to bližnjico, sedaj pa, kdo ve, kam te lahko zanesejo gozdne poti, ki se križajo sem in tja, ovijajo okoli gozdnih grap in so na las podobne ena drugi. Človeških sledi pa nikjer, le sledi traktorskih gum ter parkljev srnjadi in jelenjadi. Držala sva se Slavkovih nasvetov. »Krenita levo v dolino, potem naravnost v hrib pa naravnost naprej in zopet navzdol, dokler ne prideta do traktorske vlake. Po njej krenita na desno in prišla bosta ven.« Navodila so bila taka, kot nama jih je že prej dal Gačnikov Martin. Torej dvakrat preverjena in zanesljiva. Edini nezanesljiv element sva bila torej midva in to, kako zanesljivo jim bova lahko sledila. Ni bilo težav. Skozi vlažen svež gozd sva hodila kakih petnajst minut, potem sva naletela na vlako in po njenih blatnih sledeh kmalu prišla na svetlo. Na desni strani sva zagledala strehe Škrilj in nadaljevala do asfaltne ceste proti Vrhu pri Ljubnu. Tu pa naju je pre-

Delavec na začasnem delu v tujini, zdomec, izseljenec? Odnos do naših ljudi v tujini je bil dolgo čuden. Lastovke pa so se rade vračale in gradile nova gnezda. Na sliki Slavko Gačnik z Boričevga.

Vas Vrh pri Ljubnu je pozidana z novimi stavbami in slutnja stare vasi se je skoraj povsem izgubila. Obse-dela je na gričku v podobi tele kočice. Za njo pa je že kup opeke, ki napoveduje spremembo.

OBRAZI

Bili so časi preprostih rešitev

Bili so časi, ki se jih človek spominja z nostalgijo. Mladost, pesem, delo, bratstvo, ljubezen. Bili so časi poleta, zagnanosti, ustvarjanja. Bili so časi množične histerije, ki je dajala pozabljenje, ozdravljeno in upanje. Bili so časi kratkih fraz in preprostih rešitev.

V tistih časih sta se na enem od delovišč ljubljanske delovne brigade seznanila Franc iz Kostanjevice na Dolenjskem in Notranjka Karolina, in vnela se je ljubezen, ki je bila precej več kot kratka brigadirska prigoda, saj je iz nje vznikla družina z dvema otrokoma. Franc in Karolina se tistih časov rada spominjata, njujnim spominom pa prisluhneta tudi že njuna vnuka.

Ceprav je Franc Kastelic sedaj že štirideset let ljubljčan, pa v svojem stanovanju v Savskem naselju Dolenjce vedno rad sprejme na obisk. In ko se to primeri, beseda hitro ponese misel v mladost v tem prijaznem dolenskem mestecu. Mladost, ki ni bila najbolj rožnata, kajti še predno je prav dozorel, je kruta usoda Franca že pahnila iz rojstnega kraja v italijansko internacijo. S tem pa je izgubil tudi dom, na katerega se nikoli več ni prav vrnil, če se je, pa to ni bil več tisti človek.

»Ko so me prijeli, sem imel sedemdeset kilogramov, ko sem se vrnil, komaj nekaj nad štiri-deset,« se spominja Franc in pripoveduje, kako

je bilo v Gonarsu in v drugih krajih, kjer je preživel poltretje leto svojega življenja. »Ja, veliko jih je tam za vedno ostalo. Lakota in smrt sta bili vsakdanji spremljevalki. Neko jutro sem začutil, da je fant poleg mene, Jože Vegej iz Kočarije je bil, čisto otrdel. Videl sem, da je umrl, pa sem vzel še njegovo menažko in se postavil v vrsto za hrano. Tako sem dobil dvojno porcijo. Tudi jaz sem bil namreč tedaj že čisto na koncu z močmi. Šele po jedi smo redarjem povedali, da imamo mrtveca.«

Podobnih zgodb bi Franc lahko povedal še več, saj tudi potem, ko je Italija že kapitulirala, ni bilo kaj dosti bolje. Ni imel te sreče, da bi se prebil do slovenskega ozemlja, ampak so ga v bližini Ravenne zopet zajeli, skupaj z Antonom Štefaničem iz Orehovca, in potem oba obdržali vse do pomladi petinštridesetega. Takrat jima je uspelo v italijanskih uniformah pobegniti in se po dolgi poti, polni številnih zapletov in nevarnosti, le vrnil domov. Doma o Francu že leta niso nič slišali in so ga imeli za pogrešanega. Lahko si je predstavljati, kako ga je bila mati vesela, ko je potrkal na vrata.

Franco je potem nekako uspelo ostati doma do konca vojne, čeprav tudi to ni bilo lahko. Pa je le prišel razpad, ki pa v dolini ob Savi in Krki še ni prinesel miru, pač pa številne nevarnosti, saj so se tod valili proti severu ostanki okupatorskih in kvizlinških enot. Neko jutro so prišli od Črneče vasi hrvaški partizani in spraševali za pot proti Krškemu. Franc jim jo je šel pokazati. Ko so tako šli po polju, so zagledali drugo kolono, ki je prihajala od Cerkelj. Partizani niso mogli ugotoviti, kdo naj bi bil v tej sumljivi koloni, pa so poslali Franca naprej. Dogovorili so se, kakšen znak naj bi dal, če bi v koloni prepoznal sovražnike. In res, v koloni so bili ustaši z družinami. Franc je dal znak in se potem vrgel v najbližji jarek, kajti v trenutku se je vnela silovita borba. Ko se je le priplazil nazaj do partizanov, so ga ti poslali k ustašem z nalogo, da jih pregovori k vdaji. Ti o tem niso hoteli nič slišati in vsa sreča je bila, da je v tistih pogajanjih Franc ostal živ.

Drugi dan je bil Franc na straži pri mostu. Bil je namreč član mestne zaščite. Pa zagleda tam od Malnic prihajati kolono ljudi. Bili so partizani, ki so prignali veliko skupino ujetnikov, ustašev in njihovih družin. Pri transformatorju so jih zgnali na travnik in jih tam držali do večera. Ponoč ob njih, ko je bil Franc spet na straži, so pričeli odganjati ujetnike po skupinah proti Sajevcem. Tam je bila na samem Ponikvarjeva hiša, zadaj pa travnik. To je bilo prizorišče nočne drame, ki jo je Franc, stoje pri mostu lahko samo slutil. V noč se je oglašalo drdranje mitraljezov. Potihnilo so šele ob belem dnevu.

»Mrtvi so ležali na soncu dva dni, potem smo morali iti civilni tisto pospravljati. Smrad je bil strašen. Vseposvobod so ležali kupi trupel, ljudje pa naj bi jih samo malo zametali z zemljo. No, jaz tistega nisem prenesel, zato so me poslali po žganje,« pripoveduje Franc, ki je moral kmalu za tistimi dogodki v vojsko. Gomil na Ponikvarjevem travniku potem ni več videl.

T. JAKŠE

Justina ameriška zgodba

Kdo ve, kako bi se bila obrnila življenjska zgodba Androjeve Juste, če je ne bi tistega daljnega leta 1894 vzel oče v naročje in jo čez širni Atlantik varno pripeljal v svoj rodni Šentjernej. Tam jo je dal v varstvo njeni babici in teti in se zopet odpravil nazaj čez veliko lužo. S tem je bila končana Justina ameriška zgodba. Kdo ve, če bi tam onkraj še čakala kakšno leto življenja, kajti takrat, ko so jo močne očetove roke popeljale v njegovo staro domovino, je bila slabotno dveletno dekletce s tako obolelimi nogami, da na njih skoraj ni mogla stati. Pri stari materi, Nemki po rodu, ni bila najbolj priljubljena. Ženska je bila stroga in ostra, da je bilo kaj, zato pa je bila teta prava dobričina, kateri so bile poslušne zdravilne moči narave. Z njimi je pomagala mami Justi na noge in v dekliski cvet. Tako je Justa ostala Slovenka.

Svojih dveh ameriških let — rodila se je v Alegeniju v bližini Pittsburga — se Justa sicer ne spominja več, ve pa, da mati in oče takrat, ko se je rodila, nista imela kaj dosti možnosti, da bi jo živo obdržala pri sebi. V izrazito delavskem naselju je bil oče ves čas zunaj na težakem delu, mati pa je doma kuhala za številne znance in popotnike. Bili so to pionirski časi in prav take razmere. Zato ni čudno, da je mala Justa na mrzlem glinastem podu zbolela. Še sreča, da jo je tako oče pripeljal domov. Sedemindvajsetega avgusta je dopolnila 98. leto svojega življenja. Kdo ve, koliko bi jih preživela sicer, če bi sploh še kakšno.

Ded je bil trden Šentjernejčan, Poljanec po imenu, in kar petindvajset let Šentjernejski župan. Tudi prvi Justin mož Kušljan je bil kar premožen, saj je imel žago in mlin. Z njim je imela Justa sedem otrok. Vendar je prišlo do nesreče, v kateri je prvi mož izgubil življenje. Justa se je vnovič poročila z Androjo, predelavcem na žagi. Z njim je imela še tri otroke, vendar tudi drugemu možu ni bilo usojeno, da bi ob Justi užival starost. Leta štiriinštridesetega so ga s številnimi drugimi Šentjernejčani in okoličani prijeli okupatorji in njegovi domači pomagali. Nikoli več ga ni bilo domov in Justa ni nikoli zvedela, kje naj išče njegovo truplo. Ljudje so govorili, da so bili med tistimi, ki so odločali o tem, kdo bo usmrčen in kdo bo izpuščen, tudi nekateri domačini. Menda tudi domači župnik.

Istega leta je Justa izgubila tudi devetnajstletnega Dominika, partizanskega kurirja, ki je padel v zasedo pri Brezovem Logu. Njegovo truplo je mati sicer dobila nazaj, vendar ga je morala pokopati brez krščanskega obreda.

Tako so veleli cerkveni gospodje, katerim še mrtvi farani niso bili enaki, ampak so jih tudi v onostranstvo pošiljali po svojih, očitno hudo zemeljskih kriterijih.

Iz prvega Justinega zakona še žive Stanko, Ani in Justa, pokojni pa so že Nace, Vid, Angelca in Dominik. Iz drugega zakona so Lado, Jup in Mira še vsi živi. Skupno je imela Justa torej 10 otrok, za njimi stoji 19 vnukov, pa 29 pravnukov in 7 prapravnukov. Kar čedna družina za tisto slabotno dveletno Justo, ki je pred skoraj stoletjem prvič stopila na slovenska tla. Tisti, ki jo poznajo, pravijo, da si nikoli ni dala počitka. Kako bi si tudi ob tako veliki družini! Toliko drobiža pri hiši je bilo tudi težko držati pod nadzorom. Kot anekdota je še sedaj živa pripoved o Justi, ki je v velikem strahu za svoje otroke, kadar jih zvečer ni bilo takoj vseh domov, vzela grablje in prečesavala vodo ob mlin-skem jezcu, češ kaj, če se jim je le kaj zgodilo.

Moški so poskrbeli za to, da je posel tekel, vendar je bila ženska roka pri hiši vedno odločilna. Še danes, dve leti pred stoletnico, kljub temu da ji že popuščata vid in sluh in da so tudi noge že bolj slabotne, Justa ne mara spustiti iz rok vseh nit, ki jih je kot trdna gospodinja včasih krepko držala v rokah. Prizadeva si poslušati radio, brati časopise in slediti dnevnopolitičnim dogajanjem, čeprav oboje z veliko težavo. Vse hišno likanje, zadržuje snaha Mirka, pa je še vedno v njenih rokah.

Androjeva mati ima, kot se za take korenine spodobi, tudi nekaj lastnih receptov za dolgo življenje. Glavni je seveda red in delo, potem pa pride na vrsto med, vsaj žlička na dan, pa kakšna kapljica arnike, namočene v domačem žganju, in seveda česen, na drobno sesekljan, namočen v olju. Pred sicer nevzdržnim revmatizmom na levi roki pa Justa učinkovito varuje bakrena zapestnica. Tako nepogrešljiva je, da je bila pred kratkim, ko se je le ta zgubila, pri hiši vse narobe. Stvar se je uredila, ko je šla pozneje snaha zalivat rože. Med njimi je našla tudi za pestnico, ki je prej Justa neopazno zdrknila v roke. Ni nujno, da verjamete v Justine male recepte. Če pa, sporočite nam. Radi bomo prišli na vašo 98-letnico, pa tudi na stoto, kot upamo, da bomo prišli na Justino.

T. JAKŠE

Justa Androja s sinom Ladom, njegovo ženo Mirko, vnukoma Ireno in Tugomirjem, pravnukoma Daško in Tomijem ter pravnukom Aljošo.

ŠTAJERSKA BANKA
OBRTI IN PODJETNIŠTVA CELJE

TO DEŽELO BOMO NAREDILI SPET BOGATO

Štajerska banka bo opravljala specializirane posle za obrt in podjetništvo: investicijsko bančništvo, finančni inženiring, preverjanje solidarnosti partnerjev, zavarovanje kreditov z zastavo premičnin (lombard) in nepremičnin (hipoteka), garancijske posle in pa seveda depozitno-kreditne posle za občane, podjetnike in obrtnike.

Ustanovna skupščina banke bo predvidoma decembra tega leta. Albatros bo poslovno-prodajni center, kakršnega potrebujeta obrt in majhna podjetja. To bo marketinški center z najsodobnejšimi načini prodaje, tudi kataloško in vzorčno.

Vse dodatne informacije: YU-STIP INŽENIRING, d.o.o. Celje, Dečkova 1a (tel. 37-125, 37-215 — Nace Krumpak) oz. Razvojni center IRR, d.o.o. (tel. 28-611 — Mirko Ulaga, Niko Zimšek, Pavel Podlesnik).

Na mednarodnem sejmu obrti v Celju nas dobite v dvorani C, paviljon 41.

ALBATROS

POSLOVNO-PRODAJNI CENTER CELJE

FEAST

september 90

Kodeljevo-Ijubljana

od 7. do 23. septembra 1990

Priložnost za dober nakup na stojnicah, hkrati pa obilo zabave vsak dan od 10. do 23. ure.

Veselo bo tudi za otroke: otroški vrtec, pravljíčarji, lutkarji, zabavišni park...

Žrebanje vstopnic za bogate nagrade, med njimi tudi avto.

Godelnjajo:

*Neda Uraden, Tajci
Forum, Bajuga,
Miro Kovac, Novi Fonli,
Martin Krcan, Anambel Slovinja,
Anambel Mojca Slaha,
Pop Design, Bois Novhoric,
Plava tava zabava,
Pohorje express,
Peljivo karatiste*

Tudi Ljubljana je lahko živahno mesto, čeprav šele septembra!

Žreb je izmed reševalcev 32. nagradne križanke izbral ANKO BOROVIK iz Vodice. Za nagrado bo prejela njegovo znanega slovenskega alpinista Marjana Manfreda Ledeno sonce. Naraženki čestitam.

Rešite današnjo križanko in rešitev pošljite najkasneje do 24. septembra na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 34.

REŠITEV 32. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 32. nagradne križanke se, brano po vodoravnih vrstah, glasi: ATAR, ISPA, NINA, SIRK, RAK, ETER, PAT, ORADA, ŽUBERBERK, ARAMIS, OO, STERN, ANE, SSR, PROGAR, SKOMIG, ALO, ORK, BELL, EPINGLE, POLCA, TAT, KAD, AKTER.

NAGRADNA KRIŽANKA

KEM SIMBOL ZA ZVEZDICE		NAJSTAREJŠA ZNANA OSOBA	ZMAGOVNA VODA	JEZIK PTOČKE	OPNA	AVTOR JOR	MANJ DRAGALJ	GERMANSKO P. EME	ČOJN DREVAK	MERNIK
RESINA		PRIVRZENEC ZNANI AM ARHITEKT CHARLES	FR. POK TEMPERATURA NA 80 DELOV. ZGOŠČEN SOŠ			IGRALEC TURJAN	STRAN MESTO NA TAIWANU			
D.	POKOJNIGRALEC JEAN	GRABENI MATERIAL	TUJE Z. IME TEHNIČNI POKLIC	JUŽNISADEŽ ISKALKA BISEROV					GR. TRAGIK	NAJVEČJA PUSCAVA NA SVETU
PELAGONIA					KONTINENT FILM IGRALKA NIELSEN					
EGIPTOVSKI SVETI BK		ZORAVILNA RASTLINA	KRALJI ZIVALI			GAJ	SMREKAR HINKO	ZAVESTNI DEL OSEBNOSTI		
HUDA JEZA		NAJSTAREJŠI ODELEK JURSKODOBE AVT. OZNAKA VALJEVA				OGON	KEM SIMBOL ZA RADON			
KDOR GOVORIKAVSKO NAREČJE				SREDNJE DALMATINSKO MESTO						
PRIRODA				AFRIŠKA DRŽAVA						

MISLIJ

Iz ljubezni je porojena krb in bridkost.

Med pisateljem in oblastnikom je nekakšna stalna apetost, ker prvi razlaga položaj iz moralnega, drugi pa iz političnega zornega kota.

Ženska priseže tudi proti svojemu prepričanju karkoli in pred komer koli, če hoče kaj prikriti, kar ji je dragocenejše kot resnica.

Namesto orlov in risov turisti

Ob največjem zahodnoevropskem naravnem parku Donana se krešejo interesi po gospodarskem razvoju in varovanju okolja — Park resno ogrožen

V ruševinah stolpa, s katerega so v 16. stoletju vojaki prežali na morskem pih, gnezdijo sokoli. Pod ruševinami morje pljuska na samotne sipine, v brivnem goščavju pa se skrivajo mungi med dnevno vročino. Divji rožmarin pojno diši. V bližnjem potoku brede karklja in si išče kakšen slasten zalogaj, medtem ko se jelen brezskrbno pase kot davnih dne, ko so v teh krajih lahko okale samo puške španskih kraljev.

Tudi zdaj so živali mirne, saj jih nihče ne lovi. Idilično območje, o katerem te beseda, je namreč španski narodni park Donana, ki velja za največji tovrstni park v zahodni Evropi. Zaščiten območje obsega 50.720 hektarov. A saj je to videti še tako veliko, je to le stane nekaj obširnih območij divjine, ki se je razprostirala od izliva reke svadalkivir do juga Seville. V zadnjih petdesetletjih se je to območje posem spremenilo. Vseposod so zrastle rle in počitniške hiše, ob obali so kot obe po dežju poglali hoteli, zrastle so nevilne steklene grede, v katerih gojijo rimske jagode in druge zgodnje povrtine. Za oskrbo z vodo in namakanje so vrtali številne vodnjake. Prav to pa je padalo usoden udarec tudi narodnemu parku. Vodne črpalke izčrpajo podtalnico pod ozemljem narodnega parka. Biologi trdijo, da je življenje v parku zato usodno ogroženo.

Če se ne bo drastično ukrepalo, se po Donana posušila v naslednjih 15 letih, pravi Carlos Martin Novella, vodja španskega ornitološkega društva. Ornitologi so še posebej zaskrbljeni, ker ni ogroženo samo tamkajšnje živalstvo, pač pa tudi ptice drugih evropskih območij. Na območju Donane vsako leto zimuje kakih 150 vrst različnih ptic selivk, med njimi so najštevilnejše divji gosi, saj ima v Donani zimovališče kar 80 odstotkov evropskih divjih gosi. Hkrati pa se v parku zadržujejo poslednji primerki skoraj že izumrlega španskega cesarskega orla in ogroženi španski ris.

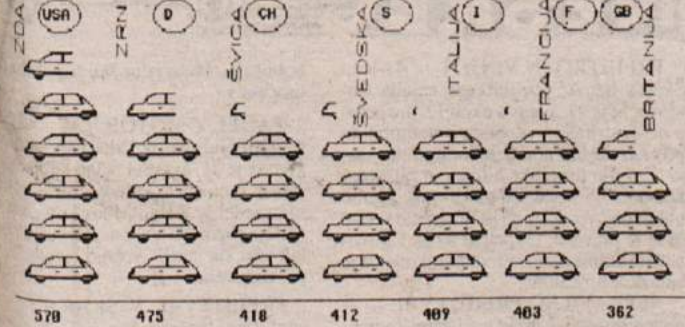
Pred dvema mesecema je Evropska skupnost po dve leti trajajočih preiskavah razmer v Donani vložila formalno pritožbo proti španski vladi, ker ne skrbi dovolj za varstvo narodnega parka. »Ne smemo zapirati oči pred katastrofo v Donani,« pravi Carlo Ripa di Meana poverjenik Evropske skupnosti za okolje. Prav tako odločni so bili že predtem ekologi iz 59 držav, udeleženci konference v Montreuxu. Od španske vlade so zahtevali, naj razširi območje zaščite, poostri nadzor nad onesnaževanjem območja s pesticidi in omeji črpanje podtalnice. Donana se je skupaj s floridskim močvirjem Everglades, jordsko oazo Azraq in močvirji na južnem Saškem znašla med najbolj ogroženimi zaščitenimi parki na svetu.

Donana je v bistvu žrtev napredka, ki je pred 15 leti prišel v ta del Andaluzije. Na morski obali se je razvil turizem, v porečju pa so pospešeno gradili velike namakalne kmetijske površine za gojenje zgodnjih povrtin. Lokalno prebivalstvo, ki kmetuje na obrobju narodnega parka, je s temi premiki prišlo do boljše kosa kruha, zato ne gleda na klonjenje na nerganje ekologov in na zahteve Evropske skupnosti po večji zaščiti in celo širjenju zaščitenega območja. Če bodo špansko vlado prisilili k omejitvi črpanja vode za namakanje, bo prebivalstvo utrpelo precej škode.

Župan Almonteja, večjega mesta blizu parka, Rafael Dominguez Diaz povzema misli številnih prebivalcev, kot pravi: »Ti tujci so svojo divjino uničili, si zgradili krasne avtoceste, razsvetljene z atomsko energijo, zdaj pa bi močni evropski interesi radi zavrlji razvoj španskega turizma in kmetijstva.«

svet v številkah

KOLIKO AVTOMOBILOV?

Kot merilo splošne razvitosti neke države vzamemo lahko tudi razširjenost zasebnih avtomobilov. Podatki, ki govorijo, koliko osebnih avtomobilov pride na tisoč prebivalcev, so zelo govorniki, saj nam tako lestvica daje kar točen pregled najbolj razvitih držav sveta. Graf tega tedna kaže sedem držav na svetu, ki so v vrhu avtomobilske razvitosti. Vsak avtomobilček v grafu predstavlja sto avtov na tisoč prebivalcev. Zanimivo je, da se v sedmerico ni uvrstila sicer izredno razvita Japonska.

stvo, pač pa tudi ptice drugih evropskih območij. Na območju Donane vsako leto zimuje kakih 150 vrst različnih ptic selivk, med njimi so najštevilnejše divji gosi, saj ima v Donani zimovališče kar 80 odstotkov evropskih divjih gosi. Hkrati pa se v parku zadržujejo poslednji primerki skoraj že izumrlega španskega cesarskega orla in ogroženi španski ris.

Ob največjem zahodnoevropskem naravnem parku se torej krešejo želje po gospodarskem napredku in po varovanju okolja. Ali je oboje mogoče doseči, je seveda vprašanje, ki pa ga ne more rešiti civilna garda, ki je letošnjega marca preprečila spopad med naravovarstveniki in zagovorniki nadaljnega gospodarskega razvoja. 8000 naravovarstvenikov, med njimi številni znani španski umetniki in intelektualci, so se odpravili na protestni pohod zoper načrtovano gradnjo novih turističnih naselij na samem robu Donane. Proti njim pa je krenilo 200 srditih lokalnih prebivalcev, zagrehtih za omenjene načrte. Spopad so komaj preprečili. Vendar pa so nekaj dni kasneje neznanci zažgali vozila parka. Vse več je tudi telefonskih groženj varstvenikov v parku in uslužbenec.

Zadnja beseda o tem, kaj bo z Donano, še ni bila izrečena. Njena usoda pa visi na nitki.

Pašo je našla, kot ji je s plesom povedala vrstnica. (Foto: MiM)

Govorica plesa

S pomočjo robotka so se pogovarjali s čebelami

Živali komunicirajo na različne načine. Sloni, denimo, uporabljajo za posredovanje sporočil na velike daljave infra zvok, velike opice znajo veliko povedati z gibi in obrazno mimiko, če omenimo samo ta dva primera bolj nenavadnega načina komuniciranja. Med vsemi živalmi pa je čebela nekaj posebnega. Informacije o časovno in prostorsko odmaknjenih stvareh lahko posreduje sovrstnicam — s plesom. Ko izvidniška čebela pleše svoj ples z njim pove nabiralkam, kje se nahaja paša, kakšna je in v kolikšni.

Natačnost plesa je tolikšna, da lahko primerjamo čebelji ples z govornico. To dejstvo je strokovnjakom znano že precej časa. Prvi, ki je razvozal čebelji ples, je bil Nobelov nagradjenec Karl von Frish. O svojih spoznanjih je napisal knjigo in v nji zapisal tudi osnovni »slovar« čebeljega plesa. Številna opazovanja so potrdila, da so Frishove ugotovitve točne. Vendar pa takšnega dokaza, kot so ga pred kratkim ponudili raziskovalci iz Wurzburga, doslej še ni bilo. Izdelali so elektronsko čebelo, robotka, ki so ga zalili z voskom in »nadišavili« z vonjem čebelnjaka, da ga prebivalke panja niso izgnale kot vsiljivca. Potem pa je mali robotek plesal, kot so mu preko računalnika ukazovali raziskovalci. Preverjanje, kako so čebele sprejele sporočila, so pokazala, do kolikšne mere človek že pozna čebelji plesni jezik. Poznavanje čebeljega »slovarja« je zdaj veliko večje.

Obtožena margarina

Snov v tem živilu povečuje holesterol v krvi

Med nasveti, ki jih je zdravnik dal srčnim bolnikom, je bil tudi ta, da naj poslej namesto surovega masla raje uporabljajo margarina. V zadnjih dveh desetletjih so za zdravje zaskrbljeni ljudje mazali na kruh margarina, trdno prepričani, da se slastem surovega masla odrekajo zdravju in prid, saj naj bi maščobe v margarinu ne vplivale na količino škodljivega holesterola v krvi. Kaže pa, da so milijoni ljudi in veliko medicinskih strokovnjakov živeli v zmoti.

Nizozemska raziskovalca sta v reviji New England Journal of Medicine pred kratkim objavila rezultate svojih raziskav, iz katerih sledi, da margarina vsebuje snov, ki dejansko povečuje možnost za srčna obolenja. Škodljive naj bi bile tako imenovane transmonosaturirane maščobne kisline, ki jih prehrabena industrija uporablja pri proizvodnji margarine. Te maščobne kisline naj bi bile enako kot nasičene maščobe v surovem maslu škodljive zdravju, ker povzročajo maštev krvnih žil.

Ali to pomeni, da pri dieti ne bo treba namesto masla, mastnih sirov in drugih podobnih mlečnih izdelkov uživati margarina? Ne. Margarina je kljub omenjeni snovi še vedno primernejša za hrano ljudi, ki jih ogroža nabiranje maščob v krvi, trdi strokovnjak za holesterol dr. Scott Grundy.

Obilje informacij drsi mimo

Posebna študija ugotavlja, da mlajši rodovi vse manj spremljajo poročila — Nezanimanje in neobveščenost

Svet je preplavljen z informacijami. Tako rekoč dan in noč nas televizija, radio in tisk zasipujejo z novicami. Toda informacija je zares informacija šele, ko je sprejeta. Ali se obilje informacij, ki je značilno za sodobni svet, razliva mimo ušes? Kakšen je sprejem informacij?

Na ta vprašanja je skušala poiskati odgovor posebna raziskovalna študija ameriškega središča TMC, ki se ukvarja z analizami in raziskovanjem vplivov medijev na ljudi. Rezultati so zbrani v študiji z naslovom Doba nezanimanja. Mnogi od izsledkov te študije so presenetljivi.

Najbolj seveda preseneča ugotovitev, da se mladina vse manj meni za obilje najrazličnejših informacij. Generacije, stare manj kot trideset let, vedo manj, manj stvari jih zanima in manj prebirajo časopise. Upadec branja časopisov je po mnenju analitikov dramatičen. Leta 1965 je še 67 odst. anketiranega prebivalstva, starega do 35 let, pritrdilo odgovorilo na vprašanje, ali redno berejo časopise. Najnovejša študija je zabeležila samo še 30 odst. Možni ugovor, da ljudje več gledajo televizijska poročila, ne velja. Samo 41 odst. anketiranih je pritrdilo, da spremlja televizijska poročila, medtem ko je bilo v študiji iz leta 1965 takih 52 odst.

Primerjave s še starejšimi podobnimi analizami so pokazale, da se je mlajši del prebivalstva prejšnja obdobja bistveno bolj zanimal za dogajanja in je bil bistveno bolj informiran, čeprav v prvih povojnih desetletjih ni bilo takih informacijskih možnosti, kot jih poznamo danes.

Vrnjene umetnine

365 risb in akvarelov na poti v nekdanji dom

Ta ali prihodnji mesec se bo iz Sovjetske zveze v Nemčijo vrnilo 365 umetnin, ki so jih skoraj pet desetletij pogrešali poznavalci nemškega muzejskega fonda. Gre za risbe in akvarele slovitih mojstrov: Degasa, Maneta, Van Dycka, Goye, Rafaela, Rubensa, Delacroixa, Moneta, Duererja in Rembrandta. V tej zbirki je tudi edina znana Van Goghova skica. Zbirka je bila del bogatega fonda umetnin bremenske galerije Kunsthalle.

Nedvomno dragoceno in edinstveno zbirko so pogrešili po koncu zadnje svetovne vojne. Umetnine so spravili na varno pred bombardiranjem v ruševine nekega gradu blizu Berlina. Ko so jih kasneje iskali, jih niso več našli in so jih poslej smatrali za izgubljene oziroma uničene.

Lani pa je Viktor Baldin, direktor moskovskega muzeja arhitekture, obvestil direktorja bremenske galerije, da ve, kje se nahaja omenjena pogrešana zbirka Baldin je med vojno služil vojsko pri inženirih in je našel skrivališče. Umetnine je dal prenesti v Moskvo, kjer so počivale v muzeju vsa ta leta.

Kunsthalle bo dobila nazaj ta del svojih umetnin. Še vedno pa jih pogrešajo preko 1.500.

mogoče veliko lažje manipulirati z njo. Kaj storiti? Uredniki televizijskih in časopisnih informativnih redakcij razmišljajo o tem, kako bi informacije približali mladim, jih naredili privlačnejše. Toda strokovnjaki opozarjajo, da lahko pri krojevanje informacij vse manj zahtevnemu občinstvu pripelje do tega, da informacije sploh ne bodo več informacije.

MINI ZANIMIVOST: NAJDRAŽJI PONAREDEK

Trgovina z umetninami in starinami cveti, cene pa se vzpenjajo v vrtočlave višine. Ne preseneča, če cveti tudi ponarejanje starin in umetnin. Spretnim ponarejalcem pa ne nasedejo samo nepoznavalci, marveč tudi največji strokovnjaki. Najdalje nosove imajo strokovnjaki iz Gettysjevega muzeja v Malibuju, saj so odkupili domnevni kuros, kip stoječega mladeniča iz 5. stoletja pred našim štetjem, za okroglih 7 milijonov dolarjev. Izkazalo pa se je, da je šlo za ponaredek.

Ne poznamo trenutka, ko v človeku preneha hrepenenje.

Sumljiv rekord

Rekordu slavnega Stahanova rudarji ne verjamejo več

V rudarskem donbaškem bazenu v Sovjetski zvezi stoji mesto Stahanov. Kot mnoga druga sovjetska mesta je tudi to nekdaj nosilo drugačno ime. Ljudje so mu rekli Kadijevka. Videti pa je, da mu bodo prej ali slej spet dali staro ime. Z mnogimi miti socrealistične družbe se namreč ruši tudi mit o človeku, kateremu v čast so Kadijevko preimenovali v Stahanov.

Gre za rudarja Alekseja Sergejeviča Stahanova, ki je leta 1935 postavil svetovni rekord v izkopu premoga v enem delovnem dnevu. Stahanov je nakopal 102 toni premoga, kar predstavlja 14-kratno takratno normo izkopa. Po teh šifih podatkih je sicer slovitega sovjetskega rudarja prekosil jugoslovanski rudar, ki je v eni izmeni izkopal še več premoga, vendar pa njegov rekord ni bil tako široko priznan. Kako naj učenceh nakuje več kot učitelj? Stahanov je obveljal kot pojem udarništva.

V socrealističnem svetu je bilo doganjanje rekordnih delovnih zmag vsrstno potrjevanje večvednosti socialističnega družbenega sistema. In dalo bi dovolj izjemnih delovnih uspeh, ki jih je od ljudi neumisljeno zahtevala oblast, so si odgovorni, zadolženi za vrstne dosežke, pač pomagali po sv. največkrat s potvarjanjem resničnosti. zultatov. Po domače se temu reče z ljuljijo. Nemogoče se le tako namogoče.

Tako tudi z rekordom Stahanova. »Fizično je kaj takega nemogoče,« trdijo sedanje generacije rudarjev iz Stahanova. Navaden človek tega ne more verjeti, še manj pa pijanec in ženskar. Naj bi Stahanov po spominih starejših rudarjev bil.

vaša zgodba

PROGA V ZRAKU

Takoj po končani 2. svetovni vojni, že 15. junija 1945. leta, sem bil poslan, da prevzamem službeno mesto nadzornika proge na železniški postaji Divača, kersotamkajšnji italijanski železničarji dnevno zapuščali službena mesta in se odseljevali v Italijo. Ko sem uredil poslovanje v Divači po naših predpisih, sem bil čez dva meseca poslan v Kanfanar, od koder je italijanski nadzornik tudi odšel, nato pa še v Vodnjan in na koncu pristal na postaji Hrpelje-Kozina.

Moj progovni odsek nadzorništva proge je bil določen od postaje Divača do vključno Buzeta in je bil dolg 36,4 kilometra. Na progi je bil med postajama Rakitovec in Buzet odsek, kjer se je proga stalno posedala. Na tem delu, ki smo mu rekli Zaseka, se dvigajo na eni strani žive skale do 60 metrov visoko, pod progo pa je nasip, ki ni bil dovolj strokovno izveden in se je zato proga stalno posedala. Ko sem leta 1946 prevzel službo nadzornika proge, sem temu delu proge posvečal posebno pozornost. Vsak mesec smo na kritično mesto pripeljali najmanj kubik gramozov. Toda v začetku leta 1948 se je začel del proge v dolžini 60 metrov vedno hitreje posedati v dolino. Na svojo odgovornost sem postavil železniškega progovnega čuvaja.

naenkrat so lahko spravili čez poškodovano mesto.

Naslednji dan, 8. aprila 1948, smo začeli z obnovo poškodovane proge. S postaje Hrpelje-Kozina smo peljali z vlačilcem dva pragovna vozička, naložena z dvesto železniškimi pragovi. Od postaje Rakitovec proti postaji Buzet ima proga precej padea. Voznik vlačilca je na začetku spusta zaprl vsa štiri kolesa, toda zaradi dežja so bile tirnice mokre in vlačilec je drsel naprej.

Ko sem to opazil, sem glasno zakričal: »Odskočite v jarek!« in sam prvi skočil z vlačilca, za menoj pa tudi voznik in vseh 15 delavcev, ki so sedeli na vozičkih. Komaj smo odskočili, že je bil vlačilec na tirnicah, ki so prosto visele v zraku v dolžini 50 m. Tirnice so se v zraku močno nagnile in je bil pravi čudež, da niso popustile pod težo 9 ton in da se ni vse skupaj prevrnilo v dolino. Vlačilec pa je, čeprav zavrt na vsa štiri kolesa, še drsel naprej.

Delavci na drugi strani poškodovane proge so osuplo gledali na prizor. Hitro so položili na proge železne drogeve, krampe in lopate in vlačilec s pragi se je končno ustavil. Vsi mi, ki smo odskočili, smo prišli blede in prestrašeni na drugo stran poškodovanega mesta. Bila je res sreča v nesreči. Obnova proge je trajala 5 tednov. Potniški vlaki so vozili, le potniki so morali prestopati. Tovorni vlaki pa so bili za ta čas ukinjeni.

Je ribe morila čistilna naprava?

Nov pogin rib v reki Mirni — Preobremenjena čistilna naprava — Neusposobljeni upravljavci — Kdo je zastupil zgornji del potoka Kamnišček na Gor. Mokrem Polju?

TREBNJE — Dolenjska je zadnja leta dobila kar nekaj čistilnih naprav, toda vprašanje je, koliko so z njimi pridobili dolenjski vodotoki. Poginovi rib v rekah in potokih ni namreč nič manj, prej nasprotno, očitno je torej, da so čistilne naprave bodisi preobremenjene, bodisi da je njihovo vzdrževanje zaupano nestrokovnim in za to delo ne usposobljenim ustanovam. Vse kaže, da smo novo potrdilo temu dobili minuli ponedeljek v potoku Mirna.

Krajani Mirne so prejšnji teden zgroženi opazovali množico poginulih rib; prve primerke je bilo moč najti od čistilne naprave naprej; potok je bil brez življenja v dolžini kar enega kilometra. Šele od Doba naprej je imela Mirna svoj običajni videz in barvo. Kraj pomora so si seveda ogledali tudi inšpektorji novomeške UIS. Skupaj z delavci novomeškega Zavoda za socialno medicino in higieno so odvzeli vzorce vode in poginulih rib, rezultati opravljene analize bodo znani te dni. Toda po mnenju vodnogospodarskega inšpektorja Pavleta Erjavca bo krivec bržkone en sam.

«Očitno je bilo, da je v vodi primanjkovalo kisika. Ta in nekatere druge okoliščine nas navajajo v sum, da je krivec pogina mirska čistilna naprava.

Slednja očitno ni sposobna sprejeti dodatnih obremenitev iz mirske Dane, kjer je pred časom stekel destilacijski proces. Pa še nekaj je navdse čudno:

PRVA ZASEBNA AVTOŠOLA

KOČEVJE — Ivan Krkovič je odprl v Kočevju avtošolo. To je prva zasebna avtošola na Kočevskem. Doslej je izobraževalo voznike motornih vozil le Avto-moto Društvo Kočevje (v sosednji občini pa še AMD Ribnica).

Tržnica potrebuje novo bivališče

Sedanja je leglo kramarije in nesnage

NOVO MESTO — Po avtobusni postaji, jami na Novem trgu in podobnih novomeških znamenitostih se bo morala nova občinska oblast že v najkrajšem času spopasti še z enim vse bolj vpijočim problemom. Gre za osrednjo in edino novomeško tržnico, ki si bo slej ko prej morala najti novo, primernejše bivališče. Sedanja lokacija na preurejenem Prešernovem trgu je namreč vse prej kot primerna, to vsakodnevno občutijo tako kupci kot prodajalci.

Odveč je verjetno razlagati, kako je današnja tržnica leglo umazanije, tudi smrada, kako jo zadnje mesece vse bolj oblegajo kramarji, kakšna zmeda je s parkiranjem in dostopi; zavoljo slednjih so bili Novomeščani nemalokrat priče celo fizičnim obračunavanjem, da o ropotu in še čem sredi mestnega jedra ne govorimo. Že dve leti je tega, kar so novomeški komunalni in tržni inšpektorji o razmerah na tržnici obvestili občinski izvršni svet, predlagali so tudi zamenjavo lokacije, toda koraka v tej smeri do danes še ni napravil nihče, če seveda izvemamo razmišljanja, naj bi sedanjo tržnico zaprli, namesto nje pa uredili manjše tržnice po večjih krajevnih skupnostih. Koliko je tak predlog dober, je seveda vprašanje zase, toda dejstvo je, da bo rešitev potrebno najti čimprej, pa četudi začasno. Kajti bliža se jesen, z njo pa čas prodaje ozimnice, ko bodo še tistih nekaj borih kvadratnih metrov ob tržnici zasedli prodajalci zelja, paprike, vsak hip bodo prišli prodajalci sodov, z njimi tudi prodajalci grozdja, da ne naštevamo v nedogled. Ovsem tem pa mimo tržnice vodi osrednja in najbolj prometna mestna ulica. Za začetek bi bilo dovolj že, ako bi tovrstno prodajo organizirali izven mesta, nemara na Cikavi ali kje v bližini avtobusne postaje. Ne nazadnje bi to bil tudi ne tako skromen prispevek k ureditvi starega mestnega jedra.

B. B.

ŠEST RANJENIH

GORNJA TEŽKA VODA — 33-letni Milan Kuralc z Rateža se je 2. septembra ob 19.50 peljal z osebnim avtomobilom po cesti iz Novega mesta proti Metliki. Ko je pri Gornji Težki vdel zapeljal v nepregledni desni ovinek, je vozilo zaneslo na levo, takrat pa je nasproti prav tako z osebnim avtomobilom prišel 36-letni Branko Podgornik iz Novega mesta. Prišlo je do čelnega trčenja, v katerem so se poleg obeh voznikov poškodovali še sopotniki, 37-letna Darinka Podgornik, 11-letni Erika in Andreja Lovrenčič ter 23-letni Robert Kres. Materialne škode je bilo za 40.000 din.

Med preprirom s pištolo nad sokrajana

Obračun v Potočni vasi — Pripor za Marka S.

POTOČNA VAS — Na srečo se je obračun razgretih glav minulo soboto v Potočni vasi končal brez najhujšega, in to zaradi pištole, ki je v odločilnem trenutku na svo srečo odpovedala. 38-letni Marko S. in 29-letni Roman B., oba iz Potočne vasi, sta se v soboto popoldne sprla zaradi izklopa električne energije. Marka je dogodek tako razkačil, da je stopil do Romanove hiše, potegnil iz pasu pištolo in jo nameril v Romana B. Na srečo je in prvi pritisk na sprožilec pištole odpovedala, drugi strel je Romana zgrešil, tretji pa ga je zadel v desno nadlaktico. Poškodovanca so prepeljali v novo-mesko bolnišnico, za Marka S. pa je preiskovalni sodnik novomeškega temeljnega sodišča odredil pripor.

upravljevec te čistilne naprave je kar krajevna skupnost, kar je nedopustno. Za tovrstno delo namreč tu niso usposobljeni, edino logično in razumljivo bi bilo, da upravljanje s čistilno napravo

• In medtem ko inšpektorji čakajo, da rezultati analiz potrdijo takšna njihova razmišljanja, si zaman trudijo odkriti onesnaževalca, ki je pred dnevi zakrivil pogin rib v zgornjem delu potoka Kamnišček na Gorenjem Mokrem Polju. Vse kaže, da je potok, ki se izliva v Pendirjevko, zastupil neznanec s pranjem kakšne cisterne ali posode, v kateri so bili strupi. Tudi takšnih in podobnih primerov onesnaževanj je vse več, zato ni odveč vnovičen nasvet inšpektorjev, naj krajanje neprevidneže in malomarneže ob takšnem početju prijavijo bodisi njim, bodisi miličnikom.

prevzame Komunala. Pa ne le z mirensko, pač pa z vsemi, tudi s tisto v Velikem Gabru, kjer je upravljanje — če verjamele ali ne — v rokah tamkajšnje osnovne šole. Škode zaradi takšnih nerazumljivih odločitev so ogromne, zagotovo tudi tokratni odškodninski zahtevek Ribiške družine heroja Maroka iz Sevnice, ki skrbi za potok Mirna, ne bo majhen. Življenja v mrtve struge pa tako ali tako še takšni denarci ne morejo vrniti.

B. B.

TRAKTORJI JIH MOTIJO

KOČEVJE — Traktorji Kmetijskega gospodarstva, ki razvažajo predvsem gnojnico, motijo mir in varnost. Pritožbo s tako vsebino so naslovili krajanje Koblarjev na občinsko skupščino Kočevje. Traktoristi naj bi s traktorji tudi onesnaževali cesto, pravijo Koblarčani.

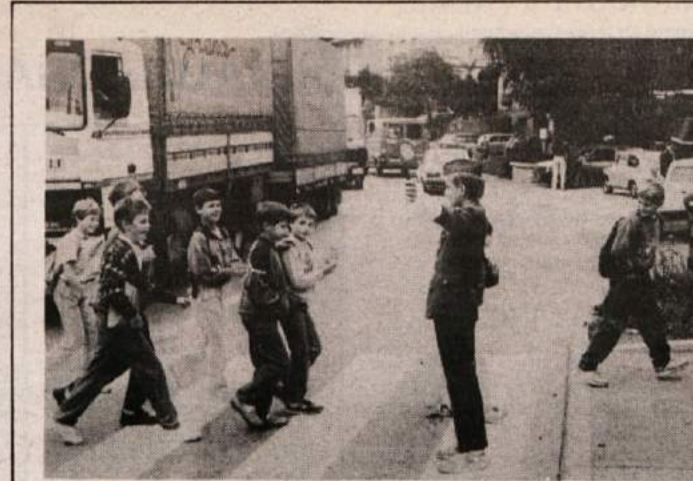
Vse več nerešenih zadev

Težave pri belokranjskem sodniku za prekrške tudi zaradi nerešenega kadrovskega vprašanja

ČRNOMELJ — Skupščini občin Črnomelj in Metlika sta leta 1983 sprejeli dogovor o ustanovitvi skupnega organa za kaznovanje prekrškov, to delo pa naj bi opravljal en sodnik za prekrške, strokovni sodelavec in potrebno število administrativnih delavcev. Določeno je bilo še, da bo sedež organa v Črnomlju, enota v Metliki, financirali pa ga bosta obe občini.

Po takratnih zakonskih predpisih je lahko delo strokovnega sodelavca opravljal diplomirani pravnik brez pravosodnega izpita, vendar največ eno leto. Strokovni sodelavec sodnika za prekrške obeh belokranjskih občin pa je tudi po enem letu ostal isti diplomirani pravnik brez pravosodnega izpita, in to kljub temu da sta vodja organa za prekrške in predsednik republiškega senata za prekrške pogosto na to opozarjala predsednike občinskih skupščin in izvršnih svetov metliške in črnomaljske občine. Tako je kadrovska zasedba v organu za prekrške še vedno ista in glede strokovnega sodelavca celo nezakonita. Posledica tega pa je večanje števila nerešenih zadev, saj delo sodnika opravlja le vodja organa. Strokovni sodelavec brez pravosodnega izpita lahko po zakonu o prekrških le zasljuše, ne more pa izdajati odločb.

Kot rečeno, pa se število nerešenih

PRVI DAN VARNO V ŠOLO — Za varnost šolarjev je bilo prvi šolski dan dobro poskrbljeno. Miličnikom so na pomoč priskočili pionirji v miličniških uniformah, ki so takole usmerjali promet na prehodih za pešce. Posnetek je nastal na eni najbolj ogroženih mestnih cest, ki vodi k osnovni šoli Katje Rupena. (Foto: B. B.)

Akcija ne le za en dan

V ponedeljek z radarjem kontrolirali 795 vozil — Le 42 prekoraiteljev hitrosti

NOVO MESTO — Že po običajju pomeni prvi šolski dan tudi povečano kontrolo prometa na cestah, še posebej tistih, ki držijo mimo osnovnih šol. Vsakoletno akcijo je tudi tokrat pripravil Republiški sekretariat za notranje zadeve, toda vsaj za Novo mesto velja, da kakšnih posebnih in pretresljivih rezultatov ni dala.

Miličniki novomeške postaje milice so v ponedeljek dopoldne z radarjem kontrolirali kar 795 motornih vozil, toda prekoraiteljev dovoljenih hitrosti je bilo začuda malo. Nemara tudi zaradi dolgih in počasnih kolon, tako da je radar zabeležil vsega 42 voznikov, ki so preveč pritiskali na plin. Zoper devet voznikov so napisali prijave sodniku za prekrške, trije med njimi

so bili taki, ki vozila niso ustavili pred prehodom za pešce. In ko smo že pri številkah: miličniki novomeške splošne in prometne postaje milice so v ponedeljek v dopoldanskih urah zaradi takšnih ali drugačnih prekrškov opozorili še 18 voznikov, poleg tega pa so pregledali še 101 vozilo in ugotavljali njihovo tehnično (ne)oporečnost.

Za konec ni odveč dodati še nekaj. Resda je bilo republiške akcije konec že v ponedeljek popoldne, toda novomeški miličniki pravijo, da bodo nadaljevali s svojimi. In to kar vsak dan, še posebej ob urah, ko je na cestah in pločnikih največ šolarjev. Preveč grenkih izkušenj je, da bi otroke prepustili na milost in nemilost voznikom.

B. B.

RAZBITA SPOMINSKA PLOŠČA

AJDOVEC — Šele 30. avgust so bili žužberški miličniki obveščeni, da je neznan storilec nek dni poprej razbil spominsko ploščo veliko 70 krat 50 centimetrov, obeležuje boje Gubčeve brigade Ajdovcu v dnevi od 11. na 12. decembra 1942. Storilca vandsalskega početja možje postavše še iščejo, premislek pa je vprašanje, zakaj krajanje tega početja niso prej prijavi.

Enoletni otrok se je utopil v posodi

Kar dvoje tragičnih utopitev minuli teden

ČRNOMELJ, DRUŽINSKA VA — Kar dve tragični utopitvi je prišlo sel minuli teden, še posebej je po Belokranjski odmevala smrt enoletne Anje Laknar iz Šipka pri Dragatušu.

27. avgusta sta bila Anjina starša službi in na otroka je pazila stara mama. Okoli 9. ure je bila z njim na dvorišču. Samo za hipec je odšla v hlepem tem časom pa je Anja stopila kovinske posode s premerom 42 centimetrov in višino 35 cm, v kateri bilo 6 centimetrov visoko vode. To dovolj, da se je Anja, ki se je v posodi prekučnila, v vodi utopila.

Dan kasneje, 28. avgusta, pa je šestletna Pavla Borštnar iz Dužinske vasi okoli 10. ure odšla od struge odveč vode ob vodovodnem zajetju v Dužinski vasi prat perilo. Zvoljvo viskega priiska in vrtoglavice pa je padla v 20 do 30 centimetrov globoko vodo in se utopila. Borštnarjevo je našla šele njena hči in takoj tudi poklicala pomoč, vendar je bilo že prepozno.

KRONIKA NESREČ

PREHITRO IN VINJEN — 41-letni Slavko Barešič iz romskega naselja Coklovec se je 27. avgusta okoli 12. ure peljal z neregistriranim osebnim avtomobilom po cesti med Črnomljem in Stransko vasjo. Zvoljvo prevelike hitrosti in zaužitega alkohola je blizu Stranske vasi izgubil oblast nad vozilom, da ga je zaneslo s ceste in se je prevrnil. Odpejali so ga v novo-mesko bolnišnico, materialne škode pa je bilo za 8 tisočakov.

NEPRAVILNO PREHITEVAL — 1. septembra ob 17. uri se je 61-letni Zagrebčan Matija Brajnovič peljal z osebnim avtomobilom po magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom. Zaradi prevelike hitrosti ga je pri Ribnici ob prehitevanju zaneslo s ceste v drevo. Brajnovič in njegova sopotnica Snežana Balenović sta se v nezgodi ranila in se zdravita v brežiški

bolnišnici. Materialne škode je bilo za 100 tisočakov.

PADEL Z MOTORJEM — 22-letni Marjan Gutman iz Vrha nad Mokrom se je 31. avgusta peljal na neregistriranem motornem kolesu, na katerem ni imel sedel še Zoran Mikec, po cesti Mokronogom in Vrhom. Zaradi prevelike hitrosti sta med vožnjo padla in poškodovala.

PREHITEVAL V ŠKARJE — letni Vince Figeval iz Sente se je 2. septembra ob 16.30 peljal z osebnim avtomobilom med Ljubljano in Zagrebom. Senturju je prehiteval v škarje in tvojzilo, ki ga je nasproti pripeljal 51-letni Nikola Stančič iz Ljubljane. Figevali nezgodi laže ranil, materialne škode pa je bilo za 100 tisoč dinarjev.

NAŠLI GRANATO

DOLENJSKE TOPLICE — Topliški miličniki so pred dnevi dobili obvestilo o odkritju granat, ki izvirajo iz še druge svetovne vojne. Skupaj s pirotehnikom so odšli v gozd nad Podturnom in tam našli granato kalibra 155, težko 30 kilogramov, granato kalibra 105 mm, težko 8 kilogramov, in letalsko bombo. Nevarni ostanki so bili odpeljani v kamnolom Camberk pri Šentjerneju, kjer jih je pirotehnik uničil.

Zakon v bran potrošnika

Od sredine avgusta velja nov trgovski zakon — Večja zaščita potrošnikov in svobodnega trga

Če so bili kupci doslej bolj ali manj prepričani milosti in nemilosti trgovcev, poslej zanesljivo ne bo več tako. Od sredine avgusta namreč velja nov zakon o trgovini, ki je doberšen določil prav varstvo potrošnikov in varovanje svobodnega trga. Na enem kosu papirja so se sedaj znašli predpisi, prej raztreseni po več zakonih, tudi tistem o zatiranju neljalne konkurence.

Tako je med drugim v novi zakonodaji natančno opredeljeno, kako se mora obnašati trgovec, prodajati mora kvalitetno blago, če to ni takšno, mora biti to posebej označeno, razvidne morajo biti cene, kupcu je dolžan izstaviti račun in paragonski blok, da ne naštevamo vsega. Osrednja novost pa je prej ko slej uvedba tako imenovane trgovske knjige, ki bo po trgovinah obvezna od 1. januarja. Iz nje bo moral biti vsak trenutek v trgovini razviden promet, konec bo torej raznih prodaj na črno, prekupčevanj, prodaj na črno uvoženega blaga itd. Sicer pa v ilustracijo navedimo le, da je za tistega, ki trgovske knjige ne bo vodil, vrednost neevidentiranega blaga pa bo presegala 15.000 dinarjev, predvidena zaporna kazen do treh let.

Povejmo še, da nov zakon ne pozna več potrošniških svetov, namesto njih naj bi zaživel zvezna komisija za varstvo potrošnikov, ki naj bi ocenjevala sklenjene trgovske pogodbe, nadzorovala njihovo vsebino in izvajanje ter še kaj. Prav tako varuje nova zakonodaja svobodni trg, preprečuje uvajanje monopolov, neljalne konkurence, omejevanje trga. V takih primerih lahko oškodovana stran celo sproži tožbo v pravnem postopku in zahteva premoženskoopravno varstvo. Sedaj so večja tudi pooblastila inšpektorjev, med drugim lahko inšpektorji izrekajo mandatne kazni v višini 250 do 450 dinarjev. In ko smo že pri kaznih, povejmo, da so slednje prej drastične, posamezne kršitve so opredeljene celo kot kazniva dejanja. Tisto o nevedenju trgovske knjige smo že omenili, drugo je, če trgovec z namenom pridobitve protipravne premoženske koristi blago, oproščeno uvoznih dajatev, prodaja dražje, kot bi smel. V takem primeru je za kršitelja predvidena zaporna kazen do petih let! V primeru gospodarskih prestopkov (monopol, špekulacije, itd.) bo morala pravna oseba plačati od 45.000 do 450.000 (!) din kazni, odgovorna pa med 2.500 in 25.000 dinarji. Sicer pa tudi prekrški (prodaja brez računa, paragonskega bloka, delo lokalna preko delovnega časa, itd.) niso poceni, trgovca bodo stali med 4.500 in 45.000 dinarji. Se potrošnikom naposled resnično obetajo lepši časi?

B. B.

Kraljica športov dobila nov dom

NOVO MESTO — Takšnega atletskega praznika, kot je bil predčerašnjim na prenovljenem stadionu Bratstva in enotnosti, Novo mesto zagotovo ne bo zlepa več doživelo: Kakih 2 tisoč ljubiteljev atletike je po dolgih desetletjih videlo vrhunsko prireditelj, številne državne reprezentante in rekorderje, omenimo le Dragutina Topiča, Sašo Apostolovskega, Seada Krdžalića, Ivana Mustapića, Brigito Bukovec, Margito Papić, Tamara Malešev, Dragana Mustapića, Gorana Kabića, Mira Marčeto, Gordano Čotrić, Marjano Lužar in seveda gostjo, svetovno rekorderko v metu kopja, Vzhodno Nemko Petre Felke, da ostalih ne omenjamo.

Teško je reči, katera od šestnajstih disciplin je bila bolj atraktivna in kvalitetna, po imenih sodeč so bili to zagotovo moški skok v višino, ženski in moški met kopja ter skok v daljino. Kratak zalet je bil kriv, da svetovni mladinski prvak in rekorder ter članski evropski prvak Dragutin Topič ni pokazal vsega kar zna, preskočil je zanj skromno višino 220 cm, tudi Sašo Apostolovski je bil v tork popoldne s posebej boljšega rezultata. Sicer pa je splošna ocena vseh nastopajočih, da je novomeški stadion dober in sposoben celo za vrhunske rezultate. Ne nazadnje to potrjuje ženski met kopja, kjer je Petra Felke orodje zalučala na 68,44 metra, s tem rezultatom bi bila pred dnevi na EP v Splitu prva, prav tako pa je nekaj drugih atletov — med njimi tudi Brigita Bukovec v metu kopja — v Novem mestu kar precej popravilo rezultate, ki so jih v dresu državne reprezentance dosegli v Splitu. Sicer pa pogledimo tokrove izide:

Met kopja — ženske: 1. Petra Felke (NDR) 68,44, 2. Renata Strašek (Kladivar Celje) 57,42, 3. Leonida Pirc (TAM Maribor) 51,30; skok s palico: 1. Zoran Radovanović (Mladost

Zagreb) 505 cm, 2. Stane Benedetić (IBL Olimpija) 470, 3. Aljoša Rovanič (AK Brežice) 430; met kopja — moški: 1. Sead Krdžalić (Partizan Beograd) 78,22, 2. Radomir Ščekić (Crvena Zvezda) 77,04, 3. Ivan Mustapić (ASK Split) 76,12; 100 m ovire — ženske: 1. Brigita Bukovec (IBL Olimpija) 13,40, 2. Margita Papić (Mladost Zagreb) 13,83, 3. Marina Dančeska (Partizan Beograd) 14,09; skok v daljino — ženske: 1. Tamara Malešev (Vojvodina) 611 cm, 2. Silvijska Babić (Kvarner) 606, 3. Maja Radmanović (Kladivar) 581 cm; 100 metrov — moški: 1. Miran Zupanc (Kladivar) 11,16, 2. Andreas Miklavčič (Beljak) 11,26, 3. Uroš Kresnik (Ravne) 11,27; 200 metrov — ženske: 1. Gordana Čotrić (Crvena zvezda) 24,66, 2. Marjana Lužar (ŽAK) 24,98, 3. Vladka Lopatić (Brežice) 25,17; 1500 metrov — ženske: 1. Jasmina Špirak (Mladost) 4:44,75, 2. Marija Števanec (IBL Olimpija) 4:52,12, 3. Manuela Pergar (Pomurje) 4:57,80; 800 metrov — moški: 1. Slobodan Mijolović (Zadar) 1:48,77, 2. Mario Dobša (Mladost) 1:52,65, 3. Vesmin Kajtazović (Novo mesto) 1:53,19; 400 metrov — moški: 1. Slobodan Branković 46,38, 2. Smail Mačev 46,60, 3. Nenad Djurović (vsi Crvena zvezda) 46,72; 5000 metrov: 1. Saša Ljubović (Mladost) 14:38,26, 2. Igor Salamon (Slov. Bistrica) 14:39,75, 3. Lado Urh (Kamnik) 14:50,64; skok v daljino — moški: 1. Siniša Ergotić (Mladost) 785 cm, 2. Borut Bilič (Posojna) 783, 3. Grujić (Radnički) 719; met diska: 1. Dragan Mustapić (Sarajevo) 54,74, 2. Igor Prime (Novo mesto) 53,80, 3. Miro Medić (IBL Olimpija) 48,56 metra; 110 metrov z ovirami — moški: 1. Nedeljko Višnjić (Mladost) 14,20, 2. Goran Kabić (Triglav) 15,01, 3. Rok Kop (IBL Olimpija) 15,20; met kroglice — ženske: 1. Nataša Erjavec (IBL)

15,27, 2. Leonida Pirc (TAM) 11,91, 3. Martina Hribar (Novo mesto) 11,50 in skok v višino — moški: 1.

• V skoku ob palici je Zoran Radović naskakoval nov državni rekord 526 cm, vendar brez uspeha, ob pregledu ostalih rezultatov pa velja omeniti še, da je mlada Novomeščanka Katka Janković v metu na 100 metrov z ovirami postavila nov pionirski republiški rekord s 15,64.

• Od aktivne atletike se je v tork popoldne z metom preko 61 metrov poslovil dolgoletni državni prvak in rekorder v metu kopja Darko Cujnik.

Sašo Apostolovski (IBL) 220 cm, 2. Dragutin Topić (Crvena zvezda) 220, 3. Petar Malešev (Vojvodina) 215 cm. B. B.

ŠPORTNI OBJEKT, KAKRŠNIH JE MALO — Prof. Jožeta Glonarja, starostu novomeške atletike, ki je pred 50-letji v Carigradu teklen v zamgoviti jugoslovanski ekipi na balkanskem krosu, je doletela čast, da je pred tekmovaljem slovesno odpril prenovljeni stadion. (Foto: J. Pavlin)

V NOVO MESTO KAR Z NEBA

Pred jutrišnjim pričetkom svetovnega padalskega prvenstva na Lescah — Pogovor z Darinko Krstič-Uhan, bivšo reprezentantko Jugoslavije

Eden najbolj privlačnih letalskih športov je padalstvo. Do leta 1982 je bilo doma tudi na Dolenjskem in ker se bo jutri začelo 20. svetovno padalsko prvenstvo v klasičnih disciplinah na Lescah, je to še razlog več za pogled v tiste čase. Novo mesto je padalsko zanimivo predvsem zato, ker v njem živita kar dve bivši članici državne padalske reprezentance. To sta Dušica Hlavaty in Darinka Uhan-Krstič. Slednja je bila tudi udeleženka 10. svetovnega padalskega prvenstva, ki je bilo prav tako na Lescah. Osvojila je 9. mesto v generalni razvrstitvi. Članica reprezentance je bila od 1969 do 1974, še posebej pa se je odlikovala v figurah (obrati in salti v prostem padu), tako da so njene tedanje rezultate presegle naše reprezentantke šele pred nekaj leti.

• Skakati ste začeli 1967 v Zrenjaninu, kjer ste hodili v šolo; 1969 ste bili že članica državne ekipe, leto kasneje pa udeleženka SPP. Dokaj hiter vzpon, mar ne?

»Zem začetnim solanjem sem hitro prešla na prsto odpiranje (običajno padalci opravijo prvih deset skokov na avtomatsko odpiranje), saj je učitelj nekaj padalcev, ki nismo bili pri prvih skokih preveč izgubljeni, spustil še tretji skok na prsto (padalec odpira sam).

• In skoki na vodo?

»Padalec je moral z 800 metrov skočiti v cilj (velika boja). Če si skočil nekoliko stran, so ti računali kazenske točke glede na čas plavanja. Kasneje pa so to disciplino nekoliko spremenili in dodali še eno bojo. Tako si imel rdečo (doskok) in belo, do katere si moral plavati od prve. Je pa bilo pri teh skokih takrat nekaj še posebej zanimivo. Dušanka Hlavaty namreč ni znala plavati. Sicer smo jo ostale tekmovalke učile, naučile pa ne.

Darinka Krstič-Uhan

• Preskočiva svetovno prvenstvo in pogleda vaše prvo srečanje z Novim mestom.

»V Novo mesto sem padla dobesedno z neba. Spomladi 1970 sva z Janezom Brezarjem (tudi znani padalec) šla skakat zaradi nekega praznika v Novo mesto. Še v zraku sem gledala Janeza, kako je pristal. Padel je na stopnice poleg spomenika pri Studijski knjižnici. Kip partizana je razširjene roke dvigoval proti nebu, Janez pa je ravno tako razširjen rok ležal na tleh. Jaz sem pristala pred kinom Krka, vendar tako, da sem z nogami odbila del cestne luči. To je moj prvi vtis iz Novega mesta. Jeseni pa sem tu dobila službo (v Krki), tedajnji upravnik DLC Zdenko Hlavaty pa mi je odstopil sobo. Kasneje sem se poročila z Jožetom Uhanom, ki je tudi letalec in učitelj jadranske letenja, rodila sina Boruta, in ostala tu.

Dara je nehala skakati leta 1974. Kot pravi, zaradi velikih težav v reprezentanci, še posebej zato, ker so imeli zastarela padala. 1975 je naredila še dva skoka, nekaj skokov pa še 1978. Vsaka skupaj ima več kot 1000 skokov.

1978 pa je Novo mesto zopet padalsko zaživelo, DLC je dobil štiri nove športne padalce. Bojana Povšeta iz Mirne Peči, Daretja Kavška iz Radohove vasi, Braneta Črva iz Novega mesta in Tomaža Bukovca iz Trebnjega. 1978 in 1979 so se tako odpirale kupole nad letališčem v Prečni, Dolenjska je imela zopet svoje zastopnike na republiških prvenstvih, medklubiških in odprtih državnih tekmovanjih.

Potem pa je padalstvo v DLC umrlo. Zaradi zunanjih vzrokov (1980 sta bili kar dve smrtni nesreči v Sloveniji) pa tudi notranjih. Od osebnih, do nezanimivostirisanosti vodstva DLC za to panogo. Tako je nekaj športnih in šolskih padalcev vedno v skladišču Dolenjskega letalskega centra. Pa ne zato, ker bi čakali boljše čase, ampak zato, ker jih vodstvu pač ni uspelo vseh prdati. Padalski časi Novega mesta so verjetno dokončno minili.

TOMAŽ BUKOVEC

MALI NOGOMET

MIRNA PEČ — V nedeljo, 16. septembra, se bo ob 8. uri v Mirni Peči pričel turnir v malom nogometu. Organizator sprejema prijave pol ure pred pričetkom turnirja, vse morebitne dodatne informacije pa dobite na telefon (068) 84-309. Najboljše čakajo lepe nagrade, turnir pa bo potekal na dveh igriščih.

KLASIČNE PADALSKÉ DISCIPLINE

V teh disciplinah se tekmuje posamezno in ekipno, ocenjuje se tudi kombinacija obeh disciplin, osnovni pa sta dve, in sicer:

Figure: Padalec mora v prostem padu izvesti tri kompletne likov, četrtega, v finalni seriji, pa izvaja le 25 procentov najboljših. Zaporedje zavojev določijo sodniki pred skokom. Ocenjuje se čas in pravilnost izvedbe posameznega kompleta. Sodniki ocenjujejo skok na podlagi videoposnetka, ki ga posnamejo z dvema videokamerama na zemlji. Padalci skaejo z višine 2000 m in 12 — 13 sekund nabirajo hitrost.

Skoki na cilj: Tekmovalci morajo z višine 1000 m zadeseti 5 cm veliko ploščico (ničo). Padalo odpirajo do 10 sekund in nato jadrato proti cilju. Razdalje se merijo elektronsko, ničlo zadevajo s peto. Opravijo 8 skokov, nato skaejo še 9. polfinalni skok, polovica najboljših pa še 10. skok. Če ne da zmagovalca niti 10. skok, zamenjajo 5-centimetro sklojno ploščico s 3-centimetro sklojno.

V SOBOTO OTROŠKI TRIATLON

NOVO MESTO — Kot smo že zapisali, bo v soboto, 8. septembra, v Dolenjskih Toplicah prvi Novomeški otroški triatlon, katerega organizator je občinska zveza telesnokulturnih organizacij. Pravico udeležbe imajo fantje in dekleta med 11. in 14. letom starosti; kot je v triatlonu običaj, pa se bodo pomerili v plavanju, kolesarjenju in teku. Prvo bo v 50-metrskem bazenu v Dolenjskih Toplicah, kolesarili bodo po tamkajšnjih cestah, medtem ko bo tek z parku pri bazenu. Dodajmo še, da se bo s plačilom nekaj višje startnine moč prijavit tudi na dan tekovanja med 13. in 14. uro, start tekovanja pa bo uro kasneje.

OMERZELOVA ZMAGA

KRŠKO — Kakih 2.000 gledalcev je v nedeljo popoldne uživalo v bojih najboljših jugoslovanskih speedwayistov, ki so se na Stadionu Matije Gubca pomerili v petem kolu državnega prvenstva. Zmagal je Omerzel, ki je zbral 12 točk, pred Pintarjem (oba Ljubljana) 11, Lekštom (Krško) 10. Hauptmanom (Ejubljana) 8, Špitalerjem (Krško) 7 itd. V skupnem seštevku vodi pred zadnjo dirko Pintar s 60 točkami pred Omerzelom (57), Lekštom (53) itd.

VPIS V PLESNO ŠOLO

NOVO MESTO — Plesna šola Novo mesto obvešča vse ljubitelje plesa, da se bodo te dni pričeli tečaji za odrasle in otroke. Tako bo vpis v tečaj za odrasle 16. septembra v telovadnici osnovne šole v Bešlinju, in sicer ob 16. uri v začetni, ob 18. uri v nadaljevalni in ob 20. uri v izpopolnjevalni. Dan kasneje, 17. septembra, bo v hotelu Metropol med 16. in 19. uro vpis v celoletno plesno šolo za otroke, tega dne ob 20. uri pa še vpis za tečaj aerobike. Vabljeni!

TERLEP DRUGI NA SVETU

NOVO MESTO — Novomeščan Daniel Terlep, član jugoslovanske mladinske državne reprezentance, ki se je konec avgusta udeležil 2. mladinskega svetovnega prvenstva v modelarstvu, je dosegel imeniten uspeh. V kategoriji jadrlnih modelov je namreč osvojil 2. mesto in za zmagovalcem zaostal za pike 3 točke. Nič čudnega, če se Terlep skupaj z Darkom Bauerjem poteguje za vstop v člansko državno reprezentanco. Dodajmo ob tem še, da so modelarji novomeškega aerokluba pred dnevi nastopili tudi na 31. Solko pokalu v Mostarju, kjer je bil v konkurenci 73 tekmovalcev iz dvanajstih držav Može drugi, Terlep 11., Bauer 30. in Žulič 37.

Šest zmag športnikov Krke

Po prvem delu delavskih športnih iger največ uspeha za Krko, Pionir, Novoles in Iskro Tenel

NOVO MESTO — Te dni se pričena drugi del letošnjih delavskih športnih iger novomeške občine; po prvem so se najbolj odrezali tekmovalke in tekmovalci Krke, Pionirja, Novolesa in Iskre Tenel.

Tako je v ženskem namiznem tenisu slavila vrsta Krke pred Domom občanov in Novolesom, v moškem delu tekmovalja pa je bila Krka pred Dolenjskim informativnim centrom in Iskro Hipot. V ženskem streljanju je ekipno slavila vrsta Pionirja, 2. je bila Krka, 3. Dom starejših občanov, posamično pa je bila 1. Gobčeva, 2. Kosova, 3. Prašičkova. Pri moških je zmagal Novoles, druga je bila Krka in tretji Pionir, posamično pa je slavil Marjančič, 2. je bil Čelesnik, 3. Ančelj. V moški košarki je zmaga odšla v Pionir, drugi je bil IMV in tretja Krka, v ženskem kegljanju je zmagala Krka pred Društvom upokojencev in Domom starejših občanov, v noškem pa Pionir pred Krko in Iskro Tenel. Najbolje so se za šahovnicami odrezali šahisti IMV, Krka ja bila druga in Društvo invalidov tretje; v ženskem pikadu je zmagala Iskra Tenel pred Domom starejših občanov in Labodom, posamično

V Ribnici kmalu tudi ženski rokomet

Letna skupščina Rokometnega kluba Inles

RIBNICA — Prav vsi govorniki na petkovi letni skupščini Rokometnega kluba Inles so si bili enotni v oceni, da je bilo v tej športni družini v zadnjih letih zares ogromno narejenega. To najbolje potrjujejo tudi rezultati, še posebej mladih selekcij, ki so vseskozi v vrhu slovenskega in jugoslovanskega rokometu. Krona uspehov pa je bila po besedah Franca Šilca, predsednika kluba, leta 1988, ko so kadeti postali državni prvaki.

Seveda tudi brez pogledov naprej ni šlo. Želja vseh je, da ta kadetska ekipa potrdi obete tudi v članski konkurenci. Po besedah novega trenerja prve ekipe Andreja Mateta bodo mladi igralci dobili priložnost izkazati se na ligaškem prvenstvu. Časi zlate generacije ribniških rokometsev so mimo, ime in ugled rokometu v Ribniški dolini bodo morali sedaj braniti mladi. Vsaj enako breme kot igralci pa si bodo morali na pleča nadeti tudi člani klubske uprave, blagajna je namreč vse prevečkrat prazna in tudi ostali pogoji za delo niso vselej najboljši. Prav tako je želja vseh, da bi v Ribnici naposled zaživel tudi ženski rokomet, to je potrdila tudi skupščina. Veliko pomoč pri uresničitvi te želje pričakujejo v klubu iz tamkajšnje osnovne šole, ki naj bi bila tudi zaledje ženskega rokometu.

Dodajmo za konec, da je petkova skupščina razrešila dosedanjega predsednika kluba Franca Šilca in na njegovo mesto imenovala Franca Lapajneto. M. G.-č.

VPIS KANDIDATOV

RIBNICA — Atletsko-gimnastični klub Bilder, ki ima sedež v Ribnici na Gorenjski cesti 20, vpisuje še do 15. septembra (od 17. do 21. ure) kandidate za tečaj. Pravijo, da bodo poskrbeli za zdravje in vitkost tečajnikov in tečajnic pa še za vitalnost, lepo postavo, moč in športno formo.

GLASBENIK GLOBOKAR ZMAGAL V TENISU

SADINJA VAS — V soboto in nedeljo je bil na igrišču gostine Na gričku v Sadiniji vasi nad Dvorom teniški turnir, ki ga je priredil domači gostinec Boris Novak ob pomoči nekaterih prijateljev tega športa. Med 24 tenisačji in 3 tenisačicami, člani teniškega kluba Griček, je zmagal slovit glasbenik, naš rojak iz Žužemberka, 56-letni Vinko Globokar, ki živi in dela pretežno v Parizu. V finalnem boju je po razburjivi igri premagal ljubljana Gorazda Ravnikarja; najboljši domačin je bil Slavko Končič iz Dvora, ki je zasedel 3. do 4. mesto.

ZMAGAL POLANC, ROBIČ ČETRTI

LJUBLJANA — Nekolikanj presentljivo je na letošnjih tradicionalni 22. dirki za Veliko nagrado Roga zmagal Marko Polanc iz krajske Save, najboljši Krkaš je bil Jure Robič na 4. mestu. Od ostalih Novomeščanov omenimo še Robija Sebenika, ki je bil sedmi, Šandi Papež je zasedel enajsto, mladinec Stangelj pa 14. mesto.

KATASTROFA ELANOVCEV — Nogometaši novomeškega Elana so na drugem letošnjem gostovanju doživeli enega svojih najtežjih porazov. Kar s 5:0 jih je ugnala ekipa Naklega, novomeški napadalci s Kostrevcem (na posnetku v belem dresu) na čelu pa niso znali nasprotnikovih vrat zadeti niti iz najugodnejših položajev. Milanović je v 75. minuti celo zastreljal enajstmetrovko. (Foto: B. B.)

Domov s petimi zadetki

Hud poraz nogometašev Elana v 3. kolu SNL — V deljo s Slovanom

NAKLO — Po dveh uspešnih predstavah in nepričakovani dobri beri točk so nogometaši novomeškega Elana v 3. kolu prvenstva v prvi republiški nogometni ligi doživeli nenadejano hud poraz v Naklem. Kar s 5:0 jih je ugnala domača istoimenska enajsterica in tako prizadela elanovcem enega najhujših porazov.

Novomeščani so tokrat povsem odpovedali, ekipe, ki na gostovanjih veljala za enega najtših orohov, tokrat enostavno ni bilo moč prepoznati. Srečanje je bilo praktično odločeno v prvih nekaj minutah, kajti že sredi prvega polčasa so igralci Naklega vodili s 3:0, prvi polčas zaključili s prednostjo štirih zadetkov, zadnji gol pa so dosegli minuto pred koncem tekme. Resnici na ljubo velja dodati, da so Novomeščani zaigrali v drugem delu neprijetno bolje, imeli so tudi priložnosti za znižanje rezultata; najboljšo je v 75. minuti napravil Milanović, ko je zastreljal enajstmetrovko. S tem hudim porazom je ekipa Elana zdrla v vrha v drugo polovico lestvice, s tremi točkami in razliko v zadetkih 3:7 je po nedelji na 10. mestu, v naslednjem kolu pa bo v Portovaldu igrala z ljubljanskim Slovanom, ekipo, ki letos juriša na vrh. Z igro, kakršno so pokazali v nedeljo, imajo elanovci pičle možnosti, da opravijo popravnizip.

ROKOMETNE NOVICE

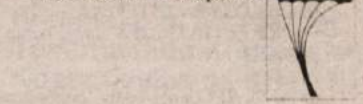
Po številnih zapletih v jugoslovanskem rokometu je sedaj vendarle jasno, da bodo zvezne lige v novem prvenstvu takšne, kot jih je predlagalo predsedstvo Rokometne zveze Slovenije. To pomeni, da bo imela enotna prva liga 14 ekip, ob njej pa bodo štiri druge zvezne lige. Igralke kočevskega Itusa bodo tako nastopale v II. zvezni ligi — sever, v prvem kolu prvenstva, ki se prične 22. septembra, pa bodo doma igrale z Bakovci.

Rokometaši ribniškega Inlesa Rika bodo del pripravili v ČSFR, točneje v Koprivnici, s katero imajo tesne stike. Lesarji bodo gostje tamkajšnje Tatre, s katero bodo odigrali tudi nekaj prijateljskih srečanj.

V prihodnji sezoni bo dekleta kočevskega Itusa vodila dvojica Stojan Gelze — Dušan Križman. Igralke so pripravavami že pričele, med 8. in 15. septembrom pa bo ekipa na pripravah v Novigradu. Dodajmo še vest, da je h Kočevkam prestopila dosedanja igralka mariborskega Branika Peukova.

• V prijateljskem srečanju so rokometarši Inlesa Rika pred dnevi ugnali ekipo Ponikev s 26:21 (15:11). Za gostitelje je največ zadetkov dosegel Lesar (6), za goste pa Strnad (4). M. G.-č.

20. SVETOVNO PADALSKO PRVENSTVO LESCE - BLEJ '90 7.-16. September

Pri prvem skoku na ta način pa sem imela težave, nikakor namreč nisem mogla izvleči ročice za odpiranje. Šele ko sem jo potegnila z obema rokama, mi je to uspelo. (Hitrost leta v prostem padu je okoli 180 km na uro, Dara pa je bila tudi kasneje poznana po svojem načinu odpiranja. Ker je običajno imela težave pri odpiranju oz. izvleku kupole iz nahrbtnika, je takoj po potegu ročice začela z eno roko tepsti nahrbtnik in s tem dosegla hitrejšo odpiranje — op.p.)

Leto kasneje sem dobila padalsko športno dovoljenje in začela tekmovali. Najprej republiško, potem državno prvenstvo. Vodstvo Letalske zveze Jugoslavije se je ravno takrat odločilo za pomladitev padalske ženske ekipe, me uvrstilo vanjo in takoj smo odšli na Jadranski padalski pokal v Portoroč.

• To je bilo takrat zelo pomembno mednarodno padalsko tekmovanje, tekmovali pa ste v padalski štafeti in skokih na vodo.

»Ja, štafeta je zelo zanimiva disciplina, ki pa se ne skače več. Ekipa šteje štiri tekmovalce. Poteka pa takole. Tekmovalci imajo tri palice. Na višini 2500

Skok v cilj na 10. svetovnem prvenstvu leta 1970 v Lescah. (Foto: M. Ciglič)

metrov izskočijo drug za drugim, med vsakim pa mora biti sekunda presledka. V prostem padu mora 3. tekmovalc dati štetfeto palico četrtemu, drugi tretjemu in prvi drugemu. Prvi tako ostane brez palice. Sodniki vse to spremljajo z daljnogledi, potem pa je potrebno še skočiti v cilj.

PRİČETEK JESENSKEGA DELA DŠI

NOVO MESTO — Te dni se pričena jesenski del tekmovalnj delavskih športnih iger novomeške občine. Tako od torika do jutri merijo moči v balinanju na igrišču Doma starejših občanov, danes popoldne bo prvenstvo v plavanju v Dolenjskih Toplicah, 20. septembra se bodo pričeli boji na nogometnih igriščih, 22. septembra se bodo pomerili kegljači in 27. septembra igralci badmintona. Oktobar ima nekoliko krajši urnik, 2. 10. bo namreč kros, 4. 10. prvenstvo v atletiki, nato pa še v tenisu in orientacijskem teku ter košarki. Igre bodo končane novembra s šahovskim turnirjem in tradicionalnim športnim dnevom.

TELEVIZIJSKI SPORED

Številni tečajji

Letos ne le v Črnomlju, ampak tudi v Metliki

ČRNOMELJ — Tukajšnja Delavska univerza, enota zavoda za izobraževanje in kulturo (ZIK), pripravila v sezoni 1990/91 več izobraževalnih oblik strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja ter tečajje za zadovoljevanje osebnih in kulturnih potreb ljudi. Kot že leta doslej bodo organizirali tečajje tujih jezikov za predšolske in šolske otroke ter odrasle. Izbirali bodo lahko med angleščino, nemščino in italijansko, odraslim pa bo na voljo tudi slovenščina.

S pomočjo črnomeljske Delavske univerze bodo slušatelji lahko pridobili tudi V. stopnjo strokovne izobrazbe za trgovskega poslovodjo in ekonomskega tehnika. Od višjih šol pa bodo razpisali višjo ekonomsko in višjo strojno šolo. Kot že nekaj let doslej pa bodo tudi letos poskušali odpreti oddelek osnovne šole za odrasle.

Sicer pa bodo v Črnomlju na voljo še številni tečajji: strojepisni, računalniški za otroke in odrasle, tečaj krojenja in šivanja, strojnega in ročnega pletenja pa tečaj za vodenje čolnov, za vodenje poslovnih knjig v zasebni obrti, šola izraznega plesa za otroke. Letošnja novost je, da bodo vsi omenjeni tečajji tudi v Metliki, če bo za posamezni tečaj prijaviteljnih vsaj 10 kandidatov. Sicer pa se je moč vpisati od 10. do 25. septembra na Ziku v Črnomlju, lahko tudi po telefonu.

ENAJST KONCERTOV V GRADU SNEŽNIK

LJUBLJANA — Koncertna agencija Klementina Ramova iz Ljubljane je pripravila za sezono, ki se začneja ta mesec, cikel koncertov v gradu Snežnik. Prva prireditelj bo 27. septembra, ko bosta Klemen Ramovš s kljunasto flavto in Dada Ruža iz Varadžina s čembalom izvajala glasbo iz časa Ludvika XIV. Do konca julija 1991 se bodo vrstilo še deset koncertov, vsak mesec eden. Nastopili bodo priznani domači in tuji izvajalci stare glasbe.

ZAKAJ DVOJE SKLADIŠČ?

KOČEVJE — Podjetji SGP Zidar Kočevje in Chemo Ljubljana sta se odločila, da bosta pri obstoječem obratu kovinske proizvodnje v Kočevju v Koldvorski ulici zgradili skladišče za prodajo plina in plinskega pribora. Občinska lokacijska komisija, ki je pred dnevi izvršila ogled na kraju samem, je odobrila gradnjo navedenega skladišča s pogojem, da predlagatelj investicije predloži tehnično dokumentacijo in ostala soglasja. K temu pripominjamo, da v Kočevju že nekaj let zadovoljivo delujeta skladišče in prodajalna plina Plinarne Ljubljana. Potrošniki, ki kupujejo plinske jeklenke in ostalo, so nadve zadovoljni. Pri tem se zastavlja vprašanje, ali sta res potrebni dve tovrstni prodajalni.

VIDEOTEKA BRUNDO — Videoteka Brundo in njen lastnik Ljubomir Veličkovič (levo), ki streže obiskovalcu.

Brundo zadovoljen Poslovno sodelovanje

KOČEVJE — Videoteka Brundo, ki jo vodi Ljubomir Veličkovič, in hotel Pugled uspešno sodelujeta. Hotel je dal videoteki na razpolago prostor nekdanje neizkoriščene garderobe. Veličkovič pa je v zameno uredil za hotel satelitsko anteno, razpostavil v hotelu dva televizorja, ozvočil prostor, poskrbel za stalni video ali glasbeni program ter za razsvetljavo.

Veličkovič nam je povedal še, da videoteka dela šele od julija in da je poletje pravzaprav mrtva sezona za videoteko, a je kljub temu z obiskom kar zadovoljen. Razpolaga s 3000 naslovi videokaset. Po naročilu tudi snema, saj ima kamero. S hotelom pa sodeluje tudi tako, da pomaga organizirati razne prireditve in gostovanja skupin.

Dodal je še, da je prav on zastopnik Zavoda za zaščito avtorskih pravic (ZAMP) Ljubljana v občini Kočevje in da je treba njemu prijaviti razna gostovanja in prireditve s področja glasbene dejavnosti.

ŠPORT V OSILNICI

KAJAKAŠKA ŠOLA — Kajakaška šola za vožnjo s čolnom na divjih vodah ki deluje pri kajakaški sekciji KSD Tone Ožbolt v Osilnici, konča vsako leto 10 do 20 in več udeležencev. Šola deluje med šolskimi počitnicami na kajakaški progi v Starih Malnih pri Osilnici. Pri KSD pa že za prihodnje leto načrtujejo podobne šole še na območju Bosiljve Loke, Fare in Dol pri Pregradu. Pri KSD tako skrbijo, da zna čimveč otrok po brzicah varno voziti, poleti imajo zabavo, razen tega pa pričakujejo, da se bo med množico mladih pojavil tudi kakšen dober tekmovalce, ki bo zastopal naše območje na večjih tekmovaljih.

ŠOLA ZA TRENERJE — Na prvem delu seminarja za kajakaške trenerje, ki je bil od 17. do 22. avgusta na Soči pri Bovicu, organizirala pa ga je Kajakaška zveza Slovenije, je bilo 13 udeležencev, med njimi trije (David Žagar, Jože Poje in Anton Stimec) iz Osilnice. Vsi trije Osilničani so tečaj uspešno zaključili in se pripravljajo na drugi del, za katerega datum in kraj še nista določena. Udeležbo Osilničanov je omogočila telesnokulturna skupnost, za kar je posebno zaslužen Cveto Arko iz Kočevja. Osilniško KSD bo tako imelo svoje trenerje, ki bodo pomagali voditi kajakaške šole (zdaj jih vodijo gostje od drugod, predvsem iz Zagreba), razen tega bodo prav oni tudi vodili organiziranih skupin kajakašev, ki se bodo spuščale po Kolpi.

LETOS TRIATLONA NE BO — Napovedanega triatlona (tek, kajak, kolesarjenje) od Osilnice do Broda na Kolpi letos ne bo. Vzrok je, ker še ni dokončana posodobitev ceste, pa tudi turistično-sportno-rekreacijski center še ni dograjen. Sportni organizatorji imajo precej dela prav pri organizaciji teh del. Medtem je bila 24. avgusta ustanovljena triatlonska zveza Slovenije, katere član je tudi KSD Tone Ožbolt iz Osilnice. Za predsednika zveze so izvolili znanega športnega delavca in organizatorja rekreativnih prireditev inž. Alojza Hvala, za člana predsedstva zveze pa dr. Stanka Nikoliča iz KSD Tone Ožbolt, Osilnica.

PETEK, 7. IX. SLOVENIJA 1

8.35 — 11.50 in 15.40 — 0.20 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 KLJUKČEVE DOGODIVŠČINE
9.15 ODLAGALIŠČE JEDRSKIH ODPADKOV, 1/2
9.45 AFERA PRISLUŠKOVANJA, 1/4
10.30 MIHAJLO LOMONOSOV, sovjetska nadalj., 3/9
11.40 VIDEO STRANI
14.55 VIDEO STRAN
15.05 ŽARIŠČE, ponovitev
15.35 SOVA, ponovitev
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK
TEDNIK, ponovitev
18.15 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
PESNIKI O OTROCIH
PET PRIJATELJEV, angl. naniz., 11/13
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 V 80 DNEH OKOLI SVETA, angl. dok. serija, 5/7
21.10 ZAKON V LOS ANGELESU, amer. naniz., 17/42
22.00 DNEVNIK 3
22.25 SOVA
DRUŽINSKE VEZI, amer. naniz., 1/24
CIKLUS FILMOV J. FRANKENHEIMERJA
MLADI TUJEC, amer. film (ČB)
0.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

17.30 Studio Maribor: Tele M — 19.00 Čez tri gore... — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 21.10 Veliki dirigenti: A. Toscanini — 22.05 Skupščinska kronika — 22.35 Finale GP v atletiki (posnetek iz Aten)

HTV 1

10.10 TV koledar — 10.20 Risanke — 11.05 Poletni program — 14.05 Prizori iz preteklega stoletja — 14.30 Izobraževalna oddaja — 15.00 Kapetan Grom in vojski prihodnosti (ameriška naniz.) — 15.35 Poročila — 15.40 Program plus (ponovitev nočnega programa) — 18.00 Poročila — 18.10 TV koledar — 18.20 Številke in črke — 18.40 Poročila v nemščini — 18.45 Taksi (ameriška humoristična nanizanka) — 19.10 Risanke — 19.30 Dnevnik — 20.00 V Cityju (angl. nadalj.) — 20.55 Zabavnoglasbena oddaja — 21.40 Dnevnik — 22.00 Oddaja o kulturi — 23.00 Poročila v angleščini — 23.05 Program plus — 1.15 Poročila — 1.20 Ekstra program plus

SOBOTA, 8. IX. SLOVENIJA 1

8.35 — 1.40 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 IZBOR TEDENSKE PROGRAM-SKE TVORNOSTI
12.05 VIDEO STRANI
12.35 ROCK KOMPAS, ponovitev
13.30 MALA MO, ameriški film
15.50 ŽARIŠČE, ponovitev
16.20 SOVA, ponovitev
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 EP VIDEO STRANI
19.05 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3 x 3
20.35 EUROMUSICA, 1. oddaja
21.40 KRATKA RAZISKAVA O KRUKHU, dok. oddaja
21.10 DNEVNIK 3
22.35 SOVA
SRCE MESTA, amer. naniz., 4/13
KO POKLIČE TUJEC, amer. film
ZLATA DEKLETA, amer. naniz.,

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš kanal

v novomeškem Kabelskem razdelilnem omrežju na kanalu 3

DNEVNI SPORED ZA TA TEDEN:

18.31 obvestila
18.55 oglasi & mali oglasi
19.00 NOVICE
19.05 oglasi & mali oglasi
19.10 rezerviran čas
19.25 NOVICE (ponovitev)

NASLOV: Glavni trg 24/1
TELEFON: 068/23-611
TELEFAX: 068/21-696

1/25
1.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

17.00 Satelitski programi — 18.00 Rokometni turnir Yassa, finale — 19.00 Danes skupaj — 20.15 Filmske uspešnice: Vrtil me, a me ne spustiš (amer. film) — 22.05 Satelitski programi

HTV 1

9.15 TV koledar — 9.25 Čebelica Maja — 9.50 Program plus (ponovitev) — 12.10 Lov na srečo (kanadska nadalj., 6/14) — 13.00 Prizori iz preteklega stoletja — 14.35 Ciklus filmov o Lassie: Pogumen kot Lassie (amer. film) — 16.00 Kritična točka — 16.45 Poročila — 17.00 Narodna glasba — 17.30 Ulica strahopetcev (angl. naniz., 6/13) — 18.20 Sedmi čut — 18.30 Dokumentarna oddaja — 19.15 Risanke — 19.30 Dnevnik 2 — 20.15 Največji rop stoletja (angl. film) — 22.15 Dnevnik 3 — 22.30 Sportna sobota — 22.50 Poročila v angleščini — 22.55 Program plus — 1.15 Poročila — 1.20 Ekstra program plus

NEDELJA, 9. IX. SLOVENIJA 1

8.25 — 12.40 in 14.10 — 24.00 TELE-TEKST
8.40 VIDEO STRANI
8.50 OTROŠKA MATINEJA: PET PRIJATELJEV, angl. naniz., 11/13
10.05 ...
11.05 ALO, ALO, angl. naniz., ponovitev
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
12.30 VIDEO STRANI
14.25 VIDEO STRANI
14.35 PRAŠKI PANOPTIKUM, češkoslov. naniz., 9/10
15.35 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 GOLDWINOVE NORČIJE, amer. film
18.55 RISANKA
19.00 TV MERNIK
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.00 POZITIVNA NIČLA, nadalj. TV Zagreb, 6/6
20.55 ZDRAVO
22.15 DNEVNIK 3, VREME
22.35 SOVA
DOKTOR DOOGIE HOWSER, amer. naniz., 2. del
SIN Z OTOKA, amer. naniz., 5. del
23.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 15.00 F-1 za VN Italije
10.00 Oddaja za JLA in igrani film — 14.00 Nedeljsko športno popoldne — 19.00 Da ne bi bolelo — 19.30 Dnevnik — 20.00 Ob 500-letnici Idrije (dok. oddaja) — 20.40 Le Corbusier (1. del) — 21.50 Športni pregled — 22.35 F-1 za VN Italije (posnetek iz Monze)

HTV 1

9.30 Poročila — 9.35 Smrkci (ponovitev) — 10.00 Nedeljsko popoldne za otroke — 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Resna glasba — 13.00 Poslovna ženska (serijski film) — 14.00 Poročila — 14.05 Nedeljsko popoldne — 16.00 Odkritja pod vodo (angl. poljudnoznan. serija) — 17.00 Igrani film — 18.45 Smrkci (risana serija) — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Igrana serija — 21.00 Zabavna glasba — 21.30 Dnevnik 3 — 21.50 Športni pregled — 22.20 Poročila v angleščini — 22.25 Nočni program — 0.25 Poročila

PONEDELJEK, 10. IX. SLOVENIJA 1

8.35 — 10.55 in 15.10 — 0.20 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 NINA IN IVO, 7/8
9.15 DA NE BI BOLELO
9.35 MEDNARODNI FOLKLORNI FESTIVAL
10.00 UTRIP, ZRCALO TEDNA, MERNIK
10.45 VIDEO STRANI
15.25 VIDEO STRANI
15.35 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK, ponovitev
ZDRAVO
18.30 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
18.30 RAĐOVEDNI TAČEK
18.45 ČEBELICA MAJA
19.10 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 SENTIMENTALNA ZGODBA, drama TV Beograd
21.10 OSMI DAN
22.00 DNEVNIK 3, VREME
22.20 PREGLED MODERNEGA BALETA
22.55 SOVA
ALFRED HITCHCOCK PREDSTAVLJA, amer. naniz., 2/6
SRCE MESTA, amer. naniz., 6/13
0.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

17.00 Satelitski programi — 19.00 Človek iz Totaveta (poljudnoznan. oddaja) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Po sledih napredka — 21.00 Sedma steza (Sportna oddaja) — 21.20 Karavana zapravljčikov (zabavnoglasb. oddaja) — 22.00 Igre brez meja

HTV 1

9.45 Poročila — 9.50 TV koledar — 10.00 Šolski program — 12.00 Prezrlil ste, pogledite — 14.15 Šolski program — 14.45 Poročila — 14.50 Nočni program (ponovitev) — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Izobraževalni program — 17.50 Otroška serija — 18.20 Številke in črke — 18.40 Risanke — 18.45 Dokumentarna oddaja — 19.15 Risanke — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Črna orhideja (drama TV LJ) — 21.00 Zunanja politika — 21.35 Dnevnik 3 — 21.55 Poročila v angleščini — 22.00 Program plus — 0.00 Poročila

TOREK, 11. IX. SLOVENIJA 1

8.35 — 12.15 in 14.10 — 23.30 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
9.35 ŠOLSKA TV
10.00 BOJ ZA OBSTANEK, angl. poljudnoznan. serija, 2/12
10.25 NEMŠČINA — ALLES GUTE, 13. lekcija
11.00 SEDMA STEZA
11.20 OSMI DAN
12.05 VIDEO STRANI
14.25 VIDEO STRANI
14.35 NEMŠČINA — ALLES GUTE, 13. lekcija
15.05 ŽARIŠČE, ponovitev
15.35 SOVA, ponovitev nadaljevanj
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK, ponovitev
ŠOLSKA TV
PORTRETI ZNANSTVENIKOV
BOJ ZA OBSTANEK
18.05 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 ZMAGA, italijanska nadalj., 1/4
21.00 MELODIJE MORJA IN SONCA — PORTOROŽ 90, 1. del
21.45 DNEVNIK 3
22.05 SOVA
DEKAMERON, slovenska naniz., 2/14
SRCE MESTA, amer. naniz., 7/13
23.20 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 16.00 Super liga v namiznem tenisu, YU:Francija
17.40 Svet športa — 18.30 Slovenci v zamejstvu — 19.00 Naša pesem 90 — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Žrebanje lota — 20.35 Gradovi na Slovenskem, 1/13 — 21.05 Umetniški večer: Shakespeare na TV: Koriolan

HTV 1

9.45 Poročila — 9.50 TV koledar — 10.00 Šolski program — 12.00 Prezrlil ste, pogledite — 14.15 Šolski program — 15.30 Poročila — 15.40 Nočni program (ponovitev) — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Izobraževalni program — 17.50 Oddaja za otroke — 18.20 Številke in črke — 18.40 Risanke — 18.45 Znanost — 19.15 Risanke — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Žrebanje lota — 20.05 Pokrijte jih obraz (angl. nadalj.) — 21.10 Kontaktni magazin — 22.40 Dnevnik 3 — 23.00 Poročila v angleščini — 23.05 Program plus — 1.15 Poročila

SREDA, 12. IX. SLOVENIJA 1

8.35 — 11.50 in 14.40 — 23.45 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 ŽIV ŽAV
9.50 SENTIMENTALNA ZGODBA, drama TV BG
10.50 ZMAGA, italijanska nadalj., 1/4
11.40 VIDEO STRANI
14.55 VIDEO STRANI
15.05 ŽARIŠČE, ponovitev
15.35 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK, ponovitev
OB 500-LETNICI IDRJE
PO SLEDEH NAPREDKA
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
JUŽNI KRIŽ

ČAROBNI KOVČEK

19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 FILM TEDNA
MORNAR ST. 512, franc. film
21.00 DNEVNIK 3, VREME
22.00 GLASBENA PARADA RADENCI 90
22.20 SOVA
ALF, amer. naniz., 2/39
SRCE MESTA, amer. naniz., 8/13
23.35 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 20.25 nogomet Irsko:YU
17.00 Satelitski programi — 19.00 Zdravila (izobraž. oddaja, 2/7) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Operne zgodbe: Aida — 22.30 Svet poroča

ČETRTEK, 13. IX. SLOVENIJA 1

8.35 — 12.05 in 14.35 — 0.20 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
11.15 ZAKON V LOS ANGELESU, 15. del
12.00 VIDEO STRANI
14.50 VIDEO STRANI
15.00 MOZAIK, ponovitev
SLOVENC V ZAMEJSTVU
15.30 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 SOVA, ponovitev
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK, ponovitev
18.25 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
ČUDEŽNA LETA, amer. naniz., 13/18
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 MIHAJLO LOMONOSOV, sovjetska nadalj., 6/9
21.30 TEDNIK
22.35 DNEVNIK 3
22.55 SOVA
VSE RAZEN LJUBEZNI, 2/13
SRCE MESTA, amer. naniz., 9/13
0.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

17.30 Studio Ljubljana — 19.00 Allo, allo (angl. naniz.) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Odlagališče jadrskih odpadkov (2. del) — 21.00 Mali koncert — 21.10 Afera prisluškovanja (dok. oddaja) — 21.40 Svet na zaslonu — 22.10 Satelitski programi

CIKEL »IZ SKICIRKE«

LJUBLJANA — V Galeriji Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani se je kot prvi v jesenskem obdobju predstavil akademski slikar Marjan Gumilar, in sicer s ciklom Iz skicirke. Razstavo so odprli v torek, 4. septembra, na ogled pa bo do 25. septembra.

kozerija HVALA ZA TAKŠNO EVROPO!

— Se ti ne zdi, da smo v tej naši Jugoslaviji pravi bedniki?
— Kako to misliš?
— Plače imamo v primerjavi z Nemci, da te kap.
— Drži.
— Cene so visoke. Samo pokušaj v Avstrijo, pa boš videl razliko med nami in Evropo.
— Tudi sam sem se prepričal o tem.
— Italijani vozijo take avtomobile, da med vožnjo stopiš iz svoje škatle, ko te prehitevajo, ker misliš, da stopiš.
— Dobra šala.
— Ni štos, to je resnica.
— Je pač tako.
— Pa ceste.
— Kaj je s cestami?
— Si slep? Naše so luknjičave, ozke, skoraj steze. Vsa zahodna Evropa pa se vozi po domala avionskih pistah.
— Pogled samo jadransko obalo!
— Je z njo kaj narobe?
— Tujec pri tujcu. Jugoviči smo med dopusti doma z nogami v lavorju. To je standard, to je Evropa.
— Morda premalo varčujemo.
— Fičnike, ki jih dobiš kot plačilo za celomesečno delo, lahko hitro zagoniš.
— Menda veš, da ima vsa Evropa deljen delovni čas?
— Bral sem o tem.
— Administracija imajo petkrat manjšo kot pri nas.
— Vem.
— Ob prekrških plačujejo na cestah take kazni, da te zvije.
— Pretiravajo.
— Šlamparije pri delu plačajo z odpusti.
— To se mi zdi prestrogo.
— Maticajo, kar si prinesejo s seboj.
— Jaz zavijem v gostilno Pri razbiti buči.
— Delajo, da belo gledajo.
— Prosim te, če nehaš.
— Tudi to je Evropa, veš?
— Vem. A hvala za takšno Evropo!

TONI GAŠPERIČ

Kako dolga je še pot do resnice?

Devet let se vleče moja kalvarija — Zakaj sem se odločil, da ne bom odnehal

Devet let je minilo, odkar se je začela trnova pot do resnice. Pri železniškem podjetju sem se zaposlil leta 1963. Čas sem bil zagnan in marljiv železniški inženir z dušo in srcem. Ob delu sem se tudi strokovno izpopolnjeval in po letu 1975 vlakovni odpravnik. To delo sem nazadnje opravljal na železniški postaji v Ivančni Gorici vse do nenadne in nepojasnjene premestitve na PTO (Protonsko transportno odpravnico) v IMV. To me premestilo brez kakršnekoli obvestitve in moje privolitve, sem napisal pismo, ki pa ga nista obravnavala niti direktor, ampak sem bil povabljen le na razgovor z direktorjem TOZD-a Antejem Panovičem. Zatrtil mi je, da sem bil na delovno mesto premeščen, ker ni bilo drugega, ki bi ga lahko poslal na delovno mesto. Toda po pravilniku železniškega podjetja bi premestitev lahko opravil le na podlagi moje privolitve, na mestitvenem delovnem mestu pa bi ostati največ tri mesece.

Kljub temu da sem se kar nekajkrat prijavil, nisem ničesar dosegel, zato sem februarja 1981 začel uveljavljati svoje prave na sodišču združenega dela v Novem mestu. Toda vsa zadeva je mirovala na sodišču do naslednjega leta. V tem času mi je prošil podjetje, naj me premestijo zopet na staro delovno mesto, saj se mi je na tem delovnem mestu zaradi izredno slabih delovnih pogojev močno poslabšalo zdravstveno stanje. Boleham namreč na nogah. Ker je bil prostor pozimi pregrevan, so se mi povečale bolečine v kolkih, na dan pa je izbruhnil tudi ulkusi želodcu. Prostor je bil brez sanitarij, hladno, pozimi neogrevan, kot sem že dejal, tega bi se moral zaradi bolezni na železnici hraniti petkrat na dan, vendar tudi možnosti nisem imel. In kljub temu da mi je prošnja prilagaj zdravniška potrdila, zvide, so pri podjetju ostali še naprej ušes. Proti koncu leta 1981 je po moje zdravstveno stanje nevdržno, sem takoj v začetku 1982. leta napisal novo šefu postaje, in zahteval, da me dovoli nazaj na staro delovno mesto. Tudi to mi je bilo v zastonj. Tako sem se bil moral pritožiti na sodišče združenega dela v Novem mestu. Podjetje pa je na ravnanje poslalo namesto predsednika sindikata predsednika koordinacijskega sveta, in tako je obtoženec postal moj tovarnik. Sledila je temu primerna ravnanja in seveda sem po njihovem postopku izgubil.

Ker sodišče združenega dela ni upoštevalo mojih pritožb, sem se leta 1982 z domobranom obrnil na občinsko organizacijo sindikatov v Novem mestu. Navedeno, da sodišče ni obravnavalo po zakonito združenem delu in pravilniku podjetja odločbo disciplinske komisije. — Upoštevali dopisa republiškega inšpektorata za delo, da pač očitni prekršek (na zasedeni tir) ni bil pri njih niti prijavi za notranje zadeve nikoli prijavi. Poleg tega so na obravnavi prihajali prijavi, ki niso bili usposobljeni za vlakovni odpravnik, prav tako niso poznali pisov, ki jih to delo zahteva. — Sodišče tudi ni hotelo zaslišati mojih prijavi, npr. Franca Gomze. Prav tako se ni pričelo, kakšni so delovni pogoji na tem novem delovnem mestu, ampak je verjelo obtožencu na besedo. Tudi ni upoštevalo mojega zdravstvenega stanja. Vsega tega je na moje nekdanje delovno mesto v Ivančni Gorico dalj časa pošiljal prometnik iz Črnomlja in za to imel dnevnic, kar gotovo ni bilo stvarno. Domnevam, da je do premestitve in vseh nadaljnjih neljubih dogodkov prišlo zaradi povsem privatne zadeve, ki jo je imel v zvezi s direktorjem Stipanovičem, ki je ta izbral svoj višji položaj v zasebnosti. Zaradi njega je v tem času zapustilo podjetje več delavcev, vlakovnih odpravnikov (Andrej Klemenčič, Miro Vučković, Marko Maljuna in Dragan Varjačič). — Toda vrnimo se k mojemu primeru: do sedaj nisem namreč še ni bila vročena delovna knjižica, vse od marca 1982 sem brez knjižice in brez zdravstvene in kakršne druge zaščite.

Dopis, ki sem ga poslal leta 1982 železniški zvezi sindikatov in pozneje še železniškemu zboru občine Novo mesto in družbenemu pravobranilcu s področja upravljanja, je ostal neopažen, dobil sem le skop odgovor družbenopolitičnega sveta. Zato sem leta 1986 ponovno predložil obnovo postopka na sodišču združenega dela v Novem mestu in zahteval, da sodišče korektno raziše in mi na podlagi kazenskega gradiva in izjave izvedencev pisanje oz. dokaže, kaj sem storil narobe, kaj tega pa da tudi v moji navzočnosti sledi in se na lastne oči prepriča, kakšno resnično delovni pogoji na delovnem mestu, kamor sem bil premeščen. Toda sodišče se tudi tokrat ni odzvalo. Zato sem poslal še dopis predsedniku sodišča združenega dela. Nazadnje sem se leta 1987 pritožil na CK ZKS, komisiji za prošnje in tožbe, kajti spoznal sem, da v Novem

mestu ne morejo ali nočejo raziskati moje zadeve. K malu sem iz Ljubljane prejel odgovor, da bodo zadevo v najkrajšem času raziskali in me o tem tudi obvestili, nekako v tem času pa sem dobil tudi odgovor z novomeškega sodišča združenega dela, da je stvar zastarela za ponovno obravnavo. Vse do danes še nisem dobil obvestila, da bi zadevo kjerkoli obravnavali in ugotavljali njeno resnično plat. Nihče ni niti poskušal ugotoviti, ali sem res zakrivil očitano dejanje ali ne, poleg tega se nihče ni vprašal, kako že vsa leta živim brez dohodka, zdravstvenega zavarovanja, kako si kupujem zdravila.

Naj tudi pojasnim, da je v delavskem svetu direktor sam diktiral delavcem, kakšen prekršek sem po njegovem naredil, ni pa dovolil, da se pogleda v dokazni material. Predlagal sem, naj se pregledata prometni dnevnik in knjiga predaje službe. Za očitani uvoz na zasedeni tir bi me moral

odstraniti z dela, dokler ne bi zasedala disciplinska komisija, prekršek bi morali prijaviti republiški inšpektoratu za delo in upravi za notranje zadeve, vendar tega ni storil, ker so mi prekršek podtaknili na sodišču po več kot letu dni, do tožbe pa je prišlo zaradi nepojasnjene in neprostovoljne premestitve na slabše delovno mesto.

Žal se je tudi v mojem primeru izkazalo, verjetno pa nisem osamljen, da so direktorji neke vrste mali bogovi, ki počno, kar se jim zljubi. Prav zato sem se odločil, da še naprej vztrajam, da se stvari pride do dna. Tako z zadevo seznanjam tudi širšo javnost in upam, da se bo našel kdo, ki jo bo pripravil strokovno raziskati in meni in podjetju na podlagi dokazov predočiti, kaj je v resnici bilo in kaj ne. Upam, da pot do resnice ne bo več dolga.

ALOJZ LJUBI
Zdinja vas 7

Žužemberk išče novo ime

Žužemberk je znan po celem svetu. Narodna pesem ga proslavlja; saj gotovo poznate tisto lušno: Jaz pa gojdem poznate tisto lušno: Jaz pa gojdem v Žužemberku, da ti kupim cukurberg, Jurčič ga je ovekovečil v stari zgodbi o raztrgani Višnji gori in zakrpanem Žužemberku. Ljubljanski radio vsaj enkrat na teden piha v značne valove poskočno Žužemberško polko. In tam v ameriškem Clevelandu se menda kar del tega milijonskega mesta imenuje po slavem Žužemberku!

Sedaj pa kaže, da bo naenkrat vse slave, ki je združena z imenom Žužemberk — konec. Ne vemo, ali so si naši občinski očetje sami nadelili ali pa jim je bila naložena naloga, naj v tajni seji poiščejo novo ime, ki ne bo dišalo tako po avstrijsko in nemško. Menda bo naš slaven trg dobil ime Slapnik ali kaj. Vsekakor bodo iskali ime, ki bo dovolj krepko nacionalno zvenelo.

Naše skromno mnenje je, naj oblasti puste stara krajevna imena pri miru. Iz novjših časov imamo že nekaj neuspešnih poskusov (Velike

Uplje za Grosuplje) Savski Brestovac za Rajhenburg), ki so pokazali, da s pisarniškim aktom ljudstva ni mogoče pripraviti do tega, da bi pozabili stotletja stara imena. Novomeščani npr. so svojo dolensko metropolo pred desetletji z velikimi svečanostmi prekrstili avstrijskemu prestolonasledniku Rudolfu in njegovo pradedu na čast v Rudolfovo. Ljudstvo pa je kljub temu hodilo in še hodi na sejmje v Novo mesto.

Današnji časi nalagajo občinskemu odboru večje skrbi, kakor pa je izgračkanje s krajevnimi imeni. Bolj potrebno bi bilo, da bi se občinski očetje pomenili in kaj ukrenili glede prepotrebne vodovoda, da ljudem ob suhi ne bo treba ure daleč voziti umazane vode iz Krke. Ali pa, kako bi dobili v trg in celotno občino elektriko, ko imajo skoro na meji občine banovinsko elektrarno. Morda bi kazalo pogovoriti se o tem, kako popraviti razdrapano občinska pota. (Slovenec 23. 8. 1935)

M. LIKAR

Kočevje je pod, Ribnica nad

Kočevska občina v občutno več zaposlenimi kot ribniška dosegla veliko slabše gospodarske rezultate

KOČEVJE, RIBNICA — Podatki o dosežkih gospodarstva kočevske in ribniške občine v prvem polletju letos, primerjani med seboj in še z gospodarstvom Slovenije, kažejo, da je gospodarstvo kočevske občine poslovalo slabše kot slovensko, ribniško pa bolje. Izjema je izvoz, kjer dosega obe občini nadrepubliško povprečje. Za kočevsko gospodarstvo je še posebno zaskrbljujoče, da je doseglo z občutno več zaposlenimi (5.834) precej slabše rezultate kot ribniško (s 3.814 zaposlenimi).

Kočevsko gospodarstvo je tako ustvarilo milijardo 251 din celotnega prihodka, kar predstavlja v gospodarstvu republike 0,59 odst.; ribniško pa milijardo 340 milijonov dinarjev ali 0,64 republiškega. Celotna ustvarjena izguba v kočevski občini je udeležena za re-

publiški z 1,34 odst., ribniška celotna izguba pa le 0,04 odst.

V kočevski občini je 26 pravnih oseb imelo skupno 97.449.000 din izgube in hkrati ustvarilo manj kot 5 odst. akumulacije, se pravi, da je izguba za okoli 20-krat večja od akumulacije. Prav nasprotno je v ribniški občini, kjer je znašala izguba 2.673.000 din, akumulacija pa 15.366.000 din. Pri zgubarjih v kočevski občini je zaposlenih 3.927 delavcev, v ribniški občini pa le 259.

Celotni izvoz je v ribniški občini porastel za preko 82 odst., v kočevski za preko 19 (Slovenije preko 31 odst.); od tega na konvertibilni trg v ribniški občini za 25 odst., v kočevski za preko 17 odst.

J. PRIMC

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine ČRNOMELJ, METLIKA, NOVO MESTO, RIBNICA, IN TREBNJE

V 10. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla z datumom 29. avgust 1990, so objavljeni naslednji dokumenti:

- OBČINA ČRNOMELJ**
- Sklep o javni razgrnitvi osnutka zazidalnega načrta za območje urejanja S2/10 Štorov hrib v Črnomlju
 - Odlok o uvedbi melioracijskega postopka Nerajec
 - Odlok o uvedbi melioracijskega postopka Semič II
- OBČINA METLIKA**
- Odredba o obvezni registraciji čebeljih družin in postopku o zdravstvenem varstvu čebel pred kužnimi boleznimi
 - Odredba o spremembah in dopolnitvah odredbe o določitvi najvišje ravni cen
 - Odlok o spremembi in dopolnitvi odloka o zagotavljanju sredstev za skupne družbene potrebe v občini Metlika v letu 1990
- OBČINA NOVO MESTO**
- Popravki aktov skupščine in izvršnega sveta skupščine občine Novo mesto, objavljenih v Skupščinskem Dolenjskem listu št. 3/90, 6/90, 8/90 in 9/90
 - Odredba o delovnem času upravnih organov občine Novo mesto
 - Odredba o spremembah in dopolnitvah odredbe o določitvi najvišjih cen
 - Sklep o valorizaciji lestvic davčnih osnov za davek na promet nepremičnin za nezazidana stavbna zemljišča in druga zemljišča, ki se ne uporabljajo za kmetijske namene, ter za davek od razlike med prometno in gradbeno vrednostjo
- OBČINA TREBNJE**
- Sklep o povišanju najemnin v občini Trebnje
 - Poročilo o izidu referenduma za uvedbo krajevnega samoprispjevka z dne 12. avgusta 1990
 - Sklep o uvedbi krajevnega samoprispjevka za sofinanciranje programa izgradnje, dograditve, posodobitve in popravila komunalnih objektov in storitev v skladu s sklepom razpisa referenduma na območju krajevnosti Knežja vas (Skupščinski Dolenjski list 9/90)

Bo melioracija v Dragatušu le zaključena? Zamuda že prevelika

ČRNOMELJ — Tukajšnja kmetijska zadruga je na podlagi občinskega odloka pričela leta 1985 s hidromelioracijo v Dragatušu in okolici. Posegi na 427 ha bi morali biti zaključeni v dveh letih, vendar niso v celoti končani niti še danes. Prav zaradi tega v občini niso mogli sprejeti odloka o vzdrževanju melioracijskega sistema ter s tem naložiti melioracijskim udeležencem plačilo za redno vzdrževanje sistema.

Ker je bil sistem drenaž položen že leta 1986 in so ga dve leti pozneje že morali očistiti, saj bi bil sicer neuporaben, je takratni šef za proizvodnjo hrane v celoti finančni čistilni drenaž, Vodnogospodarsko podjetje Novo mesto pa redno čisti Selski potok in Podturnščico. Z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o kmetijskih zemljiščih je bilo marca letos predvideno, da bi vzdrževanje in sanacijo melioracijskih sistemov financirali iz povečanih odškodnin za spremembo namembnosti zemljišč in seveda z denarjem, ki bi ga prispevali melioracijski udeleženci, kmetijska zadruga kot investitor pa bi morala poskusiti dobiti tudi nepovratna republiška sredstva. V občini opozarjajo, da bi melioracijski udeleženci morali prenehati z zavestnim uničenjem melioracijskega sistema, torej s preoravanjem poti, metanjem odpadkov ob melioracijskih jarkih ali celo v jarke, medtem ko bi morali bolj spoštovati svojo obveznost: čiščenje in košnjo brežin. Proti kršiteljem naj bi v prihodnje ukrepale ustrezne službe.

M. B.-J.

POTOŠKE IVERI

SMETI IZVAŽAJO — Smetišče za Loški potok je zaprt. Odpadke zdaj vozi na osrednje smetišče za ribniško občino, ki je v Mali gori. Ugotovitve odgovornih so bile take, da smetišče v Loškem potoku ni primerno, nekaj podobnega pa velja tudi za osrednje občinsko smetišče.

ZASEBNISTVO CVETE — Tudi v Loškem potoku cvete zasebnistvo. Poleg dveh zasebnih trgovin posluje tudi vulkanizer (v Malem Logu), pa tudi zasebni žag je vedno več. Potočani dvomijo, da imajo vse potrebna dovoljenja, a dodajajo, da je Loški potok tako rekoč avtonomna pokrajina ribniške občine (kot Knin Hrvaške) in da se na ta teren ne upajo kaj dosti niti inšpektorji, da jih domačini ne bi razorožili.

OB ČETRTKIH ZA STANOVANJE — V prostorih krajevnih skupnosti Loški potok ob četrtkih uraduje predstavnik stanovanske zadruge Riko iz Ribnice. Riko ima v Loškem potoku svoj obrat, njegova stanovanska zadruga pa tu okoli 150 članov.

IZ KS KOSTEL

POSODABLJAJO GOSTILNO — V Vasi posodablja »Gostišče pri Papežu«, ki ga vodi Marjana Rauh. Dozidali so večjo pokrito teraso, urejajo okolico gostišča, kmalu pa bo prišla na vrsto še ureditev kuhinje. Imajo tudi dve sobi s skupno petimi posteljami.

KMALU VIDEOKLUB — Marica in Milan Preložnik urejata v Vasi nasproti gostilne Papež videoklub.

SE ENO GOSTIŠČE — Valentin Južnič nadaljuje z urejanjem objekta, v katerem bo imel gostišče z desetimi ležišči. Kostelsko je za turiste in izletnike vedno bolj zanimivo.

SALON ZA LEPOTO — Stanko Nikolič je svoj »Salon za nego telesa« že dokončal. Zdjaj ureja še nekatere manjše zadeve, kot so zahtevali inšpektorji in komisija, nakar bo dobil dovoljenje za obratovanje.

UNIVERZA V MARIBORU FAKULTETA ZA ORGANIZACIJSKE VEDE KRANJ

Vpis za študij ob delu bo v Novem mestu, 11. 9. 1990 ob 11. uri na Gospodarski zbornici, Cesta herojev 1/III.

K vpisu prinesite naslednje dokumente:

- original ali overjen prepis zaključnega spričevala srednje šole
- izpisek iz rojstne matične knjige
- potrdilo o zaposlitvi
- osebno izkaznico
- dve fotografiji v velikosti 4,5 x 6 cm (novi)
- potrdilo o vplačilu prvega obroka 6.300,00 din.

Opomba: fotokopija ni dokument za vpis! Samoplačniki lahko poravnajo vsak obrok v dveh delih: — 250 obračunskih točk v znesku 3.500,00 din se plača ob vpisu, — 200 obračunskih točk (znesek bo objavljen v Biltenu št. 2) se plača do 15. decembra 1990.

Žiro račun fakultete: 51500-603-30255.

Iskra

ISKRA, Tovarna potencimetrov in hibridnih vezij, p.o. Sentjernej
Tovarna uporgv in opreme, p.o. Sentjernej
Tovarna industrijske elektronike, p.o. Kostanjevica na Krki

RAZPISUJE prosti delovni mesti:

- VODJE FINANČNE SLUŽBE**
Pogoji: VII. stopnja izobrazbe — dipl. ekonomist, finančnik; 5 let delovnih izkušenj na podobnih delih
- VODJE RAČUNOVODSTVA**
Pogoji: VII. stopnja izobrazbe — dipl. ekonomist; 5 let delovnih izkušenj na podobnih delih

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: ISKRA SENTJERNEJ, Kadrovska služba, 68310 Sentjernej, Trubarjeva 5.

Republika Slovenija SKUPŠČINA OBČINE BREŽICE IZVRŠNI SVET

Datum 30. 8. 1990

JAVNI NATEČAJ ZA ODDAJO POSLOVNIH PROSTOROV

Na podlagi sklepa Izvršnega sveta Skupščine občine Brežice razpisujemo oddajo naslednjih stavb v mestu Brežice za potrebe poslovnih prostorov zasebnega in družbenega sektorja:

1. ZGRADBA NA CESTI PRVIH BORCEV 14, BREŽICE
2. ZGRADBA NA CESTI PRVIH BORCEV 25, BREŽICE
3. ZGRADBA V LEVSTIKOVI 2, BREŽICE

Pisne ponudbe za najem z navedbo dejavnosti izvajalca in potrebnega obsega prostorov pošljite na Izvršni svet Skupščine občine Brežice, Cesta prvih borcev 18, do 20. 9. 1990. Vse potrebne informacije dobite na sedežu izvršnega sveta ali po tel. št. 0608 62-050.

IZVRŠNI SVET SKUPŠČINE OBČINE BREŽICE

IKI »TKI GLOBOKO« — TRGOVINA NA VELIKO IN MALO —

STAVBNA POHIŠTVO		BARVE LAKI	
— garažna vrata KG-0	5.025,40 din/kom	— hidrocol	6,60 din/kg
— okno izolir 140x140	1.793,00 din/kom	— lesol	50,20 din/kg
— stenske obloge hrast 2500x125x11	147,00 din/m ²	— bukolit	87,30 din/kg
— vhodna vrata KDS 3	3.838,10 din/kos	— colomin	54,70 din/kg
		— egalin	75,10 din/kg

GRADBENI MATERIAL		KMETIJSKOSTVO	
— cement	49,50 din/vreča	— kmetijski stroji (traktorji, nakladalci, trosilci, multikultivatorji, cisterne,...)	
— apno	34,34 din/vreča	— umetna gnojila in škropiva za sadjarje, vinogradnike in poljedelce.	
— modularna op.	6,10 din/kom		
— armaturne mreže 9x6	498,18 din/kos		
— pločevina pcc. 0,55	12,58/kg		
— baker 0,55	76,00 din/kg		
— klinker ploščice I. kval.	137,88 din/m ²		
— strešna opeka (Mediteran)	6,05 din/kom		
— posode 2000 l	4.050,00 din/kom		
— posode 2300 l	4.400,00 din/kom		
— posode 2600 l	4.800,00 din/kom		

VELEPRODAJA POSLUJE: — vsak dan od 7. do 15. ure
MALOPRODAJA (TRGOVINA V GLOBOKEM) JE ODPRTA: — vsak dan od 7. do 19. ure — ob sobotah od 7. do 13. ure
TELEFON: 0608-69-374
TELEFAX: 0608-69-437

OBIŠČITE NAS, ZAHTEVAJTE PONUDBE!
TKI GLOBOKO — TKI GLOBOKO — TKI GLOBOKO — TKI GLOBOKO

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš kanal

v novomeškem Kabelskem razdelilnem omrežju na kanalu 3

tedenski koledar

Cetrtek, 6. septembra — Ljuba Cvetek, 7. septembra — Regina Škoberja, 8. septembra — Marija Medved, 9. septembra — Peter Medved, 10. septembra — Dan Črnivec, 11. septembra — Erna Črnivec, 12. septembra — Gvido Črnivec

ZNANE MENE
6. septembra ob 22.53 — zadnji zajec

kino

BREŽICE: 7. in 8. (ob 20. uri) ameriški erotični film Več kot strast, 9. in 10. hongkonški karatejski film Bruce Lee superstar, 11. in 12. western Stari gringo.
SEVNICA: 7. akcijska komedija Barbari, 8. in 9. avanturistični film Indiana Jones II, 10. in 11. zgodovinski film Zadnja Kristusova preizkušnja, 13.

kmetijski stroji

PRODAJ plug IMT visoki, nahrbtno motorno škropilnico, premični plug Batuje, BCS z motorjem lombardini, pastir "ekke", brusilni strojek za verige žag, usmernik toka od 2 do 13 V +, -, 1 a tok. Cene ugodne. Kralj, Volja, 2002
KABINO za traktor univerzal, novo, po ugodni ceni prodam. ☎ 27-293. 2031
TRAKTOR IMT 533, letnik 1978, prodam. ☎ 43-639. 2034
TRAKTOR TV 19 s prikolico, koso in grabljami prodam. Martin Pezdirc, Dolenja vas 1, Črnomelj. 2049
TRAKTOR Deutz prodam. Grobjle 13, Šentjernej. 2075
SILOREZNICO z nizkim dviznim koritom prodam. Fajdiga, Temenica 4, Šentvid pri Stični. 2088
SILOREZNIK, puhalniki grič in kosilnico za TV 730 in Tomosov moped prodam. ☎ (068)73-552. 2089

kupim

126 P, star 3 do 4 leta, dobro ohranjen, kupim. ☎ 25-747, po 20. uri. 2046
STARO HIŠO ali zazidljivo parcelo v okolici Trebnjega kupim. ☎ 45-105. 2058

motorna vozila

OPEL REKORD, neregistriran, starejši letnik, in zastavo 750, letnik 1982, registrirano, po ugodni ceni prodam. ☎ 24-986. 2004
R 4, letnik 1979, v voznem stanju, prodam. Cena po dogovoru. ☎ (068) 49-107. 2008
APN 6 S, letnik 1989, in kavč ter dva fotelja prodam. ☎ (068)76-379. 2012
JUGO koral 45, brezhiben, letnik 1988, rdeče barve, prodam. ☎ 28-410, po 20. uri. 2013
ETZ 250, letnik 1986, z dodatno opremo, in M 14, letnik 1987, prodam. ☎ 76-469. 2016
AUDI 60 prodam po delih. Kren, Cesta herojev 78, Novo mesto. 2020
Z 128, letnik 1988, 25000 km, rdeče barve, zaščiten, kljuka, prodam za 54.000 din. ☎ 27-557. 2022
JUGO skala 55, letnik 1988, 40000 km, zaščiten, garažirano, prodam. Tomaž Bukovec, Pimska 3, Trebnje. ☎ 44-334. 2025
126 PGL, letnik 1989, prodam za 36.000 din. ☎ 27-079, do 15. ure, Irena. 2026
FIAT 132 GLS 1800, letnik 1977, rumene barve, prodam za 24.000 din. Metka Kramar, Pod smrekjo 4, Črnomelj. ☎ 55-122, popoldne. 2027
Z 101 GTL 55, letnik 1986, registrirano do 1. septembra 1991, prodam. Informacije na ☎ (0608)81-545. 2028
Z 750, letnik 1981, registrirano do septembra 1991, odlično ohranjeno, prodam. Miran Levak, Podgorje 18, Pišce. 2032
JUGO KORAL 60, februar 1990, zelo ugodno prodam. ☎ 27-438, popoldne. 2033
JUGO 45, letnik 1983, lepo ohranjen, prodam. Pavlin, Male Brusnice 4. 2036
Z 101 GTL 55, letnik 1983, odlično ohranjeno, prodam. ☎ (061)881-489. 2037
LADO SAMARO 1300/5V, staro 6 mesecev, prodam. ☎ 28-341, popoldne. 2041
AX RD 14, letnik 1990, prodam. ☎ (068)31-009. 2043

mladinski film Deklica iz Kitajske četrti.

ČRNOMELJ: 7. (ob 20. uri) erotični film Dekleta iz taksija, 9. komedija Šofer gospodične Daisy, 11. fantastični film Predator, 13. akcijski film Policaj iz Los Angelesa.

KRŠKO: 7. (ob 18. uri) ameriški karatejski film Karate kid II, 11. (ob 20. uri) grozljivka Blaznost, 12. (ob 18. uri) celovečerna risanka Planet z zakladom, 13. (ob 20. uri) komedija Bagdad Caffé.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 7. do 9. (ob 19. uri) ameriški film Presidio, od 10. do 12. (ob 19. uri) ameriški film Seks, laži in video trakovi.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 7. in 8. (ob 18. in 20. uri) komedija Šofer gospodične Daisy, 9., 10. in 11. akcijski film Slep bes, 12. in 13. predpremiere ameriške pustolovke Otok zakladov.

126 P, letnik 1983, registriran do maja 1991, in novo HONDO CR, 80 ccm, za motokros prodam. ☎ 25-747, po 20. uri. 2045

126 P, letnik 1990, prodam. ☎ (0608) 34-765. 2047
JUGO 55 A, april 1989, ugodno prodam. ☎ 24-005, vsak dan. 2050
JUGO 45 A, letnik 1986, prodam. ☎ 84-362. 2053
FORD ESCORT 1,3 CL, letnik 1988, prodam ali menjam za cenejši avto. Grobjle 8, Novo mesto. 2055
R 4 GTL, letnik 1985, registriran do julija, prodam. Darko Češek, Bučka 47, Skočjan. 2056
JUGO 60, star 10 mesecev, z dodatno opremo, ugodno prodam. ☎ 57-156. 2059

JUGO 55, letnik 1985, prodam. ☎ 20-236, vsak dan po 15. uri. 2064
VOLVO 340 GL, letnik 1987, sive kovinske barve, 43.000 km, prodam. ☎ (0608)34-875. 2066
R 4 GTL, letnik 1987, registriran do maja 1991, prodam. ☎ 27-716. 2069
ALEKO, letnik 1989, brezhiben, z dodatno opremo, ugodno prodam. ☎ 45-050. 2071
LADO 1600, december 1980, solidno ohranjeno, registrirano do septembra 1991, prodam za 3.500 DEM dinarske protivrednosti. ☎ (0608)81-441, od 19. do 21. ure. 2080

APN 6 prodam. ☎ 26-463. 2082
FIAT REGATO 100 S, letnik 1986, v odličnem stanju, prodam za 108.000 din. ☎ 73-720, popoldne. 2083
JUGO 45, letnik 1987, prodam. ☎ 22-815 ali 85-039. 2087
R 4 GTL, december 1983, in šivalni stroj overlock pfaf, prodam. ☎ 42-562, po 16. uri. 2091
126 P, letnik 1986, prodam. ☎ 25-642. 2092
Z 850, letnik 1983, registriran do junija, prodam. ☎ (068)22-218. 2093
JUGO koral 55 GVL, izvozni, letnik 1988, prodam. Alojz Mervar, Stopiče 68. 2095

GOLF D, letnik 1984, dobro ohranjen, prodam. Žibert, Cesta oktobrskih žrtev 28, Šentjernej. 2096
Z 750, letnik 1979, prodam. ☎ 21-114. 2101
Z 101, VW in R 4 po delih prodam. ☎ 76-387. 2102
FIAT 850, letnik 1982, dobro ohranjen, prevoženih 18000 km, prodam. ☎ 28-501. 2106
R 5 GTS, letnik 1987, prodam ali menjam za R 4 GTL. Kos, Ločna 7, Novo mesto. 2107
JUGO 45 koral, nov, neregistriran, prodam 10% ceneje. ☎ 43-622, popoldne. 2108
126 P, letnik 1988 ali 1982, prodam. ☎ 42-453. 2110
126 PGL, letnik 1988, prodam. Alenka Papež, Jablan 17, Mirna Peč. 2111
Z 101, letnik 1977, karambolirano, celo ali po delih prodam. ☎ 49-350. 2114

ŠKODO, 1972, registrirano in tri kolesa za lado prodam. ☎ (0608)82-194. 2115
TORI, nov, ugodno prodam. ☎ 22-578. 2117
Z 850, letnik 1985, prodam. ☎ (0608)43-151. 2118
FIAT UNO 45 FIRE, letnik 1986, olivne barve, prodam. ☎ 22-948. 2122
OPEL KADETT 1,3 berlina, letnik 1982, prva registracija 1985, prodam. ☎ (0608)82-510. 2123
Z 750, letnik 1982, dobro ohranjeno, prodam. Stanko Stublar, Brezoviča 3 pri Metliki. 2125
126 P, letnik 1986, karamboliran, prodam. ☎ (068)44-992. 2126
GOLF, letnik 1978, ohranjen, pro-

dam. ☎ 28-719, popoldne. 2128
ZASTAVO 101, letnik 1976, neregistrirano, v voznem stanju, ugodno prodam. Jože Zupančič, Češnice 11, Zagradec. 2131
126 P, letnik 1978 in motor za 126 P, prodam. ☎ (068)85-357. 2132
SKODO 120 L, december 1979, 60.000 km, ohranjeno, garažirano in redno servisirano, prvi lastnik, prodam. Jože Bukovec, Vavta vas 70, Straža. ☎ 84-537. 2133
Z 101, letnik 1978, registrirano do julija 1991 in motor elektronik 90, prodam. Marjan Nahtigal, Gor. Polje 14, Straža. 2135
OPEL KADETT, letnik 1978, 89.000 km, prodam. ☎ 22-451 ali 51-140. 2136

obvestila

GRADITELJI IN INSTALATERJI, POZOR! Po konkurenčnih cenah izdelujemo peči in boilerje za centralno ogrevanje. Ključite popoldne ali zvečer na ☎ (063)39-8781. 1920
SENZACIJA! Mi smo moč v vaši nemoči. Naš strokovni team uspešno zdravi luskaivico z zmagovito naravno kakovostjo (testirano na UZZV), s 100% sodelovanjem pacienta. Ponudbe pod šifro: »KONEC TRPLJENJA IN IZOLIRANOSTI«. 2014
POPRAVLJAM vse vrste šivalnih strojev. ☎ 47-063. 2073

DELO V TUJINI, kako sestaviti prošnjo, 320 naslovov, gradbeništvo, au pair, hotelirstvo, brodarstvo, ploščadi, luksuzna križarjenja, medicina. Kratak opis del in dohodka. Cena 100 din. Tel. (068) 21-446. (P36-2MO) 2068

OSAMLJENE, OSAMLJENI!

Ne klonite pred samoto. V dvoje je vse lepše. Zaučajte svoje želje podjetju HERAKLEJ, ki vam bo pomagalo najti ustreznega partnerja. Naredite prvi korak, pišite nam in poslali vam bomo vprašalnik!

HERAKLEJ
p.p. 1
61105 Ljubljana

VINOGRADNIKI, SADJARJI, KMETOVALCI,VRTIČKARJI
Za sajenje in dognojevanje imamo na zalogi KVALITETEN KOMPOST.
Informacije na ☎ (068) 22-864, zvečer.

POSLEJ TUDI NA DOLENJSKEM

SALON ZA PSE

BUDJA UL. TALCEV 12 NOVO MESTO

Za lep videz in dobro počutje vašega stirnjoča

KOPANJE, STRIŽENJE, TRIMANJE IN ŠE KAJ

Naročila na telefon (068) 25-986.

NUDIMO pomoč pri ustanavljanju podjetij. ☎ (068) 26-454, (068) 21-478. (P36-4MO)

prodam

TELEFAKS z linijo v Krškem prodam. Cena 105.000 din. Ponudbe pod šifro: »TELEFAKS«. 1974
DVA SODA po 1000 litrov in dve kadi po 1000 litrov prodam. Albert Lorber, Vel.Malence 17, 68262 Krško vas. 2001
TRAJNO ŽAREČO PEČ, star eno leto, in plinsko peč prodam. ☎ (0608)82-300. 2006
RAČUNALNIK commodore amiga 500 + TV modulator + 33 disket poceni prodam. ☎ 73-384. 2015
PLETILNI stroj passap duoamatik S, odlično ohranjen, na kartice, prodam. ☎ (061) 851-811, int. 34, po 20. uri. 2017
SEDEŽNO GARNITURO (raztegljiv kavč) prodam. Nad mlino 41/1, Novo mesto. ☎ 25-076. 2018
KOBILO z žrebetom, staro 9 let, in krompir za krmo prodam. ☎ 73-406. 2019
TELICO, brejo, prodam. ☎ 43-677, Kovačič, Rakovnik 12, Novo mesto. 2021
PRODAJ Z 101 55, letnik 1986, 126 P, letnik 1979, videorekorder in barvni televizor, oboje novo, garancija eno leto, in pralni stroj. ☎ (0608)67-530. 2023
SIMENTALKE — breje telice ugodno prodam. ☎ 73-417. 2024
KUPIM knjige: (povesti) Goliški plavzi, Globoko jezero, Molitev na gori ter Praktično kuharico Pavle Zakonjšek.

I.Karlič, Marjana Kozine 10, Novo mesto, ☎ (068)24-237. 2035
VINSKI SOD (1170 l) ugodno prodam. Alojz Salmič, Koštialova 24, Novo mesto. ☎ 25-624. 2038
VEČ NOVIH SODOV od 100 do 500 l prodam. Jože Jenič, Pristava, Novo mesto. 2039
VIDEOPLEYER gold star (4.200 din) in commodore 64 s kasetofonom in joystikom (3.850 din), oboje novo, prodam. Zoran Krošelj, Stara vas 69, 68259 Bizejsko. 2040
KRAVO, staro 8 let, in telico, staro 19 mesecev, obe simentalke, prodam. ☎ 58-157. 2042
DRVARNIKO, primerno tudi za garažo, prodam. ☎ 21-952. 2048
AVTO PRIKOLICO nosilnosti 400 kg in trajno žarečo peč prodam. ☎ (068)27-787. 2051
TRI KRAVE, s teleti ali brez, prodam. Pot na Laze 5 (pri cerkvi), Mirna, ☎ (068)47-242. 2052
KRAVO, staro 4 leta, in teličko, staro 7 mesecev, prodam. ☎ 86-181. 2054
OTROŠKA VOZIČKA, kombiniran in športni, ter avto sedež prodam. ☎ (068)26-331. 2057
STROJ za brušenje rezkarjev in žag prodam. ☎ 44-670. 2060
KORUZO za silažo ali v strokih na rastju prodam. ☎ (068)44-433. 2061
GROZDJE, šmarnico, na rastju prodam. ☎ (068)45-189, zvečer. 2062
KROMPIR, drobnji, prodam. Bobnar, Novomeške 55, Straža. ☎ 85-306. 2065
ZAPRAVLJIVČEK (»federvagen«), primeren za prevoz s tremi sedeži, ter kosilnico alpina prodam. ☎ 69-196. 2068

1800 KOSOV betonskega strešnika grafitno sive barve s posipom in pripadajočimi krajniki in slemenjaki, vse novo, prodam. ☎ 25-105. 2072
TRAVNIK in mlin za koruzo prodam. ☎ 73-248. 2084
TELETA, starega en teden, prodam. Anton Kukenberger, Gor. Ponikve 20, Trebnje. 2085
PRIKOLICO za osebni avto in krožno žago s kovinskim podstavkom prodam. ☎ 45-244. 2094
HRASTOVO KAD (500 l), rabljeno eno sezono, ugodno prodam. ☎ 24-516. 2097
HRASTOV SOD, skoraj nov, s prodam. ☎ 76-328. 2098
VINSKI SOD (1200 l), rabljen 4 sezone, prodam. Slavko Habinc, Kremen 20, Krško. 2099

TELICO friziko, brejo 8 mesecev, prodam. Alojz Šutar, Orešje, Šmarješke Toplice. 2105
UGODNO prodam štedilnik (2 plin, 4 elektrika), kuepperbusch, peč na olje, pralni stroj, kuhinjski boiler, dve dvodelni omari in kavč. ☎ 73-609. 2109
SEDEŽNO GARNITURO »Ious« prodam. Lučev, Kristasnova 34, Novo mesto. 2112
ZAMRZOVALNO skrinjo in hladilnik prodam. ☎ 27-662. 2119
STREŠNO OPEKO vinkovci, 250 m2, rabljeno, ugodno prodam. ☎ 43-789. 2124
PECLJALNIK za grozdje mio standard prodam. Ivan Camloh, Gabrje 14, Tržišče. ☎ (0608)88-909. 2127
65 AROV stoječe koruze, približno 6 ton storžev, v Mokronogu prodam. Prodaj tudi raztegljivo baročno mizo (140 x 100), novo. ☎ (0608)81-467. 2130

SOD 1300 l, hrastov, solidno izdelan, rabljen dve sezoni, prodam. Anton Baškovec, Krško, CKŽ 87, ☎ (0608)31-252. 2134
TRAČNO ŽAGO brez motorja prodam. ☎ 23-789. 2138

posest

DVOSTANOVANJSKO HIŠO prodam. Cena po dogovoru. Maks Badovinac, Lobetova 4, Novo mesto. 2003
HIŠO, prtilično, s pomožnim objektom, vrtom, elektriko, vodo, centralno ter telefonom, ob glavni cesti Dol. Brezovo pri Sevnici prodam. ☎ (0608)82-881, zvečer. 2007
PRODAJ tri njive v Mrtvica, k.o. Drnovo, v izmeri 3000 m2, 720 m2, 730 m2, ter gozd v Čretežu, k.o. Krško, v izmeri 2800 m2. ☎ (061) 324-009 ali (063) 881-340. 2029
VEČ PARCEL in hišo blizu Boštjanja prodam. ☎ (041)155-205. 2077
NJIVO 2816 m2 po tržni ceni, v vasi Log 14 pri Mokronogu, prodam. ☎ (061)556-050 po 14. uri. 2086
PARCELO prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 2090
VINOGRAD v Tržišču po ugodni ceni prodam. ☎ (0601)24-369. 2104
PRITLIČNO STANOVANJSKO HIŠO z vrtom, primerno tudi za obrtniško dejavnost, v Podbočju prodam. Hiša je brez številke in v bližini župnišča. Naslov v oglašnem oddelku. 2116
HIŠO v peti gradbeni fazi, v Črnomlju prodam. ☎ (068)51-543. 2140

razno

V **STROGEM** mestnem središču Krškega oddam poslovni prostor (30 m2) za dobo petih let. Letna najemnina 84.000 din. Ponudbe pod šifro: »TRGOVINA«. 1975
ZASTOPNIKE za tujo firmo iščemo. Šifra: »DELO OPRAVI — PLACILO.« 2005
LOKAL (20 m2) v centru mesta, primeren za trgovino, oddam v najem. Naslov v oglašnem oddelku. 2030
POSLOVNI PROSTOR, približno 50 m2 za trgovino ali mirno obrt, oddam v najem. ☎ 27-729. 2079
MLADA DRUŽINA nudi pomoč starejšim ljudem na kmetiji v okolici Novega mesta. Možnost dedovanja. Ponudbe

podljite pod šifra: »SREČNA DRUŽINA«. 202
GARAŽO na Kristanovi ulici ali bližnji okolici najamem ali kupim. Ponudba popoldne na ☎ 28-905. 202

službo dobi

HONORARNO zaposlim izkušen delavca za izdelavo testenin ali podobno. ☎ (068)42-737. 202
IŠČEM AKVIZITERJE za prodajo kozmetike. ☎ (0608)43-106, v petek 17. ure dalje. 202
VSEM ZAPOSLENIM in nezaposlenim nudim delo po pogodbi in odlični evropski zaslužek. Pogoji: starost 25 let, avto, telefon zaželen. Zainteresirani oglasite 11.9. ob 17. uri v hotelu Ajdos Trg svobode 1, Sevnica. 202
NATAKARICO in kuhinjsko pomočnico, lahko mlajša upokojenka, res ali honorarno zaposlimo. Nudimo delo, OD, hrana in stanovanje v hiši. Gost. Rožnik, Ljubljana, Cankarjev v. ☎ (061)213-429. 202
ZAPOSLEM KV ali NKV varilca. že Lavš, Šentjurje 5, Šentvid pri Stični. ☎ (061)785-092. 202
INŠTRUKTORJA B kategorije norarno zaposlim. Naslov v oglašnem oddelku. 202
PROSTI VIKENDI in lastni presta pogoj za super zaslužek. Dobimo modrisobi hotela Metropol v petek septembra, ali ponedeljek, 10. septembra ob 19. uri. 202
ZAPOSLIMO krojača ali krojačico za izdelavo zgornjih oblačil. Krojaš. Marta Bevc, Dilančeva 5, Novo mesto. ☎ 26-091. 202
IŠČIMO AKVIZITERJE za prodajo zanimivega izdelka za dom in hoby. področju Dolenjske. Naslov v oglašnem oddelku. 202

stanovanja

DVOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu ugodno prodam. ☎ (06) 22-734, (068)28-498. 202
ENOINPOLSOBNO STANOVANJE v Novem mestu nujno vzamem v najem. ☎ 22-308. 202
DVOSOBNO družbeno stanovanje (46 m2) na Mestnih njivah, zamenjamo večje v Novem mestu. ☎ (068)28-699. 202

V SPOMIN

9. septembra je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila

SLAVICA PAJK

iz Gorenje vasi

Hvala vsem, ki se je spominjate in ji prižigate svečke.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Kljub skrbni zdravniški negi je ugasnilo življenje mojega moža

EDIJA DVORAČKA

Ki smo ga v velikem številu svojcev in prijateljev pospremili do groba v prelepi kostanjeviški dolini 1. septembra 1990. Vsem, ki so mu podarili toliko lepega cvetja, nosilcem praporov, gasilcem, govornikom Cestnega podjetja Brežice in Ribiškega društva Kostanjevica, pevcem za prelepo zapete pesmi slovesa in g. župniku za opravljene pogrebne molitve in obred se iskreno zahvaljujem. Prav posebno zahvalo pa sem dolžna sosedom, prijateljem in sorodnikom, ki so mi v težkih dneh nudili kakršnokoli pomoč in vsem, ki ga bodo ohranili v lepem spominu. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

V globoki žalosti: žena Ivanka in drugo sorodstvo

Kakor hitro spolzi solza mila, tako naglo te je smrt od nas zvalila, da ni bilo časa niti za slovo in zahvalo, s katero bi se ti oddolžili za vso tvojo skrb in dobroto.

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi sin, oče, stari oče in stric

ANTON BRINC

Griblje 56

Nemočni nismo mogli verjeti, da te ni več med nami. Z nami so sočustvovali in jokali vsi sorodniki, sosodje, znanci in prijatelji. Ob boleči izgubi se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki ste nam stali ob strani, posebno družini Brinc, Pezdirc-Milek, Brodarič za nesebično pomoč v teh težkih trenutkih. Posebej hvala oddelku interne bolnišnice za vso skrb in lajšanje bolečin v zadnjih trenutkih življenja, pevcem za zapete pesmi, GD Griblje, kolektivoma Belt in Gorenje ter gospodu župniku za lepo opravljen obred. Se enkrat se zahvaljujemo vsem, ki so našega Antona zasuli s toliko cvetja, ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti in nam izrekli sožalje. Vsem, ki ste mu bili prijatelji, hvala!

Vsi njegovi

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: DIC, toz Dolenjski list, Novo mesto.
UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič in Ivan Zoran.
ZIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).
IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 10 din, naročnina za 3. trimesečje 100 din; za delovne in družbene organizacije 200 din; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) na leto.
OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglašne 120 din, na prvi ali zadnji strani 240 din; za razpise, licitacije ipd. 140 din. Mali oglasi do deset besed 100 din, vsaka nadaljnja beseda 10 din.
NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništ

**ZAVOD ZA IZOBRAŽEVANJE KADROV
IN PRODUKTIVNOST DELA
NOVO MESTO**
Ulica talcev 3/a, telefon 21-319, 21-640

VABI OBČANE K VPISU

v naslednje izobraževalne oblike:

- osnovno šolo za odrasle od 1. do 8. razreda (brezplačno)
- poslovodsko šolo trgovinske stroke
- srednjo komercialno šolo (diferencialni program za trgovinske poslovodje)
- EPF Maribor — vpis novincev bo 19. septembra 1990 od 8. do 12. ure, ostali vpisi od 15. do 18. ure
- tečaje tujih jezikov za odrasle (angleški, nemški, italijanski, francoski, ruski in latinski jezik)
- tečaje angleškega in nemškega jezika za šolske otroke (od 1. do 8. razreda)
- tečaje slovenskega jezika za pripadnike drugih narodnosti
- tečaje šivanja in krojenja

Prijave sprejemamo do konca septembra 1990 oziroma do popolnitve števila slušateljev v posameznih oddelkih. Informacije dobite v tajništvu ali po telefonu.

**INTEGRAL
BREBUS, avtobusni promet,
delavnice in turizem, p.o.
Brežice, Titova 11**

Delavski svet podjetja Integral, Brebus, avtobusni promet, delavnice in turizem p.o. Brežice, s sedežem v Brežicah, Titova 11,

RAZPISUJE
delovno mesto

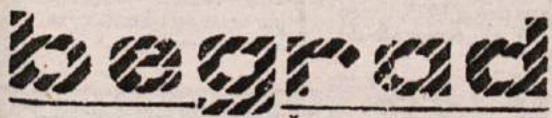
DIREKTORJA — za mandatno dobo 4 let

POGOJ:

- da ima višjo ali srednjo izobrazbo ekonomske, prometne ali druge ustrezne smeri,
- da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj na delih s posebnimi pooblastili in odgovornostjo.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev, s kratkim življenjepisom in z opisom dosedanjih del sprejema 15 dni po objavi: Integral, Brebus, avtobusni promet, delavnice in turizem, p.o. Brežice, Titova 11, z oznako »za razpisno komisijo«.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v roku 8 dni po opravljeni izbiri.

Črnomelj

**DELAŠKI SVET
Belokranjskega gradbenega podjetja
BEGRAD ČRNOMELJ**

razpisuje
dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

DIREKTORJA PODJETJA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo visoko ali višjo izobrazbo gradbene, strojne ali ekonomske smeri
- da imajo najmanj 5 let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih
- da imajo sposobnosti za uspešno gospodarjenje in organizacijske sposobnosti

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema razpisna komisija podjetja Begrad Črnomelj 8 dni po objavi razpisa.

O izidu izbire bomo kandidate pismeno obvestili v 8 dneh po dnevu sprejetega sklepa o izbiri. Sklep o izbiri bo sprejet v 15 dneh po poteku razpisnega roka.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage

**MARIJE
ČRETNIK**

rojene JORDAN

iz Gor. Gradišča 5 pri Šentjerneju

se zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojnico spremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala trgovskemu podjetju Mercator Standard in kolektivu blagovnice Novo mesto, pevskemu zboru gasilskega društva Šmihel in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

Izvršilni odbor HKO je na 8. seji dne 28. 8. 1990 sprejel naslednji

SKLEP

Hranilno-kreditna organizacija
Pionir Novo mesto, d.d.,
Kettejev drevored 37, Novo mesto

razpisuje
po sklepu izvršilnega odbora prosta dela in naloge

direktorja družbe

Kandidat mora poleg z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima visoko strokovno izobrazbo ekonomske ali pravne smeri in najmanj 3 leta uspešnega vodenja finančnih ali bančnih poslov
- ali da ima višjo strokovno izobrazbo ekonomske ali pravne smeri in najmanj 5 let uspešnega vodenja finančnih ali bančnih poslov.

Mandat za razpisana dela traja štiri leta.

Ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega samostojnega in poslovno uspešnega dela na vodilnih delovnih mestih ter dokazila o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: »Hranilno-kreditna organizacija Pionir« Novo mesto, d.d., Kettejev drevored 37, 68000 Novo mesto, z oznako »za razpisno komisijo« v osmih dneh po objavi razpisa.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

*Kratko je naše življenje,
kdaj se urne, ne vem.
Smrt pride tiho in tajno,
skrita je našim očem ...*

(I. Brnčič)

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je zapustil naš dragi
mož, ata, stari ata, brat in stric

**ANTON
KOCJAN**

iz Ornuške vasi 6 pri Trebnjem

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam stali ob strani in nam pomagali v najtežjih trenutkih. Posebna zahvala GD Štatemberg in govorniku za poslovlilne besede, GD Trebelno, DO Labod tozd Ločna, GIP Pionir Novo mesto, ORL oddelku Splošne bolnišnice Novo mesto, Ginekološki kliniki Ljubljana, gospodu župniku za pogrebni obred in pevcem za zapete pesmi v slovo. Hvala vsem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika spremili na zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

V 77. letu nas je nepričakovano zapustila
naša ljuba mama in stara mama

**MARIJA
JAKLIČ**

rojena MATKO

iz Telčic pri Škocjanu

Z žalostjo v srcih se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, vaščanom Čolnišč in Telčic in še posebno Ruparjevim. Iskrena zahvala vsem, ki ste pokojno mamo spremili na zadnji poti, prav tako hvala gospodu kaplanu za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat najlepša hvala!

Žalujoci: sin Franc z ženo Fani, vnukinji Dani in Olga z družinama

ZAHVALA

V 64. letu nas je nepričakovano za vedno zapustila naša draga

PAVLA BORŠTNAR

roj. Jerman,

iz Družinske vasi

Ob nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, sodelavcem in sovaščanom za pomoč v težkih trenutkih. Hvala vsem, ki ste ji darovali toliko lepega cvetja in jo v velikem številu pospremili k prezgodnjemu grobu. Gospodu župniku in govorniku hvala za poslovlilne besede.

Vsi njeni

**OBRATOVALNICA
ŽAGA
BENETIČ
68344 VINICA**

OBJAVLJA
prosto delovno mesto

**pomožnega delavca
na žagi**

Pogoji: I. II. ali III. stopnja šol.
izobrazbe

Delo bo sklenjeno za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

OD po dogovoru.
Kandidate vabimo, da pošljejo pisne prijave v 8 dneh po objavi v DL na naslov: Obratovalnica ŽAGA Benetič, 68344 VINICA.

**OBVESTILO
O POVEČANJU
STANARIN V OBČINI
NOVO MESTO**

Vse imetnike stanovanjske pravice za družbeno najemna stanovanja obveščamo o povečanju stanarin, in sicer:

s 1. 9. 1990 za 27%.

Odredba o povečanju stanarin je objavljena v Skupščinskem Dolenjskem listu (št. 10/90).

Republika Slovenija
OBČINA NOVO MESTO
SEKRETARIAT
ZA URBANIZEM
IN VARSTVO OKOLJA

*Ak' silni glas bi gromu vzel,
da razodel bi vsem ljudem,
kar sem trpel, sam zase vem,
nihče nikjer bi ne verjel.*

(Levstik)

ZAHVALA

V 62. letu nas je zapustil dragi mož, oče in stari oče

**JOŽE
KODRIČ**

Irča vas 16, Novo mesto

Iskrena hvala vsem, ki ste nam izrazili sožalje, nam v najtežjih trenutkih stali ob strani in pokojnemu darovali cvetje ter ga tako številno spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala zdravstvenemu osebju Splošne bolnice Novo mesto, tovarni zdravil Krka, Rudiju Hrovatinu za poslovlilne besede, vsem vaščanom, gospodu župniku za lepo opravljen obred in pevcem za zapete žalostinke.

Žalujoci: vsi, ki smo ga imeli radi

*Na grobu tvojem cvetje klije,
prezgodaj tebe zemlja krije.*

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je v 56. letu zapustila
naša najdražja

**JOŽEFA
KASTELIC**

iz Gabrja 108

Ob nenadomestljivi izgubi se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnico spremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala IMV Revoz in Gozdnemu gospodarstvu, govorniku Francu I uzarju, pevskemu zboru ter gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 68. letu zapustil
dragi mož, oče, stari oče, brat, tast, zet, stric
in prijatelj

**SEBASTJAN
PETERLIN**

iz Novega mesta

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste z nami sočustvovali in nas bodrili ter vsem, ki ste kakorkoli prispevali k temu, da je bilo slovo našega pokojnika od tuzemstva tako lepo.

Vsi njegovi

Sporočamo, da je umrla
naša upokojena sodelavka

PAVLA BORŠTNAR

referent v službi računovodstva

Od pokojnice smo se poslovili v četrtek,
30. avgusta, na pokopališču v Šmarjeti.

Ohranilo jo bomo v lepem spominu.

Delavci in upokojenci Krke, tovarne zdravil Novo mesto

Dr. Dejan Avsec

Njegova delovna miza je popolnoma obložena z različnimi papirji, časopisi, na omari so lepo razvrščene zastavice posavskih firm, na priložni tabli pa je napisano nekaj v zvezi z varčevanjem. Dr. Dejan Avsec tudi med pogovorom ne more preprosto samo sedeti za mizo, kajti telefon zvoní in zvoní. To pot je preko telefona potekala kratka konsultacija o posojilu za papirni stroj v podjetju Videm. Očitno je, da se je tudi v LB Posavski banki d.d. naselil poslovni utrip. In direktor te banke mu stree s svojo značilno dinamičnostjo, ki pa je nikakor ne bi smeli zamenjati za površnost. Odločitve sprejema po temeljitem premisleku, tako da so mu nekateri politični volutaristi prilepili etiketo neodločnosti.

Dejan Avsec ve za to etiketo, ampak se zaradi nje sploh ne namerava odreči svojim načelom in morda tudi vizijam. O vizijah ta petinštiridesletni Krčan, ki zdaj živi v Brežicah, ne govori rad, ampak iz številnih pogovorov z njim je moč izluščiti to vizijo. Posavsko banko hoče narediti počasnno, ne pa veliko. Ko so mu namreč očitali, da je ta banka premajhna za denimo, Videm, je pač rekel, da večje posle lahko prevzame konzorcij. In tako je tudi bilo in se bo nemara tudi srečno zaključilo. Toda moč Posavske banke ne bo sama sebi namen, moč si bo banka pridobivala samo kot hči v sistemu ljubljanske banke. V Krškem bodo spoštovali načela v koncernu LB. Biti Posavska banka ali banka hči seveda

ne pomeni, da je svoboda omejena. Načini pridobivanja denarja bodo raznoliki in taki, kakršne tržni sistem potrebuje. »Mi ne želimo biti samo lokalna banka. V takih razmerah se rado dogaja, da bi imeli komitenti nizke obresti in visoke dobike. Tako poslovnanje pa za banko ni sprejemljivo, saj banka trguje z denarjem,« razporeda svoje misli Avsec. In k povedanemu dodaja, da je treba biti v teh razmerah še posebej previden pri poslovanju. Komitenti hirajo, pravih podatkov, kako stojijo, ni več in nihče več ne daje pravih jamstev. »Vsi zdajšnji posli so zelo tvegani, pritiski na banke pa so hudi in obleganja dosedanjih in povsem novih firm je čedalje več, ker manjka kapitala tako pri enih kot tudi pri drugih.« Vse to se dogaja v času, ko se ekonomska politika postavlja na glavo. Vlada še vedno vztraja pri kurzu ena proti sedem, Nemci pa že odkrito govorijo, da bi bilo treba za marko odšteti 10 din. To povzroča, da komitenti Posavske banke, zlasti izvozniki hirajo. Vprašanje, zakaj naša vlada ni devalvirala dinarja, ko pa je marka revalvirala, tako obvisi v zraku.

Pogovor o poslih, o bančništvu je tako živ, da sploh ni mogoče pogledati portretiranca pod kožo. Je komunikativen, ambiciozen, priazen do ljudi, rad gre v svoj vinograd in na rokah mu je včasih videti, da sam opravlja tudi najtežja dela. Kako mu uspe, da ob tem najde še čas za redno spremljanje strokovne literature, bodisi v tujih jezikih bodisi v slovenščini, ne razkriva. Ampak očitno ima dovolj telesne in duhovne kondicije. Zlasti slednja je bila potrebna, da je ob delu leta 1987 doktoriral, tema doktorske disertacije je bila napoved sedanjega dogajanja. Avsec se je v njej lotil tako imenovanih kapitalnih računov oz. spremembe lastništva in delavskega delničarstva. V doktorski disertaciji je obdelal zlasti španske in ameriške izkušnje na tem področju. O njem je krožil glas, da so ga vabili v finančno ministrstvo, kar je po njegovem mnenju daljna preteklost, pa na ekonomsko fakulteto itd. Očitno pa je, da je potreben doma, saj so ga za direktorja Posavske banke delniške družbe izvolili brez pomislekov.

J. SIMČIČ

Novomeška tržnica kot Ponte rosso

Red bi lahko naredili le inšpektorji in milica — »Trgovci« spijo sredi robe

NOVO MESTO — Vse kaže, da je novomeška tržnica postala prava Meka za raznovrstne prodajalce in prekupčevalce. V ponedeljek in petek je na tem prostoru res videti marsikaj. Posebno vsiljivo so temnopolti prodajalci, ki ponujajo kose garderobe, ženske hlače in nogavice, ure vprašljive kakovosti, svetleči pločevinasti servis in še marsikaj. Ženske v dimijah z otroki sedijo kar na tleh, kjer je zložena tudi roba, in glasno ponujajo cene trenirke, ki so jih kdove kako prethotapili prek meje z Italijo.

Zadnje čase se skoraj vsak teden na tržnici pojavijo tudi Poljaki, ki v prodajalski vni ne zastojajo. Takšna tržnica nam zagotovo ni več v ponos.

Milan Perger iz Komunale je povedal, da za njihovega inkasanta teh prodajalcev na tržnici ni, saj je z odlokom

prepovedano prodajati takšno robo. Tako ti prodajalci ne plačujejo pristojbin in si prostor kar sami vzamejo. »Velikokrat smo že poklicali inšpektorja in miličnika. Kadar sta prišla skupaj, je bil njun obisk uspešen, sam inšpektor pa ne more preganiti prekupčevalcev. V Celju vsem takšnim prodajalcem takoj zaplenijo robo, zato imajo red,« je dodal upravnik Perger.

Pritožujejo pa se tudi stalni prodajalci zelenjave na tržnici. »Prodajajo sadje in zelenjavo z dovoljenji, kot da so kmetje. To zagotovo ni res, v najboljšem primeru so lahko le posredniki, sicer pa prekupčevalci. Od kmetov v južnih republikah kupijo poceni sadje in zelenjavo in jo tukaj prodajajo precej dražje. Inšpektorji jih ne preganjajo, pa čeprav imajo na puljih tudi banane in drugo južno sadje, ki zagotovo ni zraslo na njihovih njivi,« nam je zaupal stalni prodajalec zelenjave.

Če vemo še to, da sporni prodajalci često prenočujejo kar sredi trga v svojih avtomobilih in da se zaradi dobre trgovine v ta del Slovenije selijo cele družine, je res že čas, da oblast kaj ukrene.

J. PAVLIN

NOVOMEŠKI PONTE ROSSO — Kdo bo naredil red na tržnici? Komunalci so nemočni, inšpektorji in miličniki pa premalo dosledni. (Foto: J. Pavlin)

Vreme in kič kazila letošnji sejem suhe robe

V nedeljo v Ribnici manj obiskovalcev

RIBNICA — Precej manj obiskovalcev kot pretekla leta se je minulo nedeljo zbralo na tradicionalnem, že 15. sejmu suhe robe in lončarstva v Ribnici. Privedite, ki se je pričela s sprevidom po ribniških ulicah, je resda nekolikant motilo tudi slabo vreme, še posebej večerni naliv, toda vzroke za slabše zanimanje gre skoroda zanesljivo iskati še kje drugje. Nemara v tanjših denarnicah, predvsem pa v dejstvu, da so največ prodajalce in razstavnega prostora zavzeli kič in tihotapljen roba, predvsem tekstil. Sicer pa svoje pove že podatek, da so v sprevidu po ribniških ulicah sodelovali samo trije krošnjari, sicer simboli ribniških suhorobarjev.

Ne glede na to pa seveda ne kaže odreči truda vsem, ki so pripravljali letošnji sejem, na čelu s predsednico turističnega društva Vesno Lavrič. Očitno je le, da bo v prihodnje potrebno na podobne spodsrajše bolj paziti. Že zavoljo tradicije, ki jo imata suhorobarstvo in sejem v Ribniški dolini.

M. G.Č.

V SOBOTO KONCERT V ČRNOMLJU

ČRNOVELJ — V športni dvorani osnovne šole bo v soboto, 8. septembra, ob 19. uri koncert, katerega izkupiček bo namenjen bolnikom Dolenjske in Bele krajine, ki bolujejo za multiplo sklerozo. Nastopili bodo ansambl Pop dizajn, Koko in Rubin, pevec Nace Junkar, igralka Jerca Merzel ter humorist Toni Gašperič. Vabljeni!

Rekorderski som iz Ribnice

Ljubljančan Rajko Stopar uplenil največjega soma

RIBNICA — Slava ribniških ribnikov se je razširila po vsej Sloveniji, ko so v nedeljo, 26. avgusta, na televiziji pokazali 140 cm dolgega soma, ki ga je v enem izmed ribnikov na Ugarju pri Ribnici uplenil Rajko Stopar iz Ljubljane. Upljenega soma sicer niso tehtali, po oceni pa je bil težak okoli 14 kg. To je doslej najtežji uplenjeni som v ribniških ribnikih.

V ribniške ribnike — vsi trije merijo skupaj okoli 2 ha — so letos vložili 900 kg krapov, 50 kg somov, 40 kg postri američank in še amurje. Sicer pa so v ribnikih iz prejšnjih let še ščuke, kleni in razni ribji drobiž, ki je predvsem za hrano somom in ščukam. Za ribolov v teh ribnikih je bilo letos prodanih že nad 400 kart.

V ribnikih so bili doslej uplenjeni: preko 120 cm dolg som, preko 80 cm dolga ščuka, krap, dolgi okoli 80 cm, amurji preko 90 cm, tolstolobiki 60 do 70 cm, kleni, veliki preko 50 cm pa tudi niso redkost, je povedal oskrbnik Jože Tanko. Vinko Kersnič pa je dodal, da so ribnike začeli kopati ribiči s prostovoljnimi delom že okoli leta 1960, ko je

• NOČNI RIBOLOV V RIBNICI — Ribniška ribiška družina vabi ljubitelje ribolova in zabave na nagradni nočni ribolov, ki bo v noči od 15. na 16. septembra na ribnikih na Ugarju, kjer imajo ribiči tudi svojo kočjo. Ribolov se bo začel že v mraku in bo trajal do jutra. Prizorišče ribolova bo osvetljeno z reflektorji, zabave s hrano in pijačo pa tudi ne bo manjkalo.

bil predsednik ribiške družine dr. Božidar Voljč. Prvega so dokončali in odprli leta 1968, zadnjega pa leta 1975. V vseh treh ribnikih so tudi raki, čeprav jih niso vlagali, in školjke.

J. P.

Kristina Trkovnik

Najvišji na kosilu pri Kristini

Spomin na spravo

»Sem dejala župniku, da če ne bo nobeden povabil na kosilo Kučana, nadškofa Suštarja, predsednika Bučarja in drugih visokih udeležencev spravne svečanosti v Rogu, bi jih pajaz. Ne bi bilo lepo, če bi šli lačni mimo. To bi bila sramota za vse vas,« nam je povedala 72-letna upokojenka Kristina Trkovnik iz Željn, zadnje vasi pred grobiščem v Rogu.

Župnik je menil, da bo visoke goste pogostila občina. Kristina pa je za vsak primer že v petek, 6. julija, spekla potico in šarkej ter oprala serviete. V soboto je skupaj z nekotom Rog, ki ga vodi in poje v njem, gostovala na izseljenkem pikniku v Dolenjskih Toplicah. Ko je prišla proti večeru domov, pa je prišel župnik in povedal, da bodo visoke gostje na kosilu pri njej in da jih bo 15.

»Prvi gostje so prišli okoli 13. ure. To so bili Kučan, Kocijančič in še nekateri. Postregla sem jim kar z naj s pletersko slivovko. Potem so prišli še ostali. Posedli so za mizo. Bilo jih je 18, med njimi še predsednik Bučar z ženo, Plut, Polde Bibič pa naš župan Petrovič in Štefanič od cerkvenih pogodov pa nadškof Suštar, njegov tajnik in še nekateri. Tudi naši gospodje... Zelo lepo jih je bilo videti vse skupaj in tako sproščene. Postregla sem še šoferje in miličnike. Tako sem imela vsega skupaj 30 gostov.

Jaz sem delala v kuhinji in nisem slišala, o čem so se pogovarjali. Hčerka Mihelca jim je pa postregla z zakuhano govejso juho, ocvrtimi piščanci, pečenko, krompirjem, solato in torto, saj mora biti za zaključek kosila tudi nekaj sladkega.

Poslovili so se okoli pol treh. Zahvalili so se za vse in tudi jaz za obisk. Ob slovesu sem jih povabila naj se še kdaj oglasijo, če se bodo kdaj spet mudili tod okoli, in da s jim vrata naše hiše — stara je 14 let — vedno odprta.

J. PRIMC

Halo, tukaj bralec »Dolenjca«!

Potrebuje mo jezikovnega inšpektorja — Bralka si spet želi Dolenjski list

NOVO MESTO — Živemu človeku se pripeti vse mogoče, rečem v vsakdanjem življenju. In ker so naši bralci živi ljudje, se marsikaj pripeti tudi njim. Vsak četrtek nas pridno obveščajo o tem, nekateri pa so tako nestrpni, da nas kličejo že veliko pred dogovorjeno uro. Prvi nas je poklical Sentjernejčan, ki je že dolgo vrsto let zaposlen pri novomeški Varnosti. Ampak tako slabe plače, kot so sedaj, niso bile še nikoli. Tako se pri našem bralcu ruši vera v varne državne službe in plače, za nameček pa je direktor tiste sorte, da se z varnostniki o tem noče kaj dosti meniti. Po daljšem pogovoru sva z našim bralcem prišla do zaključka, da se mu res ne izplača hoditi v službo za dva ali tri tisočake, še posebej, ker ima doma zemljo in obrt. In če bo službo zapustil, bo delo dobil kdo drug, ki ga morda bolj potrebuje in ne bo gledal na tako malenkost, kot je plača.

Bralka Marija iz Črnomlja nas je obvestila, da obstaja v Zagrebu dobra ženska posredovalnica, ki fantom preskrbi dekleta in obratno. Povedali smo

ji, da nas veseli, ker ženska posredovalnica imenito opravlja svoje poslanstvo, vendar pa zanjo ne bi delali zastojne reklame. Zato naj se iz omejenne agencije obrnejo na našo oglasno službo.

Štefka iz Ločne je vsa zgrožena opazila na vratih trgovine v Ločni plakati, napisan v takem jeziku, da ni podoben ne srbsčini ne slovenščini. Ko sem brala tisto spakedranščino, je dejala bralka, nisem vedela, kje pravzaprav sem. Tudi sin mi je rekel, da se takega jezika ne uči v šoli. Da je plakat za nekakšno nagradno igro res napisan v groznem jeziku, nas je opozorila tudi učiteljica slovenščine z novomeške osnovne šole Grm. Kateri bi morali imeti v Novem mestu tudi jezikovne inšpektorje.

Osamljena bralka, ki živi sicer na Primorskem in zdaj v pokoji večino časa preživlja v svoji počitniški hišici v bližini Šmarjeških Toplic, nas je opozorila, da v njeni bližini raste indijska konoplja. Nanjo je že opozorila novomeško policijo, ampak zdi se ji, da si njive konoplje ni še nihče ogledal. To jo čudi, saj na Primorskem to preganjajo. Povabila nas je, naj si konopljo še sami ogledamo. Mogoče je, da tam raste konoplja, ampak je zelo malo verjetno. Narkomani namreč po novomeških vrtovih pokradejo vso navadno konopljo in mak, zato bi odkrili tudi tisto njivo. Kljub vsemu se bralki, ki je v življenju že dosti prestala in želi še koga obvarovati pred nesrečo, zahvaljujemo za klic.

Poklicala nas je tudi Trebanjka, ki želi spremeniti ime, na katero prihaja Dolenjski list. Že 24 let prihaja list v hišo.

POTRES PODRL DIMNIK

DOLENJSKA — V ponedeljek nekaj pred 13. uro smo tudi na Dolenjskem zaznali potres, ki je imel epicenter v bližini Stubiških Toplic. Zagrebški seizmologi so izmerili, da je imel moč med 6. in 7. stopnjo po Mercallijevi lestvici. V Zagrebu je poškodovano nekaj starih hiš. Potres smo čutili tudi na območju Dolenjske, še posebej v okolici Brežic, kjer je na stari hiši v središču mesta podrl dotrajan dimnik.

po moževi smrti pa se sin hvali, da je Dolenjski list njegov, ker ima enako ime kot oče. Bralka želi, da bi poslej Dolenjski list prihajal na njeno ime. Hkrati se je oglašila še njena sosedka, ki ni pravočasno plačala DL, zato list ne prihaja več. Postalo ji je hudo zaradi tega in jo skrbi, če bo lahko še dobivala Dolenjski list. Potolazili smo jo, da ga bo, takoj ko ga bo plačala naši naročniški službi.

J. SIMČIČ

KASETA O KOČEVSKEM ROGU

KOČEVJE — Videokaseta »Kočevski Rog julij 1990« sta posnela Aleš in Pavle Gregorič. Gre za kaseto o grobiščih v jamah, spravnih slovesnostih in predvsem o ljudeh in pretresljivih prizorih ob srečanju s kraji pobojev. Smisel pa je sprava. Kaseta je možno kupiti v videoteki Brundo, ki ima svoje prostore v hotelu Pugled v Kočevju. Zanimivo je, da so doslej pokupili največ teh videokaset izseljenci (iz Kanade) iz zdomec, manj pa Slovenci, predvsem Dolenjci, ki imajo v teh jamah kar precej svojcev.

ŠOLARJEVA OZIMNICA

SOBOTNI PLESI V TOPLICAH

V Zdravilišču Dolenjske Toplice se nadaljuje sobotni plesi. Dokler bo vreme še ugodno, bodo plesi na terasi restavracije »Rog«, ob slabem vremenu pa se bodo preselili v Kristalno dvorano zdravilišča. V zdravilišču upajo, da so imeli pri izbiri ansambla srečno roko. Za dobro razpoloženje bo skrbel ansambel D — band, ki ga sestavljajo klavirist Peter Fink, kitarist in pevec Tine Božič ter baskitarist Robi Kerin. Fantje obljubljajo, da bodo poskušali zadovoljiti vse okuse, posebej pa vabijo vse, ki si želijo dobre plesne glasbe. (J. K.)

TA MESEC PLES OB CHARLIJU

OTOČEC — Zabavati se ob enem in istem ansamblu, pa naj bo še tako dober, je za koga kaj hitro dolgočasno, navsezadnje pa pripada tudi članom skupine Foxy, ki je poleti igrala v otoški motelski restavraciji, počitek. Za to bodo imeli priložnost septembra, ko bo ob sobotah namesto njih otoške goste zabaval ansambel Charli iz Brežic.

Proštija še vedno preseneča

Južno krilo je praktično brez temeljev — Izredno globok vodnjak iz klesanega kamna

NOVO MESTO — Pri zemeljskih delih na prostoru med starim gospodarskim poslopjem in proštijo, katerega raven so po obnovitvenih načrtih in za postavitev drenažne stavbe začeli zniževati, je v ponedeljek in torek, 4. septembra, prišlo do dveh presenetljivih odkritij. Najprej je presenetila sama proštija, ko se je pokazalo, da je njeno južno krilo praktično brez temeljev, potem pa so delavci podjetja Krn naleteli še na betonski pokrov, pod katerim se je skrival določen nepoznan globok vodnjak.

Najprej so naleteli na ostanke odtočne napeljave, potem pa še na kupolast betonski pokrov. Ko so ga odprli, se je pokazalo, da je pod njim globok vodnjak. Meritve so bile presenetljive, izmerili so 28 metrov globine. Takega vodnjaka ni daleč

naokoli. Novomeški prošt Jožef Lap je povedal, da se nihče od starejših Kapiteljčanov ne spominja vodnjaka. Upa pa, da bodo morda o njem kaj povedali dokumenti iz proštskih arhivov, ki jih zdaj raziskuje Andrej Baraga.

Arheolog Danilo Breščak z Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine je tudi dejal, da odkritje izredno globokega vodnjaka na Kapitlju preseneča, saj se doslej o njem ni nič vedelo. Izjemna globlina, gradnja iz polkrožnih klesanih kamnov dajejo slutiti, da je bil vodnjak v času, ko je bilo Novo mesto še brez vodovoda, pomemben vodni zbirnik, v katerega so se stekale meteorne vode z obsežne cerkvene strehe.

»V proštskih arhivih bo treba

NIHČE SE GA NE SPOMINJA — Kapiteljčane in druge Novomeščane je presenetilo odkritje globokega vodnjaka pri proštiji. Na sliki: po odprtju betonskega pokrova.

poiskati kakšen vir, kdaj se je vodnjak zidal oziroma kdaj so ga zakrili. Lahko pa domnevamo, da je odslužil, ko so zgradili novomeški vodovod,« pravi Breščak.

M. MARKELJ

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.